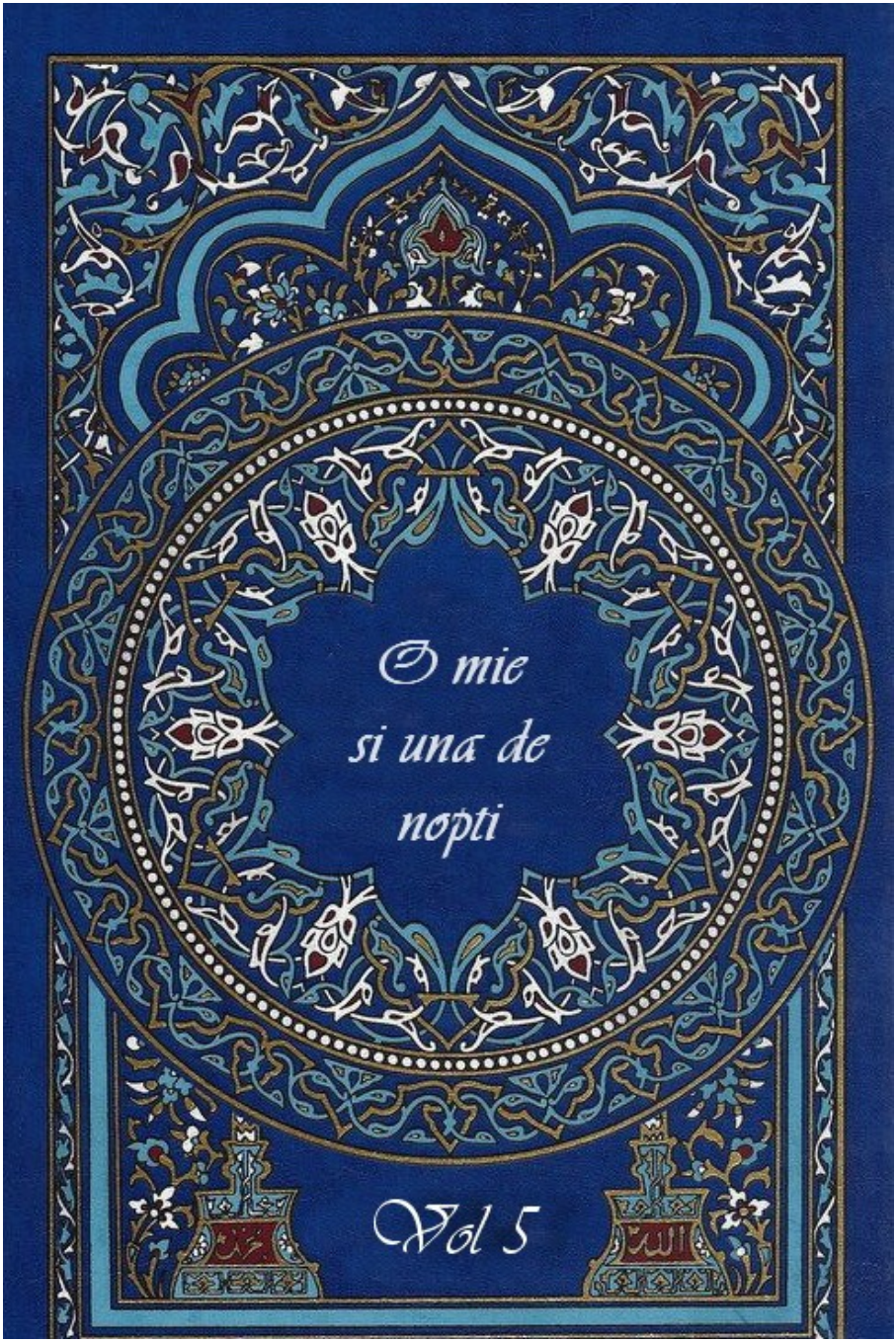
O mie
si una de
nopti
Vol 5

O MIE ŞI UNA DE NOPŢI
Volumul V

(Nopţile 230-315)

Text integral
Traducere şi note de Haralambie Grămescu

©Erc Press

Design copertă: Intel_Forte
Ilustraţii: Ion Manea

Textul actualei versiuni reproduce ediţia *Le livre des Mille nuits et une nuit*, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. *J. C. Mardrus,* Editions de la Revue Blanche, Paris, 1899, versiune coroborată cu traducerea în limba rusă *Kniga tâsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskogo *M. A. Salie*, Gosudarstvennoe Izdatelstvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959, şi cu traducerea în limba germană *Tausend und eine Nacht,* aus dem Arabischen übertragen von *Max Henning*, Druck und Verlag von Philipp Reclam Jun, Leipzig, 1895.

POVESTEA CU KAMARALZAMAN ŞI CU DOMNIŢA BUDUR, CEA MAI FRUMOASĂ LUNĂ DINTRE LUNE

(continuare)

Dar în cea de a două sute treizecea noapte[1]

Spuse:

...Luaţi-l pe tânărul acesta şi duceţi-l la hammam! Pe urmă îmbrăcaţi-l falnic şi aduceţi-l dinaintea mea mâine dimineaţă, la ceasul dintâi al divanului!

Şi porunca fu îndeplinită pe clipă.

Iar Sett Budur se duse la dragostea sa Haiat-Alnefus şi îi spuse:

— Mieluşica mea, mult-iubitul nostru s-a întors! Pe Allah! am chibzuit un tertip minunat pentru ca dovedirea noastră să nu ia vreo întorsătură păcătoasă pentru unul care s-ar vedea aşa ajuns din grădinar dintr-odată sultan. Şi tertipul meu este în aşa fel încât, dacă ar fi scris cu acele în colţul dinlăuntru al ochiului, ar sluji de bună învăţătură celor dornici să se dăscălească.

Iar Haiat-Alnefus fu atâta de bucuroasă, încât se aruncă în braţele domniţei Budur; şi amândouă, în noaptea aceea,

[1] Pe parcursul volumelor, vor lipsi mai multe nopţi, datorită faptului că nu au existar în sursele cercetate de noi. Astfel se explică şi lipsa celei de a *două sute douăzeci şi noua nopţi.* (Vezi nota de subsol p. 263. Voi. IV) – n. ed.

şezură cuminţi, ca să fie gata să-l primească în toată prospeţimea pe mult-iubitul inimii lor.

Or, de dimineaţă, la divan, fu adus Kamaralzaman, îmbrăcat falnic. Iar hammamul dase chipului său toată strălucirea, iar hainele cele uşoare, bine croite, îi sporeau mândreţea mijlocelului cel atâta de subţire şi a şoldurilor voinice. Încât toţi emirii, şi dregătorii, şi musaipii nu se minunară deloc când îl auziră pe sultan că îi spune vizirului cel mare:

— Să-i dai acestui tânăr o sută de robi ca să-l slujească, şi să-i tocmeşti nişte simbrii de la vistierie care să fie pe potriva cinului la care îl ridic pe dată!

Şi îl căftăni vizir în rând cu vizirii, şi îi hotărî un tain pentru casa lui, şi cai, şi catâri, şi cămile, fără a mai socoti lăzile cele pline şi dulapurile. Pe urmă plecă.

A doua zi, Sett Budur, tot cu numele de sultan peste Insula de Abanos, porunci să vină dinainte-i vizirul cel proaspăt, şi îl mazili din slujbă pe vizirul cel mare de până aci, pe urmă îl căftăni pe Kamaralzaman mare vizir în locul aceluia. Iar Kamaralzaman intră pe dată în divan şi sfatul fu diriguit sub ocârmuirea lui.

Dar după ce divanul se încheie, Kamaralzaman începu să cugete adânc şi gândi în sineşi: „Hatârurile pe care mi le dăruieşte sultanul acesta tânăr în prietenia cu care mă cinsteşte aşa, de faţă cu toată lumea, de bună seamă că trebuie să aibă o pricină! Dar care să fie pricina? Năierii m-au înşfacat şi m-au adus aici sub învinuirea că aş fi vătămat un băiat, atunci când ei mă prepuneau că aş fi fost cândva bucătarul acestui sultan. Iar sultanul, în loc să mă pedepsească, mă trimite la hammam şi mă căftăneşte în slujbe şi toate celelalte. O, Kamaralzaman, cam care să fie pricina unei poveşti aşa de ciudate?”

Mai cugetă o vreme, apoi strigă: „Pe Allah! am găsit

pricina, ci afurisit să fie Eblis! Negreşit că sultanul acesta, care este tare tânăr şi tare frumos, mă crede pesemne doritor de băieţi; şi nu îmi arată atâta bunăvoinţă decât numai din pricina aceasta. Şi, pe Allah! nu pot să primesc a împlini asemenea slujbe. Ba chiar am să lămuresc pe dată atari socoteli; şi dacă chiar va vrea asta de la mine ori de la el, am să-i dau pe clipă pe dată îndărăt toate lucrurile pe care mi le-a dăruit şi mă lepăd de slujba de mare vizir şi mă întorc la grădina mea!

Şi Kamaralzaman se duse numaidecât la sultan şi îi spuse:

— O, norocitule sultan, chiar că l-ai covârşit pe robul tău cu hatâruri şi cu cinstiri ce nu se dau de obicei decât unor preacinstiţi bătrâni albiţi în înţelepciune; iar cu nu sunt decât un băieţandru dintre cei mai băieţandri. Or, dacă toate astea nu au o pricină tainică, atunci sunt minunea cea mai minunată dintre toate minunile!

La vorbele acestea, Sett Budur zâmbi a râde şi se uită la Kamaralzaman cu ochi galeşi şi îi spuse:

— Negreşit, o, vizire al meu preafrumos, toate astea au o pricină, şi anume dragostea pe care frumuseţea ta a aprins-o dintr-odată înlăuntrurile mele. Întrucât chiar că sunt înrobit până peste poate de chipul tău atâta de gingaş şi de senin!

Şi Kamaralzaman spuse:

— Allah dealungească-i zilele sultanului! Dar robul tău are o soţie pe care o iubeşte şi pentru care plânge noapte de noapte, de la o întâmplare ciudată care l-a despărţit de ea. Încât, o, Maria Ta, robul tău îţi cere îngăduinţă să plece la drum, după ce are să dea îndărăt în mâinile tale slujbele cu care ai binevoit să-l cinsteşti!

Şi Sett Budur îl luă de mână şi îi spuse:

— O, vizire al meu preafrumos, stai jos! Ce mai ai să-mi spui despre călătorit şi despre plecare? Rămâi aici lângă cel

ce arde după ochii tăi şi care este cu totul gata, dacă vrei să-i împărtăşeşti dragostea, să te pună să domneşti împreună cu el în scaunul acesta de domnie. Întrucât să ştii prea bine că şi eu nu am fost făcut sultan decât datorită dragostei pe care sultanul cel bătrân mi-a mărturisit-o şi gingăşiei pe care eu la rându-mi am avut-o faţă de el. Aşa că dedă-te cu năravurile noastre, o, flăcăule dulce, în veacul acesta în care se dă pe drept întâietate făpturilor frumoase; şi nu uita spusele cele aşa de potrivite pe care unul dintre poeţii noştri cei mai aleşi…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şcherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute treizeci şi doua noapte

Spuse:

…şi nu uita spusele cele atâta de adevărate ale unuia dintre poeţii noştri cei mai de seamă:

Veacul nostru aminteşte
Vremurile-acelea, ah,
Când trăia moş Lotb, vestitul,
Ruda celui care-n viaţă
Fost-a Abraham, prieten
Al Măritului Allah!
Şi bătrânul Loth, cu barba-i
Ca de sare, avea faţă
De fecior, ca trandafirii
Luminoşi când dau în floare;
În cetatea lui fierbinte,
Unde îngeri, pasămite,
Poposeau adeseori,

Moşu-l găzduia pe-oricare,
Dându-şi spornic, tuturor,
Fetele-i neostoite.
Ceru-l descotorosise
De-o soţie-asupritoare,
Preschimbând-o-n stean de sare
Fără zbucium şi alean.
Drept zic: veacul nostru-i veacul
Dulce-al celor mici de ani!

După ce ascultă stihurile şi le pricepu tâlcul, Kamaralzaman rămase până peste fire de încurcat şi obrajii i se înroşiră precum o pânză învăpăiată; pe urmă spuse:

— O, Maria Ta, robul tău îţi mărturiseşte lipsa lui de jind după asemenea lucruri, cu care nu a putut să se nărăvească. Şi-apoi sunt şi prea mic ca să pot îndura nişte poveri şi nişte măsuri pe care nu le-ar putea tăbârci decât pe grumazul vreunui hamal deprins!

La vorbele acestea, Sett Budur se puse pe un râs până peste poate, pe urmă îi spuse lui Kamaralzaman:

— Chiar că, o, flăcău dulce, nu pricep nimic din spaima ta! Ascultă, aşadar, ceea ce am să-ţi spun în privinţa aceasta: fie că eşti mic, fie că eşti baban. Dacă eşti însă mic şi nu ai ajuns la vârsta răspunderii, nu eşti întru nimica de dojenit; întrucât nu au de ce să fie certate faptele fără de urmări ale celor mici, ori a le privi cu un ochi aspru şi crunt; dar dacă eşti la vârsta răspunderilor – şi mai degrabă asta cred, când te aud că vorbeşti cu atâta chibzuinţă – atunci ce ai de şovăieşti şi te sfieşti, când eşti slobod să faci ce vrei cu trupul tău, şi când poţi să-l închini oricărei folosinţe de care ai poftă, şi când nimic nu se întâmplă decât numai ceea ce îţi este scris? Gândeşte-te mai ales că mie ar trebui să-mi fie frică mai degrabă, întrucât eu sunt mai mic decât tine; ci eu pun în fapt stihurile cele atâta de

desăvârşite ale poetului:

Văzând copilul cu priviri senine,
Un zvâcnet simt cum se trezeşte-n mine.
El ţipă-atunci: „Valeu, eşti prea năMornic!”
Îi spun: „Aşa-i! Şi mai cu seamă spornic!”
El spune: „Ia arată-ţi vitejia!”
Eu lui: „Nu-i slobod!” Ci el: „Slobozia
Ţi-o dărui eu! Grăbeşte-te-aşadară!”
Iar eu, numai ca să nu-i stau în poară
Şi ca să-i fiu pe plac cum se cuvine,
Îmi dau silinţa cât pot eu mai bine!

Când auzi vorbele şi stihurile acestea, Kamaralzaman văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea ochilor lui, şi îşi lăsă fruntea în jos şi îi spuse domniţei Budur:

— O, sultane plin de slavă, ai în saraiul tău destule femei tinere, şi roabe copile, şi fecioare tare frumoase, şi aşa cum niciun sultan de pe aceste vremuri nu are altele asemenea. Pentru ce te lepezi de toate, ca să nu mă vrei decât numai pe mine? Au nu ştii că îţi este îngăduit să foloseşti cu femeile tot ce te ispitesc poftele, ori să-ţi sporeşti ispitele şi să-ţi încerci râvnele?

Dar Sett Budur zâmbi închizându-şi ochii pe jumătate şi întorcându-i într-o parte, pe urmă răspunse:

— Nimica nu este mai adevărat decât ceea ce înşiruieşti tu, o, chibzuite vizir al meu preafrumos! Da ce-i de făcut, dacă poftele noastre îşi abat dorul, dacă simţirile ni se spilcuiesc ori ni se schimbă, şi dacă poftele îşi sucesc firea? Ce ne mai rămâne de făcut? Ci să lăsăm încolo o trăncăneală care nu poate să ducă la nimic, şi să ascultăm ce spun în această privinţă poeţii noştri cei mai preţuiţi. Iacătă numai câteva stihuri de-ale lor:

Unul a spus:

Ia uite-n suk – ispite arătoase;
Răscoapte poame. Colo, stând pe frunze
De palmier, smochinele pătrunse,
Ca zgăul murg, cu marginile grase.
Ci ia te uită dincolo, pe tavă,
La rodul dulce-al sicomorilor;
Ce fructe, zugrăvite parcă-n slavă:
Ce rumenă este chemarea lor!

Un altul a spus:

Să-ntrebi pe-o fetişcană: de ce oare,
Atunci când sânii-ncep să-i deie-n pârg,
Râvneşte doar lămâile-acrişoare,
Iar la harbuji ori rodii nu-şi dă sârg?

Un altul a spus:

Oh, tu mi-eşti singura iubire,
Copile! Frumuseţea ta
Alean mi-e, mai presus de fire;
E singura credinţă-a mea
Şi singura mea mântuire!

De dragul tău am da uitării
Toate iubitele pe rând.
Văzându-mă-nchinat răbdării,
Prietenii – sărmani de gând –
Socot că-s pradă lepădării
Şi schimnic că m-oi fi făcând!

Un altul a spus:

O, tu, Zeinab, cea cu sânii ca măslina,
Şi tu, cu plete măiestrite, Hind,
Habar n-aveţi voi care e pricina
Că-n preajma voastră nu mă mai alint.
Găsit-am trandafirii, cei pe care
Îndeosebi abia de-i poli găsi
Pe chipurile dulcilor fecioare!
Uf, o, Zeinab, acum, de vrei să ştii,
Nu pe-un obraz de fată oarecare
Ci, ya, Zeinab, altundeva-i găsii!
Nici tu, o, Hind, cu plete zugrăvite,
Nici tu, Zeinab, cu sânii tuciurii
Nu mă mai duceţi, bietele-n ispite,
Cu nurii voştri goi şi cusurgii!

Un altul a spus:

Ia seama şi fereşte-te vreodată
Să faci nepotrivită-asemănare
Între obrazul spilcuit de fată
Şi-al căpriorului pe care-l iată!
De-a tari vederi doar un mişel e-n stare –
Deosebirea este foarte mare!

Căci o femeie-ţi vine dinainte,
Iar tu la fel! Ci căpriorul n-are
Cum face-aşa – el pleacă-se-nainte,
Şi-astfel încovoindu-se, cuprinde
Pământu-ntreg în caldă-mbrăţişare –
Deosebirea este foarte mare!

Un altul a spus:

Copile drag, te-am dezrobit anume
Ca să fii bucuria mea pe lume,
O bucurie care nici nu pradă,
Nici nu te-ngroapă cu năpăd de roadă;
Că mare spaimă-mi bântuie amarul:
Să nu mă tăbărcească rău samarul,
Cu plozi, şi cu nevoi şi angarale,
Cu care-ţi leagă viaţa nişte poale!

Un altul a spus:

Copile dulce, rob al meu, ştii bine:
Te-am slobozit ca altfel să-mi slujeşti,
Căci tu măcar nu zămisleşti în tine
Niscaiva ouă, şi nici nu cloceşti!

Ah, spaimă mi-e de-un pântec de femeie
Vârtoasă-n coapse, care mi-ar plodi
Atâţia prunci că n-ar şti să le deie
Pământul adăpost la câţi ar fi!

Un altul a spus:

Atâta îmi făcu ochi dulci nevasta
Şi-atâta-şi juca şoldurile greu,
Că mă lăsai târât să-nfrunt năpasta
Pe-un pat de care m-am ferit mereu.
Zadarnic însă, căci n-avu norocul
Să-ntarte băieţelul jinduit.
Atunci, aprinsă la obraz ca focul,
Ţipă: „De nu-l văd repede zvâcnit,
Şi de nu intră-a-şi face datoria,
Să nu te miri când mâine-n zori de zi

Ai să găseşti că mi-a trecut mânia
Şi-n frunte-ţi nişte coarne vei găsi!”

Un altul a spus:

Când ceri lui Allah îndurare
Ori sfânta-i binecuvântare,
Spre slavă braţele ridici
Şi strigi ceea ce vrei să strigi.

Femeile nu fac aşa!
Când vor să capete ceva
De la iubitul lor – nu strigă,
Ci doar picioarele-şi ridică!

Într-un sfârşit, un altul a spus:

Ades muierea cade-n aiurire:
Pentru că are şi ea fund, socoate
Că la nevoie, prin asemuire,
De-l dăruieşte, birui-va, poate!

I-am dovedit unei astfel de proaste
Că în atare socoteli se-nşală.
Venise într-o zi să mă adaste
Cu o zvanga, spun drept, fără greşeală.

Am lămurit-o: „Eu fug ca de streche
De ceea ce vrei tu!” Ci ea-mi răspunse:
„Ştiu, veacul nostru lasă moda veche,
Dar nu-i nimic: cunosc cele ascunse!”

Se-ntoarse-apoi, lăsând vederii mele

Un zgău adânc, ca borta cea bătrână.
Şi eu rostii atunci cu vorbe grele:
„Îţi mulţumesc din inimă, stăpână!

Eşti, văd, destul de largă primitoare!
Ci teamă-mi e să nu mă pierd deodată
Într-o spărtură ce-i cu mult mai mare
Ca într-un zid de baştă răsuflată!”

După ce Kamaralzaman ascultă toate stihurile acestea, pricepu prea bine că nu mai avea nicio cale de a se amăgi asupra gândurilor domniţei Budur, pe care el o socotea tot sultan, şi văzu că nu i-ar sluji la nimic să se mai împotrivească; şi-apoi se simţi şi ispitit să afle în ce stă moda aceea nouă despre care vorbea poetul…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute treizeci şi patra noapte

Spuse:

…în ce stă moda aceea nouă despre care vorbea poetul. Aşa că răspunse:

— O, sultane al veacului, de vreme ce ştii atâtea, fagăduieşte-mi că nu avem să facem treaba aceea împreună decât numai o dată. Şi, dacă mă învoiesc, să ştii bine că o fac ca să încerc a-ţi dovedi apoi că este mai de ales să ne întoarcem la moda străveche! Oricum, din parte-mi, mi-ar plăcea să te aud cum îmi fagăduieşti hotărât că niciodată nu ai să mă mai ispiteşti să săvârşesc asemenea faptă, pentru care îmi cer dinainte iertare de la Allah cel fără de margini îndurător!

Iar Sett Budur strigă:

— Îţi făgăduiesc apriat! Şi vreau şi eu să cer îndurare de la Allah cel Milosârdnic, a cărui bunătate este fără de margini, ca să ne ajute să ieşim din beznele greşalelor la lumina înţelepciunii adevărate!

Pe urmă adăugă:

— Dar chiar că trebuie numaidecât, măcar fie şi numai o dată, ca să dăm dreptate poetului care a spus:

Ne-nvinuieşte lumea, prietene iubit,
Că săvârşim ce încă noi nici n-am săvârşit,
Şi pune-n seama noastră mulţime de păcate
Şi-atâtea rele câte prin gând le trec pe toate.
Prietene, hai dară să fim atât de buni,
S-adeverim o dată aceste mari minciuni,
Şi dacă ne vorbeşte aşa de rău tot natul,
Hai să gustăm încalte o dată doar păcatul!
Ne-om pocăi pe urmă, sătui de ce-am făcut.
Prietene, hai dară să ostenim tăcut,
Să-i uşurăm pe-aceia ce stau şi ne defaimă
De vina-nvinuirii nedrepte, ca de-o spaimă!

Şi se ridică sprintenă şi îl târî spre saltelele cele largi, întinse pe chilimuri, pe când el da oarecum să se apere şi clătina din cap cu o înfaţişare abătută şi suspinând:

— Nu este ajutorinţă decât întru Allah! Nimica nu se întâmplă decât numai la porunca lui!

Şi, cum Sett Budur, nerăbdătoare, îl îmbulzea să zorească, îşi scoase ceacşirii cei largi, apoi schimburile de in, şi se pomeni deodată răsturnat pe saltea de către sultanul care se pologise peste el şi îl cuprinsese în braţe. Şi sultanul îi spuse:

— Ai să vezi că nici îngerii nu ar fi în stare să-ţi dea o noapte ca aceasta!

După care adăugă:

— Ah, înghesuie-te!

Şi îşi aruncă amândouă picioarele împrejurul coapselor lui şi îi spuse:

— Uf! dă-mi mâna! Pune-o colea între coapsele mele, ca să se deştepte ţâncul şi să-l sileşti să lase somnul, după atâta vreme de când tot doarme!

Iar Kamaralzaman, cam stângaci totuşi, spuse:

— Nu cutez!

Sultanul spuse:

— Să te ajut!

Şi îi luă mâna şi o duse la locul cu pricina.

Atunci Kamaralzaman simţi că atingerea aceea a coapselor sultanului era tare dulce şi mai moale decât untul la pipăit şi cu mult mai gingaşă decât mătasea. Şi tare îi mai plăcu şi îl ispiti să cerceteze singur şi în sus şi în jos, până ce mâna ajunse la o boltă pe care o găsi cutremurată până peste poate şi, într-adevăr, plină de binecuvântare. Dar degeaba căută el mult şi bine de jur împrejur că nu izbuti să dea de niciun minaret! Atunci cugetă în sineşi: „Ya Allah! ascunse mai sunt lucrurile tale! Cum de poate să fie o boltă fără minaret?” Pe urmă îşi zise: „Pesemne că sultanul acesta fermecător nu este nici bărbat, nici femeie, ci vreun hadâmb alb. Ăsta chiar că este searbăd de tot!” Şi îi spuse sultanului:

— O, Maria Ta, nu ştiu, dar nu găsesc ţâncul!

La vorbele acestea, Sett Budur fu cuprinsă de un râs de era să leşine...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă ca totdeauna, tăcu.

Dar în cea de a doua sute treizeci şi cincea noapte

Spuse:

...Sett Budur fu cuprinsă de un râs de era să leşine. Pe urmă deodată îşi curmă râsul şi îşi luă glasul ei de odinioară, cel atâta de dulce şi de încântător, şi îi spuse lui Kamaralzaman:

— O, soţul meu mult-iubit, ce repede ai uitat nopţile noastre frumoase de demult!

Şi se ridică sprintenă şi, aruncându-şi cât colo hainele bărbăteşti cu care era îmbrăcată, şi turbanul, se ivi goală toată, cu pletele despletite pe spate.

La priveliştea aceea, Kamaralzaman o cunoscu pe soţia sa Budur, fiica sultanului Ghaiur, stăpânul de peste El-Bahur şi El-Kussur. Şi o îmbrăţişă, şi ea îl îmbrăţişă, şi o strânse, şi ea îl strânse, pe urmă amândoi, plângând de bucurie, se prăbuşiră în sărutуri pe saltele. Iar ea îi prociti stihurile acestea, printre multe altele:

Acesta mi-e iubitul! Priviţi-l: a sosit!
E-un căprior cu trupul suleget izvodit!
Priviţi-l cum pluteşte în mersu-i ca vrăjit!

Acesta-i! Să nu credeţi vreodată că s-ar plânge
De sarcina ce-n seama picioarelor o strânge,
Sub care şi-o cămilă s-ar îndoi şi frânge!

Priviţi-l, dar! în cale-i, aşterne-voi, covor,
Obrajii mei în floare. Ah, dulcele meu dor,
Ţărâna de pe talpe-ţi mi-e ochilor odor!

Fecioare, voi, din ţara Arabiei, văzui
Cum joacă răsăritul de soare-n ochii lui –
Cum să-i mai uit dulceaţa cum alta-n lume nu-i?[2]

[2] La M. A. Salie, poemul este altul:

După care sultana Budur îi istorisi lui Kamaralzaman toate câte i se întâmplaseră, de la început până la sfârşit; iar el facu la fel; pe urmă el o certă şi îi spuse:

— Chiar că este până peste măsură ceea ce mi-ai făcut în noaptea asta!

Ea răspunse:

— Pe Allah! a fost numai de glumă!

Pe urmă îşi văzură mai departe de ale lor, printre coapse şi braţe, până la revărsat de zori.

Atunci sultana Budur se duse la sultanul Armanos,

Cu trupul meu unduitor l-am îmbiat să mă cuprindă
Şi către el m-am aplecat ca o ispită unduindă.
Dărziei sufletului său i-am dat licoarea mea s-o bea,
Şi se supuse rugăminţii doar ca să facă voia mea.
Că se temea să nu-l zărească vreun hulitor cu gura mare
Atunci când se va arăta în zalele-i strălucitoare.
Se plânge mijlocu-i mlădiu de şoldurile-i fără milă –
Când calcă, e piciorul lui precum piciorul de cămilă,
În ochii lui se împletesc sclipiri de paloşe tăioase.
Iar zalele cămăşii-i sunt din fir de nopţi întunecoase.
Mireasma-i e bună vestire ce cu ivirea-i te îmbie,
Şi fug spre el ca pasărea scăpată dintr-o colivie.
Mi-aştern obrajii-n calea lui să-i calce tălpile-i iubite,
Cu sulimanul pulberii să-mi vindec pleoapele rănite.
Sub steagul dragostei l-am strâns, îmbrăţişându-ne fierbinte,
Am dezlegat mândria lui de nodurile dinainte,
Şi-am rânduit un zamparalâc, iar el s-a învoit cu mine,
Şi fară grijile cărunte, doar cu zurbalele senine.
Eu luna am acoperit cu stele de pe buza lui –
Cum dulcii stropi horesc jucând pe faţa dulce-a vinului.
Iar în mihrab eu am găsit deplinul sfintei desfătări,
Cu cea al cărei har i-aduce pe păcătoşi la adevăr!
Mă jur pe Sura Zorilor şi-a-închinăciunii, că în veci*
N-am să te uit, minunea mea, oriunde-ai fi, oriunde pleci!

*(*Sura Zorilor* şi *Sura închinăciunii* sunt denumirile date capitolelor CXIII – penultimul – şi, respectiv, XXXIII din *Coran.)*

părintele domniţei Haiat-Alnefus, îi spuse toată povestea ei adevărată, şi îi mărturisi că Haiat-Alnefus, fata lui, era încă tot fată, întocmai cum i-a fost dată.

Când auzi spusele domniţei Budur, fiica sultanului Ghaiur, sultanul Armanos, stăpânul peste Insula de Abanos, se minună până peste marginile minunării şi porunci ca povestea aceea minunată să fie scrisă toată cu slove de aur strălucitoare pe foi de piele fără de asemănare.

Pe urmă se întoarse către Kamaralzaman şi îl întrebă:

— O, fiu al sultanului Şahraman, vrei să intri în nemotenia mea, primind-o ca pe cea de a doua soţie pe fiica mea Haiat-Alnefus, care este încă neprihănită ca feciorie?

Kamaralzaman răspunse:

— Sunt dator să mă sfătuiesc cu soţia mea Sett Budur, căreia îi datorez cinstire şi dragoste fără înconjur!

Şi se întoarse către sultana Budur şi o întrebă:

— Pot avea îngăduinţa ta ca Haiat-Alnefus să-mi fie cea de a doua soţie?

Budur răspunse:

— De bună seamă că da! Întrucât eu am păstrat-o aşa, ca să sărbătoresc întoarcerea ta! Şi aş fi fericită să stau chiar şi pe cel de al doilea rând, întrucât îi datorez multă mulţumire domniţei Haiat-Alnefus pentru toate drăgălăşeniile ei şi pentru găzduire!

Atunci Kamaralzaman se întoarse către sultanul Armanos şi îi spuse:

— Soţia mea Sett Budur mi-a răspuns că se învoieşte fără de murmur, mărturisind că s-ar socoti fericită dacă ar fi nevoită să rămâie, precum a spus, chiar şi roabă a domniţei Haiat-Alnefus!

La vorbele acestea, sultanul Armanos se bucură până peste marginile bucuriei şi se duse numaidecât să stea,

pentru acea împrejurare, în scaunul de domnie al judeţelor sale, şi porunci să se adune toţi vizirii, şi emirii, şi musaipii, şi mai-marii din împărăţie, şi le istorisi povestea lui Kamaralzaman şi a soţiei acestuia, Sett Budur, de la început până la sfârşit. Pe urmă le împărtăşi gândul său de a i-o da pe Haiat-Alnefus ca pe cea de a doua soţie lui Kamaralzaman, şi de a-l căftăni, cu acel prilej, sultan peste Insula de Abanos, în locul soţiei lui, sultana Budur. Şi toţi sărutară pământul dintre mâinile sale şi răspunseră:

— De vreme ce emirul Kamaralzaman este soţul sultanei Budur, care a stat mai întâi în scaunul acesta domnesc, îl primim cu bucurie să ne fie sultan, şi vom fi fericiţi să fim robii lui credincioşi!

La vorbele acestea, sultanul Armanos se cutremură de mulţumire până peste marginile mulţumirii, şi ceru numaidecât să fie chemaţi cadiii, martorii şi căpeteniile de frunte, şi să se scrie senetul de căsătorie al lui Kamaralzaman cu Haiat-Alnefus. Iar aceasta fu prilej de petreceri mari şi de ospeţe minunate, şi de sumedenie de vite junghiate pentru cei săraci şi nevoiaşi, şi de daruri pentru tot norodul şi pentru toată oastea. Încât nu rămase nimeni în împărăţie care să nu fi făcut urări de viaţă lungă şi de bucurie pentru Kamaralzaman şi pentru cele două soţii ale sale, Budur şi Haiat-Alnefus.

Iar Kamaralzaman, la rându-i, dovedi tot atâta dreptate în ocârmuirea împărăţiei câtă şi în a-şi mulţumi cele două soţii; căci îşi petrecea câte o noapte cu fiecare dintre ele, pe rând.

Cât despre Sett Budur şi Haiat-Alnefus, ele trăiră împreună într-o necurmată înţelegere desăvârşită, dăruindu-şi nopţile soţului lor, da păstrându-şi pentru ele ceasurile zilei.

După care Kamaralzaman trimise olăcari la părintele său, sultanul Şahraman, ca să-i povestească toate acele

întâmplări fericite şi să-i spună că socotea să se ducă să-l vadă de îndată ce va fi cucerit de la nişte necredincioşi o cetate de pe ţărmul mării unde îi hăcuiseră pe locuitorii musulmani.

Într-accstea, sultana Budur şi sultana Haiat-Alnefus, plodite strălucit de Kamaralzaman, dăruiră soţului lor fiecare câte un fiu, frumos ca luna. Şi toţi trăiră într-o fericire desăvârşită, până la sfârşitul zilelor lor! Şi-aceasta-i povestea cea minunată cu Kamaralzaman şi cu Sett Budur.

Iar Şeherezada, zâmbind, tăcu.

Or, micuţa Doniazada, cea cu obrajii atâta de albi de obicei, se înroşise până peste poate, mai cu seamă la sfârşitul poveştii, iar ochii i se căscaseră de desfătare, de ispită şi totodată de ruşine, şi până la urmă îşi acoperi privirea cu amândouă mâinile, da uitându-se printre degete.

Încât, în vreme ce Şeherezada, ca să-şi dreagă glasul, îşi înmuia buzele într-o cupă rece cu sorbet de stafide, Doniazada bătu din palme şi strigă:

— O, sora mea, ce păcat că povestea asta minunată s-a sfârşit aşa de repede! Este cea dintâi de felul acesta pe care o aud din gura ta. Şi nu ştiu de ce m-am roşit aşa!

Iar Şeherezada, după ce bău o înghiţitură, zâmbi din coada ochiului către surioara ei şi îi spuse:

— Dar ce are să mai fie când ai să auzi *Povestea cu Aluniţă?...* Dar nu am s-o istorisesc decât numai după gingaşa *Poveste cu Frumosul-Fericit şi cu Frumoasa-Fericită!*

La vorbele acestea, Doniazada sări în sus de bucurie şi de tulburare şi strigă:

— O, sora mea! mă rog ţie, spune mai întâi, înainte de a începe povestea cu *Frumosul-Fericit şi cu Frumoasa-Fericită,* care şi îmi place peste măsură numai cât i-am auzit numele, ce este cu acel Aluniţă!

Şi Şeherezada răspunse:

— Păi, dulceaţa mea, Aluniţă este un flăcău!

Atunci sultanul Şahriar, a cărui mohorâre pierise de la cele

dintâi cuvinte din povestea cu Sett Budur, pe care o ascultase de la început până la sfârşit cu mare luare-aminte, spuse:

— O, Şeherezada, povestea asta cu Budur, sunt dator să-ţi mărturisesc, m-a fermecat şi m-a veselit şi, pe deasupra, m-a stârnit să cercetez mai de aproape ce este cu moda aceea despre care vorbea Sett Budur în proză şi în stihuri. Aşa că, dacă în poveştile pe care ni le făgăduieşti se află zugrăvită cu alte amănunte şi moda aceasta despre care eu habar nu am, poţi să începi numaidecât!

Dar în clipita aceea a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă cum era, tăcu.

Iar sultanul Şahriar gândi în cugetul său: „Pe Allah! nu am s-o ucid decât după ce am să ascult şi alte amănunte despre moda cea nouă care mi se pare, până acum, adumbrită de multă întunerecime şi de încâlceli!”

Dar în cea de a două sute treizeci şi şaptea noapte

Doniazada strigă:

— O, Şeherezada, sora mea, începe, mă rog ţie!

Iar Şeherezada îi zâmbi surorii sale, pe urmă se întoarse către sultanul Şahriar şi spuse:

POVESTEA CU FRUMOSUL-FERICIT ŞI FRUMOASA-FERICITĂ[3]

Se povesteşte – ci Allah este mai ştiutor – că era în cetatea Kufa[4] un om care se socotea printre locuitorii cei mai bogaţi şi cei mai de frunte şi pe care îl chema Primăvară[5].

Din cel dintâi an al lui de căsătorie, negustorul Primăvară simţi cum coboară asupra casei sale binecuvântarea Celui-Preaînalt odată cu naşterea unui fiu tare frumos, care veni pe lume surâzând. Încât îi puseră numele de Frumosul-Fericit[6].

În cea de a şaptea zi de la naşterea fiului său, negustorul Primăvară se duse la sukul de robi ca să cumpere o slujnică pentru soţia sa. Când ajunse în târg, aruncă o privire roată asupra femeilor şi a băieţilor aduşi spre vânzare, şi văzu în mijlocul unei cete o roabă cu chipul dulce şi care o căra în spinare, strânsă cu o cingătoare lată, pe fetiţa ei adormită.

Negustorul Primăvară gândi atunci: „Allah e darnic!” şi se duse la misitiu şi îl întrebă:

---

[3] La M. A. Salie, se păstrează numele originale ale eroilor povestirii, aşa încât titlul este *Povestea cu Nime şi cu Num.*

[4] *Kufa*- oraş irakian, socotit sfânt în legendele islamice, situat la sud de ruinele străvechiului Babilon.

[5] La M. A. Salie: ar-Rabi ibn Hatim.

[6] La M. A. Salie: Nimat-Allah – Mila lui Allah.

— Cât face roaba aceasta cu fata ei?

Misitiul răspunse:

— Cincizeci de dinari, nici mai mult, nici mai puţin!

Primăvară spuse:

— O cumpăr! Scrie senetul şi ia banii!

Pe urmă, după ce scrisa se îndeplini pe clipă, negustorul Primăvară îi spuse cu blândeţe femeii:

— Vino după mine, fata mea!

Şi o duse la el acasă.

Când fiica socrului său îl văzu pe Primăvară că vine cu acea roabă, îl întrebă:

— O, fiu al unchiului meu, pentru ce cheltuiala asta de prisos? Întrucât eu, măcar că de-abia ridicată după lăuzie, pot să-ţi ţin casa ca şi înainte!

Negustorul Primăvară îi răspunse cu blândeţe:

— O, fiică a unchiului meu, am cumpărat-o pe roabă din pricina fetiţei pe care o cară în spinare şi pe care noi avem s-o creştem cu copilul nostru Frumosul-Fericit. Şi bine să ştii tu că dacă ai s-o judeci după cât am văzut din trăsăturile ei, copiliţa, când are să crească, nu va avea pereche ca frumuseţe în toate ţările Irakului şi ale Persiei şi ale Arabiei.

Atunci soţia lui Primăvară se întoarse spre roabă şi o întrebă cu bunătate:

— Cum te cheamă?

Ea răspunse:

— Mă cheamă Îmbelşugare[7], o, stăpână a mea!

Soţia negustorului fu bucuroasă foarte de numele acela şi spuse:

— Ţi se potriveşte, pe Allah! Dar pe fată cum o cheamă?

Ea răspunse:

— Norocire[8].

Atunci soţia negustorului Primăvară, bucuroasă până

[7] La M. A. Salie: Taufic.

[8] La M. A. Salie: Sad.

peste poate, spuse:

— Drept să fie precum spui! Iar Allah, odată cu venirea ta, facă să dăinuiască norocirea şi îmbelşugarea asupra celor care te-au cumpărat, o, chip de lumină!

După care se întoarse către soţul său Primăvară şi îl întrebă:

— Întrucât este îndătinat ca stăpânii să dea un nume robilor pe care i-au cumpărat, cum gândeşti tu să se cheme fetiţa?

Primăvară răspunse:

— Cum ţi-o plăcea ţie!

Ea răspunse:

— Să-i dăm numele de Frumoasa-Fericită[9]!

Primăvară răspunse:

— Păi de bună seamă! Nu găsesc nimica împotrivă.

Şi copila, în felul acesta, fu numită Frumoasa-Fericită şi fu crescută laolaltă cu Frumosul-Fericit, întocmai şi aidoma. Şi amândoi crescură alături, sporind zi de zi în frumuseţe; iar Frumosul-Fericit îi zicea Frumoasei-Fericite „sora mea”, iar ea îi zicea „fratele meu”.

Când Frumosul-Fericit împlini cinci ani, se gândiră să-i sărbătorească tăierea-împrejur. Aşteptară pentru aceea praznicul naşterii Proorocului (asupra-i fie ruga şi mântuirea!), ca să dea acelei sfinte rânduieli toată strălucirea de frumuseţe care se cerea. Aşadar se săvârşi cu mare falâ tăierea-împrejur a Frumosului-Fericit care, în loc să plângă, nu fu departe de a găsi treaba înveselitoare şi care, ca de altminteri în toate împrejurările, zâmbea dulce. Atunci se întocmi alaiul cel numeros şi falnic, alcătuit din toate rudele, prietenii şi cunoscuţii lui Primăvară şi ai fiicei unchiului său; apoi, cu prapurii şi cu tâmpinele în frunte, străbătu toate uliţele Kufei, iar Frumosul-Fericit sta

[9] La M. A. Salie: Num – Fericire, Bunăstare, Prosperitate.

cocoţat într-un polog roşu pe un catâr înfotăzat falnic cu atlazuri, iar lângă el şedea micuţa Frumoasa-Fericită, care îl vântura cu o năframă de mătase. În urma pologului veneau prietenii, vecinii şi copiii care vrăjeau văzduhurile cu *liu-liu-liu*-urile lor de veselie, pe când vrednicul Primăvară ducea de căpăstru catârul mândru şi cuminte.

Când ajunseră acasă, oaspeţii îi făcură pe rând negustorului Primăvară urările lor, înainte de a pleca, spunând:

— Binecuvântarea şi bucuria să te lumineze! Bucura-te-ai o viaţă lungă de belşugul bucuriilor sufletului…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute treizeci şi opta noapte

Spuse:

…Bucura-te-ai o viaţă lungă de belşugul bucuriilor sufletului!

Pe urmă anii se scurseră cu bucurie, iar cei doi copii ajunseră la vârsta de doisprezece ani.

Atunci Primăvară se duse la fiul său Frumosul-Fericit, care se juca în tovărăşia Frumoasei-Fericite, şi îl luă de-o parte şi îi spuse:

— Iacătă, o, copilul meu, că ai împlinit vârsta de doisprezece ani, mulţumită binecuvântării lui Allah! Încât, de astăzi, nu trebuie să-i mai spui soră Frumoasei-Fericite, întrucât sunt dator să-ţi spun acum că Frumoasa-Fericită este fata roabei noastre Îmbelşugare, măcar că noi am pus-o să crească împreună cu tine în acelaşi leagăn şi am socotit-o ca pe fata noastră. Pe deasupra, ea de-acuma trebuie să-şi acopere obrazul cu iaşmacul, întrucât mama ei mi-a spus că

Frumoasa-Fericită a ajuns săptămâna trecută la vârsta ei de măritiş. Încât maică-ta are să se îngrijească să-i găsească un soţ care să fie pentru noi un rob credincios.

La vorbele acestea, Frumosul-Fericit îi spuse părintelui său:

— De vreme ce Frumoasa-Fericită nu este soră cu mine, vreau s-o iau chiar eu de soţie!

Primăvară răspunse:

— Trebuie să cerem îngăduinţa de la mama sa!

Atunci Frumosul-Fericit se duse la maică-sa şi îi luă mâna şi i-o sărută şi o duse la frunte; pe urmă îi spuse:

— Vreau s-o iau pe Frumoasa-Fericită, fiica roabei noastre îmbelşugare, de soţie tainică.

Iar mama Frumosului-Fericit răspunse:

— Frumoasa-Fericită este a ta, copilul meu! Întrucât tatăl tău a cumpărat-o în numele tău!

Numaidecât Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, alergă la sora lui de până aci şi o luă de mână şi o iubi, iar ea îl iubi şi ea, şi, chiar în seara aceea, se culcară împreună ca soţ şi soţie, fericiţi.

Apoi, starea aceea de lucruri neprecurmându-se nicicum, trăiră amândoi huzuriţi până peste poate, vreme de încă cinci ani binecuvântaţi. Încât, în toată cetatea Kufei, nu se dovedea copilă mai frumoasă, ori mai dulce, ori mai gingaşă decât soţia fiului lui Primăvară. Tot aşa nu se dovedi alta mai iscusită ori tot aşa de învăţată. Într-adevăr, Frumoasa-Fericită îşi închinase ceasurile ei de tihnă învăţării *Coranului*, a ştiinţelor, a frumoasei scrieri kufice şi a scrierii obişnuite, a literaturii şi a poeziei, a cântatului din lăute şi din ţimbale, şi ajunsese aşa de dibace la meşteşugul cântării, încât ştia să cânte în mai bine de cincisprezece glasuri felurite, şi putea, pornind doar de la cuvântul din stihul dintâi al unei cântări, să dealungească ceasuri în şir, ba chiar o noapte întreagă, mlădieri

nesfârşite, care vrăjeau cu legănările şi cu trilurile lor.

Încât, de câte ori nu veniseră, Frumosul-Fericit şi roaba lui, Frumoasa-Fericită, în ceasurile de arşiţă, să şadă în grădina lor, pe marmura dimprejurul havuzului, unde răcoarea apei şi a pietrei îi pătrundea desfătător! Acolo mâncau ei harbuji de soi, cu carne topitoare şi uşoară, şi migdale, şi alune, şi seminţe prăjite şi sărate, şi multe alte bunătăţi. Şi se opreau să miroasă trandafirii şi iasomiile, sau să procitească stihuri vrăjitoare. Şi atunci Frumosul-Fericit o ruga pe roaba lui să cânte; iar Frumoasa-Fericită îşi lua lăuta cea cu strunele puse în două, din care ştia să scoată nişte sunete fără asemuire cu niciun altul. Şi amândoi cântau stihuri pe rând, precum acestea dintre multe altele minunate:

„Frumoaso, flori şi păsări plouă! Vântul
Hai să ne ducă să umblăm pământul
Către Bagdadul plin de minarete!”

„Ba nu, emire-al meu! Colea-n grădină,
Cu mâinile la ceafa, pe-ndelete,
Sub palmii-nalţi de aur şi lumină,
Doar tihna unui vis să ne desfete!”

„Vino, copilo! Plouă nestemate
Prin frunze-albastre; crengile se-ndoaie
Ca arcuri în azur. Ah, minunat e!
Ridică-te şi scutură şuvoaie
De stropi ce ţi se rătăcesc prin plete!”

„Ba nu, emire-al meu! Stai să te-mbete
Înmiresmatu-mi sân ca floarea dulce!
Ah, lasă pe genunchii-mi să se culce

Drag capul tău! Şi-ascultă-n seară-aşa
Cum cântă vântul lin: Ya leii la-la!”

Alte dăţi, cei doi tineri cântau stihuri precum acestea, îngânându-se numai cu dafful:

Sunt fericită şi uşoară
Ca dansatoarea-n danţ când zboară!
Opriţi-vă suspinul pe flaut, buze moi!
Opriţi-vă sub deget, ţimbale dulci, şi voi!
Staţi s-ascultaţi cum cântă pletoşii palmieri,
Ca nişte fete zvelte cu păru-n adieri;
Se-ngână în surdină, iar şoapta frunzei lor
Răspunde înserării şi vântului uşor.
Ah, fericită-s şi uşoară
Ca dansatoarea-n danţ când zboară!

Soţia mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată,
La cântecul tău dulce vin pietrele jucând
Şi singure se-aşază în zid măreţ, pe rând!
Cel care zămislit-a pe-acest pământ iubirea
Îngăduie-ne pururi să soarbem fericirea,
Soţia mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată!

Eu doar pentru iubirea noastră
Îmi dau cu zugrăveală-albastră
Împodobindu-mi pleoapele cu kohl;
De dragul tău fac degetele-mi stol
Şi-n purpuria hinnà le vopsesc:
Să-ţi pară fructe roşii de gingifar domnesc,
Ori dulci curmale coapte ce ţie le menesc!
Cu-arome de tămâie, şi sâni, şi şold îmi scald,

Ca trupul meu să-ţi pară mai proaspăt şi mai cald,
Sub buza-ţi dulce şi măiastră, –
Ah, doar pentru iubirea noastră!...

Şi iac-aşa îşi petreceau serile şi dimineţile, fiul lui Primăvară şi fiica Îmbelşugării, într-o viaţă tihnită şi huzurită...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă cum era, tăcu.

Dar în cea de a două sute treizeci fi noua noapte

Spuse:

...într-o viaţă tihnită şi huzurită.

Ci vai! ceea ce stă tras pe fruntea omului de degetele lui Allah, mâna omului nu poate să şteargă; şi aripi dacă ar avea făptura, tot n-ar putea să scape de ursita ei.

Drept aceea, Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită avură de îndurat o vreme urgiile sorţii. Dar, până la urmă, binecuvântarea de la naştere, pe care o aduseseră cu ei pe pământ, avea să-i izbăvească din amarul cel fără de liman.

Într-adevăr, valiul care ocârmuia cetatea Kufa în numele califului auzise de frumuseţea Frumoasei-Fericite, soţia Fiului lui Primăvară, negustorul. Şi îşi zisese în cugetul său: „Trebuie să găsesc numaidecât un mijloc de a pune mâna pe Frumoasa-Fericită pe care toţi mi-o laudă pentru desăvârşirile şi meşteşugul ei la cântat! Ar fi un dar împărătesc de făcut stăpânului meu, emirul drept-credincioşilor, Abd El-Malek ben-Meruan!”

Într-o zi, aşadar, valiul de la Kufa hotărî să-şi pună în fapt gândul; şi porunci să vină la el o bătrână tare telpiză care, de obicei, era însărcinată cu cumpăratul şi cu dăscălitul

aparte al roabelor copile. Şi îi spuse:

— Îţi cer să te duci acasă la negustorul Primăvară şi s-o cauţi pe roaba fiului său, tânăra pe care o cheamă Frumoasa-Fericită, despre care se spune că este atâta de iscusită la meşteşugul cântării, şi atâta de frumoasă! Şi trebuie să mi-o aduci aici, într-un chip ori într-altul, întrucât vreau s-o trimit ca peşcheş califului Abd El-Malek.

Şi bătrâna răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi plecă îndată ca să se gătească de ducă.

Dimineaţa, de la întâiul ceas, se îmbrăcă în haine de pănură şi îşi petrecu pe după gât un ditamai şirag de mătănii, întocmit dintr-un potop de mărgele, îşi atârnă la brâu o tigvă cu apă, luă în mână o cârjă şi porni cu pas ostenit spre casa lui Primăvară, oprindu-se din vreme în vreme ca să suspine cu evlavie:

— Mărire lui Allah! Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah! Nu este ajutor decât întru Allah! Allah este mare!

Şi nu conteni aşa pe tot lungul drumului, spre deplina încredinţare a trecătorilor, până ce ajunse la poarta locuinţei lui Primăvară. Bătu la poartă, rostind:

— Allah e darnic! O, Milostivule! o, Binefăcătorii le!

Atunci veni să-i deschidă portarul, care era un moşneag falnic, slujitor bătrân al lui Primăvară. O văzu pe baba cea cucernică şi, după ce o cercetă, nu întrezări pe faţa ei pecetea vreunei evlavii, ba dimpotrivă! Şi, la rându-i, nici el nu-i fu pe plac babei, care îi aruncă o privire poncişă. Şi portarul simţi cu sufletul acea privire şi, ca să izgonească piaza rea, rosti în gând: „Cele cinci degete de la mâna mea stângă în ochiul tău drept, şi celelalte cinci de la dreapta în ochiul tău stâng!” Pe urmă, cu glas tare, o întrebă:

— Ce vrei, babo?

Ea răspunse:

— Sunt o biată bătrână care nu are altă grijă decât pe cea a rugăciunii. Or, întrucât văd că se apropie ceasul de rugăciune, aş vrea să intru în casa voastră ca să-mi fac datorinţele în ziua asta sfântă!

Preacinstitul portar se burzului şi îi spuse cu glas repezit:

— Tulea! aici nu e nici geamie, nici paraclis! ci e casa negustorului Primăvară şi a fiului său Frumosul-Fericit!

Bătrâna răspunse:

— Ştiu prea bine! Dar se află vreo geamie ori vreun paraclis mai vrednic de rugăciune decât casa binecuvântată a lui Primăvară şi a fiului său Frumosul-Fericit? Şi să mai ştii, o, portar cu chip veştejit, că eu sunt o femeie cunoscută la Damasc, în saraiul emirului drept-credincioşilor. Şi am purces să cercetez sfintele locuri şi să mă rog aici pe la toate colţurile vrednice de închinăciune.

Şi portarul îi răspunse:

— Prea bine dacă eşti cuvioasă, da asta nu-i pricină să intri aici. Urmează-ţi calea pe care ai purces!

Dar baba se ţinu tare, şi atâta de îndelung stărui, până ce larma glasului ei răzbătu la urechile Frumosului-Fericit, care ieşi să-şi dea seama de pricina gâlcevii, şi o auzi pe bătrână spunându-i portarului:

— Cum poţi să opreşti o bătrână de seama mea să intre în casă la Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, când toate porţile cele mai păzite ale emirilor şi ale mai-marilor îmi sunt oricând larg deschise?

Când auzi vorbele acestea, Frumosul-Fericit zâmbi, după feleşagul său, şi o rugă pe bătrână să intre. Atunci baba merse după el şi ajunseră împreună în iatac la Frumoasa-Fericită. Îi ură bună pace în chipul cel mai simţit şi, dintr-o ochire, rămase năuca de frumuseţea ei. Când Frumoasa-Fericită o văzu pe sfânta bătrână că intră, grăbi să se ridice în cinstea ei şi îi întoarse urarea cu cinstire şi îi spuse:

— Venirea ta să ne fie de piază bună, măicuţă! Binevoieşte a te odihni!

Şi ea îi răspunse:

— Ceasul de rugăciune stă să bată, copila mea. Îngăduie-mi să mă rog!

Şi se întoarse pe dată spre Mecca, şi se aşeză ghemuită a rugă. Şi şezu aşa până seara, fără să se mişte, şi nimeni nu cuteza s-o tulbure dintr-o îndeletnicire atâta de dumnezeiască. Şi de altminteri ea însăşi era aşa de cufundată în cucernicie, încât nu băga de seamă nimic din ce se petrecea împrejurul ei.

Într-un sfârşit, Frumoasa-Fericită se înviteji oleacă şi se apropie sfioasă şi îi spuse cu glas dulce şi cuviincios:

— Maică, odihneşte-ţi genunchii, măcar un ceas!

Bătrâna răspunse:

— Acela care nu-şi trudeşte trupul pe lumea aceasta, nu poate năzui la tihna hărăzită celor neprihăniţi şi aleşi de dincolo!

Frumoasa-Fericită, întărită în credinţă până peste poate, urmă:

— Rugămu-ne ţie, o, maică a noastră, cinsteşte-ne masa cu lumina ta şi primeşte să împărţi cu noi pâinea şi sarea.

Ea răspunse:

— M-am juruit să ajunez, copila mea. Nu pot să-mi calc jurământul. Încât nu te mai îngrija de mine şi du-te la soţul tău. Voi, cei care sunteţi tineri şi frumoşi, mâncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzecea noapte

Spuse:

…Voi, cei care sunteţi tineri şi frumoşi, mâncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi!

Atunci Frumoasa-Fericită se duse la stăpânul ei şi îi spuse:

— O, stăpâne al meu, mă rog ţie, du-te şi juruieşte-o pe sfânta aceea să-şi aleagă ca locuinţă de-aci înainte casa noastră, întrucât faţa ei topită de cucernicie are să ne lumineze căminul!

Frumosul-Fericit răspunse:

— Fii liniştită! I-am pregătit într-o odaie anume un aşternut nou şi o saltea, precum şi ibric şi un lighean. Şi nimeni nu are s-o tulbure.

Cât despre babă, aceasta îşi petrecu toată noaptea rugându-se şi citind cu glas tare din *Coran.* Pe urmă, la luminat de ziuă, se ridică şi se duse la Frumosul-Fericit şi la iubita lui şi le spuse:

— Am venit să-mi iau bun-rămas de la voi. Aibă-vă Allah întru paza sa!

Dar Frumoasa-Fericită îi spuse:

— O, maică a noastră, cum poţi să ne laşi aşa fără nicio părere de rău, când noi amândoi ne şi bucuram să ne vedem casa binecuvântată pe totdeauna de venirea ta, şi când îţi pregătisem odaia cea mai bună unde să-ţi îndeplineşti sfintele datorinţe fără a fi tulburată?

Baba răspunse:

— Allah să vă ocrotească pe amândoi şi să deştearnă asupra-vă darurile şi milele sale! De vreme ce mila musulmană ţine în inima voastră un loc atâta de ales, sunt bucuroasă să fiu adăpostită de găzduirea voastră. V-aş ruga numai să-i spuneţi portarului vostru, care are un chip atâta de acru şi de puţin binevoitor, să nu se mai împotrivească a mă lăsa să intru aici la ceasul când voi putea! Acuma mă duc să cercetez locurile sfinte de la Kufa, pe unde am să

mă închin lui Allah ca să vă răsplătească după bunătatea voastră; pe urmă am să mă întorc să mă dedulcesc cu găzduirea voastră!

Apoi plecă, în vreme ce amândoi îi luau mâinile şi şi le duceau la buze şi la frunte.

Ah, sărmană Frumoasa-Fericită, dacă ai fi ştiut tu pricina pentru care baba aceea de catran intrase în casa ta, şi gândurile negre pe care le clocea împotriva fericirii şi a tihnei tale! Dar cine-i acela care poate să ghicească cele ascunse şi să dezvăluiască viitorul?

Afurisita de babă ieşi aşadar şi se îndreptă către saraiul valiului şi se înfăţişă dinaintea lui pe dată. Atunci el o întrebă:

— Ei, ce ai făcut, o, deznodătoareo de pânze de păianjen, o, mult iscusită şi fără de seamăn vicleană?

Baba spuse:

— Orice aş face, o, stăpâne al meu, nu sunt decât ucenica ta şi oblăduita luminilor tale. Iacătă! Am văzut-o pe tinerica Frumoasa-Fericită, roaba fiului lui Primăvară. Pântecele plodirii n-a mai zămislit vreodată o frumuseţe asemenea!

Valiul strigă:

— Ya Allah!

Bătrâna urmă:

— E întocmită din desfătări! E un ştiubei neprecurmat de gingăşii şi de farmece neprihănite!

Valiul strigă:

— O, ochi al meu! o, zvâcnet al inimii mele!

Bătrâna urmă:

— Dar ce ai mai zice când i-ai auzi sunetul glasului, mai proaspăt ca şopotul apei sub o boltă vuitoare? Ce ai mai face când i-ai vedea ochii de antilopă şi privirile sfioase?

El strigă:

— Nu aş putea decât să mă minunez de ele cu toată

minunarea, întrucât, precum ţi-am spus, am hărăzit-o stăpânului nostru, califul. Grăbeşte dară cu izbândă!

Ea spuse:

— Îţi cer pentru aceasta un răspăs de o lună întreagă.

El spuse:

— Ia-ţi acest răspăs, da să fie cu folos! Iar la mine ai să găseşti o mărinimie de care ai să fii mulţumită. Iacătă, de început, o mie de dinari ca arvună a bunăvoinţei mele!

Şi bătrâna înghesui mia de dinari la cingătoare şi purcese din ziua aceea să bată nesmintit pragul casei Frumosului-Fericit şi a Frumoasei-Fericite, iar ei la rându-le îi dovedeau din zi în zi tot mai multă cinstire şi preţuire.

Or, starea aceea neprecurmându-se nicidecum, baba ajunse sfetnica statornică a casei. Aşa că într-o zi îi spuse Frumoasei-Fericite:

— Copila mea, rodirea încă nu ţi-a cercetat tinerele vintre. Nu vrei să mergi să cerem binecuvântare de la sfinţii cucernici, de la şeicii iubiţi de Allah, de la pustnicii şi de la înţelepţii care sunt în legătură cu Preaînaltul? Fachirii aceia, copila mea, îmi sunt prieteni. Eu îi cunosc şi le ştiu puterea cea mare pe care o au de a săvârşi minuni şi de a îndeplini lucrurile cele mai uluitoare în numele lui Allah. Vindecă orbii şi ologii, înviază morţii, plutesc prin văzduh, umblă pe apă. Cât despre rodirea femeilor, acesta este harul cel mai mărunt cu care i-a miluit Allah! Iar tu vei dobândi acest folos numai cât să te atingi de poala hainei lor, ori să săruţi mărgelele de la mătăniile lor!

La vorbele acestea ale bătrânei, Frumoasa-Fericită simţi în sufletul ei cum se zbate dorul de rodire, şi îi spuse bătrânei:

— Trebuie să-i cer stăpânului meu Frumosul-Fericit îngăduinţa de a ieşi. Să aşteptăm întoarcerea lui.

Dar baba răspunse:

— Spune-i numai soacră-tii, atâta ajunge.

Atunci tânăra nevastă se duse la soacră-sa, mama Frumosului-Fericit, şi îi spuse:

— Te juruiesc pe Allah, o, stăpână a mea, să-mi dai îngăduinţa să plec cu această sfântă bătrână ca să mă duc să-i cercetez pe prietenii lui Allah, la sfântul lor lăcaş. Şi îţi făgăduiesc că am să fiu aici îndărăt până a nu sosi stăpânul meu, Frumosul-Fericit.

Atunci soţia lui Primăvară răspunse:

— Fata mea, gândeşte-te la supărarea stăpânului tău dacă s-ar întoarce şi nu te-ar găsi! Are să-mi spună: „Cum de a putut Frumoasa-Fericită să iasă aşa, fără îngăduinţa mea? Este întâia oară când i se întâmplă asta!”

În clipita aceea, baba se băgă în vorbă şi spuse către mama Frumosului-Fericit:

— Pe Allah! dăm numai o roată iute pe la locurile sfinte, şi nici baremi nu am s-o las să stea să se hodinească şi am s-o şi aduc îndărăt fără de zăbavă.

Atunci mama Frumosului-Fericit se învoi cu plecarea, măcar că tot suspinând.

Aşadar baba o luă pe Frumoasa-Fericită şi o duse drept la un chioşc din grădina saraiului, o lăsă acolo numai o clipită, şi alergă să-l vestească de sosirea ei pe valiu, care se şi duse numaidecât la chioşc…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci şi una noapte

Spuse:

…valiul se şi duse numaidecât la chioşc şi rămase înlemnit în prag, aşa de uluit fu de frumuseţea aceea.

Când îl văzu intrând pe insul acela străin, Frumoasa-

Fericită se grăbi să-şi acopere faţa şi izbucni deodată în suspine; şi căuta cu ochii o ieşire ca să fugă, dar degeaba.

Atunci, cum bătrâna nu se mai arăta nicidecum, Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială că afurisita o vânduse, şi îşi aduse aminte unele vorbe pe care i le spusese portarul cel cuminte despre ochii plini de prefăcătorii ai cuvioasei.

Cât despre valiu, odată încredinţat că Frumoasa-Fericită era chiar aceea pe care o vedea în faţa lui, ieşi încuind uşa şi se duse să dea nişte porunci grabnice; scrise o scrisoare către califul Abd El-Malek ben-Meruan, şi dete scrisoarea şi copila în seama căpeteniei străjilor sale, poruncindu-i să purceadă numaidecât la drum către Damasc.

Atunci căpetenia străjilor o luă cu sila pe Frumoasa-Fericită, o sui pe o cămilă sprintenă, încălecă şi el dinaintea ei şi, urmat de câţiva robi, plecă în graba mare către Damasc.

Cât despre Frumoasa-Fericită, pe tot drumul îşi ascunse capul sub iaşmac şi suspină în tăcere, fără a lua seama nici la opriri, nici la hurducături, nici la popasuri ori la plecări. Iar căpetenia străjilor nu putu să scoată de la ea nicio vorbă şi niciun semn, şi-aşa până ce ajunseră la Damasc.

Încât, fără a zăbovi, se duse drept la saraiul emirului drept-credincioşilor, dete roaba şi scrisoarea în seama căpeteniei odăiaşilor, luă dovada de primire şi se întoarse la Kufa precum venise.

A doua zi, califul intră în haremul său şi le înştiinţă pe soţia şi pe sora sa de venirea roabei celei noi, spunându-le:

— Valiul de la Kufa mi-a trimis peşcheş o roabă tânără; şi îmi scrie ca să-mi spună că acea roabă, cumpărată de el, este o fiică de domn, răpită din ţara ei de nişte negustori de robi.

Şi soţia îi răspunse:

— Allah sporească-ţi bucuria şi milele sale!

Iar sora califului întrebă:

— Cum o cheamă? Este oacheşă ori albă?

Califul răspunse:

— Încă nu am vazut-o.

Atunci sora califului, pe care o chema Sett Zahia, întrebă de iatacul în care se afla copila şi se duse numaidecât s-o vadă. O găsi frântă în două, cu faţa arsă de soare şi scăldată în lacrimi; şi era aproape leşinată.

La priveliştea aceea, Sett Zahia, care avea inima duioasă, fu cuprinsă de milă şi se duse lângă copilă şi o întrebă:

— De ce plângi, surioară? Tu nu ştii că aici eşti la adăpost şi că viaţa îţi va fi uşoară şi fără de griji? Unde ai fi putut să cazi mai bine decât în saraiul emirului drept-credincioşilor?

La vorbele acestea, fata roabei Îmbelşugare ridică ochii uluiţi şi întrebă:

— Păi, o, stăpână a mea, oare în care cetate mă aflu, dacă aici este saraiul emirului drept-credincioşilor?

Sett Zahia răspunse:

— În cetatea Damascului. Ce, nu ştiai? Şi negustorul care te-a vândut nu ţi-a spus că ai fost cumpărată pentru califul Abd El-Malek ben-Meruan? Păi da, sora mea, de-acum înainte eşti aici, în stăpânirea emirului drept-credincioşilor, iar eu sunt sora lui. Aşa că şterge-ţi lacrimile şi spune-mi cum te cheamă.

La vorbele acestea, copila nu mai putu să-şi oprească lacrimile care o sugrumau şi suspină:

— O, stăpână a mea, în ţara mea mi se spunea Frumoasa-Fericită!

Cum sfârşi spusele acestea, intră califul. Veni la Frumoasa-Fericită, zâmbind cu bunătate, şezu lângă ea şi îi spuse:

— Ridică-ţi iaşmacul de pe faţă, o, copilo!

Dar Frumoasa-Fericită, în loc să-şi dezvelească faţa, numai la asemenea gând se şi înspăimântă de tot şi îşi trase pânza până sub bărbie, cu mâna tremurând. Iar califul nu vroi să se supere pentru o faptă atâta de nemaipomenită şi spuse către Sett Zahia:

— Ţi-o încredinţez pe copila aceasta şi nădăjduiesc că în câteva zile ai s-o deprinzi cu tine şi ai s-o îmbărbătezi şi ai s-o faci mai puţin sfioasă.

Pe urmă mai aruncă o privire asupra Frumoasei-Fericite şi nu putu să vadă, în afară de hainele în care sta strâns înfăşurată, decât încheieturile de la pumnişorii ei gingaşi. Dar şi numai ceea ce văzu era de ajuns ca să-l facă s-o îndrăgească până peste poate: nişte pumnişori aşa de minunat întocmiţi nu puteau să fie decât de la o frumuseţe desăvârşită! Şi plecă.

Atunci Sett Zahia o luă pe Frumoasa-Fericită şi o duse la hammamul din sarai, şi o îmbrăcă, după scaldă, în nişte haine tare frumoase, şi îi înfipse în păr mai multe rânduri de mărgăritare şi de nestemate; pe urmă şezu în tovărăşia ei toată ziua, căutând s-o deprindă cu ea. Şi Frumoasa-Fericită, măcar că era tare nedumerită de cinstirile pe care i le dovedea sora califului, nu izbutea să-şi curme lacrimile şi nu voia nici să dezvăluiască pricina mâhnirilor sale. Întrucât îşi zicea că acest lucru nu i-ar schimba nicidecum triştea. Aşa că îşi păstră numai pentru ea ascuţimea durerii şi se mistui mai departe, zi şi noapte, cu atâta alean, încât nu după multă vreme căzu bolnavă greu; şi se pierdu orice nădejde de a o mai tămădui, după ce se încercaseră asupra ei hakimii cei mai vestiri de la Damasc.

Cât despre Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, iacătă! Pe seară se întoarse acasă şi, după tabietul lui, se tolăni pe divan şi strigă:

— O, Frumoasă-Fericită!

Dar, pentru întâia oară, nimeni nu-i răspunse. Atunci se ridică repede şi o chemă a doua oară:

— O, Frumoasă-Fericită!

Dar nimeni nu răspunse; şi nimeni nu îndrăzni să intre. Căci toate roabele se ascunseseră şi niciuna nu cuteza să se clintească. Atunci Frumosul-Fericit porni spre iatacul mamei sale şi intră buzna: şi o găsi pe maică-sa stând jos, tristă toată, cu mâna pe obraz şi pierdută în gânduri. La privelişte a aceea, îngrijorarea lui nu făcu decât să sporească, şi o întrebă cu spaimă pe maică-sa:

— Unde este Frumoasa-Fericită?…

Dar, drept orice răspuns, soţia lui Primăvară izbucni în lacrimi; şi pe urmă suspină:

— Ocrotească-ne Allah, o, copilul meu! Frumoasa-Fericită, în lipsa ta, a venit să-mi ceară îngăduinţă să iasă cu bătrâna ca să se ducă, precum mi-a spus, să-l cerceteze pe un sfânt *uali* care săvârşeşte minuni. Şi încă nu s-a întors. Ah, fiul meu, inima mea nu mai ştie ce este liniştea de când cu venirea acelei bătrâne în casa noastră. Nici portarul nostru, sluga bătrână şi credincioasă care ne-a crescut pe toţi, nici el nu s-a uitat vreodată la ea cu ochi tihnit! Întruna mi se părea că bătrâna aceea are să ne aducă nenorocirea cu preaîndelungile ei rugăciuni şi cu privirile ei cele atâta de viclene!

Dar Frumosul-Fericit îi curmă vorba ca s-o întrebe:

— Când anume a ieşit Frumoasa-Fericită?

Ea răspunse:

— Astăzi dis-de-dimineaţă, după ce ai plecat la suk.

Şi Frumosul-Fericit strigă:

— Iacătă, maică, la ce ne slujeşte să ne schimbăm datinile şi să le dăm femeilor nişte slobozenii cu care habar nu au ce să facă şi care nu pot să le fie decât păgubitoare! Ah, maică, pentru ce i-ai îngăduit Frumoasei-Fericite să

plece? Cine ştie pe unde s-o fi rătăcit ori dacă nu o fi căzut în vreo apă, ori dacă vreun minaret nu s-o fi prăbuşit peste ea? Ci am să dau fuga la valiu ca să-l îndatorez să purceadă numaidecât în căutarea ei!

Şi Frumosul-Fericit, scos din fire, alergă la saraiul vizirului, iar valiul îl primi, fără a-l lăsa să aştepte, din cinstire pentru tătânele său Primăvară, care era socotit printre navabii cei mai de frunte din cetate. Şi Frumosul-Fericit, fără ca baremi să mai zăbovească în temenelile neabătute ale salamalecului, îi spuse valiului:

— Roaba mea a plecat azi-dimineaţă din casa mea, însoţită de o bătrână pe care o găzduisem la noi. Am venit să te rog să mă ajuţi s-o caut.

Valiul luă un glas plin de luare-aminte şi răspunse:

— Păi negreşit, fiul meu! Nu mă dau în lături de la nicio osteneală, din cinstire faţă de vrednicul tău părinte. Du-te de-o caută din partea mea pe căpetenia agiilor şi deşterne-i treaba. Este un om grozav de priceput şi plin de sârg, care, fără nicio îndoială, are să vă găsească roaba în puţine zile de-aci.

Atunci Frumosul-Fericit alergă la căpetenia de carauli şi îi spuse:

— Vin la tine din partea valiului, ca s-o găseşti pe roaba mea care a plecat de-acasă.

Ceauşul agiei, stând jos pe chilim, cu picioarele încrucişate sub el, pufni de vreo două, trei ori, şi întrebă:

— Şi cu cine a plecat?

Frumosul-Fericit răspunse:

— Cu o bătrână care arată *aşa* şi *aşa.* Şi bătrâna este îmbrăcată cu pănură şi poartă la gât nişte mătănii cu boabele fără de număr.

Şi căpetenia agiei spuse:

— Pe Allah! spune-mi unde se află bătrâna şi mă duc pe

dată să-ţi aduc roaba!

La vorbele acestea, Frumosul-Fericit răspunse:

— Păi ştiu eu unde se află baba? Şi aş mai fi venit aici dacă ştiam locul unde se află?

Capul de agie îşi mută împleticiunea picioarelor aducându-le sub el altminteri, şi spuse:

— Fiul meu, nu este decât numai Allah cel Atoateştiutorul care să vadă lucrurile cele nevăzute!

Atunci Frumosul-Fericit, zădărât până peste poate, strigă:

— Pe Prorocul! numai pe tine te fac răspunzător de belea! Şi, dacă va trebui, am să mă duc la valiu, şi chiar la emirul drept-credincioşilor, ca să-i lămuresc în privinţa ta!

Celălalt răspunse:

— Poţi să te duci unde ţi se pare că e bine! Eu n-am învăţat vrăjitoria de a vedea lucrurile cele ascunse!

Atunci Frumosul-Fericit se întoarse la valiu şi îi spuse:

— Am fost la căpetenia de agii şi s-a petrecut *cutare* şi *cutare* lucru.

Şi valiul spuse:

— Nu este cu putinţă! Hei, străjeri, duceţi-vă şi aduceţi-mi-l pe plodul ăla de câine!

Iar când acela sosi, valiul îi spuse:

— Îţi poruncesc să faci cercetările cele mai amănunţite ca s-o găseşti pe roaba Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară! Trimite-ţi călăraşii în toate părţile; dă fuga tu însuţi şi caută peste tot; că trebuie s-o găseşti!

Şi, estimp, îi facu cu ochiul să nu săvârşească nimic; pe urmă se întoarse spre Frumosul-Fericit şi îi spuse:

— În ce te priveşte, fiule, vreau ca de aci înainte să nu-ţi mai ceri roaba decât de la barba mea! Şi dacă, cine ştie (căci se poate întâmpla orice), roaba nu are să se găsească, am să-ţi dau chiar eu, în locul ei, zece fecioare de vârsta huriilor, cu sâni tari şi cu şolduri vârtoase şi întemeiate ca nişte bucăţi de piatră! Şi am să-l silesc şi pe căpetenia de

agii să-ţi dea tot aşa din haremul lui zece roabe tinere, la fel de neprihănite ca şi ochiul meu! Numai linişteşte-ţi sufletul, întrucât ştii bine că soarta îţi păstrează pururea ceea ce îţi este menit, şi că, pe de altă parte, nu poţi să ai niciodată ceea ce soarta nu ţi-a sorocit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a doua sute patruzeci şi doua noapte

Spuse:

...nu poţi să ai niciodată ceea ce soarta nu ţi-a sorocit!

Atunci Frumosul-Fericit îşi luă rămas-bun de la valiu şi se întoarse acasă deznădăjduit, după ce rătăci toată noaptea în căutarea Frumoasei-Fericite. Încât a doua zi fu nevoit să zacă la pat, pradă unei slăbiciuni până peste fire şi unei arşiţi care nu făcu alta decât să sporească zi de zi, pe măsură ce îşi pierdea şi bruma de nădejde în privinţa căutărilor poruncite de valiu. Iar doctorii chemaţi la patul lui răspunseră:

— Boala nu are alt leac decât întoarcerea soţiei sale!

Într-acestea, sosi în cetatea Kufa un persian tare priceput la doctoriceală, la meşteşugul leacurilor, la citit în stele şi în nisipuri ghicitoreşti. Şi negustorul Primăvară grăbi să-l poftească să vină la fecioru-său. Atunci învăţatul persian, după ce fu întâmpinat cu cele mai alese cinstiri de către Primăvară, se duse la Frumosul-Fericit şi îi spuse:

— Dă-mi mâna!

Şi îi luă mâna, îi pipăi bătăile sângelui o bună bucată de vreme, se uită cu luare-aminte la faţa lui, pe urmă zâmbi, şi se întoarse spre negustorul Primăvară să-i spună:

— Boala fiului tău stă în inima lui!

Şi Primăvară răspunse:

— Pe Allah! drept grăieşti, o, hakimule!

Învăţatul urmă:

— Iar boala are ca pricină pierderea unei fiinţe dragi. Ei bine, cu ajutorul puterilor cele tainice, am să vă spun locul unde se află acuma făptură aceea!

Şi, sfârşind spusele acestea, persianul se ghemui pe vine jos, scoase dintr-un sac o pungă cu nisip pe care îl întinse dinaintea lui; pe urmă înfipse în mijlocul nisipului cinci pietre albe şi trei pietre negre, le înşiră pe un rând, apoi pe două rânduri, apoi pe trei rânduri, se uită la ele rostind nişte cuvinte pe limba persienească, şi spuse:

— O, voi cei care mă ascultaţi, să ştiţi că făptură aceea se află în ceasul de-acum la Bassra!

Pe urmă se răzgândi şi spuse:

— Nu! cele trei râuri pe care le văd aici m-au amăgit. Făptura se află la ceasul de-acum la Damasc, într-un sarai mare, şi în aceeaşi stare de zăcăşie ca şi fiul tău, o, strălucitule negustor!

La vorbele acestea, Primăvară strigă:

— Şi ce ni se cade să facem, o, preacinstitule hakim? Îndură-te şi ne lămureşte, şi nu vei avea a te plânge de zgârcenia lui Primăvară. Întrucât, pe Allah! am să-ţi dau cât să trăieşti în belşug vreme de trei vieţi de om!

Şi persianul răspunse:

— Liniştiţi-vă amândoi sufletele şi să vi se învioreze pleoapele şi să vă acopere ochii fără de griji! Căci mă însărcinez să-i adun iarăşi la un loc pe cei doi tineri, iar treaba este încă şi mai lesne de făcut decât ţi-ai închipui tu!

Pe urmă adăugă, grăind către Primăvară:

— Scoate de la brâu patru mii de dinari!

Şi Primăvară se desfăcu numaidecât la cingătoare şi înşiră dinaintea persianului patru mii de dinari, şi încă o mie

de dinari. Şi persianul spuse:

— Acuma, că avem cu ce să înfruntăm toate cheltuielile, pe dată am să purced la drum către Damasc, luându-l cu mine şi pe fiul tău! Şi, de-o vrea Allah, avem să ne întoarcem cu aceea pe care o iubeşte!

Pe urmă se întoarse spre flăcăul întins pe pat şi îl întrebă:

— O, fiu al preacinstitului Primăvară, cum te cheamă?

El răspunse:

— Frumosul-Fericit!

Persianul spuse:

— Ei bine, Frumosule-Fericit, scoală-te, şi sufletul să-ţi fie izbăvit de orice grijă, întrucât poţi din chiar ceasul de-acum să şi socoţi că ţi s-a risipit boala!

Şi Frumosul-Fericit, schimbat dintr-odată de înrâurirea cea bună a hakimului, se sculă şi şezu aşa. Iar hakimul urmă:

— Întăreşte-ţi bărbăţia şi inima. Alungă toate grijile. Mănâncă, bea şi dormi! Şi, peste o săptămână, odată ce ţi se vor întoarce puterile, am să vin să te iau ca să fac călătoria cu tine.

Şi îşi luă rămas-bun de la Primăvară şi de la Frumosul-Fericit şi se duse să se gătească şi el de plecare.

Atunci Primăvară îi dete fiului său alte cinci mii de dinari şi îi cumpără nişte cămile pe care puse să se încarce mărfuri bogate şi mătăsuri de Kufa, cele atâta de frumoase la culoare, şi îi dete cai pentru el şi pentru alaiul lui. Apoi, când trecu săptămâna, cum Frumosul-Fericit urmase arătările învăţatului şi se simţea de minune, Primăvară socoti că fiul său putea fără de nicio supărare să bată drumul Damascului. Aşadar Frumosul-Fericit îşi luă rămas-bun de la tatăl său, de la maică-sa, de la îmbelşugare şi de la portar şi, însoţit de urările pe care toate braţele alor săi le chemau asupra capului său, plecă din Kufa împreună cu

învăţatul persian.

Or, Frumosul-Fericit, la vremea aceea, ajunsese la desăvârşirea tinereţii, iar cei şaptesprezece ani ai lui îi înveleau cu un puf de mătase obrajii rumeiori; ceea ce îi făcea nurii mai ademenitori, încât nimeni nu putea să se uite la el fără să se oprească vrăjit. Iar cărturarul persian nu zăbovi mult până a se lăsa dovedit de puterea cea desfatată a nurilor flăcăului, şi îl îndrăgi din tot sufletul, într-adevăr, şi se lipsi pe sine, cât ţinu călătoria, de orice înlesnire, în folosul băiatului. Şi, dacă îl vedea mulţumit, era fericit până peste fire…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci fi treia noapte

Spuse:

…Şi, dacă îl vedea mulţumit, era fericit până peste fire. În atare împrejurări, călătoria fu voioasă şi fără osteneală, şi ajunseră astfel la Damasc.

Numaidecât cărturarul persian se duse cu Frumosul-Fericit la sukul cel mare şi închirie, pe clipă pe dată, o prăvălie mare pe care puse s-o facă tot atunci ca nouă. Pe urmă puse să se facă nişte rafturi zarife, aşternute cu catifea, pe care îşi orândui frumos şipurile sale cele scumpe, dictamele, balsamurile, prafurile, zemurile închise în cristaluri, teriacurile cele tari păstrate în aur lamur, găvanele de farfuriu persienesc cu străluciri ca de mademuri în care dospeau alifiurile cele vechi întocmite din fiertura de la trei sute de buruieni rare; şi între borcanele cele pântecoase, ţevării şi alambicuri, puse astrolabul de aur.

După care se îmbrăcă în caftanul de vraci şi se împodobi

cu ditamai turbanul său cu şapte rotocoale, apoi se îngriji să-l îmbrace şi pe Frumosul-Fericit, care urma să-i slujească de ucenic, întocmind leacurile, pisând în piuliţe, croind punguţe şi scriind leacurile arătate de vraci. Drept aceea, îl îmbrăcă el însuşi cu o cămaşă de mătase albastră şi cu o bundă de caşmir, îi petrecu pe după şolduri un şorţ de mătase vişinie pe care jucau nişte fire de aur, şi îi spuse să-i stea în preajmă. Apoi îi zise:

— O, Frumosule-Fericit, din clipita de-acum trebuie să-mi spui tată, iar eu am să-ţi spun fiul meu, ca să nu dibăcească locuitorii din Damasc că între noi ar fi ceva ce pricepi tu!

Şi Frumosul-Fericit răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Or, de-abia se deschisese prăvălia în care persianul urma să-i primească pe bolnavi, că şi năpădiră din toate părţile locuitorii cu ghiotura, unii ca să-şi arate beteşugul, alţii numai ca să se minuneze de frumuseţea flăcăului; şi toţi erau năuciţi şi vrăjiţi totodată când îl auzeau pe Frumosul-Fericit cum vorbea cu hakimul pe limba persienească, de care ei habar nu aveau şi pe care o găseau desfătătoare în gura preafrumosului ucenic. Dar ceea ce ducea până peste fire uluirea oaspeţilor era felul cum ghicea hakimul persian bolile.

Într-adevăr, învăţatul se uita câteva clipite în albul ochilor bolnavului care venise la el, apoi îi da un ol mare şi îi spunea:

— Pişă-te!

Şi bolnavul se pişa în bocal, iar persianul ridica bocalul în dreptul ochilor şi îl cerceta, apoi spunea:

— Tu ai *cutare* şi *cutare* lucru!

Şi bolnavul întotdeauna striga:

— Pe Allah! este adevărat!

Ceea ce făcea ca toată lumea să ridice mâinile spunând:

— Ya Allah! ce învăţat de-a mirărilea! Nu am mai auzit să se fi pomenit vreodată una ca asta! Cum de-o putea să cunoască aşa bolile după ud?

Încât nu are cum să fie de mirare că doctorul persian ajunse vestit în câteva zile printre toţi mai-marii şi bogătanii pentru priceperea lui nemaipomenită, şi că zvonul despre toate minunile lui ajunse şi la urechile califului şi ale surorii sale El-Sett Zahia.

Aşa, într-o zi, pe când hakimul şedea jos în mijlocul prăvăliei şi dicta un leac Frumosului-Fericit care sta lângă el şi ţinea calamul în mână, o preacinstită hanâmă, călare pe un măgar cu şa de atlaz roşu înstelat cu nestemate, se opri la uşă, legă frâul măgarului de inelul de aramă care împodobea oblâncul şăii, apoi îi facu semn învăţatului să vină şi s-o ajute să descalece. El se ridică numaidecât cu mare grabă, sări s-o ia de mână şi o ajută să descalece de pe măgar şi să intre în prăvălie, unde o rugă să şadă, după ce Frumosul-Fericit îi puse la îndemână o pernă, zâmbind cuviincios.

Atunci hanâma scoase de sub izar un bocal plin cu ud şi îl întrebă pe persian:

— Chiar tu eşti, preacinstitule şeic, vraciul venit de la Irak-Ajami ca să săvârşească minuni de tămăduiri la Damasc?

El răspunse:

— Este chiar robul tău, da!

Ea spuse:

— Nimeni nu este rob, decât numai lui Allah! Află, dar, o, dascăle neasemuit întru ştiinţă, că în bocalul acesta este lucrul la care tu te pricepi, şi care este al unei cadâne, măcar că încă fecioară, de-a stăpânului nostru, emirul drept-credincioşilor. Vracii de aici nu au putut să dovedească pricina bolii care a doborât-o la pat din cea dintâi zi a venirii ei la sarai, încât El-Sett Zahia, sora

stăpânului nostru, m-a trimis să-ţi aduc bocalul ca să dovedeşti pricina cea nedovedită.

La vorbele acestea, hakimul răspunse:

— O, stăpâna mea, se cere să-mi spui numele acelei bolnave, ca să pot să-mi fac socotelile şi să aflu temeinic ceasul cel mai potrivit când să-i dau să bea leacurile.

Hanâma răspunse:

— O cheamă Frumoasa-Fericită.

Atunci hakimul începu să înşiruie pe o bucată de hârtie pe care o ţinea în mână sumedenie de socoteli, unele cu cerneală roşie, altele cu cerneală verde. Pe urmă făcu socoata cifrelor roşii şi pe cea a cifrelor verzi, le adună şi spuse:

— O, stăpâna mea, am dovedit ce boală are! Este o suferinţă cunoscută sub numele de *zbaterea băierilor inimii.*

La vorbele acestea, hanâma se minună:

— Pe Allah! este adevărat! Întrucât băierile inimii ei se zbat atâta de tare, încât le şi auzim!

Hakimul urmă:

— Ci am trebuinţă, înainte de a hotărî leacurile, să ştiu din ce ţară este bolnava. Este un lucru de mare însemnătate, întrucât numai aşa voi şti, odată ce-mi voi fi făcut socotelile, urmarea uşurătăţii aerului ori a greutăţii lui asupra băierilor bolnavei. Pe deasupra, ca să judec starea în care se află băierile ei gingaşe, trebuie să ştiu de asemenea de câtă vreme se află la Damasc şi ce vârstă anume are?

Hanâma răspunse:

— A fost crescută, pare-se, la Kufa, cetatea Irakului; este în vârstă de şaisprezece ani, întrucât s-a născut, după câte ne-a spus, în anul în care a ars sukul de la Kufa. Cât despre venirea ei la Damasc, a venit numai de câteva săptămâni.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se

luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci şi patra noapte

Spuse:

...a venit numai de câteva săptămâni.

La vorbele acestea, învăţatul persian îi spuse Frumosului-Fericit, a cărui inimă bătea ca o piuă:

— Fiul meu, întocmeşte leacurile *cutare* şi *cutare,* după învăţul lui Ibn-Sina, la pontul şapte.

Atunci hanâma se întoarse spre flăcău, pe care începu să-l cerceteze mai cu luare-aminte, ca să-i spună după câteva clipe:

— Pe Allah! o, copilul meu, bolnava tare ţi se mai aseamănă, iar chipul său este tot atât de frumos şi de dulce ca şi al tău!

Pe urmă îi zise învăţatului:

— Spune-mi, o, preaalese persian, flăcăul acesta este fiul sau robul tău?

El răspunse:

— Este fiul meu, preacinstită hanâmă, şi robul tău!

Iar hanâma cea bătrână, peste poate de măgulită de toate acele talâmuri, răspunse:

— Chiar că nu ştiu de ce se cade să mă minunez mai mult aici, de ştiinţa ta, o, strălucitule hakim, ori de urmaşul tău!

Pe urmă tăifăsui mai departe cu cărturarul, pe când Frumosul-Fericit isprăvea de întocmit punguţele cu leacuri şi le punea într-o cutie în care strecură un răvăşel prin care, în câteva cuvinte[10], îi da de ştire Frumoasei-Fericite despre

[10] 1 La M. A. Salie, nu scrie decât versuri:

Doar o privire, numai una de şi-ar trimite-asupra-mi Num,
Djuml însăşi mi-ar părea o ciumă. Sad pacoste ieşită-n drum!*

venirea lui la Damasc, cu hakimul persian. După care pecetlui cutia şi scrise pe capacul ei numele lui şi locul unde se afla, cu litere kufice, pe care locuitorii de la Damasc nu ştiau să le citească, da care erau lesne de priceput de către Frumoasa-Fcricită care ştia bine şi scrierea arăbească obişnuită şi tot atâta de bine şi pe cea kufică. Iar hanâma luă cutia, puse zece dinari de aur pe tejgheaua hakimului, îşi luă rămas-bun de la amândoi şi plecă spre a se duce drept la sarai, unde grăbi să suie la bolnavă.

O găsi cu ochii pe jumătate închişi şi scăldaţi în lacrimi la colţurile pleoapelor, ca întotdeauna. Se duse lângă ea şi îi spuse:

— Ah, fata mea! fie ca leacurile acestea să-ţi aducă tot atâta bine câtă desfatare mi-a stârnit mie chipul celui care le-a făcut. Este un flăcău frumos ca îngerii, iar prăvălia în care şade este un loc al desfătărilor. Iacătă cutia pe care mi-a dat-o pentru tine.

Atunci Frumoasa-Fericită, ca să nu se lepede de darul adus, întinse mâna, luă cutia şi aruncă o privire pierdută spre capac; şi deodată se schimbă la chip când văzu cuvintele scrise cu litere kufice: „Sunt Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară de la Kufa”.

Dar avu destulă tărie asupra sufletului său ca să nu leşine ori să se dea în vileag. Şi îi spuse bătrânei hanâme, zâmbind:

— Spui că este un flăcău frumos? Cum arată?

Ea răspunse:

— Este o îngemănare de atâtea desfătări, încât îmi este

Spuneau: „S-o uiţi, că-n locu-i multe şi mai frumoase vor apare!”
Eu le-am răspuns: „Ci ea nu are în lumea-ntreagă-asemănare!”

(*Joc de cuvinte, bazat pe semnificaţia numelor: *Djuml* = frumuseţe, *Sad* = noroc.)

peste putinţă să ţi-l zugrăvesc! Are nişte ochi! şi nişte sprâncene! ya Allah! da ce vrăjeşte sufletul este o aluniţă pe care o are la colţul din stânga al gurii şi o gropiţă care i se adânceşte, când zâmbeşte, pe obrazul drept.

La vorbele acestea, Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială că acela nu ar fi stăpânul ei preaiubit, şi îi spuse bătrânei hanâme:

— Dacă-i aşa, fie ca acel chip să fie vestitor de bine! Dă-mi leacurile.

Şi le luă zâmbind, şi le înghiţi dintr-odată. Şi tot atunci văzu şi răvaşul, pe care îl desfăcu şi îl citi. Atunci sări jos din pat şi strigă:

— Maica mea cea bună, simt că m-am vindecat. Leacurile acestea sunt făcătoare de minuni. O, ce zi binecuvântată!

Şi bătrâna se minună:

— Da! pe Allah! asta-i o binecuvântare de la Cel-Preaînalt!

Şi Frumoasa-Fericită adăugă:

— Mă rog ţie, grăbeşte de-mi adu de mâncat şi de băut, că simt că mor de foame după aproape o lună de când n-am putut să mă ating de nimic!

Atunci bătrâna, după ce porunci să i se aducă Frumoasei-Fericite, de către roabe, nişte tablale pline cu tot soiul de fripturi, de poame şi de băuturi, grăbi a se duce să-i dea de ştire califului despre vindecarea roabei, mulţumită priceperii hakimului persian. Şi califul spuse:

— Mergi degrabă şi du-i din partea mea o mie de dinari!

Şi bătrâna grăbi a îndeplini porunca, după ce însă trecu pe la Frumoasa-Fericită care îi dete şi ea un dar pentru hakim într-o cutie pecetluită.

Când ajunse la prăvălie, hanâma cea bătrână îi înmână cei o mie de dinari hakimului, iar cutia o dete Frumosului-Fericit, care o deschise şi citi cele ce se aflau în ea. Dar atunci tulburarea lui fu aşa de mare, încât izbucni în hohote

de plâns şi se prăbuşi leşinat; căci Frumoasa-Fericită, într-un răvaş, îi istorisea pe scurt toată păţania şi răpirea, din porunca valiului, şi trimiterea ei ca peşcheş la califul Abd El-Malek, la Damasc.

La privelişte aceea, hanâma cea bună îl întrebă pe vraci:

— Dar oare pentru ce a leşinat fiul tău, după ce a izbucnit mai întâi în plâns?

El răspunse:

— Dar cum ai vrea, o, preacinstito, să fie altminteri, de vreme ce roaba Frumoasa-Fericită, cea pe care am lecuit-o, este bunul chiar al aceluia pe care îl crezi fiul meu şi care nu este altcineva decât fiul vestitului negustor Primăvară de la Kufa? Iar venirea noastră la Damasc nu a avut alt rost decât căutarea tinerei Frumoasa-Fericită, care a pierit într-o zi, răpită de o afurisită de babă cu ochi vânzaşi! Încât, o, maică a noastră, ne punem în bunăvoinţa ta nădejdea noastră cea mai scumpă, şi suntem încredinţaţi că avem să te vedem cum ne ajuţi să dobândim îndărăt bunul nostru cel mai sfânt!

Pe urmă adăugă:

— Şi, ca zălog al îndatorinţei noastre, iacătă, de început, cei o mie de dinari de la calif. Sunt ai tăi! Iar viitorul are să-ţi dovedească, pe deasupra, că mulţumita pentru milele tale are în inima noastră un loc de cinste…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a doua sute patruzeci şi cincea noapte

Spuse:

…mulţumita pentru milele tale are în inima noastră un

loc de cinste!

Atunci hanâma cea bună grăbi mai întâi să-l ajute pe vraci să-l facă pe Frumosul-Fericit să-şi vină în simţiri şi îi spuse:

— Puteţi să vă bizuiţi pe bunăvoinţa şi pe credinţa mea.

Şi îi lăsă spre a se duce numaidecât la Frumoasa-Fericită, pe care o găsi cu chipul strălucind de bucurie şi de sănătate. Se apropie de ea zâmbind şi îi spuse:

— Fata mea, pentru ce nu ai avut dintru început încredere în maica ta? Dar şi câtă dreptate ai avut să-ţi plângi toate lacrimile sufletului că erai despărţită de stăpânul tău, Frumosul-Fericit cel chipeş, fiul lui Primăvară de la Kufa!

Şi, întrucât văzu uimirea copilei, se grăbi să adauge:

— Tu, fata mea, poţi să te bizui pe toată tăinuirea şi pe credinţa mea de mamă faţă de tine. Mă juruiesc ţie că am să te împreun iarăşi cu cel care îţi este drag, măcar de-ar fi să-mi primejduiesc şi viaţa! Aşa că linişteşte-ţi sufletul şi las-o pe bătrână să facă pentru binele tău după priceperea ei!

Plecă apoi de la Frumoasa-Fericită, care îi sărută mâinile plângând de bucurie, şi se duse să întocmească o legătură în care puse nişte haine femeieşti, nişte giuvaieruri şi toate fleacurile trebuitoare pentru o străvestire din cap până în picioare, şi se întoarse la prăvălia hakimului, unde îi facu semn Frumosului-Fericit să vină cu ea mai de-o parte. Atunci Frumosul-Fericit o duse în fundul prăvăliei, după perdea, şi află de la ea ce socoteli îşi făcuse, socoteli pe care le găsi chibzuite desăvârşit, şi se lăsă călăuzit după acea socoată pe care i-o înfăţişase ea.

Aşa că hanâma cea de treabă îl îmbrăcă pe Frumosul-Fericit cu hainele femeieşti pe care le adusese, şi îi alungi ochii cu kohl, şi îi spori cu negreală aluniţa de pe obraz; pe urmă îi petrecu nişte brăţări pe după încheieturile mâinilor

şi îi înfipse nişte giuvaieruri în părul acoperit cu un văl de Mossul; şi, când sfârşi, mai aruncă o privire asupra înfăţişării lui, şi găsi că era răpitor aşa, şi cu mult mai frumos decât toate femeile din saraiul califului laolaltă. Şi îi spuse atunci:

— Binecuvântat fie Allah în făpturile sale! Acuma, fiul meu, ţi se cade să iei umbletul fetelor încă fecioare, să nu calci decât cu paşi mărunţei, aruncându-ţi şoldul drept înainte şi repezind îndărăt şoldul stâng, tremurându-ţi totodată uşurel fundul cu isteciune. Mai întâi încearcă oleacă atari tertipuri, până a pleca!

Atunci Frumosul-Fericit, în prăvălie, începu să încerce acele mişcări şi le săvârşi în asemenea chip, încât hanâma strigă:

— Maşallah! femeile ar putea să nu se mai laude de-acuma! Ce legănări minunate de şolduri şi ce zvâcnituri strălucite! Ci, pentru ca treaba să fie minunată întru totul, se cere să dai feţei o închipuire mai galeşă, înclinându-ţi oleacă mai mult capul şi privind cu coada ochiului. Aşa! e minunat! Acuma poţi să vii după mine.

Şi plecă împreună cu el la sarai.

Când ajunseră la uşa de intrare de la latura hotărâtă haremului, căpetenia hadâmbilor le ieşi înainte şi spuse:

— Nicio fiinţă străină nu poate intra fără poruncă anume de la emirul drept-credincioşilor. Îndărăt dară cu fata asta, ori mai bine, dacă vrei, intră tu singură!

Dar bătrâna hanâma spuse:

— Ce-ai făcut cu minţile tale, o, cunună a străjerilor? Tu cel de obicei însăşi dulceaţa şi curtenia, iei acuma un glas care nu se potriveşte nicidecum cu înfăţişarea ta aleasă! Ori tu nu ştii, o, dăruitule cu purtări alese, că roaba aceasta este roaba sultanei Zahia, sora stăpânului nostru califul, şi că Sett Zahia, dacă ar auzi de lipsa ta de cinstire faţă de

roaba ei dragă, nu ar pregeta să poruncească să fii dat afară, ba chiar să şi pună să fii descăpăţânat? Şi numai tu ai fi astfel pricina nenorocirii tale!

Pe urmă hanâma se întoarse către Frumosul-Fericit îi spuse:

— Haide, roabă! dă uitării lipsa aceasta de cinstire a ceauşului nostru, şi mai cu seamă să nu-i spui nimic stăpânei tale! Hai! Vino!

Şi îl luă de mână şi îl pofti să intre, pe când el îşi pleca galeş capul când la dreapta, când la stânga, aruncând un zâmbet din ochi căpeteniei hadâmbilor, care clătina din cap.

Odată ajunşi în curtea haremului, hanâma îi spuse Frumosului-Fericit:

— Fiul meu, ţi-am pregătit o odaie chiar înlăuntrul haremului, şi de aici până acolo ai să te duci singur. Ca s-o găseşti, vei intra pe uşa de colea, vei străbate sala ce se va înfăţişă dinaintea ta, vei face o cotitură la stânga, apoi una la dreapta, vei număra apoi cinci uşi şi o vei deschide pe cea de a şasea: aceea este de la odaia ce ţi s-a pregătit şi unde va veni la tine Frumoasa-Fericită, la care mă duc să-i dau de ştire. Şi mă însărcinez atunci că am să vă scot pe amândoi din sarai fără a trezi luarea-aminte a străjerilor şi hadâmbilor.

Atunci Frumosul-Fericit intră în harem, şi, tulburat cum era, greşi drumul: facu o cotitură la dreapta, apoi la stânga pe o sală lungă în rând cu cealaltă, şi intră în cea de a şasea odaie...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci şi şasea noapte

Spuse:

…în cea de a şasea odaie.

Se pomeni astfel într-o sală largă, cu o boltă uşoară deasupra şi cu pereţi împodobiţi cu versete scrise în litere de aur ce se înşiruiau peste tot, înlănţuite într-o sumedenie de rânduri desăvârşite; pereţii erau căptuşiţi cu mătase trandafirie, ferestrele adumbrite cu nişte perdele subţiri şi străvezii, iar pe jos erau aşternute chilimuri uriaşe de la Korasan şi de la Caşmir; pe sofale erau rânduite bocale cu poame şi, de-a dreptul pe chilimuri, se înşiruiau tablalele acoperite cu peşchire ocrotitoare pe sub care se ghiceau, după rotunjimile şi după miresmele lor minunate, acele zumaricale vestite, desfătări pentru gâtlejurile cele mai năzuroase, şi pe care numai Damascul, dintre toate cetăţile Răsăritului şi ale lumii întregi, ştia să le înzestreze cu însuşirile acelea atâta de ispititoare.

Or, Frumosul-Fericit era departe de a-i da prin gând ce-i hărăziseră în sala aceea puterile cele neştiute.

În mijlocul sălii, era un jilţ învelit în catifea, şi altceva nimic; încât Frumosul-Fericit, necutezând să mai dea îndărăt, de frică să nu fie găsit rătăcind pe săli, se duse şi şezu în jilţ şi îşi aşteptă soarta.

Nu şezu aşa decât de-abia câteva clipite, când deodată un foşnet de mătăsuri îi ajunse la ureche, răsfrânt de bolta sălii, şi văzu intrând pe una din uşile lăturalnice o femeie tânără, cu înfăţişare împărătească, îmbrăcată cu hainele ei de casă, fără iaşmac pe faţă ori năframă pe cap; şi era urmată de o roabă copilă, cu picioarele desculţe, şi care avea pe cap nişte flori şi ţinea în mână o lăută din lemn de sicomor. Iar hanâma aceea nu era alta decât Sett Zahia însăşi, sora emirului drept-credincioşilor.

Când Sett Zahia însăşi văzu făptură aceea învăluită în iaşmac şezând în sală, se duse la ea cu drăgălăşenie şi o întrebă:

— Cine eşti tu, o, străino pe care nu te cunosc? Şi de ce stai înfăşurată aşa cu iaşmacul în harem, unde niciun ochi obraznic nu are cum să te vadă?

Ci Frumosul-Fericit, care grăbise să se ridice în picioare, nu îndrăzni să îngaime o vorbă şi luă hotărârea să se prefacă mut. Şi Sett Zahia îl întrebă:

— O, copilă cu ochi frumoşi, de ce nu răspunzi? Dacă eşti cumva vreo roabă alungată din sarai de fratele meu, emirul drept-credincioşilor, grăbeşte de-mi spune şi am să pun o vorbă bună pentru tine, întrucât califul îmi împlineşte toate voile.

Ci Frumosul-Fericit nu cuteză să îngaime niciun răspuns. Iar Sett Zahia gândi că muţenia aceea va fi având ca pricină faptul că se afla acolo roaba cea micuţă, cu ochii holbaţi, uitându-se a mirare la fiinţa învăluită în iaşmac şi atâta de sfioasă. Aşa că spuse:

— Du-te, micuţa mea şi stai dinaintea uşii, ca să nu laşi pe nimeni să intre în sală aici.

Şi, după ce micuţa ieşi, veni lângă Frumosul-Fericit, care se simţi îmboldit să se strângă şi mai tare în izarul lui, şi îi spuse:

— Spune-mi, acuma, copilo, cine eşti, şi spune-mi cum te cheamă, şi pricina venirii tale în sala aceasta în care nu intru decât eu şi emirul drept-credincioşilor? Poţi să-mi vorbeşti cu mâna pe inimă, întrucât te găsesc fermecătoare, şi ochii tăi îmi plac tare mult! Da! chiar că te găsesc răpitoare, micuţa mea.

Şi Sett Zahia, care îndrăgea peste poate fecioarele albe şi gingaşe, până a aştepta răspunsul, o şi cuprinse pe fată pe după mijloc, trăgând-o către ea, şi îşi duse mâna la sânii ei, ca s-o alinte, totodată descopcindu-i rochia cu mâna cealaltă. Dar rămase uluită când văzu că pieptul fetei era neted ca al unui băiat! Dintru-ntâi se trase îndărăt, apoi se apropie iarăşi şi vru să-i salte rochia, ca să cerceteze treaba

mai limpede.

Când văzu mişcarea aceea, Frumosul-Fericit socoti mai cuminte să vorbească şi, luând mâna sultanei Zahia, şi-o duse la buze şi grăi:

— O, stăpâna mea, mă încredinţez întru totul în seama bunătăţii tale şi mă pun sub aripa ta, cerându-ţi ocrotirea!

Sett Zahia spuse:

— Ţi-o dăruiesc întru totul. Vorbeşte!

El spuse:

— O, stăpâna mea, nu sunt fată; sunt Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară de la Kufa. Şi, dacă am venit aici, cu primejdia vieţii mele, am facut-o cu gândul de-a o găsi pe soţia mea, Frumoasa-Fericită, roaba pe care valiul de la Kufa mi-a răpit-o ca s-o trimită peşcheş emirului drept-credincioşilor. Pe viaţa Prorocului nostru, o, stăpână a mea, ai milă de robul tău şi de soţia lui!

Şi Frumosul-Fericit izbucni în plâns.

Şi Sett Zahia o şi chemase pe roaba micuţă şi îi spusese:

— Fugi repede, drăguţa mea, la iatacul Frumoasei-Fericite şi spune-i: „Te cheamă stăpâna mea Zahia!”

Pe urmă se întoarse…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci şi şaptea noapte

Spuse:

…Pe urmă se întoarse către Frumosul-Fericit şi îi spuse:

— Linişteşte-ţi sufletul, tinere. Nu are să ţi se întâmple decât lucruri de bine!

Or, estimp, hanâma cea bună se dusese la Frumoasa-Fericită şi îi spusese:

— Vino după mine, fata mea. Stăpânul tău mult-iubit este în odaia pe care i-am pregătit-o!

Şi o duse, galbenă de tulburare, în odaia în care gândea că are să-l găsească pe Frumosul-Fericit. Încât mare le fu durerea şi spaima când nu-l găsiră acolo; iar bătrâna spuse:

— De bună seamă că trebuie să se fi rătăcit pe săli! Întoarce-te, copila mea, în iatacul tău, în vreme ce eu am să mă duc să-l caut!

Şi taman atunci intră şi roaba copilă la Frumoasa-Fericită, pe care o găsi tremurând toată şi galbenă, şi îi spuse:

— O, Frumoasa-Fericită, stăpâna mea Sett Zahia te cheamă!

Atunci Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială în ce priveşte pieirea ei şi a mult-iubitului ei, şi o urmă, clătinându-se, pe copilita cea gingaşă şi desculţă.

Dar de-abia intrase în sală, că sora califului şi veni la ea, cu zâmbetul pe buze, o luă de mână şi o duse la Frumosul-Fericit, care sta tot înfăşurat în iaşmac, spunându-le amândurora:

— Iacătă fericirea!

Şi cei doi tineri se cunoscură pe clipă şi căzură leşinaţi unul în braţele celuilalt.

Atunci sora califului, ajutată de roaba cea micuţă, îi stropi cu apă de trandafiri, îi facu să-şi vină în simţiri şi îi lăsă singuri. Pe urmă se întoarse, peste un ceas, şi îi găsi stând jos, îmbrăţişaţi strâns, şi cu ochii plini cu totul de fericire şi de îndatorinţă faţă de bunătatea ei. Şi le spuse:

— Acuma ni se cade să sărbătorim întâlnirea noastră, bând împreună pentru dăinuirea în veci a fericirii voastre!

Şi numaidecât, la un semn, roaba cea micuţă şi zâmbitoare umplu pocalele cu un vin ales, şi le aduse dinaintea lor. Băură, iar Sett Zahia le spuse:

— Tare vă mai iubiţi, copiii mei! Încât, de bună seamă că trebuie să ştiţi şi nişte stihuri minunate despre dragoste şi

nişte cântece frumoase despre îndrăgostiţi.

Mi-ar plăcea să vă aud cântându-mi câte ceva! Luaţi lăuta asta! Şi, rând pe rând, faceţi să-i răsune sufletul cântăreţ!

Atunci Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită sărutară mâinile surorii califului, şi după ce struniră lăuta, cântară, când unul, când altul, strofele acestea minunate:

— Sub valul meu de Kufa
Ţi-aduc cununi de floare
Şi poame poleite
Cu pulbere de soare.

— Iubire fără pată
Şi fără-asemănare,
Cât aur porţi în tine
Întreg Sudanul n-are!

— Lumină-ţi împleteşte
În plete sfântul soare;
Ţi-s ochii catifele
De la Damasc, uşoare.

— Priveşte! Vin la tine
Cu ceasul de-nserare,
Când aerul foşneşte
Prielnic la visare,

Când străvezie cade
Mătasea nopţii-n zare,
Când murmur lin suspină
În frunze şi-n izvoare.

— Ah, te-am găsit, gazelă
A nopţilor stelare!
De ochii tăi şi bezna
Se-aprinde, orbitoare!

Ah, ochii tăi, iubire,
Ah, ochii tăi în care
M-afund ca rânduneaua
În zboru-i peste mare!

— Apropie-te galeş
Şi-adună dulcea floare,
Ca trandafirul fraged
În zboru-i peste mare!

Ca floarea să mă scutur
Şi-n stinsă legănare
Să mă dezvălui ţie
Din creştet la picioare!

— Iubire scumpă!...
— Eu sunt!
Eu, pârgă-aromitoare,
Curmală gata coaptă,
Şi taină, şi chemare!

Culege-mă! Şi-ţi fi-voi
Ca un întins de zare
Larg străbătut de vânturi
Şi păsări în vâltoare[11]*!*

[11] La M. A. Salie, mai întâi cântă Num versurile următoare:

Când vrăjmaşii despărţirea ne-o vroiau neabătut,
Măcar că nici tu, nici eu niciun rău nu le-am făcut,
Ne-ndemnau cu vorbe rele şi cu-al vicleniei spor.

De-abia se stinseseră cele de pe urmă sunete ale cântecului pe buzele Frumoasei-Fericite, topite de fericire, că deodată perdelele se şi traseră la o parte şi califul însuşi intră în sală.

La vederea lui, tustrei săriră în picioare şi sărutară pământul dintre mâinile lui. Iar califul le zâmbi tuturora şi veni să şadă jos în mijlocul lor pe chilim, şi porunci roabei copile să toarne vin şi să aducă pocalele. Pe urmă spuse:

— Să bem ca să sărbătorim astfel întoarcerea Frumoasei-Fericite la sănătate!

Şi puţini au fost cei care ne-au sărit în ajutor.
Cu săgeţile privirii tale eu i-am înfruntat.
Şi cu paloşul iubirii, şi cu focul ei curat!

După care Nime ia lăuta şi cântă la rându-i:

Cu luna te-aş asemui, dar luna asfinţeşte-n zare!
Cu soarele, ci iată că sunt pete şi-n slăvitul soare!
Ca o minune eşti – ci câtă minune-i scrisă în iubire!
Şi cât noian de gânduri mari, de dor, de chin, de fericire!
Uşoară-i calea când mă duc către iubita mea frumoasă.
Dar cât de grea-i când mă întorc spre pustiul meu de-acasă!

Apoi cântă sora califului:

Alean şi chin s-au cuibărit în mine.
Statornice, şi grele, şi depline!
Uscat mi-e trupul până peste fire,
Încât văd toţi că sufăr de iubire!

După care Nime ia lăuta şi cântă la rându-i:

O, cel cărui i-am dat viaţa-mi, iar el sufletu-mi sfâşie!
Când am vrut s-o iau acasă nu am mai avut tărie!
Dă-i râvnita izbăvire celui ars de dor şi chin.
Pană ce nu vine moartea cu cernitul ei suspin!

Şi ridică pocalul de aur şi rosti:

— De dragul ochilor tăi, o, Frumoasă-Fericită!

Şi bău încetişor. Puse apoi pocalul jos şi, luând aminte la roaba cea cu iaşmacul pe faţă, pe care nu o cunoştea, o întrebă pe soră-sa:

— Dar cine este tinerica asta al cărei chip îmi pare aşa de frumos sub iaşmacul subţire?

Sett Zahia răspunse:

— Este o prietenă a Frumoasei-Fericite, de care nu poate să se despartă; că nu poate nici să mănânce, nici să bea cu mulţumire dacă nu o ştie lângă ea[12].

Atunci califul trase la o parte vălul flăcăului şi rămase uluit de frumuseţea lui! Frumosul-Fericit într-adevăr încă nu avea un fir de păr pe obraji, ci numai un pufuşor care aşternea o umbră vrăjitoare pe albeaţa feţei, fără a mai pune la socoteală şi stropul de musc care îi zâmbea nurliu pe bărbie.

Încât califul, răpit până peste poate, strigă:

— Pe Allah! o, Zahia, chiar din astă-seară vreau s-o iau de cadână şi pe fata aceasta proaspătă, şi am să-i rânduiesc, ca şi Frumoasei-Fericite, un iatac vrednic de frumuseţea ei şi o nacafa aidoma cu cea a soţiei mele legiuite!

Şi Sett Zahia răspunse:

— Negreşit, o, fratele meu, copila este vrednică de tine!

Pe urmă adăugă:

— Tocmai mi-a venit în minte să-ţi înfăţişez o poveste pe care am citit-o într-o carte scrisă de unul dintre cărturarii noştri[13].

---

[12] La M. A. Salie, sora califului adaugă:

Sunt feluriţi la chip – şi-i leagă această neasemuire,
Căci frumuseţea uneori mai vie-i prin deosebire!

[13] 1 La M. A. Salie, înainte de expunerea pildei, toţi cei de faţă se delectează cu băuturile, iar sora califului prociteştc nişte versuri:

Şi califul întrebă:

— Şi care-i povestea?

Sett Zahia spuse:

— Află, o, emire al drept-credincioşilor, că trăia în cetatea Kufa un flăcău pe care îl chema Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar în cea de a doua sute patruzeci şi opta noapte

Spuse:

...un flăcău pe care îl chema Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Era stăpânul unei roabe tare frumoase, pe care o iubea şi care îl iubea şi ea, întrucât amândoi fuseseră crescuţi împreună în acelaşi leagăn şi se bucuraseră unul de altul încă din cele dintâi vremuri ale tinereţii lor. Şi au fost fericiţi ani în şir, până ce într-o zi vremea s-a întors

---

Paharnicul, de-mi tot va da să beau şi iar să beau cu sete
Din trei pocale – va vedea cum vinul are să mâ-mbete
Şi poala cum o să-mi rotesc ca un păun coborâtor
Din os de os împărătesc, emir drept-credincioşilor!

După care cântă Num:

Iată-l pe cel fără de seamăn în lumea noastră, pe cel care
E preamărit de-ntreg pământul precum un răsărit de soare.
Slăvit cum nu e altu-n lume. Domnind în strălucitu-i jeţ.
El, scutul şi lumina noastră, mândria noastră fără preţ!
Tu, domn al domnilor şi-al lumii, nemărgnita-ţi dărnicie
Asupra-ne-o reverşi bogată, cu milă şi cu bucurie.
Allah să ni te ocrotească, spre-a ticăloşilor pieire.
Şi daurească-ţi pururi steaua cu-a biruinţei strălucire!

împotriva lor, răpindu-i unul de lângă celălalt. Şi o babă a slujit de unealtă a nenorocirii sorţii crunte. Ea a răpit-o pe tânăra roabă şi a dat-o pe mâna valiului cetăţii, care s-a grăbit s-o trimită peşcheş sultanului. Dar fiul lui Primăvară, când a aflat de pieirea celei pe care o iubea, nu avu tihnă până ce nu o găsi chiar în saraiul sultanului, în inima haremului. Dar chiar în clipita când amândoi se bucurau de întâlnirea lor şi vărsau lacrimi de fericire, sultanul intră în sala în care se găseau şi îi prinse laolaltă. Mânia lui fu până peste margini şi, fără a mai căuta să lumineze împrejurarea, porunci să li se taie capetele la amândoi, pe clipă pe dată! Or – urmă Sett Zahia – întrucât cărturarul care a scris povestea nu ne dă şi părerea sa despre hotărârea sultanului, aş vrea, o, emire al drept-credincioşilor, să-ţi cer părerea ta despre fapta acelui sultan, şi să ştiu ce ai fi făcut tu în locul lui, în acele împrejurări!

Emirul drept-credincioşilor, Abd El-Malek ben-Meruan, răspunse fără a şovăi:

— Sultanul acela ar fi trebuit să se ferească a hotărî cu atâta pripeală, şi ar fi făcut mai bine să-i fi iertat pe cei doi tineri, şi anume pentru trei pricini: cea dintâi este că cei doi tineri se iubeau temeinic şi de multă vreme; cea de a doua este că ei, la ceasul acela, erau oaspeţi ai acelui sultan, întrucât se aflau în saraiul lui; iar cea de-a treia este că un sultan nu trebuie să hotărască decât cu chibzuinţă şi cu grijă. Socot aşadar că sultanul acela a săvârşit o faptă nevrednică de un sultan adevărat!

La vorbele acestea, Sett Zahia se aruncă la genunchii fratelui ei şi strigă[14]:

[14] 1 La M. A. Salie, mai întâi cântă Num, la îndemnul surorii califului, stihurile acestea:

De-a pururi vremea-i crunt izvor de cazne.
Răpune inimi, fulgeră năprasne.

— O, cârmuitorule al drept-credincioşilor, tu, fără să ştii, ai judecat singur în hotărârea ce urmează s-o împlineşti! Te juruiesc pe amintirea sfântă a marilor noştri strămoşi şi a slăvitului nostru tată neprihănit, să fii drept în pricina pe care am să ţi-o înfăţişez!

Şi califul, uluit, îi spuse suroră-sii:

— Poţi să-mi vorbeşti cu toată încrederea. Dar ridică-te!

Şi sora califului se ridică şi se întoarse către cei doi tineri şi le spuse:

— Sculaţi-vă în picioare!

Şi ei se sculară în picioare, iar Sett Zahia îi spuse fratelui ei:

— O, emire al drept-credincioşilor, fata aceasta atâta de dulce şi atâta de frumoasă, care este acoperită cu acest iaşmac, nu este altcineva decât Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Iar Frumoasa-Fericită este aceea care a fost crescută împreună cu el şi care a ajuns mai târziu soţia lui! Iar răpitorul ei nu este altul decât valiul de la Kufa, pe care îl cheamă Ben-Yusuf El-Thekafi. Acela a minţit în scrisoarea în care îţi spunea că a cumpărat o roabă pe o mie de dinari. Îţi cer pedepsirea lui şi iertarea acestor doi tineri atâta de vrednici de iertare. Dăruieşte-mi viaţa lor, aducându-ţi aminte că sunt oaspeţii tăi şi că se află adăpostiţi la umbra ta!

La vorbele acestea ale suroră-sii, califul spuse:

Pe-ndrăgostiţi amarnică-i desparte,
În lacrimi ca de foc obraji-i arde.

Ah, viaţa mea a fost ca o lumină
Cât am trăit în dragoste deplină!

De-atunci cu mări de lacrimi ca de sânge
Şi zi şi noapte dragostea mea plânge.

— Negreşit! Nu am năravul să-mi întorc vorba!

Pe urmă se întoarse către Frumoasa-Fericită şi o întrebă:

— O, Frumoasă-Fericită, adevereşti că acesta este chiar stăpânul tău, Frumosul-Fericit?

Ea răspunse:

— Tu spui, o, cârmuitorule al drept-credincioşilor!

Iar califul încheie:

— Va dau îndărăt pe unul celuilalt!

După care se uită la Frumosul-Fericit şi îl întrebă:

— Dar poţi măcar să-mi spui cum ai izbutit să răzbaţi aici şi să afli că Frumoasa-Fericită se află în saraiul meu?

Frumosul-Fericit răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, dăruieşte-i robului tău câteva clipite de luare-aminte şi are să-ţi istorisească toată povestea lui!

Şi numaidecât îi deşternu califului toată întâmplarea, de la început până la sfârşit, fără să sară peste niciun amănunt.

Califul rămase uluit până peste poate şi vru să-l vadă pe hakimul persian care săvârşise o faptă atâta de-a mirărilea; şi îl căftăni hakim al saraiului său din Damasc, şi îl năpădi cu huzmeturi şi cu cinstiri. Pe urmă îi opri pe Frumosul-Fericit şi pe Frumoasa-Fericită în saraiul său vreme de şapte zile şi de şapte nopţi, unde dete în cinstea lor nişte ospeţe mari, şi îi trimise la Kufa încărcaţi cu daruri şi cu fălnicii. Şi îl mazili pe valiul de dinainte şi căftăni în locul lui pe Primăvară, tatăl Frumosului-Fericit. Şi-aşa trăiră cu toţii fericiţi până peste fire, vreme de-o viaţă lungă şi desfătată.

Când Şeherezada îşi conteni vorba, sultanul Şahriar strigă:

— Şeherezada, povestea asta m-a vrăjit, iar stihurile mai ales m-au încântat până peste poate. Dar chiar că sunt tare nedumerit că nu am aflat aici amănuntele despre moda aceea de dragoste de care îmi pomeneai!

Iar Şeherezada zâmbi a râde uşurel şi spuse:

— O, norocitule sultan, chiar acele amănunte făgăduite se află în *Povestea cu Aluniţă,* pe care o păstrez să ţi-o istorisesc, dacă tot nu ai somn!

Iar sultanul Şahriar strigă:

— Ce spui tu, o, Şeherezada! Păi, pe Allah! tu nu ştii că, fie şi cu primejdia de a muri de somn, vreau să ascult *Povestea cu Aluniţă?*

Dar în clipita aceea, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi amână povestea pe a doua zi.

Încât, în cea de a două sute cincizecea noapte

Şeherezada spuse:

POVESTEA CU ALUNIŢĂ[15]

Mi s-a izvodit, o, norocitule sultan, că a sălăşluit în Cairo un şeic falnic, care era starostele negustorilor din cetate. Şi era preţuit de întregul suk pentru cinstea lui, pentru purtarea sa cuminte şi aleasă, pentru vorbele-i măsurate, pentru bogăţia lui şi pentru mulţimea de robi şi de slugi. Îl chema Şamseddin.

Într-o zi de vineri, înainte de rugăciune, se duse la hammam, pe urmă la bărbier unde, precum cer sfintele datini, puse să i se potrivească mustăţile pe chiar dunga buzei de sus şi să fie ras cu grijă pe cap. Apoi luă oglinda pe care i-o întindea bărbierul şi se privi în ea, după ce mai întâi rostise mărturisirea de credinţă spre a se pune la adăpost de vreo făloşie prea vădită faţă de trăsăturile chipului său. Şi luă seama, cu o mâhnire fără de capăt, că firele albe din barba lui ajunseseră cu mult mai multe decât cele negre, şi că se cerea multă luare-aminte ca să le dibuieşti pe cele din urmă din desişurile albe printre care erau împrăştiate. Şi cugetă: „Barba care încărunţeşte este semn de bătrâneţe, iar bătrâneţea este prevestire a morţii! Sărmane Şamseddin! Iacătă-te aproape de pragul mormântului şi încă nu ai niciun urmaş! Ai să te stingi şi ai să ajungi ca şi cum niciodată nu ai fi fost!”

Pe urmă, plin de gândurile acestea amare, se duse la

[15] În varianta tradusă de M. A. Salie, titlul este: *Povestea despre Ala-ad-din Abu-ş-Şamate..*

geamie să-şi facă rugăciunea, şi de acolo se întoarse acasă, unde soţia lui, cunoscând ceasul obişnuit al venirii sale, se gătise să-l întâmpine îmbăiată, şi înmiresmată, şi dichisită cu mare grijă. Şi îi ieşi înainte cu un chip zâmbăreţ şi îi ură seară-bună, spunând:

— O seară de fericire fie asupra-ţi!

Dar starostele, fără a-i întoarce soţiei urarea, îi spuse cu glas acru:

— Despre ce fel de fericire îmi pomeneşti tu? Au poate să mai fie vreo fericire pentru mine?

Soţia, uluită, îi spuse:

— Numele lui Allah fie asupra-ţi şi împrejuru-ţi! Dar de unde asemenea închipuiri pârdalnice? Ce-i lipseşte fericirii tale? Şi care îţi este pricina de supărare?

El răspunse:

— Tu numai! ascultă-mă, aşadar, muiere! Cugetă şi tu la ciuda şi la amărăciunea care mă încearcă ori de câte ori mă duc la suk! Îi văd prin prăvălii pe negustori cum stau alături cu cei doi sau trei copii pe care îi au şi care cresc sub ochii lor. Şi sunt mândri de odraslele lor. Şi numai eu sunt păgubit de atare mângâiere! Şi adesea îmi doresc moartea, ca să mă mântui de viaţa asta fără de mângâiere! Şi mă rog la Allah, carele i-a chemat la sânul lui pe părinţii mei, să-mi scrie şi mie un sfârşit care să pună capăt zbuciumelor mele!

La vorbele acestea, soţia starostelui spuse:

— Nu te opri acuma la asemenea gânduri şi hai de cinsteşte masa pe care am aşternut-o pentru tine!

Dar starostele strigă:

— Nu, pe Allah! Nu mai vreau nici să mănânc, nici să beau, nici mai cu seamă să primesc de aci înainte chiar nimic din mâinile tale! Că numai tu eşti pricina sterpiciunii noastre! Iacătă că s-au şi scurs patruzeci de ani de la

căsătoria noastră, şi fără de niciun rost! Şi mereu mi te-ai tot pus împotrivă să-mi mai iau şi alte soţii şi, ca o muiere hapsână ce eşti, te-ai prilejuit de slăbiciunea cărnii mele încă din cea dintâi noapte a nunţii noastre ca să mă pui să mă leg cu jurământ că niciodată nu am să aduc în casă o altă femeie de faţă cu tine, şi că niciodată nici măcar nu am să mă culc cu altă femeie afară de tine! Iar eu, ca un prost, ţi-am făgăduit toate astea. Şi ceea ce este şi mai cumplit, este că mi-am ţinut făgăduiala şi că tu, când ţi-ai văzut sterpiciunca, nu ai avut mărinimia să mă dezlegi de jurământ! Ci, pe Allah! mă jur acuma că mai degrabă îmi tai mădularul decât să ţi-l mai dăruiesc ţie ori măcar să te mai alint vreodată. Că văd bine acuma că e caznă zadarnică să mai trudesc cu tine; şi tot atâta dobândă-i dacă-mi implânt scula într-o gaură de stâncă ori dacă încerc să rodesc o ţarină uscată ca a ta! Da, pe Allah! e trudă irosită toată truda pe care am părăduit-o în zgăul tău fără fund!

Când auzi vorbele astea, mai degrabă smucite, nevasta starostelui văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea privirilor sale şi, cu glasul cel mai acru pe care izbuti să-l ia în mânia ei, ţipă la soţul său, starostele:

— A, ghiuj stregheţat! Ia mai clăteşte-ţi gura înainte de a vorbi! Numele lui Allah fie asupra-mi şi împrejuru-mi! Ferească-mă el de orice hulă şi de orice învinuire nedreaptă! Păi tu socoţi că dintre noi doi eu aş fi cea zăbavnică? Dezmântă-te, baboşule! Nu te îmboboti decât pe tine şi pe ouăle tale clocite! Păi, da, pe Allah! Că tare-s clocite, şi tare apătoase, şi tare fără de vârtute! Du-te de cumpără cu ce să le mai descloceşti şi să le mai învârtoşezi. Şi ai să vezi tu atunci dacă rodul meu e plin de sământă ori e sterp!

La vorbele acestea ale soţiei sale zburlite, starostele negustorilor rămase destul de clătinat în puterile lui şi, cu glas îndoit, întrebă:

— Să zicem, precum te încumeţi tu, că ouăle mele ar fi reci şi străvezite şi că măduva lor ar fi limpede şi fără de vârtute; ai putea tu oare cumva să-mi dezvăluieşti, ca să dau fuga şi eu, locul unde se vinde leacul în stare să învârtoşească ceea ce este apos?

Soţia îi răspunse:

— Ai să găseşti la cel dintâi negustor de leacuri din drum amestecul care învârtoşeşte ouăle bărbatului şi le face volnice să plodească o femeie…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi una noapte

Spuse:

…amestecul care învârtoşeşte ouăle bărbatului şi le face volnice să plodească o femeie.

Când auzi vorbele acestea, starostele îşi zise: „Pe Allah! chiar mâine am să mă duc la negustorul de leacuri să cumpăr oleacă de amestec ca acela, spre a-mi învârtoşa ouăle!”

Încât a doua zi, de cum se deschise sukul, starostele luă un bocal gol şi se duse la un negustor de leacuri şi îi spuse:

— Pacea să fie asupra-ţi!

Negustorul îi întoarse salamalecul şi îi spuse:

— O, ce dimineaţă binecuvântată care mi te aduce ca pe cel dintâi muşteriu! Porunceşte!

Starostele spuse:

— Vin să-ţi cer a-mi vinde o uncie din dresul care învârtoşeşte ouăle bărbatului!

Şi îi întinse bocalul de farfuriu.

La atare vorbe, negustorul nu ştiu ce să socoată, şi îşi

zise: „Starostele nostru, cel atâta de aspru îndeobşte, fără de îndoială că vrea să glumească. Am să-i răspund în acelaşi chip.” Şi îi spuse:

— Nu, pe Allah! ieri încă mai aveam, dar leacul acesta este atâta de căutat, încât marfa mea s-a vândut toată. Du-te dară şi cere-o la vecinul meu.

Atunci starostele se duse la cel de al doilea negustor de leacuri, apoi la cel de al treilea, apoi la toţi negustorii de leacuri din suk, şi toţi îl întâmpinară cu acelaşi răspuns, râzându-şi în barbă de o cerere aşa de anapoda.

Când văzu că toate căutările lui rămân fără de folos, starostele se întoarse la prăvălia lui şi şezu jos acolo, potopit de gânduri şi scârbit de viaţă. Şi pe când îşi făcea sânge rău aşa, văzu că se opreşte dinaintea uşii sale şeicul misiţilor, un mâncător de haşiş ajuns de pomină, un beţivan, un hălpău de opiu, într-un cuvânt icoana lepădăturilor şi ticăloşimii din suk. Pe nume îl chema Sesam.

Dar misitul Sesam îl cinstea tare mult pe starostele Şamseddin şi nu trecea o dată pe dinaintea prăvăliei sale fără a se temeni până la pământ, rostind urările cele mai alese. Şi nici în dimineaţa aceea nu pregetă a se ploconi cu temenelile lui obişnuite către preacinstitul staroste, care nu se putu opri a-i întoarce salamalecul cu un glas tare morocănos. Iar Sesam, care luă seama la aceasta, îl întrebă:

— Ce prăpăd aşa de mare s-a putut petrece, încât să arunce atâta tulburare în sufletul tău, o, preacinstite staroste al nostru?

El răspunse:

— Păi chiar că aşa! O, Sesam, vino de şezi colea lângă mine şi ascultă la vorbele mele! Şi ai să vezi dacă am pricină să mă mohorăsc. Socoate, Sesame, că iacătă-s patruzeci de ani bătuţi de când sunt însurat, şi încă nu m-

am împărtăşit nici baremi cu mireasma unui copil! Şi până la urmă mi s-a spus că zăbăvnicia vine numai din pricina mea, care aş avea, precum se pare, sămânţa prea străvezie şi apa prea sălcie şi fără de vârtute! Şi am fost sfătuit să caut pe la negustorii de leacuri dresul care învârtoşeşte sămânţa. Dar niciun negustor nu are atare leac în prăvălia lui. Aşa că mă vezi tare nevolnic că nu pot afla cu ce să dau tăria trebuincioasă zemei celei mai de preţ a insului meu!

Când auzi vorbele acestea ale starostelui, misitul Sesam, în loc să se arate mirat ori să râdă ca neguţătorii de leacuri, întinse mâna cu podul palmei întors în sus, şi spuse:

— Pune un dinar în palma asta şi dă-mi bocalul acela de farfuriu. Am eu ce-ţi trebuie!

Şi starostele răspunse:

— Pe Allah! oare este cu putinţă? Păi, o, Sesam, să ştii bine că dacă chiar ai să izbuteşti în treaba asta, te-ai procopsit! Îţi jur pe viaţa Profetului! Şi iacătă, pentru început, doi dinari, nu unul!

Şi îi puse cei doi dinari în palmă şi îi înmâna bocalul.

Atunci dezmăţatul de pomină care era Sesam se dovedi cu prilejul acela mai dedat cu hakimia decât toţi dresăturgiii din suk. Într-adevăr, după ce cumpără din suk toate cele de care avea trebuinţă, se întoarse la el acasă şi se apucă numaidecât să întocmească amestecul următor: luă două uncii de peltea de piper chiubeb chinezesc, o uncie de ulei de turiţă grecească, o uncie de cuişoare proaspete, o uncie de scorţişoară roşie de la Serendib, zece drahme de cardamoamă albă de la Malabar, cinci de gimbir indienesc, cinci de piper alb, cinci de ardei roşu din insule, o uncie de bace înstelate de badian indienesc, şi o jumătate de uncie de schinduf de munte. Le amestecă pe toate cu iscusinţă, după ce le pisă şi le trecu printr-o sită, turnă peste ele nişte miere limpede şi alcătui astfel un păsat bine legat la care

mai adăugă cinci boabe de musc şi o uncie de icre bine bătute. Mai adăugă şi oleacă de salep subţiat cu apă de trandafiri şi puse totul în bocalul de farfuriu.

Grăbi apoi să plece spre a-i duce bocalul starostelui Şamseddin, spunându-i:

— Iacătă leacul desăvârşit care întăreşte sămânţa bărbatului şi învârtoşează zeama prea apoasă…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi doua noapte

Spuse:

…Iacătă leacul desăvârşit care întăreşte sămânţa bărbatului şi învârtoşează zeama prea apoasă!

Pe urmă adăugă:

— Se cere să mănânci păsatul acesta cu două ceasuri înainte de a te culca. Dar mai întâi se cere ca trei zile în şir să nu mai mănânci nimic altceva decât hulubi fripţi, ardeiaţi până peste poate, peşte cu lapţi şi, într-un sfârşit, fudulii de berbec, fripte uşor. Şi dacă, după toate astea, nu ai să ajungi să străpungi până şi zidurile şi să plodeşti şi-o stâncă goală, mă învoicsc eu, Sesam, să-mi razi barba şi mustăţile, şi te las să mă scuipi în ochi!

Şi, după ce spuse vorbele acestea, îi dete starostelui bocalul de farfuriu şi plecă.

Atunci starostele cugetă: „De bună seamă că Sesam acesta, care îşi petrece viaţa în dezmăţ, trebuie să se priceapă la leacuri întăritoare! Aşa că am să-mi pun nădejdea în Allah şi în el!” Şi se întoarse acasă şi grăbi să se împace cu nevastă-sa, pe care, de altminteri, o iubea, şi care şi ea îl iubea, şi amândoi îşi cerură iertăciune unul faţă de celălalt pentru mânia lor trecătoare şi îşi mărturisiră

toată ciuda pe care o trăiseră noaptea întreagă, certaţi din pricina unor vorbe fără judecată.

După care Şamseddin se apucă să urmeze de şart, vreme de trei zile, tacâmul hotărât de Sesam, şi la sfârşit înfulecă şi păsatul cu pricina, care i se păru minunat.

Simţi atunci că sângele i se încinge până peste măsură, ca pe vremea tinereţii sale, când făcea rămăşaguri cu făgădarii de seama lui. Aşa că se duse la nevastă-sa şi o îmbucură; iar ea tot aşa pe el; şi amândoi rămaseră mulţumiţi de ispravă, şi ca spornicie, şi ca vrednicie, şi ca rodnicie, şi ca dibăcie, şi ca volnicie, şi ca tărie.

Încât, în noaptea aceea, soţia starostelui fu binecuvântată fără de nicio îndoială; fapt de care se încredinţă întru totul când luă aminte că trecură trei luni fără de niciun stropişor de sânge.

Şi sarcina îşi urmă drumul ei firesc; şi, la capătul celor nouă luni, zi la zi, soţia avu o naştere fericită, da înfricoşător de anevoioasă, întrucât pruncul pe care îl năştea era mare de parcă ar fi avut un an ca vârstă. Iar moaşa mărturisi, după urările îndătinate, că în viaţa ei nu mai văzuse copil atâta de voinic şi atâta de frumos. Fapt de care nu trebuie să ne minunăm dacă ne gândim la păsatul vrăjitoresc al lui Sesam. Aşa că moaşa luă copilul şi îl spălă, procitind numele lui Allah, al lui Mahomed şi al lui Ali, şi îi rosti la ureche mărturisirea de credinţă musulmană, şi îl înfaşă şi îl încredinţă mamei, care îi dete sân până ce pruncul se sătură bine şi adormi. Iar moaşa rămase încă trei zile lângă lăuză, şi nu plecă decât atunci când fu încredinţată că totul era bine şi că li se împărţiseră vecinilor zumaricalele plămădite cu prilejul acela.

În cea de a şaptea zi, presărară sare prin odaie, iar starostele intră atunci s-o firitisească pe nevastă-sa. Pe urmă o întrebă:

— Unde este darul de la Allah? Numaidecât ea i-l întinse pe noul-născut. Iar starostele rămase fermecat de frumuseţea acelui copil de şapte zile care părea să aibă un an şi al cărui obraz era mai strălucitor decât luna plină la răsăritul ei. Şi o întrebă pe soţie:

— Ce nume va să-i dai?

Ea răspunse:

— Dacă ar fi fost fată, i-aş fi pus eu numele; da întrucat este băiat, tu ai căderea să alegi!

Or, în clipita aceea, una dintre roabele care înfăşau pruncul suspină de tulburare şi de bucurie când văzu pe buca stângă a micuţului un semn negricios şi gingaş de noroc, ca o bobiţă de musc, ce se iţea cu buburuza şi cu strălucirea lui pe albeaţa pielii. Şi, de altfel, şi pe cei doi obraji ai pruncului străluceau tot aşa, da cu mult mai mici, câte o bobiţă neagră şi catifelată. Încât, vrednicul staroste, stârnit de faptul acela, strigă:

— Avem să-i punem numele de Alaeddin Aluniţă!

Aşadar, pruncului i se puse numele de Alaeddin Aluniţă; da întrucât era prea lung, i se spunea numai Aluniţă. Şi Aluniţă fu alăptat vreme de patru ani de către două doici şi de maică-sa; încât ajunse tare ca un pui de leu şi rămase alb ca o iasomie şi rumen ca trandafirii. Şi era aşa de frumos, că toate fetiţele de prin vecini şi ale rudelor îl îndrăgiseră nebuneşte; iar el le primea dovezile de dragoste, da nu se îndura niciodată să le lase să-l sărute, şi le zgâria amarnic când ele îl înghesuiau prea tare; încât fetiţele, ba până şi fetele mai mărişoare se prilejuiau de somnul lui spre a veni să-l acopere nepedepsite cu sărutări şi să se minuneze de frumuseţea şi de frăgezimea lui.

Când tatăl şi mama lui Aluniţă văzură cât de îndrăgit şi de alintat era fiul lor, li se facu frică să nu îl deoache; şi chibzuiră să-l ferească de o atare piază rea. Pentru aceasta, în loc să facă şi ei ca alţi părinţi care lasă muştele şi

murdăria să acopere faţa copiilor lor ca să nu pară prea frumoşi şi să nu tragă asupra lor deochiul, părinţii lui Aluniţă îl închiseră pe copil într-o hrubă zidită dedesubtul casei, şi îl ţinură să crească astfel departe de orice ochi. Şi Aluniţă crescu aşa, neştiut de nimeni, da înconjurat de grijile necontenite ale roabelor şi ale hadâmbilor. Iar când ajunse la o vârstă mai răsărită, i se aduseră nişte dascăli cărturari care îl învăţară scrierea frumoasă, şi *Coranul,* şi ştiinţele. Iar el la rându-i ajunse tot atâta de învăţat pe cât era de frumos şi de bine făcut. Şi părinţii lui hotărâră să nu-l scoată de acolo decât atunci când barba are să-i crească şi să se facă atâta de mare cât să i se târască pe pământ…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi treia noapte

Spuse:

…decât atunci când barba are să-i crească şi are să i se facă atâta de mare cât să i se târască pe pământ.

Or, într-o zi, unul dintre robi, care îi aducea lui Aluniţă tablalele cu mâncăruri, uită să închidă după el uşa de la hrubă; iar Aluniţă, văzând deschisă uşa aceea, pe care niciodată nu o luase în seamă, atâta de mare şi de plină de perdele şi de zăveze era hruba, se repezi să iasă şi să suie la catul casei, unde se afla maică-sa înconjurată de fel de fel de hanâme venite în musafirlâc.

Pe atunci Aluniţă ajunsese un flăcăiaş minunat de patrusprezece ani, frumos ca un înger beţivănit, şi cu obrajii acoperiţi cu pufuşor ca o poamă, tot cu câte o aluniţă pe lângă buze, de fiecare parte, fără a le mai pune la socoteală şi pe cele care nu se vedeau.

Încât, atunci când îl văzură pe flăcău dând deodată buzna peste ele, femeile grăbiră să-şi acopere faţa, zăpăcite, şi îi spuseră soţiei lui Şamseddin:

— Pe Allah! ce ocară ne faci de laşi să intre aşa peste noi un tânăr străin! Tu nu ştii că neprihana este una dintre pravilele de temelie ale credinţei?

Dar mama lui Aluniţă răspunse:

— Chemaţi asupra-vă numele lui Allah! O, oaspete ale mele, flăcăul pe care îl vedeţi nu e altcineva decât copilul meu cel scump, rodul lăuntrurilor mele, fiul starostelui negustorilor din Cairo, şi care a fost crescut la sânul unor doici cu lapte din belşug, şi pe braţe de roabe frumoase, pe umeri de fecioare alese şi pe pieptul celor mai curate şi mai de viţă; el e ochiul mamei sale şi fala tatălui său, este Aluniţă! Chemaţi asupra-i numele lui Allah!

Iar soţiile emirilor şi ale negustorilor cei bogaţi răspunseră:

— Numele lui Allah fie asupra-i şi împrejuru-i! Ci, o, mamă a lui Aluniţă, cum se face că niciodată nu ni l-ai arătat pe fiul tău până astăzi?

Atunci soţia lui Şamseddin mai întâi se ridică şi îl sărută pe fiul ei pe ochi şi îl trimise de acolo, ca să nu le mai stânjenească pe musafire, apoi le spuse:

— Tatăl său a pus să fie crescut în iatacurile de dedesubtul casei noastre, ca să-l ferească de deochi. Şi a chibzuit să nu-l scoată la iveală decât după ce are să-i crească barba, întrucât frumuseţea lui îl primejduieşte să tragă asupra-i pacostea şi piezele rele. Iar dacă a ieşit acuma, de bună seamă că e din vina vreunui hadâmb care o fi uitat să închidă uşa după sine.

La vorbele acestea, oaspetele o firitisiră îndelung pe soţia starostelui că avea un fecior atâta de frumos, şi chemară asupra lui milele celui Preaînalt, apoi plecară.

Atunci Aluniţă se întoarse lângă maică-sa şi, văzând nişte

robi că înşăuau un catâr, întrebă:

— Pentru cine este catârul acela?

Ea răspunse:

— Este pentru tatăl tău, ca să-l aducă de la suk.

El întrebă:

— Şi ce meserie are tatăl meu?

Ea spuse:

— Tatăl tău, o, lumină a ochilor mei, este negustor mare, şi este staroste peste toţi negustorii din Cairo; şi el este capanlâul sultanului arabilor şi al tuturor emirilor musulmani. Şi, ca să-ţi arăt cât de cât ce mare este tatăl tău, află că muşteriii nu se duc de-a dreptul la el să stea de vorbă decât pentru cumpărături falnice care trec de o mie de dinari; dar când cumpărătura este mai mică, fie ea chiar şi de nouă sute optzeci de dinari, atunci treaba cade în seama slujbaşilor tatălui tău, fără a-l mai sâcâi pe el. Şi nicio marfă şi nicio încărcătură nu poate să intre ori să iasă din Cairo fără ca mai întâi să fie prevestit tatăl tău şi fără ca să fie întrebat. Allah, aşadar, i-a hărăzit părintelui rău bogăţii fără de socoată. Preamărit fie El!

Aluniţă răspunse:

— Da! Mărire lui Allah carele a făcut să mă nasc fiu al starostelui negustorilor! Şi nu vreau să-mi mai petrec viaţa închis, departe de ochii tuturora, şi de mâine trebuie să mă duc în suk cu tatăl meu!

Iar mama răspunse:

— Allah să te audă, copilul meu! Am să vorbesc cu tatăl tău despre aceasta de cum are să se întoarcă.

Încât atunci când Şamseddin se întoarse acasă, soţia lui îi istorisi ce se întâmplase şi îi spuse:

— Chiar că este vremea să-l iei pe fiul nostru în suk cu tine.

Starostele spuse:

— O, mamă a lui Aluniţă, păi tu nu ştii că deochiul este un lucru adevărat şi că nu e de glumit cu nişte treburi aşa de amarnice? Şi uiţi de triştea vecinului nostru *cutare* şi a vecinului nostru *cutare* şi a atâtor altora ucişi de deochi? Fii încredinţată că jumătate din morminte sunt pline cu morţii răpuşi de deochi!

Soţia starostelui răspunse:

— O, tată al lui Aluniţă, într-adevăr soarta omului îi este legată la gât! Cum ar putea el să scape de ea? Iar ceea ce este scris nu poate să fie şters, iar fiul va bate aceeaşi cale ca şi tatăl său, şi în viaţă şi în moarte. Iar ceea ce astăzi este, mâine nu are să mai fie! Apoi cugetă la urmările cele negre pe care fiul tău are să le îndure într-o zi, din vina ta! Că, atunci când, după o viaţă pe care eu o doresc lungă şi pururea norocită, ai să mori, nimeni nu are să vrea a-l privi pe fiul nostru drept moştenitor legiuit al bogăţiilor şi al bunurilor tale, de vreme ce până astăzi nimeni nu are habar că se află pe lume! Şi aşa că Haznaua Domnească are să pună mâna pe toate bunurile tale şi are să-l prade pe fiul tău, fără de izbavă. Iar eu degeaba am să cer mărturia celor bătrâni, că bătrânii nu vor putea să spună decât: „Nu avem ştire ca starostele Şamseddin să fi avut vreun fiu ori vreo fiică!”

Vorbele acestea înţelepţeşti îl făcură pe staroste să stea a chibzui, şi, după o bucată de vreme, răspunse:

— Pe Allah! ai dreptate, o, femeie! De mâine am să-l iau pe Aluniţă cu mine şi am să-l învăţ să vândă şi să cumpere, şi neguţătoriile, şi toate dedesubturile meseriei.

Apoi se întoarse către Aluniţă, pe care ştirea aceea îl năucise de bucurie, şi îi spuse:

— Ştiu că eşti tare bucuros să vii cu mine. Prea bine! Află însă, fiul meu, că în suk se cade să fii cuminte şi să ţii ochii plecaţi cu sfioşenie; încât nădăjduiesc că ai să pui în fapt

învăţăturile cele înţelepte ale dascălilor tăi şi sfaturile bune cu care ai fost hrănit.

A doua zi, starostele Şamseddin, înainte de a-l duce pe fiul său la suk, îl pofti să intre la hammam…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi patra noapte

Spuse:

…îl pofti să intre la hammam şi, după scaldă, îl îmbrăcă într-o haină de mătase dulce, cea mai frumoasă pe care o avea în prăvălie, şi îi încinse fruntea cu un turban uşor de şifon învrâstat cu firişoare de mătase aurită. După care amândoi mâncară câte ceva şi băură câte un pocal de sorbet şi, răcoriţi astfel, ieşiră de la hammam. Starostele încălecă pe catârul cel alb pe care i-l ţineau robii şi îl luă la spatele lui pe fiul său Aluniţă, al cărui chip fraged se făcuse încă şi mai şi, şi ai cărui ochi strălucitori i-ar fi târât în ispită până şi pe îngeri. Apoi, călare astfel amândoi pe catâr, cu un potop de robi îmbrăcaţi în straie noi, care mergeau înaintea şi în urma lor, luară calea către suk.

La vederea lor, toţi negustorii din suk şi toţi muşteriii şi vânzătorii rămaseră uluiţi; şi îşi ziceau unii altora:

— Ya Allah! uitaţi-vă la băiat! E chiar luna în cea de a patrusprezecea noapte a ei!

Iar alţii spuneau:

— Dar cine să fie băiatul acela minunat care şade la spatele starostelui Şamseddin? Nu l-am mai văzut niciodată!

Pe când ei se minunau astfel la trecerea catârului pe care călărea starostele cu Aluniţă, misitul Sesam tocmai trecea

prin suk şi îl zări şi el pe flăcăiaş. Or, Sesam, din pricina dezmăţurilor şi a beţivănelilor cu haşiş şi cu opiu, ajunsese până la urmă să-şi piardă de-a binelea ţinerea de minte şi nu îşi mai amintea nici baremi de tămăduitura pe care o dovedise odinioară cu amestecul acela vrăjit pe temei de lapţi, musc, peltea de chiubeb şi atâtea alte lucruri minunate.

Încât, dacă îl văzu pe staroste cu flăcăiaşul, începu a face zâmbre cu un chip înţelegător şi a şugui buruienos pe seama lui, grăind spre negustorii care îl ascultau:

— Uitaţi-vă oleacă la bătrânul ăla cu barbă albă! E ca prazul! Alb pe dinafară şi verde pe dinăuntru!

Şi umbla de la un negustor la altul, ca să spună la fiecare vorbele-i de duh şi zeflemelile, până ce nu mai rămase nimeni în suk care să nu fie încredinţat că starostele Şamseddin avea un puştiulică de mameluc la prăvălia sa.

Când atare zvoană răzbătu până la urechile mai-marilor şi ale negustorilor de frunte, se alcătui un divan întocmit din cei mai vârstnici şi mai cinstiţi dintre ei, spre a judeca asupra belelei cu starostele lor. Şi, în mijlocul divanului, Sesam îi da cu gura şi facea schime de scârbă şi spunea:

— Nu vroim să-l mai avem în capul nostru, ca staroste al sukului, pe barbă ăsta stricat, care se freacă în târg cu flăcăiaşii! Încât de astăzi avem să ne lipsim a mai merge să procitim înainte de deschiderea prăvăliilor, cele şapte stihuri din *fatihà*[16] de faţă cu starostele. Şi, astăzi chiar, avem să ne alegem alt staroste care să fie oleacă mai puţin râvnitor la puştani decât moşnegărie ăsta!

La spusa aceasta a lui Sesam, negustorii nu găsiră nimica de grăit împotrivă, şi se învoiră, într-un glas, cu socoata înfaţişată.

---

[16] *Fatihà* (în arabă: „deschizătoarea”) este suraua cu care începe *Coranul,* şi echivalează pentru musulmani cu „Tatăl nostru” al creştinilor.

Cât despre cinstitul Şamseddin, apoi dacă văzu că trecuse ceasul fără ca negustorii şi misiţii să fi venit spre a prociti de faţă cu el stihurile îndătinate din *fatihà*, nu ştiu pe seama cui să pună o încălcare atâta de grea şi atâta de potrivnică datinei. Şi, întrucât îl zări nu departe de acolo pe stricatul de Sesam, îi facu semn să se apropie spre a-i spune două vorbe. Şi Sesam, care nu aştepta decât semnul acela, se apropie, da încetuţ şi zăbovind a codeală şi târomindu-şi pasul fără păsare, tot aruncând la dreapta şi la stânga nişte zâmbete tâlcuite spre prăvăliaşii care nu mai aveau ochi decât pentru el, aşa de straşnic îi mistuia inima şi îi facea să dorească o dezlegare a acelei jitanii mai presus de orice în ochii lor.

Încât Sesam, ştiindu-se ţinta tuturor privirilor şi a luării-aminte a tuturora, veni tăndălindu-se să se sprijine de parmaclâcul prăvăliei; şi Şamseddin îl întrebă:

— Bre Sesame, da cum se face că negustorii, cu şeicul în frunte, nu au venit să procitească dinaintea mea surata dintâi din *Coran?*

Sesam răspunse:

— He! he! Habar n-am! Dar sunt nişte scorneli, cam aşa, care umblă prin suk, nişte scorneli, cum să le zic, nişte scorneli! Oricum, ceea ce ştiu eu prea bine, este că s-a alcătuit o tabără, întocmită din şeicii de frunte, care a hotărât să te mazilească şi să cheme pe altul în slujba de staroste!

La vorbele acestea, preacinstitul Şamseddin se schimbă la chip şi, cu glas totuşi cumpănit încă, întrebă:

— Poţi măcar să-mi spui pe ce se întemeiază hotărârea aceasta?

Sesam clipi din ochi, îşi fâţâi şoldurile şi răspunse:

— Haida-de! taică şeicule, nu te mai ascunde pe după deget! Că ştii mai bine decât oricare altul! Iar flăcăiaşul ăla,

pe care l-ai adus la prăvălie, nu e acolo numai aşa ca să prindă muşte! Oricum, să ştii bine că eu, împotriva tuturor, ţi-am luat apărarea, numai eu din toată adunarea, şi le-am spus că tu nu eşti râvnitor de flăcăi, dat fiind că eu aş fi fost cel mai dintâi care să ştiu, întrucât mă aflu în chelemet cu toţi cei care osârduiesc mai cu drag la atare desfăt acriu. Şi chiar am adăugat că băiatul acela trebuie să fie vreo rudă de-a soţiei tale ori fiul vreunui prieten de-al tău de pe la Tanzah, Mansurah ori Bagdad, venit la tine cu daraveli negustoreşti. Dar adunarea toată s-a întors împotriva mea, o, şeicule! Allah este cel mai mare, o, şeicule! Şi îl ai, ca să te alini, pe flăcăiaşul acela, aşa de drăgălaş, pentru care, îngăduie-mi între noi, să te firitisesc. Chiar că e tare bine…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi cincea noapte

Spuse:

…flăcăiaşul acela atâta de drăgălaş, pentru care îngăduieşte-mi, între noi, să te firitisesc. Chiar că e tare bine!

La vorbele acestea ale lui Sesam, starostele Şamseddin nu mai putu să-şi înfrâneze mânia şi strigă:

— Taci, o, tu cel mai stricat dintre dezmăţaţi! Păi tu nu ştii că acesta-i copilul meu? Unde îţi este ţinerea de minte, o, mâncătorule de haşiş?

Dar Sesam răspunse:

— Ia nu mă lua aşa! Păi de când ai tu un fiu? Băiatul ăsta de patrusprezece ani doar n-o fi ieşit, aşa cum e, din pântecele maică-sii?

Şamseddin îl lămuri:

— Păi, o, Sesame, nu mai ţii minte că chiar tu, acuma-s

patrusprezece ani, mi-ai adus amestecătura aceea minunată care învârtoşeşte ouăle şi le îndeseşte apa? Pe Allah! mulţumită ei am izbutit să dobândesc rodnicirea şi să mă dăruiască Allah cu fiul accsta! Iar tu nu ai mai venit niciodată să afli ştiri despre leacul tău. Iar eu, de spaima deochiului, am hotărât să fie crescut copilul în încăperea cea mare de dedesubtul casei noastre, şi azi e întâia oară când iese cu mine în lume. Întrucât, măcar că socoata mea dintâi fusese să nu-l las să iasă decât atunci când are să-şi ţină barba în braţe, maică-sa m-a înduplecat să-l iau cu mine ca să-l învăţ negustoria şi să-l deprind cu daravelile pentru ziua de mâine.

Pe urmă adăugă:

— Cât despre tine, o, Sesame, sunt bucuros că într-un sfârşit te-am întâlnit, ca să mă despovărez de datorie! Iacătă o mie de dinari, pentru binele pe care mi l-ai făcut odinioară, cu leacul tău cel minunat!

Când auzi vorbele acestea, Sesam nu mai avu nicio îndoială asupra adevărului şi dete fuga să-i dezmintă pe toţi negustorii, care pe dată se repeziră să-l firitisească mai întâi pe starostele lor şi să-şi ceară apoi iertăciune de la el pentru întârzierea adusă rugii de deschidere pe care, atunci pe loc, o şi procitiră între mâinile sale.

După care Sesam, în numele tuturora, luă vorba şi grăi:

— O, preacinstite staroste al nostru, Allah păstreze întru dragostea noastră şi trunchiul copacului şi ramurile lui! Şi facă el ca ramurile la rându-le să înflorească şi să dea poame înmiresmate şi daurite! Ci, o, staroste al nostru, de obicei până şi sărăcanii, cu prilejul unei naşteri, pun să se facă tot felul de bunătăţuri şi le împart pe la prieteni şi pe la vecini; iar noi încă nu ne-am dedulcit cerul gurii cu desfătul unei *asside* cu unt şi miere, care-i atâta de bună s-o deguşti când faci urările pentru noul-născut! Pe când aşadar

căldarea cea mare cu minunata aceea de assidă?

Starostele Şamseddin răspunse:

— Păi cum de nu! Nu râvnesc nici eu la altceva! Şi nu doar o căldare de assidă am să vă dăruiesc, ci un ospăţ falnic la casa mea de la ţară, la poarta de intrare în Cairo, în inima grădinilor! Aşa că vă poftesc pe toţi, o, prietenii mei, să veniţi mâine dimineaţă la grădina mea, pe care o ştiţi. Şi acolo, de-o vrea Allah, avem să dobândim ceca ce nu a fost decât zăbovit!

De îndată ce se întoarse acasă, preacinstitul staroste puse să se facă pregătiri mari pentru a doua zi şi trimise la cuptor, ca să fie rumenite dis-de-dimineaţă, nişte oi ghiftuite vreme de şase luni numai cu iarbă verde, şi nişte miei întregi, cu grămezi de unt şi cu tablale fără de număr şi alte lucruri la fel; şi, drept aceea, le puse în bobote pe toate roabele din casă care se priccpeau la meşteşugul bunătăţurilor; şi pe toţi cichirgiii şi plăcintarii de pe uliţa Zeini. Aşa încât, se cade s-o spunem, treaba, după atâtea osteneli, nu lăsa nimic de dorit.

A doua zi, de cu zori, Şamseddin plecă la grădină împreună cu fiu-său Aluniţă, şi puse roabele să aştearnă două ditamai feţe de mese, în două locuri osebite, destul de depărtate unul de celălalt; pe urmă îl chemă pe Aluniţă şi îi spuse:

— Fiul meu, am pus să se aştearnă, precum vezi, două mese osebite; una pentru cei vârstnici, iar cealaltă pentru băieţii de seama ta care vor veni cu părinţii lor. Eu am să-i întâmpin pe cei cu barbă, iar tu, fiule, ai să-i întâmpini pe flăcăii fără barbă.

Dar Aluniţă, nedumerit, îl întrebă pe tătâne-său:

— Şi pentru ce despărţenia asta şi aceste două rostuiri deosebite? De obicei nu se face aşa decât între bărbaţi şi femei. Iar băieţii ca mine ce ar avea să se teamă de bărbaţii cu barbă?

Starostele răspunse:

— Fiul meu, băieţii fără barbă au să se simţească mai slobozi singuri şi au să se veselească mai bine între ei decât dacă ar fi de faţă cu părinţii lor!

Şi Aluniţă, care nu ştia pişicherlâcurile, se mulţumi cu acel răspuns.

Încât, la sosirea oaspeţilor, Şamseddin se rândui să-i întâmpine pe cei vârstnici, iar Aluniţă pe băieţi şi pe flăcăi. Şi mâncară, şi băură, şi cântară, şi se veseliră cât putură; şi pe toate chipurile strălucea voioşia şi bucuria; iar tămâia şi mirosnele fură aprinse în căţui. Apoi, după ce masa se încheie, roabele le aduseră musafirilor cupele pline cu îngheţată de şerbet. Şi atunci fu ceasul pentru cei vârstnici să se lăfăiască în desfăt, pe când tinerii, de cealaltă parte, se dedară între ei la fel de fel de jocuri vesele.

Or, printre oaspeţi se afla şi un negustor, unul dintre muşteriii cei mai aleşi ai starostelui; da acela era o puşlama de pomină, care nu lăsase să scape de zăticnelile lui niciun flăcăiandru mai chipeş din mahala. Îl chema Mahmud, da nimeni nu-l ştia decât după porecla de „Deandosulea”.

Când auzi zarva pe care o faceau copiii în partea cealaltă, Deandosulea…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi se opri din povestitul îngăduit de sultanul Şahriar.

Dar în cea de a două sute cincizeci ţi şasea noapte

Spuse:

…Când auzi zarva pe care o faceau copiii în partea cealaltă, Mahmud-Deandosulea se înfioră până peste poate şi cugetă: „De bună seamă că trebuie să se găsească vreun

chilipir straşnic prin partea aceea!” Şi se prilejui de neluare-aminte a tuturora ca să se scoale şi să se prefacă a se duce să-şi împlinească o nevoie zornică; şi se strecură binişor printre pomi şi ajunse în mijlocul băieţilor; şi se poticni înmărmurit dinaintea mişcărilor lor ispitite şi a chipurilor lor vrăjitoare. Şi nu trecu multă vreme până să bage de seamă că, neîndoielnic, cel mai muchelef dintre ei era Aluniţă. Şi începu să-şi facă la gânduri cum să intre în vorbă cu el şi cum să-l prindă de-o parte, şi cugetă: „Ya Allah! de s-ar depărta oleacă de ortacii lui!” Or, soarta îl ajută până peste nădejdile sale.

Într-adevăr, de la o vreme, Aluniţă, încins de joc şi cu obrajii îmbujoraţi de zbânţâieli, simţi şi el zorul să meargă să se uşureze. Şi, ca un băiat bine crescut ce era, nu vroi să se ciucească de faţă cu toată lumea, şi se duse mai încolo pe sub pomi. Numaidecât Deandosulea îşi zise: „Neîndoielnic că dacă m-aş apropia de el acuma l-aş speria. Am să fac altfel!” Şi ieşi de după copacul unde şedea şi se înfăţişă în mijlocul băieţilor, care îl cunoscură şi începură să-l huiduiască furişându-i-se printre picioare. Iar el, tare mulţumit, se lăsa la cheremul lor, zâmbindu-le; pe urmă le spuse, într-un sfârşit:

— Ascultaţi la mine, copii! făgăduiesc că am să vă dăruiesc mâine câte o mantie nouă de fiecare, şi bani cu care să vă împliniţi toate chefurile, dacă izbutiţi să stârniţi în Aluniţă patima după călătoriri şi dorul de a pleca din Cairo!

Iar băieţii îi răspunseră:

— O, Deandosulea, asta-i tare lesne!

Atunci îi lăsă şi se întoarse să-şi ia locul printre cei cu barbă.

După ce Aluniţă îşi isprăvi treaba, când se întoarse la locul său, ortacii lui îşi făcură cu ochiul, iar cel mai bun de gură din ceată, uitându-se la Aluniţă, îi spuse:

— În lipsa ta, am vorbit despre minunăţiile călătoriilor şi despre ţările cele vrăjite de departe, şi despre Damasc, şi despre Alep, şi despre Bagdad! Tu, Aluniţă, care ai un tată aşa de bogat, negreşit că trebuie să-l fi însoţit de multe ori în drumurile lui cu caravanele! Aşa că povesteşte-ne şi nouă câte ceva din ce ai văzut tu mai minunat!

Şi Aluniţă răspunse:

— Eu? Păi ce, voi nu ştiţi că eu am fost crescut în iatacurile de sub pământ şi că nu am ieşit de acolo decât ieri? Cum aţi fi vrut să călătoresc în asemenea împrejurări? Că şi acuma este de mirare că tata mi-a îngăduit să-l însoţesc de acasă până la prăvălie!

Atunci tot băiatul acela îi spuse:

— Sărmane Aluniţă, ai fost păgubit de bucuriile cele mai alese, chiar mai înainte de a fi putut să le deguşti! Dacă ai şti, o, prietene, gustul minunat al călătoritului, nu ai sta să mai zăboveşti o clipită în casa tatălui tău! Poeţii toţi au cântat desfătările hoinăritului, şi de altminteri iacătă doar vreo două, trei stihuri din cele câte ni s-au lăsat în privinţa aceasta:

Călătorie, au cine-ar şti a spune
Farmecul tău, minune cu minune?
Prieteni dragi, tot ce-i frumos pe lume
Numai schimbare e, şi numai drum e!
Chiar perlele din vânăta genune
A mărilor, ies ca să se adune,
După ce trec întinderi fără nume,
O frunte de sultan să încunune
Ori gâtul sultăniţelor anume!

Când auzi stihurile acestea, Aluniţă spuse:

— De bună seamă! Dar şi tihna de acasă îşi are şi ea

vraja ei!

Atunci unul dintre băieţi începu să râdă şi le spuse tovarăşilor săi:

— Ia luaţi oleacă aminte la Aluniţă! E ca peştii – care mor de îndată ce ies din apă!

Iar un altul puse paie pe foc spunând:

— Ba pesemne că îi e frică să nu i se veştejească trandafirii din obraji!

Iar un al treilea adăugă:

— Păi voi nu vedeţi că e ca muierile – care nu pot să facă nici baremi un pas singure de cum se pomenesc pe uliţă!

Iar un altul se minună într-un sfârşit:

— Dar cum aşa? Măi Aluniţă, păi ţie nu îţi este ruşine să nu fii bărbat?

Când auzi toate acele zeflemeli, Aluniţă se simţi atâta de umilit, încât îşi lăsă numaidecât oaspeţii şi, încălecând pe catâr, luă drumul spre cetate şi ajunse, cu mânia în inimă şi cu lacrimile în ochi, la maică-sa, care se sperie când îl văzu în starea aceea. Şi Aluniţă îi spuse şi ei batjocurile cu care îl potopiseră tovarăşii săi, şi îi mărturisi că vrea să plece numaidecât oriunde o fi, numai să plece! Şi adăugă:

— Ia seama bine la cuţitul ăsta! Are să intre în pieptul meu, dacă nu vei vrea să mă laşi să călătoresc!

Faţă de hotărârea aceea aşa de neaşteptată, biata mamă nu putu decât să-şi înghită lacrimile şi să se învoiască la gândul acela. Şi aşa că îi spuse lui Aluniţă:

— Fiul meu, îţi făgăduiesc că am să te ajut din toate puterile mele! Ci cum de la început sunt încredinţată de împotrivirea tatălui tău, am să pun eu însămi să ţi se pregătească o încărcătură de mărfuri, pe cheltuiala mea!

Şi Aluniţă spuse:

— Dar atunci, toate să se facă pe dată, înainte de a se întoarce tata!

Numaidecât soţia lui Şamseddin porunci robilor să

descuie un capan cu mărfuri aparte, şi porunci ca mărfurile să fie împărţite în atâtea poveri câte să ajungă spre a încărca zece cămile.

Cât despre starostele Şamseddin, odată ce oaspeţii plecară, îl căută zadarnic pe fiul său prin toată grădina, şi într-un sfârşit află că plecase mai devreme acasă. Şi starostele, înspăimântat de gândul că fiul său ar fi putut să păţească vreun necaz pe drum, dete goană catârului şi ajunse cu sufletul la gură în bătătura casei unde putu până la urmă să-şi potolească spaima când auzi de la portar că Aluniţă se întorsese fără de nicio supărare. Dar care nu-i fu mirarea când văzu în curte legături peste legături, gata să fie încărcate şi având scrise pe ele, cu litere groase, locurile unde urmau să ajungă: Alep, Damasc şi Bagdad…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi şaptea noapte

Spuse:

…cu litere groase, locurile unde trebuiau să ajungă: Alep, Damasc şi Bagdad!

Zori atunci să suie la soţia sa, care îi povesti tot ceea ce se petrecuse, precum şi amarnicul prăpăd care ar fi dacă i s-ar împotrivi lui Aluniţă. Şi starostele spuse:

— Eu tot am să încerc să-i schimb gândul!

Şi îl chemă pe Aluniţă şi îi spuse:

— O, copilul meu, lumineze-te Allah şi răsîntoarcă-te el de la toana ta neagră! Că tu nu ştii ce a spus Prorocul nostru (asupra-i fie pacea şi rugăciunea!): „Fericit e omul care se hrăneşte cu fructul pământului său şi care îşi găseşte în ţara lui mulţumirea vieţii!” Iar cei de demult au

spus: „Nu purcede niciodată la călătorit, de-ar fi şi măcar de-o milă depărtare!” încât, o, fiul meu, îţi cer să-mi spui dacă, după atari vorbe, tot mai stăruieşti în hotărârea ta.

Aluniţă răspunse:

— Află, o, părinte al meu, că nu vreau nicidecum să-ţi fiu neascultător; dar dacă ai să te împotriveşti plecării mele, nedându-mi cele de trebuinţă, am să mă despoi de hainele de pe mine, am să îmbrac cămaşa dervişilor cei săraci, şi am să purced pe jos să străbat toate ţările şi toate pământurile!

Când văzu că fiul său era hotărât să plece cu orice preţ, starostele fu nevoit să nu se mai pună de-a curmezişul dorinţei lui Aluniţă şi îi spuse:

— Atunci, o, copilul meu, iacătă încă patruzeci de poveri; şi, în felul acesta, vei avea, pe lângă celelalte zece pe care ţi le-a dăruit mama ta, cincizeci de poveri de cămile. Vei găsi în ele mărfuri pentru nevoile fiecăreia dintre cetăţile în care vei intra: întrucât nu se cade să vinzi la Alep, de pildă, bogasiurile care le plac locuitorilor de la Damasc; ar fi o afacere proastă! Du-te, aşadar, fiul meu, şi Allah să te ocrotească şi să-ţi netezească drumul! Şi mai cu seamă să fii cu mare veghere când ai să străbaţi, în Pustia-Leului, un loc care se cheamă Valea-Câinilor. Acolo este bârlogul unor tâlhari de drumul mare, care îl au de căpetenie pe un beduin poreclit Iutele, din pricina iuţelii loviturilor şi a poghiazurilor lui.

Şi Aluniţă răspunse:

— Întâmplările, bune ori rele, de la mâna lui Allah ne vin! Şi orice aş face eu, nu voi avea decât ceea ce îmi este scris să dobândesc!

Cum vorbele acestea erau fără de cârtire, starostele nu mai spuse nimic; dar soţia lui nu avu tihnă până ce nu înălţă un potop de rugăciuni şi până ce nu făgădui o sută de oi sfinţilor musulmani, şi îl puse pe fiul ei sub ocrotirea cea

sfântă a lui El-Saiied Abd El-Kader El-Ghilani[17], ocrotitorul călătorilor.

După care starostele, însoţit de fiul său, care numai cu mare caznă izbuti să se smulgă din braţele maicii sale ce-şi plânse asupra-i toate lacrimile inimii, se duse la caravana gata de mult de plecare. Şi îl luă de-o parte pe bătrânul mokademm al cămilarilor şi al catârgiilor, şeicul Kamal, şi îi spuse:

— O, preacinstite mokademm, ţi-l încredinţez pe copilul acesta, lumina ochilor mei, şi îl pun sub aripa lui Allah şi sub straja ta! Iar tu, fiul meu, îi spuse lui Aluniţă, iacătă-l pe cel care are să-ţi ţină loc de tată, în lipsa mea. Să-l asculţi şi să nu faci niciodată nimic până nu te sfătuieşti cu el!

Apoi îi dete lui Aluniţă o mie de dinari de aur şi, drept cel mai de pe urmă îndemn, îi spuse:

— Îţi dau această mie de dinari, fiul meu, ca să poţi să te slujeşti de ei şi să aştepţi în tihnă vremea cea mai prielnică pentru vânzarea mărfurilor tale; întrucât se cere să te fereşti a vinde la vremea când preţurile sunt scăzute; trebuie să prinzi prilejul când bogasiurile şi celelalte mărfuri sunt cât mai scumpe, ca să le măriţi în împrejurările cele mai bune!

Pe urmă, după ce îşi luară bun-rămas, caravana se urni la drum şi în curând fu dincolo de porţile cetăţii Cairo.

Or, cât despre Mahmud-Deandosulea, iacătă! Când află de plecarea lui Aluniţă, îşi facu numaidecât şi el pregătirile şi, în câteva ceasuri, îşi şi încărcase catârii şi cămilele şi îşi înşăuase caii. Şi, fără a pierde vremea, porni la drum şi ajunse caravana la câteva mile de la Cairo. Şi îşi zicea: „Acuma, în pustie, nimeni nu are să te dea în vileag şi

[17] *El-Saiied Abd El-Kader El-Ghilani* a fost un propovăduitor şi un mistic din vremurile străvechi. La mormântul său de la Bagdad i se aduceau ofrande.

nimeni nu are să stea să te privegheze! Şi ai să poţi, fără de frică de a fi tulburat, să te desfătezi cu copilul acesta!”

Încât, de la cel dintâi conac, Deandosulea puse să i se întocmească corturile alături de corturile lui Aluniţă, şi îl povăţui pe bucătarul lui Aluniţă să nu se mai ostenească să aprindă focul, dat fiind că el, Mahmud, îl poftise pe Aluniţă să vină să împartă cina cu el, în cortul său. Şi, în fapt, Aluniţă veni în cortul lui Deandosulea, da însoţit de şeicul Kamal, mokademmul cămilarilor.

Şi, în seara aceea, Deandosulea râmase cu buzele umflate. Iar a doua zi, la cel de al doilea conac, tot aşa fu, şi la fel în toate zilele, până ce ajunseră la Damasc; întrucât, de fiecare dată, Aluniţă primea poftirea, da venea în cortul lui Deandosulea însotit de mokademmul cămilarilor.

Dar când ajunseră la Damasc, unde Deandosulea avea, ca de altminteri şi la Cairo, şi la Alep, şi la Bagdad, o casă a lui ca să-şi primească prietenii…

În clipita aceasta a povestirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi se opri din povestitul îngăduit.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi opta noapte

Spuse:

…la Damasc, unde Deandosulea avea, ca de altminteri şi la Cairo, şi la Alep, şi la Bagdad, o casă a lui ca să-şi primească prietenii, trimise la Aluniţă, care rămăsese în corturile de la intrarea în cetate, un rob ca să-l poftească, numai pe el, să vină să-l cinstească cu ospeţia lui. Şi Aluniţă răspunse:

— Aşteaptă să-i cer sfatul şeicului Kamal!

Dar mokademmul cămilarilor îşi încruntă sprâncenele la întrebarea aceea şi răspunse:

— Nu, fiul meu, nu se cade să primeşti! Şi Aluniţă nu

primi poftirea.

Şederea la Damasc nu fu lungă, şi porniră pe dată la drum spre Alep, unde, cum ajunseră, Deandosulea trimise să fie poftit Aluniţă; dar, ca şi la Damasc, şeicul Kamal slătui să nu se dea ascultare, şi Aluniţă, fără a şti prea bine de ce era aşa de aspru mokademmul, nu vru să i se împotrivească. Dar, şi de data aceasta, Deandosulea rămase cu buzele umflate pentru drumul şi cheltuielile făcute.

Dar după ce plecară de la Alep, Deandosulea se jurui că data viitoare lucrurile nu au să se mai petreacă tot aşa. Încât, la cel dintâi conac pe drumul către Bagdad, puse să se facă pregătiri pentru un ospăţ fără de pereche, şi veni el însuşi să-l poftească pe Aluniţă să-i fie tovarăş. Iar, de data aceasta, Aluniţă fu chiar nevoit să primească, neavând nicio pricină întemeiată spre a se împotrivi, şi se duse mai întâi în cortul său ca să se îmbrace în chipul cuvenit.

Atunci şeicul Kamal veni la el şi îi spuse:

— Nechibzuit mai eşti, o, Aluniţă! Pentru ce ai primit poftirea lui Mahmud? Tu nu ştii ce gânduri are? Şi nu cunoşti pricina pentru care a fost poreclit Deandosulea? Oricum, s-ar fi căzut să ceri părerea unui moşneag ca mine şi despre care poeţii au spus:

L-am întrebat pe-un biet moşneag:
„Ce umbli veşnic frânt de şale?”
El mi-a răspuns: „Copile drag,
Mi-am fost pierdut demult pe cale
Al tinereţilor şirag
Şi l-am tot căutat aşa,
Încovoiat, fără-ncetare,
Încât, aşa cum poţi vedea,
M-am gârbovit atât de tare

De nu mai pot, oricât aş vrea,
Să-mi mai îndrept biata spinare!”

Ci Aluniţă răspunse:

— O, preacinstitule mokademm, ar fi totuşi necuviincios să nu primesc poftirea prietenului nostru Mahmud, căruia i se spune, habar nu am pentru ce, Deandosulea! Doar nu o să mă mănânce!

Iar mokademmul răspunse repezit:

— Ba chiar! Pe Allah! are să te mănânce! A mai mâncat el până acuma destui!

La vorbele acestea, Aluniţă pufni în râs şi zori să se ducă la Deandosulea, care îl aştepta cu nerăbdare. Şi amândoi intrară în cortul unde era întins ospăţul.

Or, chiar că Deandosulea nu precupeţise nimic spre a-l primi cum se cerea pe flăcăiaşul cel minunat, şi toate erau rânduite ca să farmece ochii şi să desfăteze simţirile, încât masa fu veselă şi plină de însufleţire; şi amândoi mâncară cu mare poftă, şi băură din acelaşi pocal, pe săturatele. Şi, când vinul începu să le fiarbă în cap, iar robii se furişară afară binişor, Deandosulea, beat de vin şi de patimă, se plecă spre Aluniţă şi, prinzându-l de obraji cu amândouă mâinile, dete să-l sărute. Dar Aluniţă, tare tulburat, ridică mâna fără de veste; şi sărutul lui Deandosulea nu nimeri decât palma feciorului. Atunci Deandosulea îşi petrecu o mână pe după gâtul lui, iar cu cealaltă îl cuprinse pe după mijloc, şi, când Aluniţă il întrebă: „Dar ce vrei să faci?”, îi spuse:

— Doar încerc să-ţi lămuresc, spre a le pune în fapt, stihurile acestea ale poetului:

Ah, ce fiori de flăcări, ce cârcei!
O, tu, lumină a ochilor mei,
Ia tot ceea ce poţi să iei,

O palmă, două palme, trei,
Pe cât ţi-e placul, şi atăt cât vrei –
Să-ţi fie drag, să fim noi singurei!...

Pe urmă, după ce spuse stihurile acestea într-un anume fel, Mahmud-Deandosulea se întoarse să i le tălmăcească flăcăiaşului într-un chip mai limpede. Dar Aluniţă, fără a pricepe prea bine care-i rostul, se simţi tare stânjenit de fandoselile, de schimele şi de dăinăielile lui, şi vru să plece. Iar Deandosulea îl opri şi, într-un sfârşit, îl facu să priceapă despre ce era vorba.

Când pricepu limpede socoatele lui Deandosulea şi îi cântări cererea, Aluniţă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi noua noapte

Spuse:

...Când pricepu limpede socoatele lui Deandosulea şi îi cântări cererea, Aluniţă se sculă pe dată şi îi spuse:

— Nu, pe Allah! Eu marfă de asta nu vând! Oricum, ca să te alini, se cade să-ţi spun că, dacă aş vinde-o altora pe aur, ţie ţi-aş dărui-o pe degeaba!

Şi, cu toate rugăminţile lui Deandosulea, Aluniţă nu vru să mai zăbovească o clipită în cort; ieşi destul de repezit şi se întoarse grabnic în tabăra lui, unde mokademmul, tare îngrijorat, îi adăsta întoarcerea. Încât, dacă îl văzu pe Aluniţă că intră cu faţa aceea schimbată, mokademmul îl întrebă:

— Pe Allah! ce s-a întâmplat?

El răspunse:

— Păi chiar că nimic! Numai că trebuie să ridicăm pe dată tabăra şi să plecăm la Bagdad fără de zăbavă; întrucât nu mai vreau să călătoresc cu Deandosulea! Are nişte pofte până peste poate şi tare stânjenitoare!

Şcicul cămilarilor spuse:

— Păi nu ţi-am spus eu, fiule? Dar slavă lui Allah că nu s-a întâmplat nimic! Se cade numai să-ţi spun că ar fi tare primejdios să drumeţim aşa, singuri. Ar fi mai bine să rămânem cum suntem acum, toţi într-o caravană, ca să putem să înfruntăm loviturile beduinilor tâlhari de care colcăie pământurile de pe-aici!

Ci Aluniţă nu vroi să audă de nimic şi dete porunca de plecare.

Caravana cea mică plecă aşadar singură la drum, şi nu conteni să meargă astfel până ce într-o zi, pe la scăpătat de soare, nu mai fu decât la câteva leghe de porţile Bagdadului. Mokademmul cămilarilor veni atunci la Aluniţă şi îi spuse:

— Ar fi mai bine, fiul meu, să îndemnăm spre Bagdad chiar în noaptea aceasta, fără a mai poposi aici pentru conac. Întrucât locul în care ne aflăm acum este cel mai primejdios din toată călătoria: este Valea-Câinilor! Ne paşte prea mare primejdie să fim prădaţi, dacă ne petrecem noaptea aici! Aşa că să zorim a ajunge la Bagdad înainte de închiderea porţilor. Că, fiul meu, se cade să ştii că emirul drept-credincioşilor în fiecare seară pune să se încuie cu grijă porţile cetăţii, ca să nu poată răzbate pe furiş înlăuntru hoardele de schismatici şi să pună gabja pe cărţile de învăţătură şi pe scripturile cele alese, încuiate în clădirile de şcoală, şi să le arunce în Tigru!

Aluniţă, căruia atare îndemn nu-i cădea la inimă, răspunse:

— Nu, pe Allah! nu vreau să intru în cetate noaptea, căci vreau să mă bucur de priveliştea Bagdadului în răsărit de

soare! Aşa că ne vom petrece noaptea aici, întrucât la urma urmei nu am niciun zor şi nu călătoresc pentru daraveli negustoreşti, ci numai pentru cheful meu şi ca să văd ceea ce nu cunosc!

Şi bătrânul mokademm nu putu decât să se închine, da plângând în sineşi încăpăţânarea cea atâta de primejdioasă a fiului lui Şamseddin.

Cât despre Aluniţă, acesta şezu să îmbuce oleacă; pe urmă, după ce robii se duseră să se culce, ieşi din cort şi coborî ceva mai încolo pe vale şi se opri să stea jos sub un pom, în bătaia lunii. Şi îi veniră în minte procitaniile pe care i le făceau dascălii săi în iatacul de sub casa în care fusese crescut şi, îmbiat de un loc atâta de prielnic viselor, începu cântecul acesta al poetului:

Sultană a Irakului, o, sfântă
Cetate-a desfătărilor depline,
Bagdadule, cetate de califi şi de poeţi,
De când te port în mine,
O, tu, a păcii...

Dar deodată, până a apuca el să isprăvească întâia strofă, auzi în stânga lui o zarvă înfricoşătoare, şi o goană de cai, şi nişte răcnete ţipate de o sută de guri laolaltă! Şi se întoarse şi văzu tabăra năpădită de o ceată mare de beduini răsăriţi din toate părţile de parcă ieşeau din pământ.

Priveliştea aceea atâta de nouă pentru el îl ţintui locului şi aşa putu să vadă căsăpirea caravanei toate, care voise să se apere, şi jaful taberei întregi. Iar când beduinii văzură că nu mai era nimeni în picioare, luară cămilele şi catârii şi pieriră într-o clipeală de ochi pe acolo pe unde veniseră.

Când uluiala în care se afla se mai risipi oleacă, Aluniţă

coborî la locul unde fusese tabără şi putu să-i vadă pe toţi oamenii lui măcelăriţi. Şi chiar şi şeicul Kamal, mokademmul cămilarilor, în pofida vârstei sale albe, nu fusese cruţat mai mult decât ceilalţi şi zăcea mort, cu pieptul străpuns de un potop de lovituri de lance, încât Aluniţă nu mai putu să îndure vederea unei privelişti atâta de cumplite şi o luă la fugă, fără a cuteza să se mai uite îndărăt.

O ţinu aşa în fugă toată noaptea şi, ca să nu stârnească lăcomia vreunui alt tâlhar, se despuie cu totul de hainele lui bogate, pe care le aruncă hăt încolo, şi nu mai rămase pe el decât numai cu cămaşa. Şi aşa, pe jumătate gol, îşi facu intrarea în Bagdad, la răsărit de ziuă.

Atunci, sfârşit de osteneală şi nemaiputând să se ţină drept pe picioare, se opri dinaintea celei dintâi fântâni din Bagdad care-i răsări în drum, la intrarea în cetatc. Se spălă pe mâini, pe obraji şi pe picioare, şi se sui pe acoperişul care adumbrea fântâna, se întinse cât era de lung şi nu zăbovi să adoarmă.

Dar cât despre Mahmud-Deandosulea, acesta pornise şi el la drum, dar apucase pe o cale mai întoarsă, şi aşa că izbutise să ocolească întâlnirea cu tâlharii; ba şi ajunse la porţile Bagdadului în chiar ceasul când Aluniţă trecuse pragul şi adormise deasupra fântânii.

Cum trecea pe lângă fântâna aceea, Deandosulea se abătu spre jgheabul de piatră prin care curgea apa pentru vite şi vru să-şi dea la adăp calul însetat. Dar calul văzu umbra care se dealungca acolo a flăcăului adormit şi se trase îndărăt sforăind. Atunci Deandosulea ridică ochii spre acoperiş şi era mai să cadă de pe cal când în flăcăul adormit, pe jumătate gol, de pe piatră, îl cunoscu pe Aluniţă…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizecea noapte

Spuse:

…când în flăcăul adormit, pe jumătate gol, de pe piatră, îl cunoscu pe Aluniţă.

Numaidecât sări jos de pe cal, se caţără pe acoperiş şi înlemni de minunare dinaintea lui Aluniţă, cel întins, cu capul sprijinit pe-o mână, în toropeala somnului. Şi, pentru întâiaşi dată, putu într-un sfârşit să-şi dedulcească privirile cu desăvârşirile goale ale acelui trup de cleştar tânăr pe care aluniţele măslinii se iţeau aşa de frumoase din albeaţa dimprejur. Şi nu pricepea neam în urma cărui noroc da astfel în drumul său, dormind în felul acela pe fântâna de acolo, de îngerul de dragul căruia săvârşise el toată călătoria aceea. Şi nu mai izbutea să-şi rupă privirea de pe ispita măruntă care îi împodobea, rotundă ca o boabă de musc, buca stângă, dezvelită în clipa aceea. Şi îşi zicea, neştiind bine la ce hotărâre să se oprească: „Ce ar fi mai cu cale să fac? Să-l trezesc? Să-l iau, aşa cum e, pe calul meu şi să fug cu el în pustie? Să-l aştept să se trezească, şi să-i vorbesc, să-l înduioşez şi să-l înduplec să mă însoţească la casa mea din Bagdad?”

Într-un sfârşit, se opri la gândul acesta din urmă şi, stând jos pe marginea acoperişului, la picioarele băiatului, aşteptă trezirea lui scăldându-şi ochii în toată limpezimea trandafirie pe care soarele o aşternea pe trupul fecioresc.

Aluniţă, odată sătul de somn, îşi întinse picioarele şi miji ochii; şi tot atunci Mahmud îl şi luă de mână şi, cu un glas tare dulce, îi spuse:

— Nu-ţi fie teamă, copilul meu, te afli la adăpost lângă mine! Da, grăbeşte, rogu-te, să-mi lămureşti pricina împrejurării!

Atunci Aluniţă se ridică în şezut şi, măcar că era stânjenit văzându-se dinaintea celui îndrăgostit de el, îi istorisi păţania cu toate amănuntele. Şi Mahmud îi spuse:

— Mărire lui Allah, tinere prieten, carele ţi-a luat bunurile, da ţi-a păstrat viaţa; că zice poetul:

Când scapi cu viaţă din vâltoare,
Chiar şi de pierzi averea toată,
Întreg prăpădul nu te doare
Mai mult ca unghia tăiată.

Şi-apoi nici bunurile tale nu sunt chiar pierdute, întrucât tot ceea ce stăpânesc eu este al tău. Haide, aşadar, cu mine acasă să te îmbăiezi şi să te îmbraci; şi din clipita aceasta poţi să socoteşti toate bunurile lui Mahmud ca pe chiar ale tale; viaţa lui Mahmud îţi este închinată!

Şi urmă a-i vorbi atâta de părinteşte lui Aluniţă, încât îl înduplecă să-l însoţească.

Mahmud coborî aşadar el mai întâi şi îl ajută apoi pe Aluniţă să încalece pe cal la spatele său, pe urmă porni la drum către casă, înfiorat de desfătare numai la atingerea de trupul cald şi gol al flăcăului lipit de el.

Cea dintâi grijă a lui fu de a-l duce pe Aluniţă la hammam şi de a-l scălda el însuşi, fără ajutorul niciunui băieş ori al vreunei slugi; şi, după ce îl îmbrăcă într-o mantie de mare preţ, îl pofti să intre în sala în care de obicei îşi primea prietenii.

Era o sală desfătată de răcoare şi de umbră, luminată doar de strălucirile albăstrii ale smalţurilor şi ale farfuriurilor, şi de sclipirile ce se cerneau de sus ca nişte stele. O mireasmă de tămâie vrăjitoare ducea sufletul spre grădini de camfori şi de cinamoni de vis. La mijloc, cânta o fântână ţâşnitoare. Era o tihnă desăvârşită şi netulburată, iar vraja putea să se aştearnă plină de seninătate.

Amândoi şezură jos pe chilimuri, iar Mahmud îi întinse lui Aluniţă o pernă ca să-şi sprijine braţul pe ea. Bucatele fuseseră rânduite pe tablale, şi ei începură să mănânce; şi băură apoi vinurile cele alese cu care erau pline olurile. Atunci Deandosulea, care până aci nu se dovedise prea zornic, nu mai izbuti să se stăpânească şi izbucni, procitind stihurile acestea ale poetului:

O, dor călău! nici dulcele alint
Al ochilor, nici calda sărutare
A buzelor nu sting aprinsu-ţi jind
Şi nu-ţi pot da vreodată alinare!

O, dor al meu, asupra-ţi simt mereu
Povara grea de patimă amară,
Şi n-ai să scapi de-amarnicul ei greu
De n-ai să guşti beţia ei cea rară!

Dar Aluniţă, deprins de-acuma cu stihurile lui Deandosulea, le pricepu lesne tâlcul cel cam tulbure, se ridică numaidecât şi îi spuse gazdei:

— Chiar că nu înţeleg deloc stăruinţa ta în privinţa aceasta. Nu pot decât să-ţi mai spun încă o dată ceea ce ţi-am spus: în ziua în care le-aş vinde altora pe aur marfa aceasta, ţie ţi-aş dărui-o pe degeaba!

Şi, fără a vrea să asculte mai mult lămuririle lui Deandosulea, se ridică hotărât şi ieşi.

Când ajunse afară, începu să cutreiere cetatea. Dar se şi făcuse întuneric; şi, întrucât nu ştia încotro s-o ia, străin cum era la Bagdad, se hotărî să-şi petreacă noaptea într-o geamie care i se brodi în cale. Intră aşadar în curte şi, când să-şi scoată papucii ca să intre înlăuntru moscheii, văzu cum veneau spre el doi inşi, înaintea cărora mergeau nişte

robi de-ai lor care ţineau dinainte-le două fanare aprinse. Se trase de-o parte ca să-i lase să treacă, da cel mai bătrân dintre cei doi se opri dinaintea lui şi, după ce îl măsură cu multă luare-aminte, îi spuse:

— Pacea fie asupra-ţi!

Iar Aluniţă îi răspunse la salamalec. Celălalt urmă:

— Eşti străin, copilul meu?

El răspunse:

— Sunt de la Cairo. Tatăl meu este Şamseddin, starostele negustorilor din cetate.

La vorbele acestea, bătrânul se întoarse către tovarăşul său şi îi spuse:

— Allah ne ajutorează până peste gândurile noastre! Nu nădăjduiam să găsim atâta de repede străinul pe care îl căutam şi care să ne scoată din încurcătură…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi una noapte

Spuse:

…străinul pe care îl căutăm şi care are să ne scoată din încurcătură.

Pe urmă îl luă pe Aluniţă de-o parte şi îi spuse:

— Binecuvântat fie Allah carele ni te-a scos în cale! Avem să-ţi cerem un ajutor pe care avem să-l plătim din belşug, dându-ţi cinci mii de dinari, haine de o mie de dinari şi un cal de o mie de dinari. Iacătă! Ştii şi tu, o, fiul meu, că, după legea noastră, când un musulman se leapădă întâia oară de soţia lui, poate s-o ia îndărăt fără de niciun necaz, într-un răspăs de trei luni şi zece zile; iar dacă ajunge să se despărţească de ea şi a doua oară, poate la fel s-o ia îndărăt, atunci când răspăsul legiuit s-a împlinit; dar dacă

se leapădă de ea şi a treia oară, sau dacă, fără să se fi lepădat de ea vreodată, îi spuse numai: „Mă lepăd de tine de trei ori”, sau „Nu mai eşti nimica pentru mine, mă juruiesc pe cea de a treia despărţenie!”, păi atunci, dacă-i aşa, se cere, dacă soţul mai vrea s-o ia de soţie iarăşi, ca un alt bărbat să se însoare mai întâi legiuit cu soţia lepădată, şi să se lepede la rându-i de ea, după ce s-a culcat fie şi măcar o noapte cu ea. Şi numai atunci soţul dintâi poate s-o ia îndărăt ca soţie legiuită. Or, tocmai aşa-i necazul acestui tânăr care este cu mine. S-a lăsat mai deunăzi furat de un val de supărare şi a ţipat la nevastă-sa, care-i copila mea: „Ieşi din casa mea! Nu te mai cunosc! Mă despărţesc de tine prin Cele-Trei!” Şi pe dată fiică-mea, care este soţia lui, şi-a tras iaşmacul peste ochi, dinaintea soţului ei, care acuma era un străin pentru ea, şi-a luat zestrea şi s-a întors chiar în ziua aceea la mine acasă. Dar acuma soţul ei, pe care iacătă-l, doreşte fierbinte s-o ia îndărăt. A venit să-mi sărute mâinile şi să mi se închine să-l împac cu nevastă-sa. Iar eu m-am învoit să-l ajut. Şi numaidecât am ieşit să căutăm un bărbat care urmează să slujească de Dezlegător vreme de o noapte. Şi uite-aşa, fiul meu, am dat de tine. Întrucât eşti străin de cetatea noastră, lucrurile au să se petreacă tainic, de faţă numai cu cadiul, şi nimica nu are să se dea în vileag.

Starea de sărăcie lucie în care se afla Aluniţă îl facu să se învoiască din toată inima cu târgul acela şi îşi zise: „Am să dobândesc cinci mii de dinari, am să capăt haine de o mie de dinari, am să mă şi desfat toată noaptea. Pe Allah! primesc!”

Şi le spuse celor doi care aşteptau răspunsul cu nerăbdare:

— Pe Allah! primesc să fiu Dezlegătorul!

Atunci soţul femeii, care încă nu deschisese gura, se

întoarse către Aluniţă şi îi spuse:

— Chiar că ne scoţi dintr-un mare necaz, întrucât se cuvine să-ţi spun că o iubesc pe soţia mea până peste poate! Numai că mi-e tare teamă că mâine dimineaţă, dacă ai s-o găseşti pe pofta ta, nu ai să vrei să te mai desparţi de ea şi nu ai să vrei să mi-o dai îndărăt. În atare împrejurări, legea îţi dă dreptate. Aşa că, tot acuma, dinaintea cadiului, ai să te îndatorezi că-mi verşi zece mii de dinari ca despăgubire dacă, din nenorocire, nu ai să mai vrei să te învoieşti cu despărţania, mâine.

Şi Aluniţă primi învoiala, întrucât era bine hotărât să nu se culce decât o noapte cu femeia împricinată.

Se duseră aşadar tustrei la cadiu şi, dinaintea lui, întocmiră senetul, după daunele legiuite. Iar cadiul, la vederea lui Aluniţă, fu până peste poate de tulburat şi îl îndrăgi amarnic. Încât avem să ne mai întâlnim cu el pe apa istorisirii acesteia.

Aşa că, după ce încheiară senetul, ieşiră de la cadiu, iar tatăl femeii despărţite îl luă pe Aluniţă şi îl pofti să intre în casa lui. Îl rugă să aştepte în încăperea de la intrare, şi se duse să-i dea de ştire fiică-sii, spunându-i:

— Fata mea scumpă, ţi-am găsit un băiat tare bine făcut care, nădăjduiesc, are să-ţi placă. Ţi-l laud peste marginile laudelor. Petrece-ţi cu el o noapte desfătată şi nu te lipsi de nimica. Nu ai în fiece noapte un băiat aşa de minunat în braţe!

Şi, după ce o dădăci astfel pe fiică-sa, tătânele cel de treabă plecă tare mulţumit la Aluniţă să-i spună şi lui la fel. Şi îl rugă să mai aştepte oleacă până ce proaspăta lui soţie va isprăvi să se gătească a-l primi.

Cât despre soţul cel dintâi, acesta se duse pe dată la o babă tare telpiză care îl crescuse, şi îi spuse:

— Mă rog ţie, maica mea cea bună, trebuie să închipui vreun tertip cu care să-l opreşti pe Dezlegătorul pe care l-

am găsit să se apropie în noaptea aceasta de soţia mea cea lepădată!

Şi bătrâna îi spuse:

— Pe viaţa ta! nimica nu este mai lesne!

Şi se învălui cu iaşmacul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu, sfioasă.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi doua noapte

Spuse:

Şi se învălui cu iaşmacul şi se duse la casa lepădatei, unde îl văzu mai întâi pe Aluniţă în încăperea de la intrare. Îi dete bineţe şi îi spuse:

— Am venit la tânăra cea despărţită ca să-i ung trupul cu nişte unsori, aşa cum fac în fiecare zi, ca s-o vindec de lepra de care este bolnavă, biata femeie!

Şi Aluniţă strigă:

— Ferească-mă Allah! Ce, o, maică bună? Femeia asta-i bolnavă de lepră? Şi eu în noaptea asta urma să mă împreun cu ea! Întrucât eu sunt Dezlegătorul ales de soţul ei de mai înainte.

Şi bătrâna răspunse:

— O, fiul meu, păzească-ţi Allah tinereţea cea frumoasă! Păi, hotărât, ai face mai bine să te opreşti a te împreuna cu ea!

Şi îl lăsă năuc şi intră la despărţită, pe care o încredinţă la fel în ceea ce îl privea pe flăcăul care urma să slujească de Dezlegător. Şi o sfătui să se păzească a nu se molipsi. După care plecă.

Cât despre Aluniţă, acesta urmă a aştepta un semn de la tinerică spre a intra la ea. Dar aşteptă mult şi bine să vadă

venind nimica, afară de o roabă care îi aduse o tabla cu deale gurii. Mâncă şi bău, pe urmă, ca să-şi treacă vremea, prociti o surată din *Coran*, şi-apoi începu să îngâne nişte stihuri dintr-un cântec, cu un glas mai vrăjitor decât glasul tânărului David dinaintea lui Saul.

Când tânăra nevastă auzi dinlăuntru glasul acela, îşi zise: „Ce-mi îndruga baba aia a năpastelor? Păi un ins lovit de lepră poate fi dăruit cu un glas atâta de frumos? Pe Allah! Am să-l chem şi să văd cu ochii mei dacă bătrâna nu m-o fi minţit. Da mai întâi am să-i răspund.”

Şi luă o lăută indienească pe care o struni meşterit şi, cu un glas în stare să oprească în vânătaia cerului păsările din zbor, cântă:

Mi-e drag un tânăr căprior
Cu ochii galeşi visători,
Cu mijloc şui şi pas uşor,
Că însuşi ramul foşnitor
Învaţă-al vânturilor zbor
Văzându-i mersul plutitor.

Când auzi cele dintâi sunete ale acelui cântec, Aluniţă se opri din lălăiala lui şi ascultă cu o luare-aminte vrăjită. Şi gândi: „Ce-mi îndruga baba cea vânzătoare de unsori? Pe Allah! de bună seamă că m-a minţit! Un glas atâta de frumos nu poate să fie al unei leproase!” Şi numaidecât, potrivindu-şi glasul după sunetele de la urmă pe care le auzi, cântă cu un glas în stare a face să joace şi pietrele:

Mă-nchin gazelei zvelte care,
Temându-se de vânător,
Ascunde-mbujorata floare
De pe obrazu-i vrăjitor.

Şi spuse astea cu o atare mlădiere de glas, încât tânăra nevestică, cutremurată de tulburare, se repezi să ridice perdelele care o despărţeau de flăcău şi se înfăţişă vederii lui, precum luna se iveşte deodată dintr-un nor. Şi îi făcu semn să intre repede, şi i-o luă înainte legănându-şi şoldurile, de să puie pe picioare şi un moşneag neputinte. Iar Aluniţă rămase năuc de frumuseţea, de prospeţimea şi de tinereţea ei. Dar tot nu cuteză să se apropie de ea, bântuit cum era de spaima că ar putea să se molipsească.

Dar deodată tinerica, fără a rosti o vorbă, într-o clipeală de ochi, se dezbrăcă de cămaşă şi de şălvăraşi, pe care le aruncă hăt încolo, şi se ivi goală-goluţă şi mai curată ca argintul străcurat, şi mai dreaptă, şi mai mlădie ca ramul de palmier tinerel.

La priveliştea aceea, Aluniţă simţi cum i se cutremură clironomia de la preacinstitu-i tătâne-său, copilul cel vrăjitor pe care îl purta pe sub brăcinare. Şi, pricepând limpede scâncetele lui zornice, ca să-l potolească, vru să i-l treacă nevesticăi, care de bună seamă că va fi ştiind ce să-i facă. Ci tinerica îi spuse:

— Să nu te apropii de mine! Mi-e frică să nu mă molipsesc de lepra de pe trupul tău!

La vorbele acestea, Aluniţă, fără a rosti o vorbă, se dezbrăcă de toate hainele de pe el, pe urmă şi de cămaşă şi de şalvari, pe care le aruncă hăt încolo, şi se ivi în goliciunea lui desăvârşită, mai limpede ca apa de izvor şi mai neprihănit ca ochiul de copil.

Atunci copilandra nu mai avu nicio îndoială în ce privea tertipul de care se slujise cotoroanţa de codoaşă, la îndemnul soţului dintâi şi, beată de nurii flăcăului, se repezi la el şi îl învălui cu braţele şi îl trase în pat, peste care se rostogoli cu el odată. Şi, gâfâind cu jind, îi spuse:

— Dovedeşte-ţi tăriile, o, şeicule Zaharie, taică al

vânărilor vârtoase!

La chemarea aceea atâta de temeinică, Aluniţă o înşfacă pe copilă pe după şolduri, îşi ţinti acadeaua vânăturoasă drept spre poarta slăvilor, şi, îndemnând-o pe cripta de cleştar, o duse de ajunse iute la pragul biruinţelor. Pe urmă o aduse să ocolească de la drumul cel mare, şi o îmboldi amarnic, pe un drum scurt, drept spre poarta culmilor; da, întrucât vânătura şovăia dinaintea strâmtimii acelei porţi întrezidite, sili strunga, spărgând capacul olului, şi se pomeni atunci ca acasă, de parcă întocmitorul ziditurii ar fi luat măsurile dintr-amândouă părţile deodată. Apoi îşi duse mai departe căutările, cercetând pe îndelete sukul de luni, târgul de marţi, bazarul de miercuri şi iarmarocul de joi. Pe urmă, după ce dezlegă astfel tot ceea ce era de dezlegat, se odihni, ca un musulman cucernic, la intrarea de vineri.

Şi-aşa fu călătoria de cercare a lui Aluniţă şi a ţâncului său prin livada copilandrei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi treia noapte

Spuse:

Şi-aşa fu călătoria de cercare a lui Aluniţă şi a ţâncului său prin livada copilandrei.

După care Aluniţă, cu pruncul visătorind mulţumit, o înlănţui dulce pe copila cea cu straturile răvăşite; şi câteşitrei dormiră până dimineaţa.

De cum se trezi, Aluniţă o întrebă pe soţia lui cea trecătoare:

— Cum te cheamă, inima mea?

Ea răspunse:

— Zobeida.

El îi spuse:

— Hei, Zobeida, tare îmi pare rău că sunt nevoit să te las!

Ea întrebă, tulburată:

— Şi de ce să mă laşi?

El spuse:

— Păi ştii şi tu bine că eu nu sunt decât Dezlegător!

Ea strigă:

— Nu, pe Allah! am uitat! Şi îmi închipuiam, în bucuria mea, că eşti un dar minunat pe care taica al meu cel bun mi-l facea ca să-l înlocuiesc pe celălalt!

El spuse:

— Păi da, o, minunată Zobeida, sunt un Dezlegător ales şi de tatăl tău şi de soţul tău dintâi. Şi, ca prevedere faţă de vreo rea-voinţă din partea mea, au avut grijă amândoi să mă pună să iscălesc o învoială, dinaintea cadiului, precum că mă îndatorez să le plătesc zece mii de dinari dacă în dimineaţa aceasta nu mă lepăd de tine. Or, chiar că nu văd cum aş putea să le plătesc atâta prăpăd de bani, eu care nu am în buzunarele mele nici baremi o drahmă. Aşa că este mai bine să plec, că altminteri mă paşte temniţa, întrucât nu am cu ce să plătesc.

La vorbele acestea, tânăra Zobeida chibzui o clipită; apoi, sărutând ochii flăcăului, îl întrebă:

— Cum te cheamă, ochi al meu?

El spuse:

— Aluniţă!

Ea strigă:

— Ya Allah! nicicând n-a fost purtat un nume mai potrivit! Ei bine, dragule, o, Aluniţă, întrucât, mai mult decât toate zaharurile kandi, tare mult îmi place vânătura aceea de acadea dulce cu care mi-ai dedulcit livada toată noaptea, mă juruiesc ţie că avem să dibăcim noi un vicleşug ca să nu

ne mai despărţim niciodată; că mai degrabă aş muri decât să mai fiu a altuia, după ce te-am degustat!

El întrebă:

— Păi cum să facem?

Ea spuse:

— Treaba este tare la îndemână. Iacătă! Îndată are să vie taică-meu după tine şi are să te ducă la cadiu ca să împlineşti învoielile din senet. Tu atunci să te apropii galeş de cadiu şi să-i spui: „Nu mai vreau să mă despărţesc!” El are să te întrebe: „Ce? te păgubeşti de cei zece mii de dinari care sunt să-i dai, şi de hainele de o mie de dinari, şi de calul de o mie de dinari ca să rămâi cu o femeie?” Tu să răspunzi: „Socotesc că fiecare fir de păr de-al acelei femei preţuieşte zece mii de dinari! Drept aceea rămân în stăpânia unui păr atâta de scump.” Atunci cadiul acela are să-ţi spună: „Este dreptul tău! da va să-i plăteşti soţului dintâi zece mii de dinari, ca daune.” Şi atunci, dragule, ascultă bine ce-ţi spun: bătrânul cadiu, om altminteri minunat, îi are tare cu drag pe flăcăiandri. Or, pesemne că ai şi stârnit asupra lui o tulburare mare, sunt încredinţată!

Aluniţă strigă:

— Păi atunci tu socoţi că şi cadiul este deandosulea?

Zobeida izbucni în râs şi spuse:

— Negreşit! Dar de ce te-o fi minunând atâta una ca asta?

El spuse:

— Hotărât că trebuie să fie scris ca toată viaţa sa Aluniţă să ajungă de la un deandosulea la alt deandosulea! Ci, o, isteaţă Zobeida, urmează-ţi mai departe, rogu-te, lămuririle. Ziceai: „Bătrânul cadiu, om altminteri minunat, îi are tare dragi pe flăcăiandri.” Să nu te apuci acuma să mă sfatuieşti să-i vând marfa mea!

Ea spuse:

— Nu! ai să vezi!

Şi urmă:

— Când cadiul are să-ţi spună: „Trebuie să plăteşti cei zece mii de dinari!”, tu să te uiţi la el cam aşa, într-un anume chip, să-ţi legeni ispitit şoldurile, nu prea tare, da oricum într-un fel de să se topească de tulburare pe chilimul lui. Şi atunci, negreşit, are să-ţi dea o păsuire ca să-ţi plăteşti datoria. Şi de-aci încolo, Allah cu mila!

La vorbele acestea, Aluniţă cugetă o clipită şi spuse:

— Asta se poate!

Şi tot atunci o roabă, de după perdea, dete glas şi spuse;

— Stăpână a mea Zobeida, este aici tatăl tău care îl aşteaptă pe stăpânul meu!

Atunci Aluniţă se sculă, se îmbrăcă în grabă şi se duse la tatăl Zobeidei. Şi amândoi, după ce se întâlniră în drum cu soţul dintâi, se duseră la cadiu.

Or, prorocirile Zobeidei se împliniră vorbă cu vorbă; dar se cade să spun că şi Aluniţă avu grijă să urmeze cu sfinţenie sfaturile de preţ pe care i le înşirase ea.

Încât cadiul, năruit cu totul de ocheadele furişe pe care i le arunca Aluniţă, îi îngădui nu numai răspăsul de trei zile pe care îl ceruse cu sfiiciune flăcăul, ci îşi încheie judeţul cu spusele acestea:

— Pravilele credinţei noastre, precum şi sfintele datini nu pot să facă din despărţania bărbatului de femeie o povară! Iar cele patru ramuri ale dreptei-credinţe sunt în deplină potriveală în această privinţă. Pe de altă parte, Dezlegătorul, ajuns soţ legiuit, se bucură de o păsuire, dată fiind împrejurarea că este străin. Îi dăm aşadar zece zile spre a-şi plăti datoria.

Atunci Aluniţă sărută cuviincios mâna cadiului, care cugeta în sineşi: „Pe Allah! Flăcăul acesta frumos preţuieşte mai mult de zece mii de dinari. Şi i-aş da chiar eu cu dragă inimă!” Pe urmă Aluniţă îşi luă bun-rămas cu multă

drăgălăşie de la el şi alergă la soţia sa Zobeida...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi patra noapte

Spuse:

...cu multă drăgălăşie şi alergă la soţia sa Zobeida.

Şi Zobeida, cu chipul străluminat de bucurie, îl întâmpină pe Aluniţă firitisindu-l pentru izbânda dobândită, şi-i dete o sută de dinari anume spre a orândui, numai pentru ei doi, un ospăţ care să ţină toată noaptea. Şi Aluniţă, cu banii de la nevastă-sa, porunci pe dată să se gătească ospăţul cu pricina. Şi amândoi se apucară să mănânce şi să bea pe săturatele. Atunci, huzuriţi până peste marginile huzurului, se desfătară îndelung. Pe urmă, ca să-şi mai facă poftă, coborâră la sala de petreceri, aprinseră făcliile şi se porniră ei doi să cânte nişte cântece de să facă pietrele să dănţuiască şi zborul păsărilor să se oprească în vânătaia cerului.

Încât nu e de mirare că deodată se auziră la uşa dinspre drum a casei nişte bătăi. Iar Zobeida, care le auzi dintâi, îi spuse lui Aluniţă:

— Ia du-te de vezi cine bate la uşă.

Şi Aluniţă coborî numaidecât să deschidă.

Or, în noaptea aceea, califul Harun Al-Raşid, simţindu-şi pieptul năduşit, spusese către vizirul Giafar, spătarul Massrur şi poetul său drag, desfătătorul Abu-Nowas:

— Îmi simt pieptul cam apăsat. Haideţi să ne preumblăm oleacă pe uliţele Bagdadului, ca să găsim ceva cu ce să ne voioşim toanele!

Şi se străvestiseră tuspatru în straie de dervişi persani şi plecaseră să bată uliţele Bagdadului, cu nădejdea în vreo

întâmplare hazlie. Şi ajunseseră într-acest chip dinaintea casei Zobeidei şi, când auziră cântecele şi zvoana de lăute, bătură la uşă, după năravul dervişilor, fără să le pese de ceva.

Când îi văzu pe dervişi, Aluniţă, cum nu era un neştiutor al datorinţelor de ospeţie, şi cum pe deasupra mai era plin de o voie bună minunată, îi primi cu toată inima şi îi pofti în odaia de la intrare şi le aduse de-ale gurii. Dar ei nu vroiră a primi să mănânce, spunând:

— Pe Allah! sufletele gingaşe nu au trebuinţă de niciun fel de mâncăruri spre a-şi desfăta simţirea, ci numai de o cântare frumoasă! Şi băgăm de seamă că iacătă cântecele au tăcut taman odată cu venirea noastră. Oare nu cumva era o cântăreaţă de meserie aceea care cânta aşa de minunat?

Şi Aluniţă spuse:

— Ba nu, domniile voastre! Era chiar soţia mea.

Şi le povesti pătărania lui, de la început până la sfârşit, fără să sară peste niciun amănunt. Ci n-ar fi de niciun folos s-o mai spunem şi noi încă o dată.

Atunci căpetenia dervişilor, care era chiar califul, îi spuse lui Aluniţă, care i se părea gingaş până peste poate şi faţă de care se simţise cuprins dintr-odată de duioşie:

— Fiul meu, poţi să fii liniştit în ceea ce priveşte cei zece mii de dinari pe care îi datorezi soţului dintâi al soţiei tale. Eu sunt capul *tekkelei* dervişilor din Bagdad, care numără

patruzeci de mădulare; noi, din mila lui Allah, suntem avuţi; iar zece mii de dinari pentru noi nu sunt vreo corvoadă. Aşa că îţi făgăduiesc că au să ajungă la tine până în zece zile. Dar du-te şi roag-o pe soţia ta să ne cânte ceva, de după perdea, spre a ne înviora sufletul. Întrucât, fiul meu, cântecul le slujeşte unora de mâncare, altora de leac, iar altora de vânturar: pentru noi îndeplineşte câteşitrei slujbele deodată.

Aluniţă nu se lăsă rugat mai mult; iar soţia sa Zobeida binevoi a primi să cânte pentru dervişi. Încât bucuria lor fu până peste poate; şi petrecură o noapte desfătată, ba ascultând cântecul şi răspunzând: „Ah! ah!” din toată inima, ba tăifăsuind dulce, ba ascultând ticluielile soitarii ale poetului Abu-Nowas, pe care frumuseţea flăcăului îl facea să aiureze până peste marginile aiurelii.

La ziuă, dervişii cei calpi se ridicară, iar califul, până a nu pleca, puse sub perna pe care se sprijinise o pungă în care se aflau, pentru început, o sută de dinari de aur, atâta cât avea cu sine la ceasul acela. Pe urmă îşi luară bun-rămas de la gazda lor cea liudă, mulţumindu-i prin gura lui Abu-Nowas, care îi ticlui nişte stihuri alese şi care îşi făgădui straşnic în ceea ce îl privea că nu are să-l piardă din vedere.

Înspre prânz, Aluniţă, căruia Zobeida îi dăduse cei o sută de dinari găsiţi sub pernă, vru să iasă ca să se ducă în suk să facă nişte târguieli; şi, când deschise uşa, văzu opriţi dinaintea casei cincizeci de catâri încărcaţi cu legături de bogasiuri, iar pe o catârcă înfotăzată falnic un copilandru, rob abisinian, minunat la chip, care ţinea în mână o scrisoare făcută sul.

Când îl văzu pe Aluniţă, copilandrul cel gingaş sări sprinten jos, veni de sărută pământul dinaintea flăcăului şi, înmânându-i răvaşul, îi spuse:

— O, stăpâne Aluniţă al meu, chiar acuma tocmai am sosit de la Cairo, trimis la tine de părintele tău Şamseddin, starostele negustorilor din cetate. Îţi sunt aducător a cincizeci de mii de dinari în mărfuri de preţ, şi a unei legături pline cu un dar de la mama ta, anume pentru soţia ta Sett Zobeida, un ibric bătut cu nestemate şi un lighenaş de aur ispitit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi cincea noapte

Spuse:

...un ibric bătut cu nestemate şi un lighenaş de aur ispitit.

Aluniţă rămase atâta de uluit şi de bucuros totodată de acea întâmplare de-a mirărilea, încât dintru-ntâi nu se gândi decât să afle ce cuprindea scrisoarea. O desfăcu şi citi cele ce urmează:

„După urările cele mai depline de fericire şi de sănătate din partea lui Şamseddin către fiul său Aluniţă!

Află, o, fiul meu mult-iubit, că zvonul despre prăpădul care a căzut peste caravana ta şi despre pierderea bunurilor tale a răzbătut până la mine. Numaidecât ţi-am întocmit altă caravană de cincizeci de catâri încărcaţi cu mărfuri de cincizeci de mii de dinari de aur. Pe deasupra, maică-ta îţi trimite un caftan frumos pe care l-a înhorboţit cu chiar mâna ei şi, ca dar pentru soţia ta, un ibric şi un lighenaş care, îndrăznim a nădăjdui, are să-ţi placă.

Întrucât într-adevăr am aflat, cu oarecare uimire, că ai slujit de Dezlegător într-o despărţanie pricinuită de rostirea

Lepădării pe cele Trei. De vreme ce tu ai găsit-o pe tânăra femeie pe pofta ta, după încercare, bine ai făcut că ţi-ai oprit-o. Încât mărfurile care îţi vin sub paza micuţului abisinian Salim au să-ţi slujească, şi încă până peste trebuinţă, spre a-ţi plăti cei zece mii de dinari pe care îi datorezi, ca daune, soţului dintâi.

Mama ta şi toţi ai noştri sunt bine sănătoşi, nădăjduiesc întoarcerea ta grabnică şi îţi trimit cu drag salamalecurile lor şi mărturia cea mai osebită a iubirii lor.

Să trăieşti multă vreme!”

Scrisoarea şi sosirea năpristan a acelor bunuri îl tulburară până într-atâta pe Aluniţă, încât nu cugetă o clipită la nepotrivelile din întâmplarea aceea. Şi se urcă la soţia sa şi îi povesti cum stau lucrurilc.

Nici nu-şi isprăvise el bine lămuririle când se auziră nişte bătăi la uşă, şi tatăl Zobeidei cu soţul dintâi se iviră în odaia de la intrare. Veneau să încerce a-l îndupleca pe Aluniţă să se despărţească prin bună-înţelegere.

Tatăl Zobeidei îi spuse aşadar lui Aluniţă:

— Fiul meu, aibi milă de ginerele meu dintâi, care tare o iubeşte pe cea care i-a fost soţie! Allah ţi-a trimis bunuri care îţi îngăduie să cumperi cele mai frumoase roabe din târg, precum şi să te însori, cu nuntă legiuită, chiar şi cu fata celui mai de vază dintre emiri. Încât dă-i îndărăt bietului om soţia, iar el se învoieştc să se facă rob al tău!

Şi Aluniţă răspunse:

— Chiar că Allah mi-a trimis toate accste bunuri ca să-l răsplătesc cu mărinimie pe cel de dinaintea mea. Sunt gata să-i dau cei cincizeci de catâri cu mărfurile de pe ei, şi chiar şi robuleţul abisinian Salim, şi să nu opresc din toate decât darul pentru soţia mea, adică lighenaşul şi ibricul!

Pe urmă adăugă:

— Dar dacă fiica ta Zobeida se învoieşte să se întoarcă la soţul ei dintâi, mă învoiesc şi eu s-o dezleg!

Atunci socrul intră la Zobeida şi o întrebă:

— Hei, primeşti să te întorci la soţul tău dintâi?

Ea răspunse, dând spornic din mâini a lepădare:

— Ya Allah! Ya Allah! Păi da el nici habar n-a avut vreodată de preţul straturilor din livada mea, şi totdeauna s-a oprit la jumătatea drumului! Nu, pe Allah! rămân cu flăcăul care m-a răvăşit în toate chipurile!

Când se dumiri că pentru el orice nădejde se irosise, soţul dintâi fu cuprins de o mâhnire aşa de mare, încât îi plesni fierea în el acolo pe loc, pe clipă pe dată, şi muri. Şi iac-aşa cu el!

Cât despre Aluniţă, acesta urmă a se voioşi mai departe cu nurlia şi dibacea de Zobeida; şi în toată serile, după ospăţ şi după un potop de năstruşnicii, de hârjoane şi de alte asemenea, amândoi laolaltă îi trăgeau câte o cântare de să facă pietrele să dănţuiască şi să oprească în vânătăile cerului zborul păsărilor.

În cea de a zecea zi de la însurătoarea sa, Aluniţă îşi aduse aminte de fagăduiala pe care i-o făcuse căpetenia dervişilor că îi trimite zece mii de dinari, şi îi spuse soţiei:

— Vezi tu ce căpetenie de mincinoşi? Dacă ar fi trebuit să aştept împlinirea făgăduielii lui, acuma aş fi mort de foame în temniţă! Pe Allah! dacă l-aş mai întâlni vreodată, i-aş cam spune eu ce gândesc despre reaua lui credinţă!

Apoi, întrucât se lăsa seara, puse să se aprindă făcliile din sala de ospeţe şi tocmai se pregătea să înceapă o cântare, ca în toate serile, când se auziră bătăi la uşă. Sări să se ducă chiar el la uşă şi nu mică îi fu mirarea când îi zări pe cei patru dervişi din noaptea dintâi. Pufni a râs în nasul lor şi le spuse:

— Bineveniţi fie mincinoşii, inşii cei de rea-credinţă! Ci eu tot am să vă poftesc să intraţi; întrucât Allah m-a mântuit

să mai am trebuinţă de ajutorul vostru. Şi-apoi, măcar că sunteţi mincinoşi şi făţarnici, sunteţi totuşi desfătători şi bine crescuţi!

Şi îi duse în sala de ospeţe şi o rugă pe Zobeida să le cânte ceva, de după perdea. Iar ea cântă într-un chip de să le răpească minţile, de să facă pietrele să dănţuiască şi de să se oprească în vânătaia cerului zborul păsărilor.

La o vreme, căpetenia dervişilor se ridică şi se duse să-şi împlinească o trebuinţă. Atunci unul dintre dervişii cei calpi, şi care era poetul Abu-Nowas, se plecă la urechea lui Aluniţă şi îi spuse...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi şasea noapte

Spuse:

...poetul Abu-Nowas se plecă la urechca lui Aluniţă şi îi spuse:

— O, minunată gazdă a noastră, îngăduieşte-mi să-ţi pun o întrebare: cum de a-i putut să crezi o clipită că tatăl tău Şamseddin ţi-a trimis cei cincizeci de catâri încărcaţi cu bunuri? Ia să vedem! Câte zile fac ele de la Bagdad la Cairo?

El răspunse:

— Patruzeci şi cinci de zile, pe puţin.

Abu-Nowas întrebă:

— Şi ca să se întoarcă?

El răspunse:

— Patruzeci de zile, pe puţin.

Abu-Nowas începu să râdă şi zise:

— Atunci cum ai vrea ca în mai puţin de zece zile tatăl

tău să fi aflat de pierderea caravanei tale şi să fi putut să-ţi trimită alta?

Aluniţă strigă:

— Pe Allah! bucuria mi-a fost aşa de mare, încât nici nu am avut vreme să cuget la toate astea! Da, spune-mi atunci, dervişule: şi scrisoarea pe care mi-a scris-o? şi peşcheşul acela? de unde vin?

Abu-Nowas răspunse:

— Deh, Aluniţă! dacă ai fi tot atâta de deştept pe cât eşti de frumos, de mult ai fi ghicit că sub hainele de derviş ale căpeteniei noastre este însuşi stăpânul nostru califul, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, iar cel de al doilea derviş este însuşi vizirul cel înţelept, Giafar Barmecidul, iar cel de al treilea este spătarul Massrur, iar eu sunt robul şi proslăvitorul tău Abu-Nowas, poet numai!

La spusele acestea, Aluniţă rămase până peste poate de uluit şi de năucit, şi întrebă cu sfială:

— Păi, o, mărite poete Abu-Nowas, care îmi este meritul ce-a tras asupra-mi toate milele acestea ale califului?

Abu-Nowas zâmbi a râde şi spuse:

— Frumuseţea ta!

Şi adăugă:

— Cel mai mare merit în ochii lui este acela de a fi tânăr, ispitit şi nurliu. Şi socoate că niciodată nu se cumpără prea scump privelişte a unei făpturi frumoase şi vederea unui obraz chipeş!

Estimp, califul se întoarse să-şi ia locul pe chilim. Atunci Aluniţă veni să se temenească între mâinile sale şi îi spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, Allah păstreaze-te intru cinstirea şi dragostea noastră, şi să nu ne văduvească El nicicând de milele dărniciei tale!

Iar califul îi zâmbi şi îl mângâie uşurel pe obraz şi îi spuse:

— Te aştept mâine la sarai.

Apoi încheie petrecerea şi, urmat de Giafar, de Massrur şi de Abu-Nowas, care îl povăţui pe Aluniţă să nu uite să vină, plecă.

A doua zi, Aluniţă, pe care nevastă-sa îl îndemnă de zor să se ducă la sarai, alese lucrurile cele mai de preţ pe care i le adusese micuţul Salim, le aşeză într-un sipet tare frumos şi puse sipetul pe capul robului cel drăgălaş; apoi, după ce fu îmbrăcat şi gătit cu multă grijă de soţia sa Zobeida, purcese la divan, luându-l cu sine şi pe copilul cu sipetul acela. Şi urcă la divan şi, punând sipetul la picioarele califului, îi facu o închinare în stihuri bine ticluite, şi îi spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, Prorocul nostru cel binecuvântat (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) primea orice dar, ca nu cumva să pricinuiască vreo mâhnire celui care i-l închina. Robul tău ar fi şi el bucuros dacă ai să binevoieşti să primeşti sipeţelul acesta ca mărturie a datorinţei sale!

Atunci califul fu mulţumit de cinstirea aceea din partea flăcăului şi îi spuse:

— Este prea mult, o, Aluniţă, întrucât tu însuţi ne şi eşti un peşcheş tare scump! Fii dar binevenit în saraiul meu şi, de astăzi chiar, vreau să te căftănesc într-o slujbă înaltă.

Şi pe dată îl şi mazili din slujbă pe starostele cel mare al negustorilor din Bagdad şi îl căftăni pe Aluniţă în locul lui.

Pe urmă, pentru ca acea căftănire să fie aflată de toată lumea, califul scrise un firman în care ştiricea faptul, porunci ca firmanul să fie înmânat valiului, care îl trecu pristavului obştesc să-l strige pe toate uliţele şi prin toate sukurile din Bagdad.

Cât despre Aluniţă, d-apoi el începu chiar din ziua aceea a se duce neabătut la calif, care nu mai putea să se lipsească de a-l vedea. Şi, spre a-şi vinde mărfurile, cum nu

avea nicidecum vreme el însuşi, deschise o prăvălie frumoasă, în capul căreia îl puse pe micuţul rob tuciuriu, care se dovedi de minune în meseria aceea gingaşă.

De-abia se scurseră într-acest chip vreo două, trei zile, că iacătă că i se vesti califului moartea neaşteptată a căpeteniei paharnicilor săi. Şi califul, pe loc, îl şi căftăni pe Aluniţă în slujbele baş-paharnicului, şi îl dărui cu un caftan falnic, potrivit cu slujba aceea măreaţă, şi îi hotărî o simbrie strălucită. Şi într-acest chip nu se mai despărţi de el.

Peste două zile, cum Aluniţă sta tot pe lângă calif, odăiaşul cel mare intră, sărută pământul dinaintea scaunului domnesc şi spuse:

— Păstreze-i Allah zilele califului şi sporească-i-le cu tot atâtea zile câte tocmai i-a răpit moartea căpeteniei saraiului!

Şi adăugă:

— O, emire al drept-credincioşilor, căpetenia saraiului a murit adineaori!

Emirul drept-credincioşilor spuse:

— Aibă-l Allah întru mila sa!

Şi tot atunci îl şi căftăni pe Aluniţă căpetenie a saraiului în locul răposatului şi îi hotărî nişte simbrii încă şi mai strălucite. Şi într-acest chip Aluniţă avea să rămână mereu alături de calif. Apoi, după ce căftănirea aceea se facu şi fu ştiricită în tot saraiul, califul ridică divanul, fluturând, ca de obicei, năframa…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi şaptea noapte

Spuse:

…califul ridică divanul, fluturându-şi, ca de obicei,

năframa, şi nu îl mai opri la el decât pe Aluniţă.

Încât, din ziua aceea, Aluniţă îşi petrecea toate zilele la sarai; şi nu se mai întorcea la el acasă decât tare târziu noaptea şi se culca fericit cu soţia lui căreia îi istorisea toate întâmplările de peste zi.

Iar dragostea califului faţă de Aluniţă nu facu decât să sporească zi de zi, până într-atâta încât ar fi fost în stare să jertfească totul, decât să lase neîmplinită fie şi cea mai măruntă poftă a flăcăiandrului, precum se vădeşte din întâmplarea următoare.

Califul rânduise un benchet la care se aflau de faţă soţii săi de inimă cei îndătinaţi: Giafar, poetul Abu-Nowas, Massrur şi Aluniţă. De după perdea cânta chiar cadâna cea mai dragă califului, cea mai frumoasă şi mai desăvârşită dintre cadânele sale. Şi deodată califul se uită ţintă la Aluniţă şi îi spuse:

— Prietene, îţi place cadâna mea, citesc asta în ochii tăi.

Şi Aluniţă răspunse:

— Ceea ce îi place stăpânului trebuie să-i placă şi robului!

Şi califul strigă:

— Pe capul meu şi pe mormântul strămoşilor mei, o, Aluniţă, din clipita aceasta cadâna mea este a ta!

Şi o chemă numaidecât pe căpetenia hadâmbilor şi îi spuse:

— Du la casa căpeteniei saraiului meu toate lucrurile precum şi pe cele patruzeci de roabe ale cadânei mele Desfătarea-Inimilor, pe urmă du-o şi pe ea la casa lui într-un jeţ purtat de robi.

Dar Aluniţă spuse:

— Pe viaţa ta, o, emire al drept-credincioşilor, iartă-l pe robul tău nevrednic de a lua ceea ce este al stăpânului!

Atunci califul pricepu gândul lui Aluniţă şi îi spuse:

— Poate ca ai dreptate. De bună seamă că soţia ta ar fi zuliară pe fosta mea cadână! Încât cadâna să rămână la sarai!

Pe urmă se întoarse către Giafar, vizirul său, şi îi spuse:

— O, Giafar, se cade să coborî numaidecât la sukul de robi, întrucât azi e zi de târg, şi să cumperi, la zece mii de dinari, cea mai frumoasă roabă din tot sukul. Şi s-o duci pe dată acasă la Aluniţă!

Giafar se ridică pe dată, coborî la sukul de robi, şi îl rugă pe Aluniţă să-l însoţească spre a-i arăta chiar el ce are să facă.

Or, valiul cetăţii, emirul Khaled, coborâse şi el în ziua aceea la suk ca să cumpere o roabă pentru fecioru-său, care tocmai ajunsese la vârsta de flăcău.

Valiul cetăţii avea într-adevăr un fiu. Dar fiul acela era un băiat de o urâţenie cât să facă să lepede o femeie plină – scălâmb, cu răsuflarea împuţită, cu ochii câşi, cu gura mare cât o veşcă de vacă bătrână. Încât îl chema Buhăilă[18].

Chiar în seara din ajun, Buhăilă împlinise patrusprezece ani, iar maică-sa era îngrijorată, de o bună bucată de vreme, că nu văzuse la el niciun semn de bărbăţie adevărată. Dar se linişti numaidecât când băgă de seamă, chiar în dimineaţa acelei zile, că fiu-său Buhăilă, ca urmare a vreunui vis, se desfatase de unul singur în somnul lui, lăsând pe saltea un semn de netăgăduit.

Dovada aceea o bucurase până peste poate pe mama lui Buhăilă şi o făcuse să dea fuga la bărbatu-său să-i ducă ştirea cea fericită, silindu-l să coboare pe dată la suk, însoţit de fiul său, ca să-i cumperc o roabă frumoasă pe pofta lui.

Aşadar vru Ursita, care este în mâinile lui Allah, ca în ziua aceea să facă aşa ca să se întâlnească în sukul de robi Giafar şi Aluniţă cu emirul Khaled şi cu fiul acestuia, Buhăilă.

---

[18] La M. A. Salie: *Habazlam Bazzaza.*

După salamalecurile îndătinate, se strânseră cu toţii laolaltă şi puseră să treacă pe dinaintea lor telalii, fiecare cu toate roabele albe, tuciurii ori negre, pe care le aveau.

Aşa că văzură o grămadă fără de număr de copile – grecoaice, abisinience, chinezoaice şi persiance – şi erau gata să plece fără a se hotărî în ziua aceea la alegerea vreuneia, când însuşi căpetenia misiţilor trecu cel din urmă, ţinând de mână o copilă cu chipul descoperit, mai frumoasă ca luna plină din luna Ramadanului.

La vederea ei, Buhăilă începu să pufnească de zor spre a-şi arăta jindul şi îi spuse emirului Khaled, tătânele său:

— Asta e care îmi trebuie!

Iar Giafar la rându-i îl întrebă pe Aluniţă:

— Aceasta te mulţumeşte?

El răspunse:

— Face banii!

Atunci Giafar o întrebă pe copilă:

— Cum te cheamă, o, roabă gingaşă?

Ea răspunse:

— O, stăpâne al meu, Yasmina!

Atunci vizirul îl întrebă pe misit:

— Ce preţ de strigare are Yasmina?

El spuse:

— Cinci mii de dinari, o, stăpâne al meu!

Atunci Buhăilă strigă:

— Eu dau şase mii!

Atunci Aluniţă păşi înainte şi spuse:

— Dau opt mii!

Atunci Buhăilă pufni de mânie şi spuse:

— Opt mii de dinari şi încă unul!

Giafar spuse:

— Nouă mii şi încă unul!

Dar Aluniţă spuse:

— Zece mii de dinari!

Atunci misitul, temându-se ca nu care cumva cele două părţi să se răzgândească, spuse:

— La zece mii de dinari, roaba Yasmina!

Şi i-o dete lui Aluniţă.

Când văzu aşa, Buhăilă se prăbuşi mestecând în vânt cu mâinile şi cu picioarele, spre marea supărare a tatălui său, emirul Khaled, care nu îl adusese la suk decât ca să facă cheful neveste-sii, că altmintrelea îi era silă de el din pricina hidoşiei şi a nătângiei lui.

Cât despre Aluniţă, acesta, după ce mulţumi vizirului Giafar, o luă pe Yasmina şi o îndrăgi, iar ea îl îndrăgi tot aşa. Încât, după ce i-o înfăţişă neveste-sii Zobeida, care o găsi ispititoare şi îl lăudă pentru alegerea făcută, se desfătă cu ea în chip legiuit, luând-o ca pe cea de a doua soţie. Şi dormi în noaptea aceea cu ea, şi o plodi pe dată, precum are să se vădească în urmarea istorisirii.

Dar cât despre Buhăilă, iacătă!

După ce izbutiră, cu momeli şi cu şoseli, să-l ducă acasă, se aruncă pe saltele şi nu mai vroi să se scoale nici să mănânce, nici să bea, şi de altminteri aproape că îşi pierduse minţile de tot.

Pe când toate femeile din casă, uluite, o împresurau pe mama lui Buhăilă, care era năucită până peste poate, iacătă că tocmai intră pe uşă o cotoroanţă de babă, care era mama unui hoţoman vestit, la ceasul acela întemniţat, în temeiul unei osânduiri la ocnă pe viaţă şi ştiut în tot Bagdadul pe numele de Ahmad-Vicleanul[19].

Ahmad-Vicleanul acela era atâta de dibaci în meşteşugul furtişagului, încât pentru el era un joc să şterpelească o poartă de sub chiar nasul portarului şi s-o facă să nu mai fie de parcă ar fi înghiţit-o, să găurească zidurile dinaintea

[19] La M. A. Salie, se păstrează numele original: pungaşul *Abmad-Kamakin.*

stăpânului casei, prefăcându-se că-şi face treaba mică, să smulgă genele de la ochii unui ins fără ca acela să-l vadă, să şteargă sulimanul de pe ochii unei femei fără ca ea să simtă.

Mama lui Ahmad-Vicleanul intră aşadar la mama lui Buhăilă şi, după salamalecuri, o întrebă:

— Care este pricina supărării tale, o, stăpână a mea? Şi de ce boală zace tânărul meu stăpân, fiul tău, ocrotească-l Allah?

Atunci mama lui Buhăilă îi istorisi bătrânei, care încă de multă vreme îi slujea de aducătoare de slujnice, pricina care îi prăbuşise pe toţi în starea aceea. Iar mama lui Ahmad-Vicleanul strigă:

— O, stăpână a mea, numai fecioru-meu ar putea să vă scape din necaz, mă juruiesc ţie pe viaţa ta! Cată să capeţi slobozirea lui, şi are să ştie el să găsească vreun tertip cu care s-o aducă pe Yasmina cea frumoasă în mâinile tânărului nostru stăpân, fiul tău. Întrucât bine ştii că bietul meu copil zace în lanţuri, la picioare cu un belciug de fier pe care stau săpate vorbele: „Pe viaţă!” Şi toate astea numai pentru că a bătut nişte bani calpi!

Iar mama lui Buhăilă îi făgădui ocrotire.

Drept pentru care, chiar în seara aceea, când valiul, soţul ei, se întoarse acasă, se duse la el, după cină; şi se dichisise, şi se parfumase, şi îşi luase înfăţişarea ei cea mai ispitită. Încât emirul Khaled, care era un om tare bun, nu putu să se împotrivească poftei pe care i-o stârnea vederea soţiei sale şi vru s-o cuprindă; ci ea se împotrivi şi îi spuse:

— Juruieşte-mi pe despărţenie că ai să-mi dai ceea ce am să-ţi cer!

Iar el i se jurui. Şi ea îl înduplecă la milă de soarta mamei celei bătrâne a hoţomanului şi căpătă de la el fagăduiala slobozeniei. Încât apoi ea se lăsă în pofta soţului.

Şi-aşa, a doua zi dimineaţa, emirul Khaled, după spălările îndătinate şi după rugăciune, se duse la temniţa unde era întemniţat Ahmad-Vicleanul şi îl întrebă:

— Hei, tâlharule, te căieşti de relele săvârşite?

El răspunse:

— Mă căiesc, şi o mărturisesc cu vorba întocmai precum cuget în inima mea!

Atunci valiul îl scoase din temniţă şi îl duse dinaintea califului, care rămase uluit până peste poate că îl mai vedea în viaţă, şi îl întrebă:

— Ce, o, tâlharule, încă tot n-ai murit?

El răspunse:

— Pe Allah! o, emire al drept-credincioşilor, viaţa celui ticălos este tare grea la poprealã!

Atunci califul începu să râdă în hohote şi spuse:

— Trimiteţi după fierar să vină să-i scoată fiarele!

Pe urmă îi spuse:

— Întrucât îţi cunosc isprăvile, vreau să-ţi ajut a te statornici de-acuma în căinţa ta, şi, întrucât nimeni nu-i ştie pe hoţi mai bine ca tine, te căftănesc peste agia Bagdadului.

Şi pe dată califul puse să se pristăvească firmanul prin care îl căftănea pe Ahmad-Vicleanul căpetenie peste agie. Atunci Ahmad sărută mâna califului şi purcese pe dată la treburile slujbei lui.

Ca început aşadar, spre a-şi sărbători vesel slobozenia şi slujba cea proaspătă, se duse la rateşul pe care îl ţinea ovreiul Abraham, tăinuitorul isprăvilor lui de odinioară, să golească vreo două-trei oluri bătrâne din băutura lui, un vin grecesc minunat. Încât atunci veni maică-sa după el să-i spună de datorinţa pe care urma s-o dovedească de aci înainte faţă de aceea care fusese cheia slobozeniei lui, soţia emirului Khaled, mama lui Buhăilă; şi îl găsi pe jumătate beat şi ostenind să-l tragă de barbă pe ovrei, care nu

cuteza să cârtească din cinstire faţă de slujba înfricoşată de căpetenie de agie a fostului Ahmad-Vicleanul.

Dar bătrâna tot izbuti să-l scoată de acolo şi, luându-l de-o parte, îi povesti toate împrejurările care duseseră la slobozirea lui, şi îi spuse că trebuia numaidecât să închipuie ceva spre a o răpi pe roaba lui Aluniţă, căpetenia saraiului.

La vorbele acestea, Ahmad-Vicleanul îi spuse maică-sii:

— Treaba se va face în seara aceasta. Întrucât nimica nu este mai uşor.

Şi o lăsă, ca să se ducă să rânduiască lovitura…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi opta noapte

Spuse:

…Şi o lăsă, ca să se ducă să rânduiască lovitura.

Or, se cade a se şti că în noaptea aceea Harun Al-Raşid intrase în iatacul soţiei sale Sett-Zobeida; întrucât era ziua dintâi a lunii, iar el îi hotărâse ziua aceea spre a sta de vorbă cu ea despre treburile obişnuite şi să-i ceară sfatul despre toate treburile mari şi mici ale împărăţiei lui. Că avea în ea o încredere fără de margini şi-i era dragă pentru înţelepciunea şi pentru frumuseţea ei mereu proaspete. Dar tot aşa se cade a se mai şti că emirul drept-credincioşilor avea obiceiul, înainte de a intra în iatacul soţiei sale, să-şi lase în odaia de la intrare, pe o sofa anume, şiragul de mătănii făcut din boabe de chihlimbare şi de peruzele, spada lui cea dreaptă cu mâner de jad învrâstat în rubine mari cât ouăle de porumbel, pecetea împărătească şi un fănăraş de aur împodobit cu nestemate care îi lumina calea atunci când, la vreme de noapte, îşi cerceta în taină saraiul.

Amănuntele acestea erau bine ştiute de Ahmad-Vicleanul. Aşa că îi slujiră spre a-şi pune în fapt vicleşugul. Aşteptă beznele nopţii şi somnul robilor, spre a-şi agăţa scara de sfoară de-a lungul zidului din latura ce slujea de iatac soţiei califului, să se caţere acolo şi să se strecoare tăcut ca o umbră în odăiţa de la intrare unde, într-o clipeală de ochi, puse gabja pe cele patru lucruri de preţ, spre a grăbi să coboare pe acolo pe unde urcase.

De aci, dete fuga la casa lui Aluniţă şi, în acelaşi chip, se strecură în curte unde, fără a face nici cel mai mic zgomot, ridică una din pietrele de marmură care pardoseau curtea, săpă repede o groapă şi ascunse în ea lucrurile furate. Pe urmă, după ce puse totul la loc în bună rânduială, pieri spre a se duce să bea mai departe la rateşul ovreiului Abraham.

Dar Ahmad-Vicleanul, ca hoţ desăvârşit ce era, nu putu să-şi înfrâne jindul de a-şi însuşi unul dintre cele patru lucruri furate. Aşa că şterpeli fănăraşul de aur şi, în loc să-l îngroape laolaltă cu celelalte în fundul gropii, îl îngropă în buzunarul său, zicându-şi: „Nu stă în deprinderile mele să nu-mi iau misitia. Aici mă plătesc singur!”

Dar, ca să ne întoarcem la calif, dintru-ntâi mare îi fu mirarea când nu-şi mai găsi, dimineaţa, cele patru lucruri de preţ pe sofa. Apoi, când hadâmbii întrebaţi se aruncară cu faţa la pământ, apărându-se cu neştiinţa lor, califul fu cuprins de o supărare fără de margini şi, până într-atâta încât îşi îmbrăcă pe clipită rantia cea cumplită a mâniei. Caftanul acela era tot numai din mătase roşie; şi când califul îl îmbrăca, acesta era semnul unui prăpăd neabătut şi al unor năpaste înfricoşătoare pe capul tuturor celor din preajma lui.

Califul, după ce îmbrăcă acel caftan roşu, intră la divan şi şezu în scaunul de domnie, singur în toată sala. Şi toţi dregătorii şi toţi vizirii intrară unul câte unul şi se ploniră cu faţa la pământ, şi şezură prăvăliţi aşa, afară de Giafar

care, măcar că îngălbenise, sta drept şi cu ochii aţintiţi la picioarele califului.

Peste un ceas de tăcere înfricoşată ca aceea, califul se uită la Giafar cel încremenit şi îi spuse cu glas înfundat:

— Căldarea clocoteşte!

Giafar răspunse:

— Ferească Allah de orice rău!

În clipita aceea, intră valiul însoţit de Ahmad-Vicleanul.

Şi califul îi spuse:

— Dă-te mai încoace, emire Khaled! Şi ia spune-mi cum stăm cu liniştea obştească în Bagdad!

Valiul, tătânele lui Buhăilă, răspunse:

— Liniştea este desăvârşită în Bagdad, o, emire al drept-credincioşilor!

Califul strigă:

— Minţi!

Şi întrucât valiul, uluit, habar nu avea cum să-şi lămurească mânia aceea, Giafar, care era mai aproape de el, îi şopti la ureche, în două vorbe, pricina care îl năuci de-a binelea. Pe urmă califul îi spuse:

— Dacă până deseară nu ai izbutit să găseşti lucrurile cele de preţ, care îmi sunt mai scumpe decât toată împărăţia, capul tău are să spânzure deasupra porţii de la sarai!

La vorbele acestea, valiul sărută pământul dintre mâinile califului şi strigă:

— O, emire al drept-credincioşilor, hoţul trebuie să fie careva de la sarai, căci vinul care se oţeteşte cuprinde chiar în sineşi floarea dospelii. Şi-apoi îngăduieşte-i robului tău să spuie că răspunzător nu poate să fie decât numai un ins, şi anume capul de agie, care numai el are sarcina acestei veghi, şi care de altminteri îi ştie bob cu bob pe toţi hoţii din Bagdad şi din împărăţie! Aşa încât moartea lui se cade

să fie înaintea morţii mele, în împrejurarea că nu s-ar găsi lucrurile pierdute.

Atunci păşi înainte capul de agie, Ahmad-Vicleanul, şi, după închinăciunile de cuviinţă, îi spuse califului:

— O, emire al drept-credincioşilor, hoţul are să fie dovedit. Dar mă rog califului să-mi slobozească un firman care să-mi îngăduiască a face cercetări la toţi cei ce sălăşluiesc la sarai şi la toţi cei ce intră aici, până şi la cadiu, până şi la vizirul cel mare Giafar, ori la căpetenia saraiului Aluniţă!

Iar califul porunci să i se slobozcască pe dată firmanul cu pricina şi spuse:

— Îmi trebuie, orice-ar fi, să pun a se tăia capul cuiva, şi va fi ori capul tău, ori capul hoţului. Alege! Şi mă jur pe viaţa mea şi pe mormântul strămoşilor mei că, de-ar fi hoţul acela chiar şi fiul meu, moştenitorul meu la domnie, hotărârea mea va fi neabătută: moartea în spânzurătoare pe maidanul cetăţii!

La vorbele acestea, Ahmad-Vicleanul, cu firmanul în mână, ieşi şi se duse să-şi ia doi străjeri de la cadiu şi doi străjeri de la valiu, şi îşi începu numaidecât cercetările, mergând la casa lui Giafar, apoi la cea a valiului şi apoi la cea a cadiului. Pe urmă ajunse la casa lui Aluniţă, care nici habar nu avea de ceea ce era să se întâmple.

Ahmad-Vicleanul, ţinând firmanul într-o mână, iar în mâna cealaltă o vergea grea de aramă, păşi în odaia de la intrare şi îi dete de ştire lui Aluniţă despre împrejurare, şi îi spuse:

— Ci eu am să mă feresc, doamne, a mă apuca de cercetări în casa prietenului de inimă al califului! Îngăduieşte-mi, aşadar, să plec ca şi cum lucrul s-ar fi săvârşit!

Aluniţă spuse:

— Ferească-mă Allah de una ca asta, o, căpetenie a

agiei! Se cade să-ţi îndeplineşti datoria până la capăt!

Atunci Ahmad-Vicleanul spuse:

— Am s-o fac numai aşa chipurile!

Şi, cu o înfăţişare nepăsătoare, ieşi în curte şi începu să dea ocol lovind în fiecare piatră de marmură cu vergeaua lui de aramă, până ce ajunse la piatra cu pricina care, la lovitură, scoase un sunet gol.

Când auzi sunetul acela, Ahmad-Vicleanul strigă:

— O, domnia ta, pe Allah! eu tare socot că aci dedesubt trebuie să fie vreo criptă bătrână în care o fi tăinuită vreo comoară din vremurile duse!

Iar Aluniţă le spuse celor patru străjeri:

— Atunci încercaţi să săltaţi marmura ca să vedem cam ce poate să fie dedesubt!

Şi numaidecât străjerii îşi înfipseră uneltele în despicăturile din jurul pietrei de marmură şi o săltară. Şi, dinaintea ochilor tuturora, se iviră trei dintre lucrurile luate, anume spada, pecetea şi mătăniile.

La priveliştea aceea, Aluniţă strigă:

— În numele lui Allah!

Şi căzu leşinat.

Atunci Ahmad-Vicleanul trimise după cadiu şi după valiu, şi după martori; şi cu toţii pecetluiră hârtia, iar cadiul însuşi se duse s-o înmâneze califului, pe când străjerii îl zeberiră pe Aluniţă.

Când se văzu cu cele trei lucruri în mâinile sale, afară de fanar, şi auzi că fuseseră găsite în casa celui pe care îl socotea ca pe cel mai credincios şi mai de inimă prieten al său, pe care îl potopise cu hatâruri şi în care îşi pusese o încredere fără de margini, califul rămase vreme de un ceas fără a rosti o vorbă, apoi se întoarse către căpetenia străjilor şi spuse:

— Să fie spânzurat!

Numaidecât, căpetenia străjilor ieşi şi puse să se strige osânda pe toate uliţele Bagdadului, şi se duse acasă la Aluniţă, pe care îl zeberi el însuşi şi îi zăpsi pe clipă pe dată femeile şi bunurile. Bunurile se vărsară în vistieria obştească, iar cele două femei aveau să fie strigate în târg la mezat ca roabe; da atunci valiul, tătânele lui Buhăilă, spuse că o ia el pe roaba care fusese cumpărată de Giafar; iar căpetenia străjilor porunci să fie dusă acasă la el cealaltă, care era Zobeida cea cu glas duios.

Or, căpetenia aceea de străji era chiar prietenul cel mai bun al lui Aluniţă, şi îi purta acestuia o dragoste ca de părinte, ce nu se dezminţise niciodată. Încât, măcar că de ochii lumii împlinea amarnicele porunci ale osândelor hotărâte de mânia califului asupra lui Aluniţă, se jurui că are să scape capul fiului său de suflet, şi mai întâi o puse la adăpost în chiar casa lui pe una dintre soţiile lui Aluniţă, pe frumoasa Zobeida, pe care nenorocirea o zdrobise.

În chiar seara aceea, urma să aibă loc spânzurarea lui Aluniţă, care până una-alta zăcea ferecat în fundul temniţei. Dar căpetenia străjilor veghea asupra lui. Se duse la căpetenia temnicerilor şi îl întrebă:

— Câţi întemniţaţi ai, osândiţi la spânzurătoare săptămâna aceasta?

El răspunse:

— Cam patruzeci, fără vreo doi, trei.

Căpetenia străjilor spuse:

— Vreau să-i văd pe toţi.

Şi îi trecu în cercetare, unul câte unul, de mai multe ori, şi până la urmă îl alese pe unul care semăna de-a mirările cu Aluniţă, şi îi spuse temnicerului:

— Acesta are să-mi slujească precum a slujit odinioară berbecul jertfit de patriarhul din vechime, tatăl lui Ismail, în locul fiului său!

Îl luă aşadar pe întemniţat şi, la ceasul hotărât

spânzurării, se duse să-l dea gâdelui, care numaidecât, dinaintea mulţimii fără de număr strânse pe meidan, şi după săvârşirea cuvioaselor rânduieli îndătinate, petrecu frânghia pe după gâtul presupusului Aluniţă şi, dintr-o smucitură, îl şi repezi în gol, spânzurat.

După care căpitanul străjilor aşteptă întunericul spre a merge să-l scoată pe Aluniţă din temniţă şi să-l ducă la el acasă pe sub mână. Şi numai atunci îi dezvălui ce făcuse pentru el şi îi spuse:

— Ci, pe Allah! o, fiul meu, pentru ce te-ai lăsat ispitit de lucrurile acelea scumpe, tu, cel în care califul îşi pusese toată încrederea?

La vorbele acestea, Aluniţă se prăbuşi leşinat de tulburare; iar când, în urma îngrijirilor, îşi veni în simţiri, strigă:

— Pe numele cel preasfânt şi pe Proroc, o, taică al meu, sunt cu totul străin de furtul acela, şi habar n-am nici de dedesubtul lui, nici cine este făptaşul!

Iar căpetenia străjilor nu pregetă a-i da crezământ şi rosti:

— Mai devreme ori mai târziu, fiul meu, vinovatul are să se dea în vileag! În ce te priveşte, nu poţi să zăboveşti o clipită mai mult în Bagdad, întrucât nu-i puţin lucru să ai ca vrăjmaş un sultan. Aşa că am să plec cu tine, lăsând-o aici, cu nevastă-mea, pe soţia ta Zobeida, până ce Allah, în înţelepciunea sa, are să schimbe starea aceasta a lucrurilor!

Apoi, fără nici baremi să-i lase răgaz lui Aluniţă să-şi ia bun-rămas de la soţia sa Zobeida, îl luă cu sine spunându-i:

— Avem să ne ducem drept în port la Aias, pe Marea Sărată, ca de acolo să ne suim pe vreo corabie ce pleacă spre Iskandaria, unde ai să aştepţi trecerea vremilor trăind liniştit; întrucât cetatea Iskandaria, o, fiul meu, este tare

plăcută de locuit, iar împrejurimile ei sunt verzi şi binecuvântate.

Numaidecât purceseră la drum amândoi şi în curând ajunseră departe de Bagdad. Dar nu aveau nimica pe ce să călărească, şi taman când se întrebau cum ar fi să facă spre a-şi rostui ceva, iacătă că se întâlniră cu doi evrei, nişte samsari de la Bagdad, inşi tare bogaţi, şi cunoscuţi de-ai califului. Atunci căpetenia străjilor se temu ca nu cumva aceştia să se ducă să-i spună califului că îl văzuseră pe Aluniţă viu. Aşa că păşi înaintea lor şi le strigă:

— Descălecaţi de pe catâri!

Iar cei doi evrei, tremurând, descălecară, şi căpetenia străjilor le reteză capul, le luă banii, şi încălecă pe unul dintre catâri, dându-l pe celălalt lui Aluniţă; şi amândoi îşi urmară drumul mai departe către mare.

Când ajunseră la Aias, avură grijă să-şi dea catârii în seama stăpânului hanului la care traseră să se odihnească, stăruind pe lângă el să-i îngrijească bine; iar a doua zi căutară împreună o corabie gata de plecare spre Iskandaria. Într-un sfârşit, găsiră una care tocmai sta să-şi desfăşoare pânzele. Atunci căpetenia străjilor, după ce îi dete lui Aluniţă tot aurul pe care îl luase de la cei doi evrei, îl povăţui stăruitor să aştepte la Iskandaria în deplină linişte ştirile pe care nu are să zăbovească a i le trimite de la Bagdad, ba să şi aibă nădejdi că are să vină chiar el la Iskandaria, de unde are să-l ia îndărăt la Bagdad atunci când vinovatul va fi dovedit. Pe urmă îl îmbrăţişă plângând, în vreme ce corabia îşi şi umfla pânzele. Iar el se întoarse la Bagdad.

Or, iacătă ce află acolo:

A doua zi după spânzurarea presupusului Aluniţă, califul, tare rătutit încă, îl chemă pe Giafar şi îi spuse:

— Ai văzut, o, vizire al meu, cum a ştiut Aluniţă acela să fie mulţumitor faţă de bunătatea mea şi de batjocura pe

care a săvârşit-o faţă de mine? Dar cum de poate o făptură aşa de frumoasă să ascundă un suflet aşa de urât?

Vizirul Giafar, om de înţelepciune minunată, dar care nu avea cum să izbutească a dibăci pricinile unei fapte atâta de anapoda, se mulţumi să răspundă:

— Emire al drept-credincioşilor, cele mai ciudate fapte nu sunt ciudate decât pentru că temeiul lor ne scapă. Oricum, noi nu putem să judecăm decât numai după urmarea faptului. Or, urmarea aceasta a fost aici jalnică pentru făptaş, întrucât l-a ridicat în ştreang! Ci, o, emire al drept-credincioşilor, egipţianul Aluniţă avea în ochi o atare strălucire de frumuseţe sufletească, încât judecata mea nu vrea să dea crezare faptului ce s-a răzvădit simţului văzului meu!

Califul, la vorbele acestea, cugetă păs de un ceas de vreme, pe urmă îi spuse lui Giafar:

— Oricum, chiar că aş vrea să mă duc să văd cum se leagănă în ştreang trupul vinovatului!

Şi se străvesti şi ieşi cu Giafar şi ajunse la locul unde presupusul Aluniţă spânzura între cer şi pământ.

Leşul era acoperit cu un giulgiu care îl învăluia cu totul. Încât califul îi spuse lui Giafar:

— Dă jos giulgiul!

Şi Giafar trase giulgiul jos, iar califul se uită la spânzurat; şi se dete îndărăt numaidecât, uluit, şi strigă:

— O, Giafar, acesta nu este Aluniţă!

Giafar cercetă leşul şi se încredinţă că într-adevăr nu era Aluniţă; ci nu lăsă să i se vadă nimic pe chip şi, liniştit, întrebă:

— Dar pe ce cunoşti, o, emire al drept-credincioşilor, că nu este Aluniţă?

El spuse:

— Aluniţă era mai degrabă micuţ de stat, iar acesta este

mult prea mare!

Giafar răspunse:

— Asta nu-i o dovadă. Spânzurătoarea alungeşte.

Califul spuse:

— Fosta căpetenie a saraiului avea două aluniţe pe obraz, iar acesta nu are niciuna!

Giafar spuse:

— Moartea schimbă şi poceşte chipul!

Şi califul strigă:

— Fie! da ia uită-te, o, Giafar, la talpa picioarelor acestui spânzurat: sunt tatuate pe ea, după obiceiul ereticilor din tagma lui Ali[20], numele celor doi mari şeici[21]! Or, ştii bine că Aluniţă nu era şiit, ci sunit[22]!

La vădirea aceasta, Giafar încheie:

— Singur Allah ştie toate tainele!

Pe urmă se întoarseră amândoi la sarai, iar califul porunci să fie înmormântat leşul. Şi, din ziua aceea, izgoni din mintea sa până şi amintirea lui Aluniţă.

Dar cât despre roaba care era cea de a doua soţie a lui Aluniţă, aceasta fu dusă de către emirul Khaled la Buhăilă, fecioru-său. Şi, la vederea ei, Buhăilă, care nici nu se clintise din pat din ziua vânzării, se ridică gâfâind şi vru să se apropie de ea şi s-o cuprindă în braţe. Dar roaba cea frumoasă, scârbită şi îngreţoşată de înfăţişarea hâdă a gămanului, trase deodată de la brâu un jungher şi, ridicând mâna, strigă:

— Pleacă ori te omor cu jungherul acesta şi pe urmă mi-l înfig şi mie în piept!

---

[20] *Ali*, cel de al patrulea calif (656-661), asasinat la Kufa, a fost soţul lui Fatimá şi ginerele lui Mahomed.

[21] „Cei doi mari şeici” sunt Abu Bekr, primul calif arab (din 632) şi Omar, cel de al doilea calif (634-644), care au pus temeliile Imperiului Arab.

[22] *Suniţii* reprezintă ramura ortodoxă a islamului, pe când şiiţii, adică partizanii lui Ali, sunt socotiţi de către ortodocşi ca sectanţi.

Atunci mama lui Buhăilă se repezi, cu mâinile înainte, şi ţipă:

— Cum de cutezi să te împotriveşti poftei fiului meu, o, roabă neruşinată?

Dar muieruşca spuse:

— O, telpizo, da unde este legea aceea care să-i îngăduiască unei femei să ţină de doi bărbaţi deodată? Şi-apoi de când, spune-mi, de când pot câinii să sălăşluiască în sălaşul leilor?

La vorbele acestea, mama lui Buhăilă spuse:

— A, bine! dacă-i pe-aşa, ai să vezi tu ce viaţă amară ai să duci aici!

Iar muieruşca răspunse:

— Mai bine să mor, decât să mă lipsesc de dragostea stăpânului meu, fie el viu ori mort!

Atunci soţia valiului porunci să fie dezbrăcată şi îi luă hainele cele frumoase de mătase şi giuvaierurile, şi îi dete pe ea o păcătoasă de rochie de bucătăreasă, din păr de cămilă, şi o trimise la bucătărie, spunându-i:

— De-acum înainte slujba ta de roabă aici stă în a curăţa ceapa, a face focul sub cratiţe, a stoarce zeama de roşii şi a frământa aluatul de pâine!

Iar soţia cea tânără spuse:

— Mai degrabă fac munca asta, decât să văd chipul fiului tău!

Şi, din ziua aceea, trecu la bucătărie, da nu zăbovi a dobândi inimile tuturor celorlalte roabe, care nu o mai lăsau să trudească, ţinându-i locul la treabă.

Cât despre Buhăilă, acesta, daca nu putu să ajungă la roaba cea frumoasă Yasmina, căzu la pat de-a binelca şi nu se mai sculă.

Or, se cade să ne aducem aminte că Yasmina, încă din cea dintâi noapte de căsătorie, rămăsese însărcinată de la

Aluniţă. Încât, la câteva luni de la venirea ei în casa valiului, născu la soroc un copil de parte bărbătească, frumos ca luna, căruia îi puse numele de Aslan[23], plângând întruna, şi ea şi toate celelalte roabe, cu lacrimi fierbinţi, că nu era acolo tatăl băiatului ca să dea el însuşi numele fiului său.

Micuţul Aslan fu alăptat vreme de doi ani de maică-sa şi se făcu voinic şi tare frumos. Şi, întrucât şi ştia să meargă singur, vru ursita lui, într-o zi, pe când maică-sa era prinsă cu treburile, ca micuţul Aslan să suie treptele scării de la bucătărie şi să ajungă în odaia în care, depănându-şi mătăniile de chihlimbar, sta valiul, emirul Khaled, tatăl lui Buhăilă.

La vederea micuţului Aslan, a cărui asemănare cu taică-său Aluniţă era aidoma, emirul Khaled simţi cum îi năboiesc lacrimile în ochi, şi îl chemă pe copil, şi îl luă pe genunchi, şi începu să-l mângâie, tare tulburat, şi zise:

— Binecuvântat fie acela carele zămisleşte lucruri atâta de frumoase şi le dă suflet şi viaţă!

Estimp, roaba Yasmina băgă de seamă lipsa copilului; îl căută înnebunită peste tot şi se hotărî, în pofida tuturor cuviinţelor, să intre, cu ochii rătăciţi, în odaia în care şedea emirul Khaled. Şi îl văzu pe micuţul Aslan pe genunchii valiului; şi copilul se juca înfigându-şi degetele în preacinstita barbă a emirului. Dar, când o văzu pe maică-sa, micuţul se repezi înainte; iar emirul Khaled îl ţinu mai departe şi îi spuse Yasminei:

— Ia vino mai încoace, o, roabo! Au copilul acesta va fi fiind al tău?

Ea răspunse:

— Da, o, stăpâne al meu, este rodul inimii mele!

El o întrebă:

— Şi cine este tată-său? Este vreuna dintre slugile mele?

Ea spuse, vărsând un potop de lacrimi:

[23] *Aslan* înseamnă pe turceşte „leu”.

— Tatăl lui este soţul meu Aluniţă. Dar acuma, o, stăpâne al meu, este fiul tău!

Valiul, tare tulburat, îi spuse roabei:

— Pe Allah! tu ai spus aşa! De-aci înainte este fiul meu!

Şi tot atunci îl şi înfie, şi îi spuse mamei:

— Îţi cer dar ca, de astăzi, să-l socoteşti pe fiul tău ca al meu, şi să-l faci să creadă pentru totdeauna, când are să fie la vârsta înţelegerii, că niciodată nu a avut alt tată decât pe mine!

Şi Yasmina răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci emirul Khaled se îngriji, ca un adevărat părinte, de fiul lui Aluniţă, şi îi dete o creştere aleasă şi îl trecu în seama unui dascăl tare învăţat care era un caligraf de mâna întâia şi care îl învăţă şi scrierea cea frumoasă, şi *Coranul*, şi geometria, şi poezia. Apoi, când tânărul Aslan se făcu mai mare, tatăl său de suflet, emirul Khaled, îl învăţă el însuşi să călărească, să mânuiască armele, să se înfrunte de-a călare cu lancea şi să lupte în întreceri. Şi ajunse în felul acesta, la vârsta de patrusprezece ani, un călăreţ desăvârşit, şi fu ridicat de calif la cinstea de emir, ca şi tatăl său valiul.

Or, vru ursita ca într-o zi tânărul Aslan să se întâlnească cu Ahmad-Vicleanul la uşa rateşului evreului Abraham. Şi Ahmad-Vicleanul îl pofti pe fiul emirului să intre să ia o răcoritoare.

După ce şezură jos, Ahmad-Vicleanul începu să bea, după năravul lui, până ce se îmbătă. Atunci scoase din buzunar fănăraşul împodobit cu nestemate, pe care îl furase odinioară, şi, cum începuse a se întuneca, îl aprinse. Atunci Aslan îi spuse:

— Ya Ahmad, fanarul acesta este foarte frumos. Dă-mi-l mie!

Căpetenia de agie îi zise:

— Ferească-mă Allah! Cum aş putea să-ţi dau un lucru care a dus la pierzanie atâtea suflete? Află că, într-adevăr, fanarul acesta a fost pricina morţii fostului cap al saraiului, un oarecare ins din ţara Egiptului, pe nume Aluniţă!

Şi Aslan, tare stârnit, strigă:

— Spune-mi şi mie povestea!

Atunci Ahmad-Vicleanul îi istorisi toată jitania, de la început până la sfârşit, fălindu-se, în beţia lui, că el însuşi fusese faptaşul isprăvii.

Când se întoarse acasă, tânărul Aslan îi povesti maică-sii Yasmina povestea pe care tocmai o auzise de la Ahmad-Vicleanul şi îi spuse că fanarul se mai afla încă în mâinile aceluia.

La vorbele acestea, Yasmina scoase un ţipăt mare şi căzu leşinată…

În clipita accasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizeci şi noua noapte

Spuse:

La vorbele acestea, Yasmina scoase un ţipăt mare şi căzu leşinată. Iar când îşi veni în simţiri, izbucni în suspine şi se aruncă de gâtul fiului său Aslan şi îi spuse, printre lacrimi:

— O, copilul meu, Allah iacătă că face să iasă la iveală adevărul. Aşa că nu pot să-ţi tăinuiesc mai mult taina mea! Află dar, o, Aslan copilul meu, că emirul Khaled nu este decât tatăl tău de suflet; cât despre tatăl tău de sânge, acela este soţul meu mult-iubit, Aluniţă, care a fost osândit, precum vezi, în locul celui vinovat. Eşti dator, aşadar, o, fiul meu, să te duci de îndată la un prieten bun de odinioară al tatălui tău, preacinstitul şeic al străjilor califului, şi să-i

istoriseşti ceea ce ai aflat. Pe urmă să-i spui: „O, taică al meu, mă juruiesc ţie pe Allah, răzbună-mă asupra ucigaşului părintelui meu Aluniţă!”

Numaidecât tânărul Aslan alergă la căpetenia străjilor saraiului, chiar acela care îi scăpase capul lui Aluniţă, şi îi spuse ceea ce îl învăţase Yasmina să-i spună.

Atunci căpetenia străjilor, până peste poate de minunat şi de bucuros, îi spuse lui Aslan:

— Slăvit fie Allah carele sfâşie vălurile şi aruncă lumină în bezne!

Şi adăugă:

— De mâine, o, fiul meu, Allah are să te răzbune!

Într-adevăr, în ziua aceea califul orânduise o întrecere mare la care urmau să se înfrunte de-a călare cu lăncile toţi emirii şi toţi călăreţii cei mai de frunte din Bagdad, şi la care avea să se tocmească şi o întrecere în jocul cu mingea şi cu măciuca, tot de-a călare. Iar tânărul Aslan era şi el din ceata celor ce aveau să joace cu măciuca. Şi îşi îmbrăcase tunica de sârmă şi încălecase calul cel mai inimos din grajdurile părintelui său de suflet, emirul Khaled. Şi chiar că era strălucitor astfel; şi însuşi califul fu până peste poate de fermecat de înfăţişarea şi de tinereţea lui. Încât dori să-l aibă în ceata sa.

Şi jocul începu. Şi dintr-o tabără şi din cealaltă, jucătorii dovediră o măiestrie mare în mişcările lor şi o dibăcie minunată de a trimite mingea cu măciuca drept în mijlocul majei lor, din goana mare a cailor.

Dar deodată unul dintre jucătorii din tabăra potrivnică celei pe care o diriguia însuşi califul slobozi mingea drept spre chipul califului, şi cu o lovitură atâta de iscusită şi de năprasnică, încât negreşit că s-ar fi zis cu ochii şi poate că şi cu viaţa califului, dacă tânărul Aslan, cu-o sprinteneală de-a mirărilea, nu ar fi oprit, cu o lovitură de măciucă,

taman la vreme mingea din zbor. Şi o trimise atâta de cumplit îndărăt, încât îl nimeri în spinare pe călăreţul care o aruncase şi îl prăvăli din şa, frângându-i şira spinării!

La fapta aceea strălucită, califul se uită la tânărul Aslan şi îi spuse:

— Trăiască cei viteji, o, fiu al emirului Khaled!

Şi califul coborî pe dată de pe cal, după ce puse capăt întrecerii, şi îşi strânse emirii şi pe toţi călăreţii care se înfruntaseră la joc. Pe urmă îl chemă pe tânărul Aslan şi, dinaintea tuturor celor de faţă, îi spuse:

— O, nepreţuitule fiu al valiului Bagdadului, vreau să te aud la cât preţuieşti tu însuţi răsplata ce se cuvine pentru o faptă precum a ta! Sunt gata să-ţi împlinesc tot ce mi-ai cere. Vorbeşte!

Atunci tânărul Aslan sărută pământul dintre mâinile califului şi îi spuse:

— Cer de la capul drept-credincioşilor răzbunare! Sângele tatălui meu nu a fost răscumpărat, iar ucigaşul mai este viu!

La vorbele acestea, califul rămase până peste poate de nedumerit şi strigă:

— Ce spui tu, o, Aslane, despre răzbunarea tatălui tău? Păi tatăl tău, emirul Khaled, iacătă-l colea lângă mine, viu şi nevătămat, slavă lui Allah Milosârdnicul!

Şi Aslan răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, emirul Khaled a fost pentru mine cel mai bun dintre toţi taţii de suflet. Află numai că eu nu sunt fiul sângelui său, întrucât tatăl meu este căpetenia de odinioară a saraiului tău, Aluniţă!

Când auzi vorbele acestea, califul văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea ochilor săi, şi, cu glas sugrumat, spuse:

— Fiul meu, tu nu ştii că tatăl tău s-a dovedit ticălos faţă de emirul drept-credincioşilor?

Dar Aslan strigă:

— Ferească-l Allah pe tatăl meu să fi fost făptaşul ticăloşiei! Ticălosul se află de-a stânga ta, o, emire al drept-credincioşilor! Este capul de agie, Ahmad-Vicleanul! Porunceşte să fie scotocit şi vei găsi în buzunarul lui dovada ticăloşiei!

La vorbele acestea, califul se schimbă la obraz şi se făcu galben cum e şofranul, şi, cu glas înfricoşător, îl chemă pe capul străjilor şi îi spuse:

— Scotoceşte-l de faţă cu mine pe căpetenia agiei!

Atunci căpetenia străjilor, bătrânul prieten al lui Aluniţă, veni la Ahmad-Vicleanul şi îi scotoci buzunarele într-o clipeală de ochi şi scose deodată fănăraşul de aur furat de la calif!

Atunci califul, de-abia mai izbutind să se stăpânească, îi spuse lui Ahmad-Vicleanul:

— Vino mai încoace! De unde a ajuns la tine fanarul acesta?

El răspunse:

— L-am cumpărat, o, emire al drept-credincioşilor!

Iar califul le spuse străjerilor:

— Numaidecât aşterneţi-l la ciomăgeală, până mărturiseşte!

Şi pe dată Ahmad-Vicleanul fu înşfăcat de străjeri, dezbrăcat până la piele, şi vergeluit, şi zdrumicat sub lovituri până mărturisi tot şi istorisi toată jitania, de la început până la sfârşit.

Califul se întoarse atunci către tânărul Aslan şi îi spuse:

— Acuma este rândul tău. Ai să-l spânzuri cu chiar mâna ta!

Şi pe dată străjerii petrecură ştreangul pe după gâtul lui Ahmad-Vicleanul, iar Aslan îl apucă straşnic cu amândouă mâinile şi, ajutat de căpetenia străjilor, îl săltă pe tâlhar în

vârful spânzurătorii înfipte în mijlocul meidanului de alergări.

După ce dreptatea se împlini într-acest chip, califul îi spuse lui Aslan:

— Fiul meu, încă nu mi-ai cerut niciun hatâr pentru isprava ta!

Şi Aslan răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, de vreme ce îmi îngăduieşti a cere ceva, mă rog ţie să mi-l dai îndărăt pe tatăl meu!

La vorbele acestea, califul, tulburat peste fire, începu să plângă, apoi suspină:

— Păi tu nu ştii, fiul meu, că săracul taică-tău, osândit pe nedrept, a murit spânzurat? Ori mai degrabă s-ar putea să fie mort, că lucrul nu este întru totul neîndoielnic. Drept aceea mă juruiesc pe cinstea strămoşilor mei că l-aş dărui cu cel mai mare dintre hatâruri pe acela care mi-ar da de ştire că Aluniţă, părintele tău, nu este mort!

Atunci căpetenia străjilor veni între mâinile califului şi spuse:

— Dă-mi făgăduinţă de iertare!

Şi califul răspunse:

— Ai făgăduinţă! Grăieşte!

Şi căpetenia străjerilor spuse:

— Îţi dau de ştire vestea cea bună, o, emire al drept-credincioşilor! Slujitorul tău cel credincios de odinioară, Aluniţă, se află în viaţă!

Califul strigă:

— A, ce tot spui tu?

El răspunse:

— Pe viaţa capului tău, mă juruiesc ţie că acesta este adevărul! Şi chiar eu l-am scăpat pe Aluniţă, rânduind să fie spânzurat în locul lui un osândit care i se asemuia precum se asemuieşte un frate cu fratele său. Iar acuma se află la

adăpost în Iskandaria, unde trebuie să fie prăvăliaş în suk, pesemne.

La vorbele acestea, califul sări în sus de bucurie şi îi spuse căpeteniei străjilor:

— Trebuie să pleci îndată după el şi să mi-l aduci în cel mai scurt răstimp!

Şi capul străjilor răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci califul porunci să i se verse zece mii de dinari pentru cheltuielile de călătorie; iar căpetenia străjilor purcese numaidecât la drum spre Iskandaria, unde va să-l găsească pe Aluniţă, de-o vrea Allah!

Dar cât despre Aluniţă iacătă!

Corabia pe care se suise ajunsese la Iskandaria după o plutire minunată, care îi fusese scrisă de Allah (binecuvântat fie El!), iar Aluniţă coborî pe ţărm numaidecât şi rămase vrăjit de înfăţişarea cetăţii Iskandaria, pe care nu o mai văzuse niciodată, măcar că el se născuse în Cairo. Şi se duse pe dată în suk, unde închirie o prăvălie gata orânduită cu de toate şi pe care telalul sukului o striga de vânzare, aşa cum se găsea. Era, într-adevăr, o prăvălie al cărei stăpân tocmai murise pe neaşteptate; era dichisită, ca de obicei, cu perne, şi era plină de mărfuri, lucruri trebuitoare pentru oamenii mărilor, precum pânze, frânghii, sfori, lăzi vânjoase, saci pentru mărunţişuri, arme de toate soiurile şi de toate preţurile, şi mai ales o ditamai grămadă de fierotenii şi de vechituri mult preţuite de căpitanii de năvi care le cumpărau de acolo spre a le vinde oamenilor din Apus; întrucât oamenii de prin ţările Apusului preţuiesc până peste poate vechiturile din vremurile de demult şi îşi schimbă până şi femeile şi copiii pe, de pildă, vreo piatră talismanică ori

vreo sabie ruginită de cine ştie când.

Încât nu e de nicio mirare că Aluniţă, în vremea anilor lungi ai surghiunului său departe de Bagdad, izbândise de minune în neguţătoria sa, dobândind înzecit; întrucât nimic nu este mai rodnic decât vânzarea de vechituri, care se cumpără, de pildă, cu o drahmă şi se vând apoi cu zece dinari.

După ce vânduse tot ceea ce avusese în prăvălie, Aluniţă tocmai se pregătea să vândă chiar prăvălia, când, deodată, pe un raft pe care îl ştia gol cu totul, zări ceva roşu şi sclipitor. Luă lucrul acela şi văzu, uluit până peste poate, că era o gemmă talismanică voinică, cu şase feţe şlefuite, şi atârnată de un lănţişor de aur vechi; iar pe cele şase feţe erau săpate nişte nume cu litere necunoscute, asemănătoare cu nişte furnici ori cu alte gângănii la fel ca mărime. Şi o tot măsura cu mare luare-aminte, când văzu dinaintea prăvăliei un căpitan de corabie, care se oprise să se uite mai de aproape la gemma pe care o zărise din uliţă.

Reizul, după salamalec, îl întrebă pe Aluniţă:

— O, stăpâne al meu, poţi să-mi laşi gemma aceea, ori poate că nu este de vânzare?

El răspunse:

— Aici totul este de vânzare, până şi prăvălia!

Reizul întrebă:

— Atunci vrei să-mi vinzi gemma pe optzeci de mii de dinari de aur?

La vorbele acestea, Aluniţă chibzui: „Pe Allah! gemma asta trebuie să fie cum nu s-a mai pomenit de preţioasă! Aşa că să mă las greu.” Şi răspunse:

— Fără de îndoială că glumeşti, o, reizule! Întrucât, pe Allah! eu am dat pe ea, ca preţ de cumpărare, o sută de mii de dinari!

Celălalt spuse:

— Atunci, vrei să mi-o dai cu o sută de mii?

Aluniţă spuse:

— Fie! Dar numai din cinstire faţă de tine!

Şi reizul îi mulţumi şi îi spuse:

— Nu am la mine atâţia bani; întrucât ar fi tare primejdios să umbli prin Iskandaria cu atâta bănet. Dar hai cu mine pe corabie, unde ai să-ţi capeţi preţul, pe deasupra şi cu un peşcheş de două viguri de pânzet, două viguri de catifea şi două viguri de bogasiu.

Atunci Aluniţă se ridică, încuie uşa de la prăvălie cu cheia şi se duse pe corabie cu căpitanul. Şi reizul îl rugă să-l aştepte pe punte, şi se duse să aducă banii. Dar nu se mai ivi, şi deodată pânzele se desfaşurară cât erau de mari şi corabia spintecă marea, ca o pasăre.

Când se văzu luat prins aşa pe apă, uluiala lui Aluniţă fu până peste poate. Dar de la cine putea să capete ajutor, cu atât mai mult cu cât nu vedea niciun corăbier de la care să ceară vreo lămurire, iar naia zbura pe mare ca împinsă de cel nevăzut?

Pe când sta el aşa năuc şi speriat, îl văzu până la urmă pe căpitan cum venea, mângâindu-şi barba şi uitându-se la el cu un chip şoltic, şi care îi spuse într-un sfârşit:

— Eşti chiar tu, musulmanul Aluniţă, fiul lui Şamseddin din Cairo, şi care a fost la Bagdad la saraiul califului?

El răspunse:

— Da, sunt fiul lui Şamseddin!

Reizul spuse:

— Prea bine! peste câteva zile avem să ajungem la Genua, în ţara noastră creştinească. Şi ai să vezi tu, o, musulmanule, ce soartă te aşteaptă acolo!

Apoi plecă.

Şi-aşa, plutirea dovedindu-se norocită, naia ajunse în portul Genuei, cetatea creştinilor de la Apus. Şi numaidecât o femeie bătrână, însoţită de doi bărbaţi, veni pe corabie să

întrebe de Aluniţă, care nici nu mai ştia ce să socoată despre întâmplare. Da, lăsându-se în seama soartei, bună ori rea, care îl călăuzea, o urmă pe bătrâna care îl duse, de-a lungul cetăţii, până la o biserică ce ţinea de o aşezare călugărească.

Când ajunseră la uşa bisericii, bătrâna se întoarse către Aluniţă şi îi spuse:

— De-aci înainte trebuie să te socoţi ca slugă la biserica şi la stăreţia aceasta. Slujba ta stă în a te scula în fiecare zi de cu zori ca să te duci dintru-ntâi la pădure să faci rost de lemne şi să te întorci cât mai degrabă să speli podeaua din biserică şi din stăreţie, să scuturi preşurile, să mături peste tot; apoi să dai grâul prin ciur, să-l râşneşti, să frământi aluatul de pâine, să coci pâinea în cuptor; să iei o merţă de linte, s-o zbrobeşti, s-o găteşti, şi să umpli cu ea trei sute şaptezeci de străchini pe care trebuie să le dai una câte una fiecăruia din cei trei sute şaptezeci de călugări din mănăstire; apoi să te duci să goleşti de scârnă ţucalele din chiliile călugărilor; pe urmă îţi închei treaba cu stropitul grădinii şi cu umplerea celor patru butoaie şi a hârdaielor rânduite de-a lungul zidului. Şi toată treaba aceasta trebuie isprăvită în fiecare zi până în prânz. Întrucât trebuie să-ţi dăruieşti toate după-amiezele silindu-i pe trecători să intre, de voie de nevoie, în biserică, să asculte predica; iar dacă nu vor, iacătă colea o cârjă împodobită cu o cruce de fier cu care să-i păleşti, din porunca domnului ţării. În felul acesta, nu au să mai sălăşluiască în cetate decât creştinii cei cucernici, care vor veni aici ca să fie binecuvântaţi de călugări. Şi-acuma apucă-te de treabă şi ia bine seama să nu uiţi spusele mele!

Şi, după ce rosti vorbele acestea, bătrâna se uită la el clipind din ochi şi plecă.

Atunci Aluniţă îşi zise: „Pe Allah! toate astea sunt prea de tot!” Şi, nemaiştiind ce să facă, intră în biserică, la ceasul

acela cu totul goală, şi şezu jos pe un scaun ca să încerce a chibzui la toate întâmplările ciudate câte îl potopiseră una după alta.

Se afla acolo de vreun ceas de vreme, când auzi cum răzbate până la el, pe sub pilaştri, un glas de femeie atâta de duios, încât numaidecât, uitându-şi grijile, Aluniţă începu s-o asculte ca vrăjit. Şi aşa de răpit fu de glasul acela, încât pe dată toate păsăruicile din sufletul lui începură să cânte cu toatele deodată, şi simţi cum pogoară în el răcoarea binecuvântată pe care o stârneşte o cântare singuratică. Şi se şi sculase să caute glasul acela, când glasul tăcu.

Dar deodată, dintre pilaştri, se ivi un chip acoperit de văluri al unei femei care veni până lângă el şi, cu un glas tremurând, îi spuse:

— Oh, Aluniţă, de cât amar de vreme tot visez la tine! Într-un sfârşit, binecuvântat să fie Allah carele a îngăduit să ne găsim! Iacătă! Avem să ne căsătorim numaidecât!

La vorbele acestea, Aluniţă strigă:

— Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah! Hotărât că tot ceea ce mi se întâmplă nu este decât un vis! Iar când visul are să se risipească, am să mă trezesc iarăşi în prăvălia mea din Iskandaria!

Dar tânăra femeie spuse:

— Ba nu, o, Aluniţă, este aievea! Te afli în cetatea Genuei, unde am pus să fii adus, fără de voia ta, cu mijlocirea reizului de sub poruncile tatălui meu, domnul cetăţii Genuei. Află dar că eu sunt domniţa Hosn-Mariam, fiica domnului acestei cetăţi. Cu ajutorul vrăjitoriei, pe care am învăţat-o de când eram copilă, mi s-a izvodit făptură şi frumuseţea ta, şi m-am îndrăgostit aşa de tare de tine, încât l-am trimis pe reiz să te caute la Iskandaria. Şi ia uite la gâtul meu gemma talismanică pe care ai găsit-o în prăvălia ta, şi care fusese pusă pe unul dintre rafturile tale

de chiar reizul, anume spre a te ispiti pe puntea corăbiei sale. Şi numaidecât ai să vezi şi tu ce puteri peste fire îmi dă gemma aceasta. Da mai înainte de toate trebuie să te însori cu mine. Şi atunci toate dorinţele tale se vor împlini.

Aluniţă o întrebă:

— O, domniţă, măcar îmi fagăduieşti că mă duci îndărăt la Iskandaria?

Ea spuse:

— Este cel mai uşor lucru!

Atunci el se învoi să se însoare cu ea.

Şi domniţa Mariam îi zise:

— Aşadar vrei să te întorci de îndată la Iskandaria?

El răspunse:

— Da, pe Allah!

Ea spuse:

— Să mergem!

Şi luă cornalina şi o întoarse spre cer cu faţa pe care era scrisă închipuirea unui pat, şi cu degetul freca apăsat faţa aceea, rostind: „O, cornalina, în numele lui Soleiman, îţi poruncesc să-mi rostuieşti un pat de călătorie!”

De-abia rosti ea vorbele acestea, că un pat de călătorie, cu toate păturile şi pernele lui, se şi aşternu dinaintea lor. Se suiră amândoi în el şi se întinseră în tihnă. Atunci domniţa Mariam luă între degete cornalina, o întoarse spre cer cu una din feţe, pe care era zugrăvită o pasăre, şi spuse:

— Cornalina, o, cornalina, îţi poruncesc, în numele lui Soleiman, să ne duci întregi şi nevătămaţi la Iskandaria, mergând pe calea cea mai dreaptă!

De-abia fusese rostită porunca aceasta, că patul se şi ridică de la sine în văzduh, fără de nicio smucitură, se înălţă până la cupolă, ieşi pe fereastra cea mare şi, mai iute decât pasărea cea mai iute, spintecă văzduhul, lin ca într-o vrajă şi, într-un răspăs de vreme tare scurt, îi şi lasă jos la

Iskandaria.

Or, în chiar clipita în care puneau piciorul pe pământ, văzură cum venea spre ei un om îmbrăcat ca la Bagdad, pe care Aluniţă îl şi cunoscu: era căpetenia străjilor. Tocmai coborâse şi el de pe corabie, tot atunci, ca să purceadă la căutarea osânditului de odinioară. Se repeziră aşadar unul în braţele celuilalt, iar căpetenia străjilor îi spuse lui Aluniţă ştirea despre găsirea culpeşului şi despre spânzurarea lui, îi istorisi toate întâmplările câte se petrecuseră la Bagdad de patrusprezece ani încoace, şi îi dete astfel de ştire despre naşterea fiului său Aslan care ajunsese călăreţul cel mai frumos din Bagdad.

Iar Aluniţă, la rându-i, îi povesti căpeteniei străjilor toate păţaniile lui, de la început până la sfârşit. Şi acestea îl minunară până peste poate pe căpetenia străjilor care, după ce tulburarea i se mai potoli, îi spuse:

— Emirul drept-credincioşilor doreşte să te vadă cât mai degrabă!

El răspunse:

— Da, de bună seamă! Dar îngăduieşte-mi să merg la Cairo să sărut mâna tatălui meu Şamseddin şi a mamei mele, şi să-i înduplec să vină cu noi la Bagdad.

Atunci căpetenia străjilor se sui şi el în patul care îi şi duse într-o clipeală de ochi la Cairo, chiar pe Uliţa Galbenă, unde se afla casa lui Şamseddin. Şi bătură la poartă. Iar mama coborî să vadă cine bătea aşa şi întrebă:

— Cine bate?

El răspunse:

— Sunt eu, fiul tău Aluniţă!

Bucuria mamei fu fără de margini, pentru ea care de atâta amar de ani îmbrăcase hainele de jale, şi căzu leşinată în braţele fiului ei. Iar preacinstitul Şamseddin tot aşa.

După ce se odihniră vreme de trei zile acasă la Şamseddin, se suiră cu toţii pe patul care, la porunca domniţei Hosn-Mariam, îi duse întregi şi nevătămaţi la Bagdad, unde califul îl întâmpină pe Aluniţă îmbrăţişându-l ca pe un fiu, şi îl potopi cu huzmeturi şi cu hatâruri, şi pe el, şi pe tatăl său Şamseddin, şi pe fiul său Aslan.

După care Aluniţă îşi aduse aminte că, la urma urmei, temeiul dintâi al norocului său fusese Mahmud-Deandosulea, care dintru-ntâi îl stârnise aşa de năstruşnic să călătorească şi apoi îl culesese, despuiat de toate, de pe acoperişul fântânii de pe uliţă. Încât puse să fie căutat peste tot şi, până la urmă, îl găsi stând jos într-o grădină, înconjurat de nişte băieţi cu care cânta şi bea. Şi îl rugă să vină la sarai, unde rândui să fie ridicat, aşa deandosulea cum era, căpetenie a agiei în locul lui Ahmad-Vicleanul.

După ce îşi împlini şi datorinţa aceasta, Aluniţă, bucuros că îşi găsise un fiu aşa de frumos şi de viteaz cum era tânărul Aslan, mulţumi lui Allah pentru milele sale. Şi trăi până peste poate de huzurit, la Bagdad, înconjurat de cele trei soţii ale sale, Zobeida, Yasmina şi Hosn-Mariam, vreme de ani şi ani, până ce veni să-l caute Spărgătoarea de desfătări şi Despărţitoarea de prieteni! Mărire fie înălţată Aceluia pururea Neschimbător, spre carele se adună toate câte sunt zămislite!

Iar Şeherezada, isprăvind de povestit istoria aceasta, se simţi oleacă ostenită şi tăcu.

Atunci sultanul Şahriar, care şezuse nemişcat în luare aminte toată vremea aceasta, strigă:

— Povestea cu Aluniţă, o, Şeherezada, chiar că este nemaipomenită, iar Mahmud-Deandosulea şi misitul Sesam, cu leacul lui de încălzit ouăle care s-au răcit, m-au desfătat până peste poate. Dar se cere să-ţi mărturisesc uimirea mea de a vedea aşa de puţine versuri în povestea aceasta, când tocmai mă deprinsesem cu nişte stihuri minunate! Şi-apoi trebuie să-ţi

spun că faptele lui Deandosulea încă mai au pentru mine oarecare întunericime, şi aş fi bucuros să te aud că-mi dai o lămurire mai limpede, dacă fireşte îţi este cu putinţă!

La vorbele acestea ale sultanului Şahriar, Şeherezada zâmbi a râde uşurel şi se uită la soră-sa Doniazada, pe care o văzu înveselită până peste poate; pe urmă îi spuse sultanului:

— Acuma, o, norocitule sultan, cum micuţa aceasta poate să asculte orice, am să-ţi istorisesc vreo două din *Păţaniile poetului Abu-Nowas,* cel mai desfătător, şi cel mai vrăjitor, şi cel mai duhliu dintre toţi poeţii Iranului şi ai Arabiei!

Iar micuţa Doniazada se ridică de pe chilimul pe care sta ghemuită şi dete fuga să se arunce în braţele suroră-sii, pe care o sărută cu drag şi îi spuse:

— Uf, mă rog ţie, Şeherezada, începe numaidecât! Fii aşa de bună, o, sora mea!

Iar Şeherezada spuse:

— Cu toată voioşia inimii şi ca o cinstire adusă sultanului acesta împodobit cu purtări alese!

Dar întrucât văzu că se luminează de ziuă, Şeherezada, tot sfioasă, amână povestitul pe a doua zi.

Când fu cea de a două sute şaptezecea noapte

Spuse:

Micuţa Doniazada aşteptă ca Şeherezada să-şi isprăvească treaba ei cea de rând cu sultanul Şahriar şi, ridicând capul, strigă:

— O, sora mea, mă rog ţie, ce mai aştepţi ca să ne istoriseşti snoavele despre poetul Abu-Nowas, prietenul califului, cel mai vrăjitor dintre toţi poeţii Iranului şi ai Arabiei?

Iar Şeherezada zâmbi către sora ei şi îi spuse:

— Nu aştept decât îngăduinţa sultanului ca să istorisesc câteva dintre păţaniile lui Abu-Nowas, care era într-adevăr un poet fără de seamăn, da şi un mare dezmăţat!

Atunci micuţa Doniazada sări în sus şi dete fuga s-o sărute pe soră-sa spunându-i:

— Oh! mă rog ţie, ce-a păţit? Grăbeşte de ne spune!

Ci sultanul Şahriar, întorcându-se către Şeherezada, îi spuse:

— Chiar că, Şeherezada, nu aş fi supărat să te ascult cum ne istoriseşti vreo două, trei asemenea păţanii pe care le prepun desfătătoare. Şi se cade să-ţi spun că în noaptea aceasta mă simt ispitit spre nişte gânduri mai înalte, şi stau gata să aud din gura ta niscaiva parimii înţelepte. Aşa că, dacă ştii vreo poveste care ar putea să mă îmbogăţească în cunoaşterea poveţelor chibzuite şi să-mi sporească mintea cu învăţătura celor înţelepţi şi a celor cărturari, să nu care cumva să crezi că nu m-ar ispiti! Ba dimpotrivă! Pe urmă vei putea, dacă răbdarea mea nu va fi ajuns la capăt, o, Şeherezada, să mă veseleşti şi cu păţaniile acelea ale lui Abu-Nowas.

La vorbele acestea ale sultanului Şahriar, Şeherezada grăbi a răspunde:

— O, norocitule sultan, chiar că astăzi toată ziua am cugetat la o poveste cu o fetişcană de o frumuseţe uluitoare, şi învăţată de-a mirărilea, şi pe care o chema Sympathia[24].

Şi sultanul strigă:

— Pe Allah! nu mai zăbovi deloc să-mi împărtăşeşti toate cele despre care mi-ai pomenit acum! Întrucât nimic nu îmi este mai drag să ascult decât spusele pline de învăţătură rostite de fetele frumoase. Şi tare mai doresc ca povestea făgăduită să mă mulţumească întru totul şi să fie totodată un spor şi o pildă de învăţătură pe care orice musulman adevărat este dator s-o aibă.

Atunci Şeherezada cugetă o clipită şi, ridicând un deget, spuse[25]:

---

[24] La M. A. Salie, este păstrat numele original: *Tabaddud.*

[25] O modificare, justificată de unele divergenţe dintre textele arabe, se aduce de către traducător, în volumul acesta şi în cele următoare, faţă de ordinea în care îşi propusese să facă sa se urmeze poveştile. Astfel *Povestea cu Sindbad* a fost plasată aici, pe câtă vreme iniţial ea nu trebuia să apară decât în volumul al IX-lea al traduccrii (Nota lui Mardrus).

POVESTEA CU MULT ÎNVĂŢATA SYMPATHIA

Se povesteşte – ci Allah este cel mai ştiutor a toate – că era la Bagdad un negustor tare bogat, cu o deverea nemaipomenită. Se bucura de cinstiri, de fălnicii, de huzmeturi şi de hatâruri de toate soiurile, da nu era fericit deloc, întrucât Allah nu îşi aşternuse asupra-i binecuvântarea sa până la a-i dărui şi un copil, măcar de-ar fi fost el chiar şi de parte femeiască. Încât îmbătrânise întru alean, şi îşi vedea zi de zi oasele cum i se fac străvezii şi spinarea cum i se gârboveşte, fără ca să poată dobândi de la vreuna dintre soţiile lui cele multe un câştig alinător. Da într-o zi, după ce împărţise pomeni multe şi după ce trecuse şi pe la sfinţii schivnici şi se rugase cu evlavie, se culcă cu cea mai tânără dintre roabele sale şi, de data aceasta, din mila celui Preaînalt, o lăsă plină pe clipă şi pe dată.

În cea de a noua lună, zi la zi, soţia negustorului născu norocit un copil de parte bărbătească atâta de frumos de era ca o bucată de lună.

Încât negustorul, în datorinţa sa faţă de cel Atoatedătătorul, nu uită a-şi îndeplini juruinţele făgăduite, şi făcu daruri mari celor săraci, şi văduvelor, şi orfanilor, vreme de şapte zile în şir; apoi, în dimineaţa celei de a şaptea zile, se gândi să-i dea un nume fiului său, şi îi dete numele de Abul-Hassan[26].

[26] La M. A. Salie, numele este *Abu-li Husn.*

Copilul fu crescut pe braţele doicilor şi pe braţele roabelor cele frumoase şi fu îngrijit ca un odor scump până ce ajunse la vârsta învăţăturii. Atunci fu dat în seama dascălilor cei mai cărturari, care îl învăţară să citească vorbele cele dumnezeieşti din *Coran.,* şi îl deprinseră scrierea cea frumoasă, poezia, socotitul şi mai ales dibăcia de a trage cu arcul. Încât învăţătura lui întrecea ca întindere pe cea a celor de vârsta lui şi pe a celor din veacul lui; şi aceasta nu fu încă totul!

Într-adevăr, el adăuga la toate acele felurite învăţături şi un farmec vrăjitoresc, şi era desăvârşit de frumos, încât iacătă cu ce stihuri poeţii de pe vremurile lui i-au zugrăvit nurii cei tinereşti, frăgezimea obrajilor, florile buzelor şi pufuşorul cel proaspăt care le împodobeau:

Na vezi cum iată-i stau să dea în floare
Bobocii trandafirilor lui scumpi
De pe obrajii-i care râd în soare
Când primăvara-n crânguri pune bumbi?

Şi nu te miri că trandafirii iar
Mai ard aşa, când iată-n crugul gurii
Ca toporaşii-n umbrele pădurii
Stă puful bărbăţiei să răsară?

Tânărul Abul-Hassan fu aşadară bucuria tatălui său, desfătul luminii ochilor lui, atâta vreme câtă îi menise ursitoarea dintru început. Da când bătrânul simţi că se apropie sorocul care îi fusese hotărât, îl chemă pe fiul său să şadă jos între mâinile sale, într-o zi ca toate zilele, şi îi spuse:

— Fiul meu, iacătă că vadeaua mea este aproape, şi nu mi-a mai rămas decât să mă gătesc a mă înfăţişă dinaintea Domnului şi Stăpânului nostru. Îţi las ca moştenire averi

mari, multe bogăţii şi moşii, sate întregi cu pământuri frumoase şi cu livezi mănoase, care să vă ajungă, şi încă din prisos, şi ţie şi copiilor tăi şi copiilor copiilor tăi. Te povăţuiesc numai să ştii a te bucura de ele fără de risipă, mulţumindu-i Atoateîmpărţitorului şi trăind în cinstirea care i se datorează!

Pe urmă bătrânul negustor muri de boala lui, iar Abul-Hassan rămase până peste poate de mâhnit şi, după ce datorinţele înmormântării se împliniră, îşi puse semnele de jale şi se încuie cu durerea lui.

Da în curând prietenii săi izbutiră să-l înveselească şi să-l smulgă din jelaniile sale, şi o făcură atâta de temeinic, încât îl înduplecară să intre la hammam ca să se împrospăteze, apoi să-şi schimbe hainele; şi îi spuseră, spre a-l alina întru totul:

— Cel ce se răsplămădeşte pe sine în copiii ca tine, acela nu moare! Alungă-ţi aşadar jalea şi cugetă cum să te foloseşti de tinereţea şi de bunurile tale!

Încât Abul-Hassan uită încet, încet poveţele tătâne-său, şi până la urmă se amăgi că norocul şi bogăţia ar fi fără de capăt. De-atunci nu mai conteni a-şi împlini toate poftele, a se deda tuturor desfătărilor, a-şi petrece cu cântăreţele şi cu lăutăresele, a mânca în toate zilele o grămadă de pui, întrucât îi plăceau puii, a se veseli despecetluind olurile cele bătrâne cu băuturi îmbătătoare şi a asculta chinchetul pocalelor ciocnite, a chirfosi ceea ce putea chirfosi, a părădui ceea ce putea părădui, şi a irosi ceea ce putea irosi, cât până la urmă se trezi într-o zi fără nimica în mâini, afară poate doar de sine însuşi. Şi, din toate câte i le lăsase de moştenire răposatul tătâne-său, ca slujitori şi femei, nu îi mai rămase nimica, decât numai o roabă dintre roabele cele multe.

Da iarăşi trebuie să ne minunăm de la bun înccput de

urmarea cea norocită a sorţii care vroise ca roaba aceea să fie taman chiar minunea dintre toate roabele de pe toate meleagurile Răsăritului şi ale Apusului, şi care mai rămăsese în casă, acuma fără de strălucire, a risipitorului de Abul-Hassan, fiul răposatului negustor, într-adevăr, roaba aceea se numea Sympathia, şi chiar că niciodată nu se potrivise un nume mai bine cu harurile făpturii care îl purta. Roaba Sympathia era o fetişcană dreaptă precum litera *alef,* cu un mijlocel bine întocmit şi atâta de subţire şi de gingaş, încât soarele nici nu ar fi izbutit să-i aştearnă umbra pe pământ; frumuseţea şi frăgezimea feţei sale erau de-a minunelea; chipu-i era întru totului tot pecetluit limpede cu semnul binecuvântării şi al bunei vestiri; gura-i era parcă pecetluită cu pecetea lui Soleiman, ca spre a străjui comoara cea scumpă de mărgăritare pe care o închidea; dinţii ei erau ca două şire de salbe aidoma; cele două rodii ale sânilor ei erau despărţite prin mejdina cea mai vrăjitoare, iar buricul ei era atâta de scobit şi de adânc, încât ar fi putut să cuprindă în el o uncie de unt muscat. Cât despre şerteaţa ei cea falnică, d-apoi aceea încheia taman cum se cuvine gingăşia mijlocelului şi lăsa tipărite adânc pe sofale şi pe saltele groapa întocmită de fălnicia greutăţii sale. Şi despre ea era vorba în cântecul acesta al poetului:

E precum soarele-n tărie,
Ca luna-n noaptea sinilie,
Şi luminoasă-i şi mlădie
Precum un fir de trandafir!
Şi-i toată numai bucurie,
Ca viul soarelui potir,
Ca luna-n ceruri argintie,
Ca blânda floare zoroclie
Ce-şi leagănă gingaşu-i fir!

I-i cerul scris în raza feţei,
Iar pajiştile verzi din rai,
Cu dulcele izvor al vieţii,
Sclipesc sub strălucitu-i strai;
Şi-i însăşi lumea frumuseţii
Izarul ei ca un sarai.

Toate culorile le-mbină:
Al rozei roşu, alb de-argint,
Şi alb de santal, şi lumina
De mură neagră strălucind;
Iar vraja ei mereu senină
O apără de răul jind.

Slăvit să fie-acela care
Asupra ei a revărsat
Atăta slavă stătătoare!
Şi fericit acel bărbat
Căruia-i fi-va desfătare
Duiosu-i glas înfiorat!

Aşa era roaba Sympathia, singura comoară pe care o mai avea risipitorul de Abul-Hassan.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi doua noapte

Spuse:

...Aşa era roaba Sympathia, singura comoară pe care o mai avea risipitorul de Abul-Hassan.

Aşadar, dacă băgă de seamă că toată clironomia

părintească se irosise fără de întoarcere, Abul-Hassan se cufundă într-o stare de deznădejde care îi răpi şi somnul, şi pofta de mâncare; şi rămase aşa trei zile şi trei nopţi fără să mănânce, fără să bea, fără să doarmă; încât roaba lui Sympathia ajunse să socoată că are să-l vadă cum moare şi se hotărî să-l scape cu orice preţ.

Se împodobi cu hainele ei cele mai potrivite spre a fi scoase la iveală şi cu giuvaierurile şi odoarelc câte îi mai rămăseseră, şi se înfăţişă stăpânului ei, cu un zâmbet de semn bun pe buze, spunându-i:

— Allah are să-ţi curme zbuciumările prin mijlocirea mea. Pentru aceasta, nu ai decât să mergi dinaintea stăpânului nostru, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, cel de al cincelea dintre coborâtorii din Abbas, şi să-i ceri pe mine, ca preţ de vânzare, zece mii de dinari. Dacă are să găsească preţul acesta prea ridicat, să-i spui aşa: „O, emire al drept-credincioşilor, fata aceasta preţuieşte încă şi mai mult, lucru de care ai să-ţi dai mai bine seama dacă ai s-o pui la încercare. Ea atunci are să crească cu mult în ochii tăi, şi vei vedea că nu-şi are pereche şi asemuire, şi că este cu adevărat vrednică să-l slujească pe Stăpânul nostru califul!” Apoi îl povăţui, stăruind îndelung, să se păzească de a scădea cumva preţul.

Abul-Hassan, care până la ceasul acela nu se ostenise, din nepăsare, să ia aminte la însuşirile şi la harurile roabei lui cele frumoase, nici baremi nu mai era în stare să preţuiască însuşi darurile ce se puteau afla în ea. Cugetă numai că gândul nu era rău şi că avea putinţă de izbândă. Se sculă aşadar pe clipă şi, luând-o după el pe Sympathia, o duse dinaintea califului, căruia îi înşiră vorbele pe care ea îl povăţuise să le spună.

Atunci califul se întoarse înspre ea şi o întrebă:

— Cum te cheamă?

Ea spuse:

— Mă cheamă Sympathia.

El îi spuse:

— O, Sympathia, oare eşti dăscălită întru învăţătură şi poţi să-mi înşiri numele feluritelor ramuri ale cunoaşterii pe care le-ai adâncit?

Ea răspunse:

— O, stăpâne al meu, am învăţat sintaxa, poezia, pravilele de rând şi canunele cele sfinte, muzica, astronomia, geometria, aritmetica, legile moştenirilor, şi taina de a pătrunde cărţile de vrăjitorie şi de a citi însemnele cele din vechime[27]. Ştiu pe de rost *Cartea Cea Sfântă* şi pot s-o citesc în celc şapte osebite chipuri[28]; cunosc întocmai numărul suralelor[29], al verseturilor, al despărţămintelor[30], al feluritelor părţi şi al împerecherilor lor; ştiu câte rânduri, câte cuvinte, câte litere, câte consoane şi câtc vocale cuprinde; ştiu de şart care surale au fost izvodite şi scrise la Mecca, şi care altele au fost răzvedite la Medina[31]; cunosc sunnaua şi canunurile, ştiu să le deosebesc după datină şi să le rânduiesc după temeiurile lor netăgăduite; nu îmi sunt străine nici logica, nici arhitectura şi nici filosofia, precum nici elocinţa, rostirea cea frumoasă, retorica şi întocmirea stihurilor, pe care ştiu să le orânduiesc şi să le cadenţez fără a ocoli nicio greutate

[27] La M. A. Salie, în loc de „însemnele celc din vechime” se traducc: „poveştile despre cei dintâi oameni”.

[28] Pentru modul de citire a *Coranului* au fost stabilite mai multe feluri adoptate de către una sau alta dintre şcolile de citeţi. De obicei se consideră canonice şapte citiri.

[29] *Surà* în limba arabă este numele dat fiecăruia dintre cele 114 capitole ale *Coranului.*

[30] Prin „despărţăminte” se înţeleg grupurile de surale ce se citesc împreună, ca un fel de lecţie, de către musulmani.

[31] Denumire suralelor „din Mecca” sau „din Medina” se datorează locului unde au fost scrise de către Mahomed respectivele capitole – la Mecca, oraşul de baştină al lui Mahomed, sau la Medina, unde acesta s-a mutat în anul 622 (mutare numită *hegiră).*

de întocmire a lor; ştiu să le fac line şi curgătoare, precum şi încâlcite şi întortocheate pe pofta numai a celor care se pricep; iar dacă uneori pun în ele şi nişte înceţoşări, aceasta-i anume spre a stârni mai tare luarea-aminte şi spre a desfăta mintea celui care izbuteşte să le dezlege ţesătura cea aleasă şi gingaşă; într-un sfârşit, am învăţat multe şi mi-am întipărit tot ceea ce am învăţat. Încât peste toate acestea ştiu să cânt şi ştiu să dănţuiesc ca o pasăre, şi să mânuiesc alăuta şi naiul, la fel cum ştiu să cânt cu toate instrumentele cu strune, pe cincizeci de glasuri osebite. Încât, atunci când cânt ori când dănţuiesc, cel care mă vede ori mă aude îşi vinde şi sufletul; dacă, gătită şi împarfumată, păşesc legănată, ucid; dacă îmi scutur şoldurile, pun omul la pământ; dacă numai clipesc din ochi, înjunghiu; dacă îmi scutur brăţările, orbesc privirile; dacă ating, dau viaţă; şi dacă plec de undeva, în urma mea las moarte! Mă pricep la toate măiestriile, şi mi-am desăvârşit priceperea în această privinţă până peste marginile firii, încât nu ar izbuti să-i întrezărească vânătările decât cei mult rari care şi-ar fi pritocit anii în învăţarea înţelepciunii!

Când auzi spusele acestea, califul Harun Al-Raşid rămase uimit şi minunat văzând atâta har de vorbire şi atâta frumuseţe totodată, atâta ştiinţă şi tinereţe în aceea care şedea dinaintea sa, cu ochii plecaţi cuviincios. Se întoarse înspre Abul-Hassan şi îi spuse:

— Am să dau poruncă numaidecât să fie chemaţi toţi dascălii cei cărturari, ca s-o pună pe roaba ta la cercare şi să mă încredinţez, printr-o cercetare de faţă cu toţi şi hotărâtoare, dacă este chiar atâta de învăţată pe cât este de frumoasă. În împrejurarea că are să iasă biruitoare din cercetare, nu numai că am să-ţi dau cei zece mii de dinari, da am să te şi potopesc cu cinstiri că mi-ai adus o minune atâta de aleasă. Dacă nu, nu are să fie nimica, iar ea rămâne în stăpânirea ta!

Apoi, atunci pe loc, califul puse să fie adus cel mai mare învăţat de pe vremea aceea, Ibrahim ben-Saiar[32], cel care adâncise toate cunoştinţele omeneşti: asemenea puse să fie aduşi toţi preoţii, toţi grămăticii, toţi cititorii din *Coran*, şi hakimii, şi astronomii, şi filosofii, şi dascălii de pravili, şi ştiutorii dreptei-credinţe. Şi cu toţii dădură zor să vină la sarai şi se adunară în sala de divan, fără a şti pentru care pricină fuseseră chemaţi.

La porunca dată de calif, şezură jos roată cu toţii pe chilim, pe când la mijloc, pe un jeţ de aur aşezat acolo după porunceala califului, sta tânăra Sympathia, cu obrazul acoperit cu un iaşmac subţire, iar ochii-i străluceau şi dinţii-i zâmbeau cu zâmbetul lor cuminte...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi patra noapte

Spuse:

...zâmbind cu zâmbetul lor cuminte.

Când asupra acelei adunări se statornici o tăcere atâta de deplină, încât s-ar fi putut auzi până şi sunetul unui ac căzând pe jos, Sympathia le făcu tuturora un salamalcc plin de gingăşie şi de evghenie şi, într-un chip chiar că tare ales, îi spuse califului:

— O, emire al drept-credincioşilor, porunceşte! stau gata să răspund la toate întrebările pe care vor vrea să mi le pună preaînvăţaţii şi preacinstiţii cărturari, cititorii din *Coran*, cunoscătorii de legi, doctorii, arhitecţii, astronomii, geometrii, grămăticii, filosofii şi poeţii!

[32] *Ibrahim ben-Saiar* (mai corcct: *Ibrahim ibn Saiiar-an-Nazzam)* a fosi un mare teolog islamic; a murit în anul 845.

Atunci califul Harun Al-Raşid, şezând în scaunul său de domnie, se întoarse înspre toţi aceia şi le spuse:

— Am poruncit să fiţi aduşi aici ca să cercetaţi atât felurimea, cât şi adâncimea cunoştinţelor acestei fete, şi să nu precupeţiţi nimic spre a dovedi şi cărturăria voastră şi ştiinţa ei totodată!

Şi toţi învăţaţii răspunseră, temenindu-se până la pământ şi ducându-şi mâinile la ochi şi la frunte:

— Ascultăm şi ne supunem lui Allah şi ţie, o, emire al drept-credincioşilor!

La vorbele acestea, tânăra Sympathia şezu câteva clipite cu capul plecat, cugetând, pe urmă ridică fruntea şi spuse:

— O, stăpânii mei, mai întâi care este dintre voi toţi cel mai învăţat întru ale *Coranului* şi întru datinele lăsate de Profet? (Asupra-i fie pacea şi rugăciunea!)

Atunci unul dintre cărturari, arătat de către toate degetele, se sculă şi spuse:

— Eu sunt omul acela!

Ea îi spuse:

— Întreabă-mă aşadar tot ce pofteşti din învăţătura ta!

Şi învăţatul cititor al *Coranului* întrebă:

— O, copilă, de vreme ce ai adâncit temeinic *Cartea Cea Sfântă* de la Allah, pesemne că ştii numărul suralelor, al cuvintelor şi al literelor pe care le cuprinde, precum şi daturile credinţei noastre! Spune-mi dară, pentru început, cine este Domnul tău, cine este Prorocul tău, cine este imamul tău, care este kâblaua ta[33], care este orânduirea vieţii tale, care este călăuza drumurilor tale şi cine sunt fraţii tăi?

Ea răspunse:

— Allah este Domnul meu; Mahomed (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) este Prorocul meu; *Coranul* este

[33] *Kâbla* este direcţia înspre care îşi îndreaptă faţa musulmanul când îşi face rugăciunea.

pravila mea, aşadar el este imamul meu; Kaaba, casa lui Allah cea ridicată de Abraham la Mecca, este kâblaua mea; pilda sfântului nostru Proroc este orânduirea vieţii mele; sunnaua[34] îmi este călăuza la drumuri; şi toţi drept-credincioşii sunt fraţii mei!

Cărturarul urmă, pe când califul începea să se minuneze de limpezimea şi de temeinicia acelor răspunsuri din gura unei copile atâta de gingaşe:

— Ia spune-mi: Cum ştii că este un Dumnezeu?

Ea răspunse:

— Cu ajutorul judecăţii!

El întrebă:

— Ce este judecata?

Ea spuse:

— Judecata este de două feluri: înnăscută şi dobândită. Judecata înnăscută este cea pe care Allah a pus-o în inima celor pe care şi i-a ales de slujitori, spre a-i face să umble pe calea adevărului. Iar judecata dobândită este cea care, la un om întreg, este rodul învăţăturii şi al muncii statornice.

El urmă:

— Minunat! Da unde este izvorul judecăţii?

Ea răspunse:

— În inima noastră! Şi de acolo îşi ridică ea îndemnurile înspre mintea noastră, în care îşi statorniceşte lăcaşul.

El spuse:

— Preabine! Da ai putea să-mi spui cum ai învăţat să-l cunoşti pe Proroc? (Asupra-i fie rugăciunea şi pacea!)

Ea răspunse:

— Prin citirea *Cărţii* lui Allah, prin învăţăturile care se

[34] *Sunnà,* în limba arabă, însemnează „obicei”, „datină”, „regulă”; sub numele acesta sunt cuprinse, în religia mahomedană, toate regulile de viaţă ce se desprind din viaţa şi obiceiurile lui Mahomed.

cuprind în ea, prin dovezile şi mărturiile acestui har dumnezeiesc!

El spuse:

— Strălucit! Da ai putea să-mi spui care sunt datoriile de temelie ale credinţei noastre?

Ea răspunse:

— În credinţa noastră sunt cinci datorii de temelie: mărturisirea de credinţă: „Nu este alt Dumnezeu, decât numai unul Allah, iar Mahomed este trimisul lui Allah!”; rugăciunea; milostenia; postirea în luna ramadanului; hagialâcul la Mecca, atunci când se poate face.

El întrebă:

— Care sunt faptele de evlavie cele mai vrednice de cinstire?

Ea răspunse:

— Sunt în număr de şase: rugăciunea; milostenia; postirea; hagialâcul; lupta împotriva relelor porniri şi a lucrurilor nelegiuite; şi, într-un sfârşit, războiul sfânt!

El spuse:

— Tare bun răspuns! Da cu ce scop te rogi?

Ea răspunse:

— Numai spre a-i înfăţişă Domnului temeneaua închinăciunii mele, a-i aşterne preamăririle şi a-mi înălţa cugetul înspre tărâmurile cele senine!

El se minună:

— Ya Allah! strălucit răspuns! Da rugăciunea nu presupune oare mai întâi nişte pregătiri temeinice?

Ea răspunse:

— Hotărât! Trebuie ca trupul să fie curăţat întru totul prin spălările cele îndătinate, să se îmbrace nişte haine pe care să nu se afle nici baremi urma vreunei pete de murdărie, să se caute un loc curat şi neted de stat pe el, cu partea trupului dintre buric şi genunchi bine acoperită, cu gânduri neprihănite, şi întors înspre Kaaba de la Mecca cea sfântă!

— Care este însemnătatea rugăciunii?

— Ea este sprijinitoarea credinţei, căreia îi stă de temelie!

— Care sunt roadele rugăciunii? Care îi este folosul?

— Rugăciunea cu adevărat frumoasă nu aduce niciun folos pământesc. Ea este numai legătura duhovnicească dintre făptură şi Domnul său! Ea poate să dea zece feluri de roade neaievea şi cu atâta mai frumoase: luminează inima, străluminează chipul, place Preaîndurătorului, stârneşte supărarea Celui rău, alungă farmecele, păzeşte de rele, apără de vicleşugurile vrăjmaşilor, întăreşte mintea şovăielnică şi îl apropie pe rob de Stăpânul său!

— Care este cheia rugăciunii? Şi care este cheia acestei chei?

— Cheia rugăciunii este spălarea cea sfântă, iar cheia spălării este rostirea vorbelor de început: „În numele lui Allah cel fără de margini îndurător şi Milostiv”.

— Care sunt datorinţele de împlinit la spălare?

— După ritul ortodox al imamului El-Şafiy ben-Idris[35], sunt şase: gândul bine lămurit de a te curăţa numai ca să-i fii plăcut Atoatefacătorului; spălarea mai întâi a feţei; apoi spălarea mâinilor până la coate; frecarea unei părţi a capului; spălarea picioarelor, de la călcâie până deasupra de glezne; şi păstrarea unei rânduieli neabătute în împlinirea acestor fapte felurite. Or, rânduiala aceasta prepune împlinirea a douăsprezece lucruri limpede hotărâte, şi anume: dintru-ntâi să rosteşti vorbele de început: „În numele lui Allah!”; să-ţi speli palmele până a nu le cufunda în vas; să-ţi clăteşti gura; să-ţi speli nările luând apă în căuşul mâinii şi trăgând-o pe nas; să-ţi freci tot capul şi să-ţi freci urechile şi pe dinafară şi pe dinăuntru cu

[35] *Muhammed El-Şafiy ben-Idris* a fost un teolog, întemeietorul uneia dintre şcolile de interpretare a canoanelor islamice (mort în anul 820).

altă apă; să-ţi prefiri barba cu degetele; să-ţi tragi degetele de la mâini şi de la picioare până ce trosnesc; să pui piciorul drept înaintea piciorului stâng; să repeţi de câte trei ori fiecare spălare; să rosteşti după fiecare spălare mărturisirea de credinţă; şi, într-un sfârşit, odată spălările isprăvite, să prociteşti pe deasupra şi rugăciunea aceasta cucernică: „O, Dumnezeul meu! socoate-mă în rândul celor ce se pocăiesc, al slujitorilor tăi neprihăniţi şi credincioşi! Mărire Dumnezeului meu! Mărturisesc că nu mai este alt Dumnezeu decât numai tu! Tu eşti mântuirea mea; numai de la tine cer, plin de căinţă, iertarea păcatelor mele! Amin!” Aceasta este rugăciunea pe care chiar Prorocul (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) ne-a povăţuit cu stăruinţă s-o procitim, spunând: „Voi deschide larg dinaintea celui care o va rosti cele opt porţi ale raiului; iar el va putea să intre pe poarta care îi va plăcea!”

Cărturarul spuse:

— Răspunsul chiar că este dat cu strălucire! Da ce fac îngerii şi diavolii în preajma celui care îşi face spălările?

Sympathia răspunse:

— Când omul începe a se pregăti să-şi facă spălările, îngerii vin să stea de-a dreapta sa, iar diavolii de-a stânga; da de îndată ce el rosteşte vorbele de început: „În numele lui Allah!”, diavolii o iau la fugă, iar îngerii se apropie de el şi-i întind deasupra capului un cort pătrat, de lumină, pe care îl ţin atârnat la cele patru colţuri; şi cântă slăvirile lui Allah şi se roagă pentru iertarea păcatelor acelui om. Da dacă uită să rostească numele lui Allah, ori dacă încetează de a-l mai rosti, diavolii se întorc…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi cincea noapte

Spuse:

…diavolii se întorc de-a valma şi îşi dau toate silinţele să arunce tulburarea în sufletul lui, să-i strecoarc îndoiala şi să-i îngheţe cugetul şi evlavia! Este de datorinţa insului care îşi face spălările să lase să curgă apa pe tot trupul său, pe tot părul, atât cel văzut cât şi cel tainic, şi pe mădularele ruşinii, şi să se frece bine peste tot şi să nu se spele pe picioarc decât la urmă!

Cărturarul spuse:

— Bine răspuns! Poţi acuma să-mi spui care sunt rânduielile de urmat la spălarea numită *tayamum?*

Ea răspunse:

— Spălarea numită tayamum este curăţirea cu nisip şi cu ţărână. Această spălare se face în următoarele şapte împrejurări, întemeiate pe deprinderile Proroculuí. Şi se săvârşesc urmând cele patru îndrumări care se vădesc chiar din învăţăturile din *Coran.* Cele şapte împrejurări care îngăduiesc asemenea spălare sunt: lipsa de apă; teama de a nu prăpădi zestrea de apă; nevoia de această apă pentru băut; frica de a nu se pierde vreo parte din ea pe drum; bolile care opresc folosirea apei; ruperile de oase care cer odihnă spre a se vindeca; rănile care nu îngăduie a fi atinse. Cât despre cele patru cerinţe care trebuiesc îndeplinite neabătut la spălarea cu nisip şi ţărână, ele sunt: mai întâi să fii de bună credinţă; apoi să iei nisipul sau ţărână cu mâinile şi să faci schima de a te freca pe faţă cu ele; pe urmă să faci schima de a-ţi freca mâinile până la coate; apoi de a-ţi şterge mâinile. Mai sunt încă două datine vrednice de urmat, întrucât se află arătate în sunnà: să-ţi începi spălarea cu vorbele: „În numele lui Allah!” şi să-ţi faci spălarea pe toate părţile de pe dreapta trupului înaintea părţilor de pe stânga.

Cărturarul spuse:

— E prea bine! Da, ca să ne întoarcem la rugăciune, poţi să-mi spui cum se cuvine s-o săvârşeşti şi ce anume lucruri cere?

Ea răspunse:

— Lucrurile ce se cer pentru a face rugăciunea sunt totodată şi stâlpii pe care ea se sprijină. Aceşti stâlpi ai rugăciunii sunt: mai întâi gândul cel curat: apoi procitirea *takbirului*, adică rostirea vorbelor: „Allah este cel mai mare!”; al treilea este procitirea *fatihàlei* care este suraua cu care se deschide *Coranul*; al patrulea, să te pleci cu faţa până la pământ; al cincilea, să te ridici; al şaselea, să faci mărturisirea de credinţă; al şaptelea, să te aşezi pe călcâie; al optelea, să te închini pentru Proroc, rostind: „Asupra-i fie rugăciunea şi pacea lui Allah!”; al nouălea este tot a păstra gândul acela neprihănit. Alte îndatorinţe pentru săvârşirea unei rugăciuni temeinice sunt scoase numai din sunnà, şi anume: a ridica amândouă mâinile, cu palmele întoarse în sus, îndreptate înspre Mecca; a prociti încă o dată fatihaua; a prociti încă o sură din *Coran*, de pildă Suraua Vacii[36]; a rosti alte felurite ticluituri evlavioase şi a încheia cu vreo rugăciune întru Prorocul nostru Mahomed. (Asupra-i fie rugăciunea şi pacea!)

Cărturarul spuse:

— Într-adevăr, s-a dat un răspuns desăvârşit! Poţi acuma să-mi spui cum se cere a fi împlinită dijma milosteniei?

Ea răspunse:

— Poţi împlini dijma milosteniei în patrusprezece chipuri: în aur, în argint, în cămile, în vaci, în oi, în grâu, în orz, în mălai, în mei, în bob, în năut, în orez, în stafide şi în curmale. În ceea ce priveşte aurul, dacă nu ai decât mai

[36] *Suraua Vacii* este cea de a doua sura din *Coran,* intitulată astfel pentru că, printre altele, se pomeneşte în ca şi despre vaca pe care Moise le poruncise izraeliţilor s-o jertfească („Amintiţi-vă de ziua când Moise a spus poporului său: «Dumnezeu vă porunceşte să jertfiţi o vacă...»” v. 63).

puţin de douăzeci de drahme de aur de la Mecca, nu ai de plătit nicio dijmă; dacă ai mai mult, dai trei la sută. Tot aşa şi cu argintul, se face socoteala la fel. În ceea ce priveşte vitele, cel care are cinci cămile, plăteşte cu o oaie; cel care are douăzeci de cămile, dă una ca dijmă, şi tot aşa mai departe, se socoteşte la fel. În ceea ce priveşte oile şi mieii, se dă una din patruzeci. Şi tot aşa şi pentru celelalte.

Cărturarul spuse:

— Desăvârşit! Vorbeşte-mi acuma despre postire!

Sympathia răspunse:

— Postul este ţinerea de la mâncare, de la băutură şi de la desfătările trupeşti, de-a lungul zilei, până la apusul soarelui, toată luna ramadanului[37], de îndată ce s-a ivit luna nouă. E bine să te lipseşti asemenea de orice vorbărie deşartă şi de citirea oricărei alte cărţi decât a *Coranului.*

Cărturarul întrebă:

— Da oare nu sunt niscaiva lucruri care, la întâia vedere, ar părea că fac postul fără de folos, da care, după învăţătura *Cărţii*, nu-i răpesc de fapt nimica din însemnătate?

Ea răspunse:

— Sunt într-adevăr câteva lucruri care nu fac nicidecum postul fără de folos. Acestea sunt: irurile, balsamurile şi unsorile; kohlul de ochi şi colirurile; praful de pe drum; faptul de a-ţi înghiţi scuipatul; scăparea fără de voie a seminţei bărbatului fie ziua, fie noaptea; privirile aruncate asupra unei femei străine nemusulmane; luarea de sânge şi punerea de zbanţuri obişnuite ori cu sângerare. Acestea

[37] Luna ramadan este cea de-a noua lună din calendarul lunar musulman. În *Coran* (cap. II, v. 181) se spune: „Luna ramadanului, în care *Coranul* a coborât de sus spre a sluji de îndrumar oamenilor, de lămurire limpede a preceptelor, şi de distincţie între bine şi râu. Este timpul în care trebuie să se postească. Oricine va zări această lună se va pregăti îndată să postească”.

toate sunt lucrurile care nu iau nimica din foloasele postului.

Cărturarul spuse:

— E strălucit! Da despre cufundarea în cuget ce socoţi?

Ea spuse:

— Cufundarea în cuget se săvârşeşte prin şederea îndelungată într-o geamie, fără a ieşi afară decât pentru împlinirea nevoilor, şi ferindu-te de orice atingere cu vreo femeie, precum şi de folosirea graiului. Ea nu este decât un îndemn pe care îl dă sunnaua, ci nicidecum o îndatorire cerută de canunuri.

Cărturarul spuse:

— Strălucit! Aş dori acuma să te aud vorbindu-mi despre hagialâc!

Ea răspunse:

— Călătoria la Mecca sau hagialâcul este o datorie pe care tot musulmanul trebuie s-o îndeplinească măcar o dată în viaţa lui, atunci când a atins vârsta judecăţii. Pentru a o îndeplini, sunt de urmat anumite cerinţe. Trebuie să îmbraci haina de hagiu numită *ihram*, să te păzeşti de orice atingere cu femeile, să-ţi razi părul, să-ţi tai unghiile şi să-ţi acoperi capul şi faţa. Alte cerinţe asemenea se află în sunnà.

Cărturarul spuse:

— Prea bine! da să trecem la războiul sfânt!

Ea răspunse:

— Războiul sfânt este războiul care se face împotriva necredincioşilor atunci când Islamul se află în primejdie. El nu trebuie să fie decât un război de apărare, şi niciodată nu trebuie să fie spre a năvăli peste alţii. De îndată ce drept-credinciosul se află sub arme, el este dator să nu dea îndărăt niciodată!

Cărturarul întrebă:

— Poţi să-mi dai câteva amănunte despre vânzare şi

cumpărare?

Sympathia răspunse:

— Şi la vânzare, şi la cumpărare, amândouă părţile trebuie să se înţeleagă de bunăvoie, iar în împrejurările mai de seamă să întocmească un senet de învoire şi de târguire. Da sunt unele lucruri pe care sunnaua le opreşte de la vânzare ori cumpărare. Aşa de pildă…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi şaptea noapte

Spuse:

…Aşa de pildă, este cu desăvârşire oprit să se schimbe curmale uscate pe curmale proaspete, smochine uscate pe smochinc proaspete, carne uscată şi carne sărată pe carne proaspătă, unt sărat pe unt proaspăt, şi, îndeobşte, orice merinde proaspătă pe merinde veche ori uscată, atunci când ele sunt de acelaşi soi.

Când cărturarul cel priceput la tâlcuirea *Sfintei Cărţi* auzi răspunsurile acestea ale iscusitei Sympathia, nu putu a se opri să cugete că ea ştia tot atâtea cât şi el, da nu vroi să se mărturisească neînstare s-o prindă cu vreo greşeală. Se hotărî aşadar să-i pună nişte întrebări mai dibace şi o întrebă:

— Ce însemnează, ca grai, cuvântul spălare?

Ea răspunse:

— A te curăţi spălându-te de toate necurăţeniile de pe dinlăuntru şi de pe dinafară.

El întrebă:

— Ce însemnează cuvântul „a posti”?

Ea spuse:

— A te stăpâni de la ceva.

El întrebă:

— Ce însemnează cuvântul „a da”?

Ea spuse:

— A te îmbogăţi.

El întrebă:

— Da a merge în hagialâc?

Ea răspunse:

— A-ţi împlini gândul!

El întrebă:

— Şi a purta războiu?

Ea spuse:

— A te apăra.

La vorbele acestea, cărturarul se ridică drept în picioare şi strigă:

— Chiar că întrebările şi iscodirile mele sunt la capăt! Roaba accasta este uluitoare ca ştiinţă şi ca strălucire, o, emire al drept-credincioşilor!

Da Sympathia zâmbi a râde şi îi curmă vorba:

— Aş vrea, îi spuse ea, să-ţi pun la rându-mi o întrebare. Poţi tu, o, învăţatule cărturar, să-mi spui care sunt temeliile Islamului?

El cugetă o clipită şi spuse:

— Sunt patru ca număr: credinţa luminată de judecata cea sfântă; dreptenia; cunoaşterea datoriilor şi a drepturilor întocmai, precum şi taina; îndeplinirea juruinţelor făcute.

Ea urmă:

— Îngăduieşte-mi să-ţi mai pun o întrebare! Dacă nu vei izbuti s-o dezlegi, voi avea dreptul să-ţi iau mantia de cărturar priceput la citirea *Cărţii!.*

El spuse:

— Primesc! Pune întrebarea, o, roabo!

Ea întrebă:

— Care sunt stâlpările Islamului?

Cărturarul şezu o vreme să cugete şi până la urmă nu ştiu ce să răspundă.

Atunci însuşi califul grăi şi îi spuse Sympathiei:

— Răspunde tu la întrebare, şi mantia cărturarului va fi a ta!

Sympathia se temeni şi răspunse:

— Stâlpările Islamului sunt douăzeci ca număr: păstrarea neabătută a învăţăturii *Cărţii*; trăirea după datinele şi învăţătura prin viu grai ale sfântului nostru Proroc; a nu săvârşi niciodată nedreptatea; a mânca numai cele îngăduite; a nu mânca ceea ce este oprit; a-i pedepsi pe răufăcători, spre a nu vedea cum sporeşte răutatea celor răi ca urmare a îngăduinţei celor buni; a te căi de greşalele tale; a trudi întru cunoaşterea credinţei; a face bine vrăjmaşilor tăi; a trăi cu smerenie; a-i ajuta pe slujitorii lui Allah; a te feri de orice înnoire şi de orice schimbare; a dovedi bărbăţie la potrivnicii şi tărie la necazuri; a ierta atunci când eşti tare şi când eşti puternic; a fi răbdător întru nenorocire; a cugeta la Allah; a cugeta la Prorocul (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!); a nu te lăsa ispitit de Cel-rău; a nu te lăsa ispitit de patimi şi de pornirile cele urâte ale sufletului tău; a te închina cu totul slujirii lui Allah, din tot sufletul şi cu supunere deplină!

Când auzi răspunsul acesta, califul Harun Al-Raşid porunci să i se ia pe dată mantia cărturarului şi să i se dea Sympathiei; ceea ce se săvârşi numaidecât, spre năucirea învăţatului, care ieşi din sală cu capul plecat.

Atunci se ridică un al doilea învăţat, care era vestit pentru priceperea lui la cunoaşterea dreptei-credinţe, şi pe care toţi ochii îl arătau vrednic de a o cerceta pe copilandră. Acela se întoarse înspre Sympathia şi îi spuse:

— Eu, o, roabo, nu am a-ţi pune decât nişte întrebări scurte şi puţine. Poţi să-mi spui, dintâi, care sunt

datorinţele de păstrat la vremea de masă?

Ea răspunse:

— Trebuie mai întâi să te speli pe mâini, să chemi numele lui Allah şi să-i aduci închinări de mulţumire. Apoi să şezi jos pe şoldul stâng, să te slujeşti pentru a mânca de degetul arătător şi numai de cele două degete de lângă el, să nu iei decât îmbucături mici, să mesteci bine îmbucătura şi să nu te uiţi la vecinul tău, de teamă ca nu cumva să-l stânjeneşti ori să-i tai pofta de mâncare.

Învăţatul întrebă:

— Poţi să-mi spui acuma, o, roabo, ce este *ceva, ce este jumătate de ceva şi ce este mai puţin decât ceva?*

Ea răspunse fără a şovăi:

— Drept-credinciosul este *ceva,* fătarnicul este *jumătate de ceva*, iar necredinciosul este *mai puţin decât ceva!*

El urmă:

— Întocmai aşa-i! Spune-mi: unde se află credinţa?

Ea răspunse:

— Credinţa sălăşluieşte în patru locuri: în inimă, în cap, în limbă şi în cele două mâini şi două picioare. Astfel, tăria inimii stă întru bucurie, tăria capului întru adevăr, tăria limbii întru rostirea neviclenită, iar tăria mâinilor şi a picioarelor întru supunere!

El întrebă:

— Câte inimi sunt?

— Sunt multe: inima drept-credinciosului, care este o inimă curată şi sfântă; inima necredinciosului, care este întru totul potrivnică celei dintâi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi opta noapte

Spuse:

...inima necredinciosului, care este întru totul potrivnică celei dintâi; inima legată de lucrurile pământeşti şi inima legată de bucuriile cugetului; şi inima stăpânită de patimi, ori de ură, ori de zgârcenie; şi inima fricoasă, inima arsă de iubire, inima umflată de făloşie; apoi inima luminoasă, ca inima soţilor sfântului nostru Proroc; şi, într-un sfârşit, chiar inima sfântului nostru Proroc, inima Celui Ales!

Când auzi răspunsul acesta, învăţatul ulema strigă:

— Ai dobândit adeverirea mea, o, roabo!

Atunci frumoasa Sympathia se uită la calif şi spuse:

— O, căpetenie a drept-credincioşilor, îngăduieşte-mi să pun la rându-mi numai o întrebare cercetătorului meu şi să-i iau mantia dacă nu va putea să răspundă!

Şi, după ce i se dete îngăduinţa, îl întrebă pe cărturar:

— Poţi să-mi spui, o, preacinstitule şeic, care este datoria ce se cere împlinită mai înaintea tuturor datoriilor, măcar că ea nu este cea mai de seamă?

La întrebarea aceasta, cărturarul habar nu avu ce să spună, iar copilandra grăbi a-i lua mantia şi dete ea însăşi răspunsul:

— Este datoria spălării; întrucât stă scris limpede: să te cureţi înainte de a săvârşi fie şi cea mai măruntă datorie de credinţă şi înainte de orice lucru cerut de *Sfânta Carte* şi de sunnà.

După care Sympathia se întoarse înspre adunare şi o întrebă cu o privire roată, la care răspunse un cărturar care era unul dintre oamenii cei mai vestiţi ai veacului şi care nu îşi avea seamăn la cunoaşterea *Coranului.* Acesta se ridică şi îi spuse Sympathiei:

— O, copilă plină de minte şi de miresme desfătătoare, de vreme ce cunoşti *Cartea* lui Allah, ai putea să ne dai o pildă despre temeinicia ştiinţei tale?

Ea spuse:

— *Coranul* este alcătuit din o sută patruzeci de surale sau capete, dintre care şaptezeci au fost izvodite la Mecca şi patruzeci şi patru la Medina. Este împărţit în şase sute douăzeci şi una de părţi numite *aşar,* şi în şase mii două sute treizeci şi şase de versete. Cuprinde şaptezeci şi nouă de mii patru sute treizeci şi nouă de cuvinte şi trei sute douăzeci şi trei de mii şase sute şaptezeci de litere, la fiecare dintre ele fiind adăugate zece însemne aparte. Se află pomenite în el numele a douăzeci şi cinci de proroci: Adam, Nuh, Ibrahim, Ismail, Issac, Yacub, Yussef, El-Yosh, Yunus, Lut, Salih, Hud, Şuaib, Daud, Soleiman, Zul-Kifl, Edris, Idris, Ilias, Iahia, Zakaria, Ayub, Mussa, Harun, Issa şi Mahomed. (Asupra lor a tuturora fie rugăciunea şi pacea!) Se află în el numele a nouă păsări sau vietăţi cu aripi: ţânţarul, albina, musca, pupăza, corbul, lăcusta, furnica, pasărea ababil[38] şi pasărea lui Issa (asupra lui fie rugăciunea şi pacea!) care nu este alta decât liliacul.

Şeicul spuse:

— Ştiinţa ta este minunată! Încât aş vrea să aud de la tine care este versetul în care Prorocul nostru îi judecă pe necredincioşi!

Ea răspunse:

— Este versetul în care se află cuvintele: „Evreii spun despre creştini că sunt în greşeală, iar creştinii mărturisesc că evreii nu cunosc adevărul. Să ştiţi că amândouă părţile au dreptate în ceea ce spun!”

După ce auzi vorbele acestea, şeicul se mărturisi tare mulţumit, da tot mai vioi s-o iscodească. O întrebă aşadar.

— Cum a venit *Coranul* din cer pe pământ? A coborât dintr-odată şi întreg, zugrăvit aidoma după tablele ce se păstrează în cer, ori poate că a coborât în mai multe dăţi?

[38] *Pasărea ababil* este pomenită în suraua 105, denumită *Elefantul* (deci un animal pe care răspunsul Sympathiei nu-l include!) Unii interpreţi cred că această „pasăre” ar fi cea care provoacă pustulele de variolă sau că este chiar variola.

Ea răspunse:

— La porunca Stăpânului lumilor, îngerul Gabriel l-a adus Profetului nostru Mahomed, emirul trimişilor lui Allah, şi anume în versete, după împrejurări, într-un răspăs de vreme de douăzeci de ani.

El întrebă:

— Care sunt soţii lui Mahomed care au avut grijă să adune laolaltă toate versetele cele împrăştiate ale *Coranului?*

Ea spuse:

— Aceştia sunt patru: Abi ben-Kaab, Zeid ben-Tabet, Abu-Obeida ben-Al-Gerrah şi Othman ben-Affan. (Aibă-i Allah pe câteşipatru întru milele sale!)

El întrebă:

— Cine sunt cei care ne-au învăţat şi ne-au lăsat de moştenire felul de a citi cum se cuvine *Coranul?*

Ea răspunse:

— Sunt patru: Abdallah ben-Massud, Abi ben-Kaab, Moaz ben-Ciabal şi Salem ben-Abdallah.

El întrebă:

— Cu care prilej a coborât din cer versetul următor: „O, drept-credincioşilor, nu vă lipsiţi de bucuriile pământeşti în toată deplinătatea lor!”

Ea răspunse:

— Atunci când câţiva dintre soţii lui Mahomed, vrând să împingă cucernicia mai departe decât se cuvine, hotărâseră să se scopească şi să îmbrace haine de păr de cămilă...

În clipita accasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi noua noapte

Spuse:

...hotărâseră să se scopească şi să îmbrace haine de păr de cămilă.

După ce auzi răspunsurile acestea ale Sympathiei, cărturarul nu se putu opri să nu strige:

— Mărturisesc, o, emire al drept-credincioşilor, că această copilă este fără de asemănare ca ştiinţă!

Atunci Sympathia ceru învoire a-i pune o întrebare şeicului, şi îi spuse:

— Poţi să-mi spui care este versetul din *Coran* în care se află de douăzeci şi trei de ori litera *kaf,* care este cel în care se află de şaisprezece ori litera *mim,* şi care este cel în care se află de o sută patruzeci de ori litera *ain?*

Cărturarul rămase cu gura căscată, fără a putea să dea nici cel mai mic răspuns; iar Sympathia, după ce îi luă mantia, grăbi să arate versetele cerute, spre uluirea tuturor celor de faţă.

Atunci din mijlocul adunării se ridică un doctor vestit pentru întinderea cunoştinţelor sale şi care scrisese nişte cărţi foarte preţuite. Se întoarse înspre Sympathia şi îi spuse:

— Ai vorbit strălucit despre lucrurile sufleteşti; este vremea să cercetăm şi cele trupeşti. Înfaţişează-ne, o, preafrumoasă roabă, trupul omului, alcătuirea, nervii oasele şi vertebrele sale, şi pentru ce Adam a fost numit Adam!

Ea răspunse:

— Numele de Adam vine de la cuvântul arab *adim* care însemnează pielea, faţa pământului, şi i-a fost dat celui dintâi om, care a fost plămădit dintr-o grămadă de lut alcătuită din pământ din osebite locuri ale lumii. Aşa capul lui Adam a fost făcut din pământ adus de la Răsărit, pieptul din pământ de la Kaaba, iar picioarele din pământ de la Apus. Allah a întocmit trupul dăruindu-l cu şapte porţi de intrare şi cu două porţi de ieşire: cei doi ochi, cele două urechi, cele două nări şi gura, iar de cealaltă parte una

dinainte şi una dindărăt. Apoi Zămislitorul, spre a-i da lui Adam şi o fire, a îngemănat în el cele patru stihii: apa, pământul, focul şi văzduhul. Într-acest fel, trupul galben şi slab are firea focului, care este fierbinte şi uscat; trupul sprinten şi oacheş are firea pământului, care este rece şi uscat; cel albicios şi molatic are firea apei, care este rece şi umedă; iar cel rumen şi gras are firea văzduhului, care este cald şi uscat. După care Allah a desăvârşit întocmirea trupului omenesc. A pus în el trei sute şaizeci de vine şi două sute patruzeci de oase. Şi i-a dăruit trei imbolduri: imboldul de a trăi, imboldul de a se înmulţi şi imboldul de a mânca. Apoi i-a pus o inimă, o splină, doi bojogi, şase maţe, un ficat, doi rărunchi, un creier, două ouă, un vânar şi o piele. L-a înzestrat cu cinci simţuri călăuzite de şapte duhuri ale vieţii. În ceea ce priveşte rânduiala acestor măruntaie, Allah a pus inima în piept la stânga, iar dedesubtul ei burta, apoi bojogii spre a sluji de vânturare inimii, ficatul de-a dreapta spre a sluji de pază inimii, şi încolăcitura maţelor, şi coşul pieptului. În ceea ce priveşte capul, pe acesta l-a alcătuit din patruzeci şi opt de oase; în ceea ce priveşte coşul pieptului, acesta este alcătuit din douăzeci şi patru de coaste la bărbat şi din douăzeci şi cinci la femeie; coasta aceasta adăugită se află de-a drepta şi slujeşte spre a adăposti copilul în pântecele mamei şi spre a-l sprijini ocolindu-l.

Doctorul cel cărturar nu putu a-şi stăpâni uluirea, apoi adăugă:

— Poţi să ne vorbeşti acuma despre semnele bolilor?

Ea răspunse:

— Semnele bolilor sunt de două feluri: cele de pe dinafară şi cele de pe dinlăuntru, şi slujesc spre a ne da de ştire despre felul boalei şi despre cât este ea de primejdioasă. Hakimul iscusit în meseria lui poate într-

adevăr să ghicească boala chiar şi numai după bătăile sângelui în vinele bolnavului; într-acest chip el află starea de uscăciune, de fierbinţeală, de înţepeneală, de răceală şi de umezeală; asemenea ştie că un om care are ochii galbeni trebuie să aibă ficatul bolnav, că un altul care are spinarea încovoiată trebuie să aibă pieptul picnit rău de răceală. Cât despre semnele cele lăuntrice care călăuzesc cercetarea hakimului, acelea sunt: vărsăturile, durerile, umflăturile, scaunele şi udurile.

El întrebă:

— Care sunt pricinele durerilor de cap?

Ea răspunse:

— Durerea de cap se datoreşte mai întâi mâncărurilor, atunci când sunt ghiftuite în pântece până a nu fi fost mistuite cele de dinainte; se mai datoreşte de asemenea şi meselor luate fără a-ţi fi foame. Lăcomia la mâncare este pricina tuturor bolilor care bântuie pământul. Acela care vrea să-şi lungească viaţa se cuvine aşadar să fie cumpătat la mâncare şi, pe deasupra, să se scoale de dimineaţă, să se ferească a-şi pierde nopţile, să nu se lăcomească la femei, să nu se dedea peste măsură la sângerări şi la zbanţuri cu sânge, şi, într-un sfârşit, să-şi vegheze pântecele. Pentru aceea, trebuie să-şi împartă pântecele în trei părţi, pe una s-o umplă cu mâncare, pe alta cu apă, iar pe cea de a treia cu nimic-nimica, spre a-şi lăsa răsuflarea slobodă şi pentru ca sufletul să se poată lăfăi în voie. Asemenea va face şi cu maţele, a căror lungime este de optsprezece palme.

El întrebă:

— Care sunt semnele de gălbinare?

Ea răspunse:

— Gălbinarea, care este o boală cu fierbinţeli, se vădeşte prin gălbejeala pielei, amăreala gurii, ameţeli, sporirea bătăilor sângelui în vine, vărsături şi silă de femei. Acela

care este atins de ea se află în prada unor necazuri mari, ca sângerări de maţe, încingere de plămâni, dropică şi umflături, precum şi o lâncezeală alimănită care, după ce slăbănogeşte trupul, poate să stârnească racul ori lepra.

El spuse:

— Este desăvârşit! Da cum se împarte învăţarea meseriei de hakim?

Ea răspunse:

— Se împarte în două părţi: cercetarea bolilor şi cercetarea leacurilor.

El spuse:

— Văd că ştiinţa ta nu lasă nimica de dorit. Da ai putea să-mi spui care este apa cea mai bună?

Ea răspunse:

— Este apa curată şi proaspătă, păstrată în vase răcoroase îmbibate cu vreo mirosnă plăcută ori numai înmiresmată cu aburi de tămâie. Nu trebuie a fi băut decât la un răspăs de vreme de la masă. Te fereşti astfel de tot soiul de metehne şi pui în fapt spusa Prorocului (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) care a spus: „Pântecele este sălaşul tuturor bolilor, lipsa de scaun este pricina tuturor bolilor, iar curăţia este temeiul tuturor leacurilor.”

El întrebă:

— Care este mâncarea cea mai bună dintre toate mâncărurile?

Ea răspunse:

— Este cea gătită de mâna unei femei şi care nu a cerut osteneli prea scumpe şi pe care o mănânci cu inima mulţumită. Mâncarea numită *tharid*[39] este de bună seamă cea mai gustoasă dintre toate bucatele, întrucât Prorocul (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) a spus: „Tharidul este de

[39] *Tharid* (mai corect sarid) este o fiertura de carne în care s-a farâmiţat pâine.

departe cea mai bună dintre bucate, aşa cum Aişa[40] este cea mai cinstită dintre femei!

El întrebă:

— Ce gândeşti despre poame?

Ea spuse:

— Acestea, ca şi carnea de oaie, sunt hrana cea mai sănătoasă. Da nu trebuie să le mănânci după ce le-a trecut vremea.

El zise:

— Vorbeşte-ne despre vin!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute optzecea noapte

Spuse:

Sympathia răspunse:

— Cum poţi să mă întrebi despre vin, când *Cartea* este atâta de lămuritoare în privinţa lui? În pofida multelor lui virtuţi, vinul este oprit pentru că tulbură minţile şi înfierbântă patimile. Vinul şi jocurile de noroc sunt două lucruri de care drept-credinciosul trebuie să se ferească, de teama celor mai rele năpaste![41]

[40] *Aişa* a fost una dintre soţiile lui Mahomed, fiica discipolului său, viitorul calif Abu-Bekr.

[41] 1 La M. A. Salie, se adaugâ următoarele versuri:

O, tu, cel ce bei vin, nu ţi-e ruşine?
Allah nu-ngăduie să bei, ştii bine!
Deci lasă vinul şi fii înţelept –
Beţia-i pedepsită, şi-i pe drept!

Iar un altul a spus tot aşa:

Băui şi eu otrava păcătoasă –

El spuse:

— Răspunsul tău este înţelept. Poţi să ne vorbeşti acum despre luarea de sânge?

Ea răspunse:

— Hărăcsirea este de nevoinţă pentru toţi oamenii care au sânge prea mult. Ea trebuie să se facă după o ajunare, într-o zi de primăvară, fără de nori, fără vânt şi fără ploaie. Când ziua aceea cade într-o zi de marţi, luarea de sânge îşi are cele mai de folos urmări, mai ales dacă ziua este cea de a şaptesprezecea din lună. Chiar că nimica nu poate să fie atâta de bun ca hărăcsirea – pentru cap, pentru ochi şi pentru sânge. Da nimica nu este mai rău ca luarea de sânge dacă ea se va face la vreme de arşiţă mare ori de geruri mari şi dacă, totodată, mănânci lucruri sărate ori acre şi dacă mai e şi într-o miercuri ori sâmbătă.

Cărturarul cugetă un răstimp şi spuse:

— Până aici ai răspuns desăvârşit, da aş vrea acum să-ţi pun o întrebare de căpătâi, care va să ne dovedească dacă ştiinţa ta se întinde asupra tuturor lucrurilor de temei ale vieţii. Poţi dară să ne vorbeşti limpede despre împreunarea bărbatului cu femeia?

Când auzi atare întrebare, copilandra se înroşi toată şi lăsă capu-n jos; ceea ce îi dete a crede califului că nu era în stare ce să răspundă; da ea nu zăbovi a sălta capul şi, întorcându-se înspre calif, îi spuse:

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor, tăcerea mea să nu fie socotită cumva ca datorită neştiinţei mele în această privinţă, căci răspunsul se află pe vârful limbii mele, da se împotriveşte a-mi ieşi de pe buze, din cinstire faţă de stăpânul nostru califul!

Ci el îi spuse:

— Aş avea o desfătare până peste poate să aud

Beţia-i rea, că fără minţi te lasă!

răspunsul acela de pe buzele tale. Fii, aşadară, fără de teamă şi vorbeşte limpede!

Atunci preaînvăţata Sympathia spuse:

— Împreunarea este fapta prin care se împreunează bărbatul cu femeia. Ea este un lucru minunat şi multe sunt binefacerile şi virtuţile ei. Împreunarea uşurează trupul şi despovărează mintea, alungă mâhnirea, potoleşte fierbinţeala patimii, stârneşte dragostea, mulţumeşte inima, alină sărăcia şi aduce îndărăt somnul pierdut. E vorba, fireşte, despre împreunarea dintre un bărbat şi o femeie tânără, da e cu totul altceva dacă femeia este bătrână, întrucât nu se află prăpăd pe care să nu-l aducă atare împreunare. A te împreuna cu o femeie bătrână însemnează a te primejdui la beteşuguri fără de număr, precum, printre altele, durerea de ochi, durerea de rărunchi, durerea de şolduri şi durerea de spinare, într-un cuvânt, e de spaimă! Se cuvine, aşadar, să te păzeşti de ea ca de o otravă fără de leac. Mai bine-i să cauţi a găsi pentru lucrul acesta o femeie isteaţă, care pricepe dintr-o ochire, care grăieşte cu picioarele şi cu mâinile şi care îl scuteşte pe stăpânul ei de a mai avea trebuinţă de o grădină şi de straturi de flori[42]. Orice împreunare deplină este urmată de umezeală. Această umezeală izvorăşte la femeie din tulburarea pe care o trăiesc preacinstitele ei părţi, iar la bărbat este apa pe care o revarsă cele două ouă ale lui. Apa aceea urmează o cale tare întortocheată. Într-adevăr, bărbatul are o vână groasă din care pornesc toate vinele celelalte. Sângele care udă acele vine, în număr de trei sute

[42] La M. A. Salie, aceste cuviinţe de la urmă sunt exprimate în versuri: „cum a spus poetul despre ea”:

Ea doar dintr-o ochire totul ştie,
Fără de-ndemn şi fără dăscălie;
Iar frumuseţea-i caldă e-o grădină
Plină de fiori ce tremură-n lumină.

şaizeci, se adună până la urmă într-un scoc ce se afundă în oul din stânga. În oul acesta stâng, sângele, silit să se tot rotească, ajunge într-un sfârşit de se limpezeşte şi se preface într-o zeamă albă care se încheagă din pricina căldurii oului şi a cărui mireasmă seamănă cu cea a laptelui de palmier...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi doua noapte

Spuse:

...o zeamă albă care se încheagă din pricina căldurii oului şi a cărui mireasmă seamănă cu cea a laptelui de palmier.

Cărturarul strigă:

— Ce răspuns plin de pricepere! Da mai am să-ţi pun două întrebări, şi atâta tot. Poţi să-mi spui care este vieţuitoarea care nu trăieşte decât închisă şi care moare de îndată ce răsuflă aer slobod? Şi care sunt poamele cele mai bune?

Ea răspunse:

— Cea dintâi este peştele; iar celelalte sunt chitra şi rodia!

Când auzi toate acele răspunsuri ale preafrumoasei Sympathia, cărturarul nu putu a se opri să se mărturisească neînstare a o prinde cu vreo greşeală în ştiinţă, şi dete să se aşeze la locul său. Da Sympathia îl opri şi îi spuse:

— Se cade ca la rându-mi să-ţi pun şi eu o întrebare: poţi tu să-mi spui, o, cărturarule, care este lucrul rotund ca pământul şi care sălăşluieşte într-un ochi, şi care ba se desparte de acel ochi, ba se afundă în el, care se împreunează fără a avea mădular bărbătesc, care se

desparte de soaţa lui la vremea nopţii spre a se îmbrăţişa cu ea la vremea zilei, şi care îşi alege de aşezare îndeobşte marginile?

La întrebarea aceasta, cărturarul degeaba îşi tot munci mintea, că habar nu avu ce să răspundă, iar Sympathia, după ce îi luă mantia, la îndemnul califului răspunse ea însăşi:

— Este nasturele şi cheutoarea!

După care, dintre preacinstiţii şeici, se ridică un astronom, care era cel mai vestit dintre astronomii din împărăţie şi la care preafrumoasa Sympathia se uită zâmbind, încredinţată de la bun început că el are să găsească ochii ei mai tulburători decât toate stelele din ceruri.

Astronomul veni aşadar să şadă dinaintea copilei şi, după începutul îndătinat, o întrebă:

— De unde se ridică soarele şi unde se duce după ce apune?

Ea răspunse:

— Află că soarele se ridică din apele Răsăritului şi apune în apele Apusului. Aceste ape sunt în număr de o sută optzeci. Soarele este sultanul zilei, aşa cum Luna este sultana nopţilor. Iar Allah a spus în *Carte:* „Eu sunt cel carele am dat soarelui lumina şi lunei strălucirea şi carele le-am tras crugurile cele neschimbătoare ca să vă înlesnesc cunoaşterea socoatei zilelor şi anilor. Eu sunt cel carele am hotărât o măsură rotirii stelelor şi am oprit luna să se ajungă vreodată cu soarele, ca şi nopţii de a întrece ziua! Într-acest chip, ziua şi noaptea, negurile şi lumina, fără ca să-şi amestece vreodată alcătuirea lăuntrică, se asemuiesc statornic!”

Astronomul cel învăţat strigă:

— Ce răspuns minunat de temeinic! Ci, o, copilo, poţi să ne vorbeşti şi despre celelalte stele şi să ne spui despre

rosturile lor bune sau rele asupra sorţii noastre?

Ea răspunse:

— Dacă ar fi să vorbesc despre toate stelele, ar trebui să închinăm pentru aceasta mai mult de un divan. Aşa că nu am să spun decât câteva vorbe despre ele. În afară de Soare şi de Lună, mai sunt încă cinci: Utared (Mercur), El-Zohrat (Venus), El-Merrikh (Marte), El-Muştari (Jupiter) şi Zohal (Saturn). Luna, rece şi umedă, cu urmări bune asupra sorţii, are ca zodie Cancerul, ca zenit Taurul, ca asfinţit Scorpia, şi ca nadir Capricornul. Planeta Saturn, rece şi uscată, cu urmări proaste, are ca zodie Capricornul şi Vărsătorul, zenitul ei este Cumpăna, asfinţitul Berbecul, iar nadirul ei este Capricornul şi Leul. Jupiter, cu urmări binefăcătoare, este cald şi umed, şi are ca zodie Peştele şi Săgetătorul, ca zenit Racul, ca asfinţit Capricornul, şi ca nadir Gemenii şi Leul. Venus, fierbinte, cu urmări binefăcătoare, are ca zodie Taurul, ca zenit Peştii, ca asfinţit Cumpăna şi ca nadir Berbecul şi Scorpia. Mercur, cu urmări când bune, când rele, are ca zodie Gemenii, ca zenit Fecioara, ca asfinţit Peştii, ca nadir Taurul. Într-un sfârşit, Marte, cald şi umed, are ca zodie Berbecele, ca zenit Capricornul, ca asfinţit Racul şi ca nadir Cumpăna.

După ce auzi răspunsul acesta, astronomul tare se mai minună de adâncimea ştiinţelor tinerei Sympathia. Da tot mai dete să încerce a o încurca şi îi puse o întrebare mai grea, spunându-i:

— O, copilă, socoţi că vom avea ploaie luna aceasta?

La atare întrebare, preaînvăţata Sympathia lăsă capu-n jos şi cugetă îndelung; ceea ce îl facu pe calif să prepună ca se mărturisea neînstare să răspundă. Da ea îşi ridică pe dată capul şi îi spuse califului:

— O, emire al drept-credincioşilor, nu voi vorbi decât numai cu o învoire, anume de a spune tot ceea ce gândesc!

Califul, nedumerit, spuse:

— Ai învoirea!

Ea spuse:

— Atunci, o, emire al drept-credincioşilor, mă rog ţie să-mi împrumuţi o clipită sabia ta spre a-i tăia căpăţâna acestui astronom care nu este decât un duh crunt şi un necredincios!

La vorbele acestea, califul şi toţi cărturarii din adunare nu se putură opri să nu râdă. Ci Sympathia urmă:

— Într-adevăr, află şi tu, astronomule, că sunt cinci lucruri pe care numai unul Allah le ştie: ceasul morţii, căderea ploii, dacă plodul din pântecele maicii sale este de parte bărbătească ori de parte femeiască, întâmplările zilei de mâine şi locul unde va să moară fieştecare!

Astronomul zâmbi a râde şi spuse:

— Întrebarea mea nu ţi s-a pus decât spre încercare. Poţi oare, şi astfel nu avem să ne depărtăm prea tare de ale noastre, să ne spui ce rosturi au stelele asupra zilelor săptămânii?

Ea răspunse:

— Duminica este ziua închinată Soarelui. Când anul începe într-o duminică, este semn că noroadele vor avea multe de îndurat din pricina asupririi şi a jecmănelilor sultanilor, a domnilor şi a ocărmuitorilor lor, că are să fie secetă, că mai cu seamă păstăioasele nu vor rodi deloc, că strugurii se vor strica şi că au să fie lupte crâncene între crăimi. Da la toate acestea tot Allah este mai ştiutor!

Lunea este ziua închinată Lunei. Când anul începe cu o luni, este semn bun. Vor fi ploi din belşug, mult grâu şi struguri; da are să fie şi ciumă, iar pe deasupra inul nu are să crească şi bumbacul are să fie prost; şi-apoi jumătate din vite vor muri zăticnite de molimă. Ci Allah este cel mai ştiutor! Marţea, ziua închinată lui Marte, poate să fie început de an. Atunci cei mari şi tari vor fi pândiţi de

moarte, preţul la grâne va creşte, ploaia va fi puţină, peştele puţin, mierea se va vinde bine, păstăioasele se vor vinde pe nimic, seminţele de in vor fi la preţ tare ridicat, recolta de orz va fi minunată; da mult sânge se va vărsa, şi are să fie o molimă în măgari, al căror preţ va creşte până peste poate. Ci Allah este cel mai ştiutor! Miercurea este ziua lui Mercur. Când anul începe miercurea, aceasta este semn de omoruri mari pe mare, de multe zile cu furtuni şi cu trăsnete, de scumpete la grâne şi de preţuri ridicate la ridichi şi la ceapă, fără a mai socoti o molimă ce va bântui printre prunci. Da Allah este mai ştiutor! Joia este ziua închinată lui Jupiter. Dacă anul se deschide cu ea, este semn de înţelegere între neamuri, de dreptate din partea ocărmuitorilor şi a vizirilor, de cinste din partea cadiilor, şi de binefaceri mari asupra lumii, printre altele de belşug de ploi, de poame, de grâne, de bumbac, de in, de miere, de struguri, şi de peşte. Ci Allah este mai ştiutor! Vinerea este ziua închinată Venerei. Dacă anul se deschide cu ca, este semn că roua va fi îmbelşugată, primăvara tare frumoasă, da are să se nască o potopenic de copii, atât de parte bărbătească, precum şi de parte femeiască, şi au să fie mulţi castraveţi, harbuji, dovlecei, vinete şi roşii, precum şi napi. Ci Allah este mai ştiutor! Sâmbăta este ziua lui Saturn. Vai de anul care începe cu această zi! Vai de anul acela! Are să fie o zgârcenie deplină şi din partea cerului şi din partea pământului, foametea va urma războiului, bolile după foamete, iar locuitorii Egiptului şi ai Siriei vor ţipa amarnic sub asuprirea care îi va apăsa şi sub răutatea ocârmuitorilor! Ci Allah este mai ştiutor!

După ce auzi răspunsul, astronomul strigă:

— Cât de întru totul minunat este şi acest răspuns! Da poţi tu să ne mai spui şi la ce loc sau la care cat al cerului se află rânduite cele şapte planete?

Sympathia răspunse:

— De bună seamă! Planeta Saturn se află chiar în cel de al şaptelea cer; Jupiter se află ridicat în cel de al şaselea cer; Marte la cel de al cincilea; Soarele la cel de al patrulea; Venus la al treilea; Mercur la al doilea; iar Luna la cel dintâi cer!

Pe urmă Sympathia adăugă:

— La rându-mi acuma să te întreb…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi patra noapte

Spuse:

…La rându-mi acuma să te întreb! Care sunt cele trei feluri de stele?

Cărturarul degeaba se tot cugetă şi îşi tot ridică ochii înspre cer, că nu izbuti să scape de belea. Atunci Sympathia, după ce îi înşfacă mantia, răspunse singură la întrebarea pe care o pusese:

— Stelele se împărţesc în trei soiuri, după menirea pe care o au: unele sunt prinse de bolta cerului, ca nişte făclii, şi slujesc să lumineze pământul; altele sunt aşezate în văzduh, ca agăţate de ceva nevăzut, şi slujesc să lumineze mările; iar stelele de cel de al treilea soi sunt mişcătoare după vroia degetelor lui Allah: se văd cum lunecă la vreme de noapte şi slujesc la a-i bate cu pietre şi a-i pedepsi pe diavolii care vor să înfrunte poruncile Celui Preaînalt!

La vorbele acestea, astronomul se mărturisi cu mult mai prejos ca ştiinţă faţă de preafrumoasa copilă şi ieşi din sală. Atunci, la porunca dată de calif, urmă un filosof, care veni să stea dinaintea Sympathici şi o întrebă:

— Poţi să ne vorbeşti despre necredinţă şi să ne spui

dacă ea se naşte odată cu omul!

Ea răspunse:

— La aceasta vreau să-ţi răspund cu chiar cuvintele Profetului nostru (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) care a spus: „Necredinţa umblă printre fiii lui Adam aşa cum sângele umblă prin vine, de îndată ce ei se lasă ispitiţi să blesteme pământul şi ceasurile de pe pământ. Cea mai mare fărădelege este blestemarea timpului şi a lumii: căci timpu-i însuşi Allah, iar lumea este lucrarea lui Allah!

Filosoful strigă:

— Cuvintele acestea sunt dumnezeieşti şi veşnice! Spune-mi acuma care sunt cele cinci făpturi plămădite de Allah şi care au băut şi au mâncat fără ca să fi ieşit ceva nici din trupul, nici din pântecele, nici din dindărătul lor?

Ea răspunse:

— Cele cinci făpturi sunt: Adam, Simcon (Şumun), cămila lui Saleh, berbecul lui Ismail şi pasărea care l-a văzut pe sfântul Abu-Bekr în peşteră!

El îi spuse:

— Desăvârşit! Mai spune-mi şi care sunt cele cinci făpturi din grădina raiului care nu sunt nici oameni, nici ginni, nici îngeri?

Ea răspunse:

— Acestea sunt: lupul lui Iacob, câinele celor şapte adormiţi, măgarul lui El-Azir, cămila lui Saleh şi catârul sfântului nostru Profet (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!)

El întrebă:

— Poţi să-mi spui care este omul a cărui rugăciune nu se facea nici în cer, nici pe pământ?

Ea răspunse:

— Este Soleiman, care îşi facea rugăciunea pe un chilim atârnat în văzduh, între cer şi pământ!

El spuse:

— Lămureşte-mi faptul următor: un bărbat se uită dimineaţa la o roabă, şi a şi săvârşit un lucru neîngăduit; tot el se uită la aceeaşi roabă la amiază, şi lucrul acuma este îngăduit; se uită la ea după amiază, şi lucrul iarăşi este neîngăduit; la asfinţitul soarelui îi este îngăduit să se uite la ea; noaptea îi este oprit; iar dimineaţa poate să se apropie de ea pe deplin în toată voia! Poţi să mă lămureşti cum de se pot urma nişte împrejurări aşa de osebite atâta de repede într-o zi şi o noapte?

Ea răspunse:

— Lămurirea este uşoară! Un bărbat îşi aruncă privirile dimineaţa asupra unei roabe care nu este a sa, şi, după *Sfânta Carte*, faptul este neîngăduit. De la amiază o cumpără, şi atunci poate să se uite la ea cât vrea şi să se desfete cu ea; după amiaza, dintr-o pricină sau alta, îi dă slobozenia, şi pe dată nu mai are îngăduinţă să-şi arunce ochii asupra ei; da la asfinţitul soarelui se însoară cu ea şi totul îi este îngăduit; noaptea, se hotărăşte să se despărţească de soţia lui, şi nu mai poate să se apropie de ea; da dimineaţa o ia iarăşi de soţie, după datinele obşteşti, şi atunci poate să-şi înnoade iarăşi legăturile cu ea!

Filosoful spuse:

— Este drept! Poţi să-mi spui care este mormântul care a început să umble cu cei ce se afla în el?

Ea răspunse:

— Este chitul care l-a înghiţit pe prorocul Iona în pântecele său!

El întreabă:

— Care este valea pe care soarele nu a luminat-o decât numai o dată şi pe care nu o va mai lumina niciodată, până la ziua învierii?

Ea răspunse:

— Este valea care s-a săpat de toiagul lui Moise când a despicat marea spre a lăsa să treacă norodul său când cu

fuga!

El întrebă:

— Care este cea dintâi pulpană care s-a târşâit pe pământ?

Ea răspunse:

— Este pulpana rochiei mamei lui Ismael, Agar, atunci când a măturat pământul dinaintea Sarei!

El întrebă:

— Care este lucrul care răsuflă fără să fie însufleţit?

Ea răspunse:

— Este dimineaţa! întrucât se spune în *Sfânta Carte:* „Atunci când dimineaţa răsuflă…”

El spuse:

— Spune-mi ceea ce poţi în privinţa unei socoteli pe care iacăt-o: un stol de porumbei se abate pe un copac; unii dintre ei se opresc pe ramurile de sus, iar ceilalţi pe ramurile de jos. Porumbeii care stau în vârful copacului le spun celor de jos: „Dacă unul dintre voi ni se alătură, stolul nostru are să fie de două mai mare decât al vostru; dar dacă unul dintre noi coboară la voi, aveţi să ajungeţi cât şi noi ca număr.” Câţi porumbei se aflau acolo?

Ea răspunse:

— Erau doisprezece porumbei cu toţii. Într-adevăr, în vârful copacului erau şapte, iar pe ramurile de jos erau cinci. Dacă unul dintre porumbeii de jos s-ar fi adăugat celor de sus, numărul acestora din urmă s-ar fi ridicat la opt, ceea ce înseamnă de două ori patru; dar dacă unul dintre cei de sus ar fi coborât la cei de jos, ar fi rămas câte şase de fiecare parte. Ci Allah este mai ştiutor!

După ce auzi toate aceste felurite răspunsuri ale copilei, filosoful, de teamă ca fetişcana să nu-l întrebe şi pe el, şi întrucât ţinea la mantia sa, grăbi a-şi lua tălpăşiţa şi a pieri.

Şi atunci se ridică omul cel mai cărturar al veacului,

înţeleptul Ibrahim ben-Saiyar, care veni să ia locul filosofului şi îi spuse preafrumoasei Sympathia:

— Vreau să socot că te mărturiseşti biruită dintru început şi că este de prisos să te mai cercetez!

Ea răspunse:

— O, preacinstitule cărturar, te-aş povăţui să trimiţi după alte haine în locul celor pe care le porţi, întrucât peste câteva clipite va trebui să ţi le iau!

Cărturarul spuse:

— Vom prea bine vedea! Care sunt cele cinci lucruri pe care le-a plămădit Preaînaltul înainte de Adam?

Ea răspunse:

— Apa, pământul, lumina, întunericul şi focul!

El întrebă:

— Care sunt lucrurile făurite de chiar mâinile Atotputernicului, pe când toate celelalte lucruri au fost zămislite numai ca urmare a voinţei sale?

Ea răspunse;

— Scaunul domnului, Pomul din grădina Raiului, raiul şi Adam! Da, aceste patru lucruri au fost plămădite de chiar mâinile lui Allah, pe când, ca să le făurească pe toate celelalte lucruri, a spus doar: „Să fie!” şi ele au şi fost!

El întrebă:

— Cine este tatăl tău întru Islam şi cine este tatăl tatălui tău?

Ea răspune:

— Tatăl meu întru Islam este Mahomed (asupra-i fie rugăciunca şi pacea!), iar tatăl lui Mahomed este Abraham, prietenul lui Allah[43]!

— Pe ce se întemeiază credinţa întru Islam?

— Pe mărturisirea de credinţă: *La ilah ill’Allah, ua*

[43] *Patriarhul Abraham* (în arabă: Ibrahim) din *Biblie* este tatăl spiritual al lui Mahomed în temeiul celor ce se spun în *Coran* (cap. III. V. 61): „Cei ce aparţin cel mai strâns de credinţa lui Abraham sunt cei care îl urmează. Aşa Prorocul (Mahomed) şi drept-credincioşii.”

Mohammad rassul Allah[44]*!*

— Care este lucrul care la început a fost un lemn şi pe urmă a ajuns să aibă viaţă?

— Este toiagul lui Moise şi care a fost preschimbat în şarpe. Este acel toiag care putea să se facă, după împrejurări, dacă era înfipt în pământ, fie pom roditor, fie un copac mare şi des spre a-l apăra pe Moise de arşiţa soarelui, fie un câine uriaş care veghea la paza turmei pe vreme de noapte.

— Poţi să-mi spui care este femeia zămislită dintr-un bărbat, fără a fi fost purtată în pântecele unei mame, şi care este bărbatul care a fost zămislit de o femeie fără de ajutorul vreunui tată?

— Este Eva care s-a zămislit din Adam, şi Iisus care s-a născut din Maria[45]!

Cărturarul urmă…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi şasea noapte

Spuse:

---

[44] În limba arabă în text: în traducere: *Nu există decât un Allah (Dumnezeu), şi Mahomed este trimisul lui Allah.*

[45] La M. A. Salie, după răspunsul accsta, urmează:

„Spune-mi care îţi este începutul şi care sfârşitul?” „Începutul meu este un strop de umezeală ticăloasa, iar sfârşitul un hoit spurcat; începutul îmi este din ţărână, iar sfârşitul îmi este în ţărână” răspunse copila. Că a spus poetul:

Din lut sunt plămădit. – Orice răspuns
Şi orice întrebare-i fără tâlc ascuns:
Ţărână-am fost şi iar voi fi ţărână –
Nimic altceva nu va să ramănă!

...Cărturarul urmă:

— Vorbeşte-mi despre osebitele feluri de foc!

— Este focul care mănâncă, dar care nu bea: focul din lumea aceasta; este focul care mănâncă şi care bea: focul iadului; este focul care bea, dar care nu mănâncă: focul soarelui; într-un sfârşit, este focul care nici nu mănâncă, nici nu bea: focul lunii!

— Care este tâlcul acestei cimilituri:

Când beau, îmi curge de pe buze
Graiu-n cuvinte bine-aduse.
Dar mersul meu şi vorba mea
Nu le aude nimenea.
Şi-n viaţă n-am de nicio cinste parte,
Şi nimeni nu mă plânge după moarte.

Ea răspunse:

— Este pana de scris!

— Da tâlcul cesteilalte cimilituri:

Sunt o pasăre, dar nu am habar
Nici de puf, nici de pene, nici de carne, nici de sânge măcar.
Şi mă puteţi mânca oricum:
Fie prăjită, fie fiartă, fie aşa cum sunt acum.
Da-i greu să se dea pe faţă
Dacă am murit sau dacă mai sunt în viaţă.
Iar la culoare, nu vă mint:
Sunt ca de aur şi de argint!

Ea răspunse:

— Chiar că sunt prea multe cuvinte spre a-mi da de înţeles că este vorba de un biet ou. Încearcă-te, aşadar, să mă întrebi ceva mai anevoios!

El întrebă:

— Câte cuvinte i-a spus cu totul Allah lui Moise?

Ea răspunse:

— Allah i-a spus lui Moise o mie cinci sute cincisprezece cuvinte!

El întrebă:

— Care este începutul plămădirii?

Ea spuse:

— Allah l-a plămădit pe Adam din humă uscată; huma a fost înmuiată cu spumă; spuma a fost scoasă din mare; marea din neguri; negurile din lumină; lumina dintr-o iasmă din mare; iasma din mare dintr-un rubin; rubinul dintr-o stâncă; stânca din apă; iar apa a fost făcută prin cuvântul atotputernic: „Să fie!”

— Da tâlcul cesteilalte cimilituri:

Mănânc – şi n-am nici pântece, nici gură;
Jivine-nfulec, pomi, şi-orice făptură.
Bucatele mă ţin în viaţă doară,
Ci orice băutură mă omoară.

— Este focul!

— Da tâlcul acestei cimilituri:

Fără de bucurie strâns lipiţi,
Stau noaptea-ntreagă doi îndrăgostiţi
De strajă-n lunga lor îmbrăţişare –
Şi se despart când soarele răsare.

— Sunt cele două caturi ale uşii!

— Care este înţelesul acesteia:

Trag pururea cu trudă după mine

O coadă lungă care-n drum mă ţine.
Măcar că am ureche, pot să jur
Că nu aud nimica dimprejur.
Prin truda mea pe alţii îi îmbrac,
Ci eu rămân tot gol şi tot sărac.

— Este acul!

— Care este lungimea şi lăţimea podului Sirat[46]?

— Lungimea podului Sirat, pe care trebuie să treacă toţi oamenii în ziua învierii, este de trei mii de ani de cale, o mie spre a urca pe el, o mie spre a-i străbate întinsul, şi o mie spre a coborî de pe el. Este mai îngust decât ascuţişul unui paloş şi mai subţire decât un fir de păr!

El întrebă:

— Poţi să-mi spui acum de câte ori are îngăduinţă Prorocul (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) să mijlocească pentru un drept-credincios?

Ea răspunse:

— De trei ori, nici mai mult, nici mai puţin!

— Cine este cel dintâi care a îmbrăţişat credinţa în Islam?

— Este Abubekr!

— Aşadar tu nu socoţi că Ali ar fi fost musulman înaintea lui Abubekr?

— Ali, din mila lui Allah, nu a fost niciodată închinător la idoli; întrucât de la vârsta de şapte ani Allah l-a îndreptat pe calea cea dreaptă şi i-a luminat inima, dăruindu-l cu credinţa lui Mahomed (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!)

— Aşa-i! ci aş vrea să ştiu limpede care dintre cei doi este cel mai mare ca vrednicii, în ochii tăi, Ali sau Abbas?

La întrebarea aceasta tare viclenită, Sympathia pricepu că învăţatul căuta să scoată de la ea un răspuns de ocară; căci, dacă i-ar fi dat întâietate lui Ali, ginerele Prorocului, l-

[46] Mai corect *As-Sârat* (drumul) – este podul pe care, conform mitologiei islamice, sufletele morţilor trec în lumea de dincolo.

ar fi nemulţumit pe calif, care era coborâtor din Abbas, unchiul lui Mahomed (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!). Aşa că dintru-ntâi începu să roşească, pe urmă îngălbeni, şi, după o clipită de chibzuinţă, răspunse:

— Află, bre Ibrahim, că nu este nicio întâietate între doi care îşi au fiecare vrednicii la fel de strălucite!

Când auzi răspunsul acesta, califul rămase până peste poate de încântat şi, sărind în picioare, strigă:

— Pe Stăpânul Kaabei! ce răspuns minunat, o, Sympathia!

Ci cărturarul urmă:

— Poţi să-mi spui despre ce este vorba în cimilitura aceasta:

E dulce cum o alta nu-i sub cer;
Ca suliţa-i, dar fără vârf de fier;
Toţi o-ndrăgesc – sărac ori bogătan –
Şi-o-nfulecă în seri de ramadan.

Ea răspunse:

— Este trestia de zahăr!

El spuse:

— Mai am să-ţi pun câteva întrebări, şi am să ţi le pun repede. Poţi să-mi spui, aşadar, fără prea multe vorbe: Ce este mai dulce ca mierea? Ce este mai ascuţit ca paloşul? Ce este mai iute ca urmări decât otrava? Care este bucuria de o clipită? Care este fericirea ce dureză trei zile? Care este ziua cea mai fericită? Care este bucuria de o săptămână? Care este datoria pe care până şi un ticălos nu poate să n-o plătească? Şi care este pacostea ce ne apasă până la mormânt? Care este bucuria inimii? Care este chinul minţii? Care este amarul unei vieţi? Care este boala fără de leac? Care este ocara ce nu se mai poate şterge?

Care este jivina ce trăieşte prin locuri pustii şi sălăşluieşte departe de cetăţi, care fuge de om şi care îngemănează chipul şi firea a şapte vieţuitoare?

Ea răspunse:

— Până a vorbi, vreau mai întâi să-mi dai mantia!

Atunci califul Harun Al-Raşid îi spuse Sympathiei:

— De bună seamă că ai dreptate. Da poate că vei binevoi, din cinstire fată de vârsta lui, să răspunzi tu mai întâi la aceste întrebări!

Ea spuse:

— Mai dulce ca mierea este dragostea copiilor! Limba este mai ascuţită ca paloşul! Bucuria dragostei nu ţine decât o clipită. Fericirea de trei zile este cea pe care o trăieşte soţul la vremea soroacelor soţiei sale, întrucât se mai hodineşte şi el! Ziua cea mai fericită este cea cu noroc la alişverişuri! Bucuria care ţine o săptămână este cea a nunţii! Datoria pe care toată făptură trebuie s-o plătească este moartea! Purtarea cea urâtă a copiilor este pacostea ce ne apasă până la mormânt! Bucuria inimii este solia supusă soţului ei! Chinul minţii este o slugă ticăloasă! Sărăcia este amarul vieţii! Firea cea urâtă este boala fără de leac! Ocara de neşters este necinstirea unei fete! Cât despre jivina care trăieşte în locuri pustii şi fuge de om, aceea este lăcusta, întrucât ea îngemănează chipul şi firea a şapte vietuitoare: are într-adevăr cap de cal, gât de taur, aripi de vultur, picioare de cămilă, coadă de şarpe, pântece de scorpie, şi coarne de gazelă[47]!

[47] În varianta tradusă de M. A. Salie, Sympathia mai răspunde la următoarele întrebări:

„Care sunt porţile gheenei?”

„Sunt şapte, răspunse fata, şi despre ele glăsuiesc versurile:

Djahapiam e una, apoi Laza, şi iar:
Ali-Hatâm, şi Sair, şi mai apoi Sakar:
Pe urmă e Djahim, şi-apoi e Haiya –

Faţă de atâta deşteptăciune şi de atâta ştiinţă, califul Harun Al-Raşid rămase lămurit peste poate şi îi porunci învăţatului Ibrahim ben-Saiyar să-şi dea tinerei mantia. Cărturarul, după ce se lepădă de mantie, ridică în sus mâna dreaptă şi mărturisi de faţă cu toată lumea că fetişcana îl întrecuse la cărturărie şi că ea era minunea veacului.

Atunci califul o întrebă pe Sympathia:

— Ştii să cânţi din alăute şi să le însoţeşti cu glasul tău cântarea?

Ea răspunse:

— Da, de bună seamă!

Numaidecât califul puse să se aducă o alăută într-un toc de atlaz roşu încheiat cu un ciucure mare de mătase galbenă şi închis cu o copcă de aur.

Sympathia scoase alăuta din toc şi văzu că de jur împrejurul ei erau scrijelate aceste stihuri în litere înlănţuite şi înflorate:

Am fost o creangă verde –
Şi păsări cântătoare
Mă învăţau duioase
Să cânt şi eu ca ele.
Acum, sub mâna dulce
A gingaşei fecioare,

Acesta e răspunsul la întrebarea ta.”

„Vorbeşte-mi, spuse an-Nazzam, despre ce glăsuieşte poetul în versurile acestea:

Ca-n două scoici rotunde stă vişiniu-i sânge;
Urechile-i sunt roşii când gura se răsfrânge;
Stăpânul ei cu pliscul lăuntru-i ciuguleşte;
Ca preţ – o jumătate de dirham preţuieşte.

„Aceasta este călimara”, răspunse fata.

Răsună cânt de păsări
În glasul strunei mele[48]*.*

Ea atunci o strânse în braţe, se plecă asupra-i ca o mamă peste sugarul ei, scoase nişte sunete pe douăsprezece glasuri osebite şi, în mijlocul încântării tuturora, cântă cu un glas ce răsună în toate inimile şi stoarse lacrimi de tulburare din toţi ochii[49].

Când isprăvi, califul se sculă în picioare drept şi strigă:

— Sporească-şi în tine darurile sale Allah, o, Sympathia, şi aibă-i întru mila sa pe toţi cei care ţi-au fost dascăli şi pe cei care ţi-au dat zile!

Şi, pe clipă pe dată, puse să i se socotească lui Abul-Hassan zece mii de dinari de aur într-o sută de pungi şi îi spuse Sympathiei:

— Spune-mi, o, copilă minunată, vrei să intri în haremul meu şi să ai un sarai şi o nafaca de trai numai a ta, sau mai degrabă să te întorci cu tânărul acesta, stăpânul tău de mai înainte?

La vorbele acestea, Sympathia sărută pământul dintre mâinile califului...

[48] La M. A. Salie, pe tocul lăutei se află scrise următoarele versuri:

Allah adapă ţara în care creşte-n vânturi
Copacul ce se umple de cânt şi-nfiorare.
Cât timp e verde – păsări îi pun în ramuri cânturi;
Când s-a uscat – el cântă la piepturi de fecioare!

[49] La M. A.Salie, se dau şi versurile cântate:

Dă-ncolo despărţirea
Şi neagra supărare!
În sufletu-mi iubirea
Îţi cere alinare,
Îmi arde-n piept suspinul.
De plânsul meu te-mbună –
Prea mare îmi e chinul.
Iubirea prea nebună!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi şaptea noapte

Spuse:

...Sympathia sărută pământul dintre mâinile califului şi răspunse:

— Allah reverse-şi milele asupra stăpânului nostru califul! Da roaba lui ar vrea să se întoarcă în casa stăpânului ei de mai înainte!

Califul, departe de a se arăta supărat de o atare dorinţă, se înduplecă numaidecât la cererea ei, şi porunci să i se verse în dar alţi cinci mii de dinari, şi îi spuse:

— Deie Allah să fii tot pe atâta de pricepută la dragoste pe cât eşti întru ale minţii!

Pe urmă gândi să pună vârf mărinimiei sale căftănindu-l pe Abul-Hassan într-o slujbă de seamă la sarai; şi îl îngădui printre ortacii săi cei mai de inimă. Pe urmă ridică divanul.

Atunci Sympathia, împovărată cu mantiile cărturarilor, şi Abul-Hassan, încărcat cu pungile cele pline de dinari de aur, ieşiră amândoi din sală, urmaţi de toţi cei din adunare care, tot minunându-se de cele ce văzuseră şi auziseră, ridicau mâinile spre cer şi strigau:

— Unde este pe lume o mărinimie asemenea cu cea a urmaşilor lui Abbas?

— Acestea sunt, o, norocitule sultan, urmă Şeherezada, vorbele pe care preaînvăţata Sympathia le-a rostit în mijlocul adunării cărturarilor şi care, trecute nouă de moştenire prin hronicele domneşti, slujesc de atunci încoace ca învăţătură pentru toate femeile musulmane.

Pe urmă Şeherezada, văzând că sultanul Şahriar îşi şi

încruntase sprâncenele şi cugeta în chip înfricoşat, zori a trece la *Păţaniile poetului Abu-Nowas,* şi începu pe clipă pe dată povestirea, pe când micuţa Doniazada, pe jumătate picotind, se deşteptă dintr-odată, tresărind la auzul numelui de Abu-Nowas, şi se pregătea, cu ochii holbaţi de luare-aminte, să asculte cu toate urechiile ei.

PĂŢANIA POETULUI ABU-NOWAS[50]

Se povesteşte – ci Allah este mai ştiutor – că, într-o bună noapte, califul Harun Al-Raşid, cuprins de nesomnie şi cu mintea tare frământată, ieşi singur din saraiul său şi plecă să dea o roată prin grădinile lui, spre a cerca să-şi înseninеze urâtul. Ajunse aşa dinaintea unui kiosc cu uşa deschisă, da cu intrarea tăiată de trupul unui hadâmb arap adormit pe prag de-a curmezişul. Păşi peste trupul robului şi intră în încăperea care alcătuia acel kiosc, şi văzu mai întâi un pat cu perdelele lăsate, luminat la dreapta şi la stânga de două făclii mari. Lângă pat se afla o măsuţă pe care era o tabla, iar pe tabla o oală de vin acoperită cu o cană mare întoarsă cu fundul în sus.

Califul se miră să găsească asemenea lucruri în kioscul acela de care habar nu avea şi, apropiindu-se de pat, ridică perdelele şi rămase înmărmurit de uimire faţă de frumuseţea adormită ce i se înfăţişă privirii. Era o roabă tânără, frumoasă ca luna în plinătatea sa şi pe care nu o acoperea decât vălul părului ei despletit.

La priveliştea aceea, califul, încântat până peste poate, luă cana care acoperea gura oalei, o umplu cu vin şi rosti în sinea sa: „Pentru trandafirii obrajilor tăi, copilă!” şi o bău

[50] *Abu-Nowas*, unul dintre cei mai mari poeţi ai lumii, a fost un beţiv libertin şi sodomit, căruia i se ierta totul pentru marele său talent. A murit pe la 810-812.

încetişor. Pe urmă se plecă asupra chipului feciorelnic şi aşternu o sărutare pe o aluniţă neagră care surâdea în colţul din stânga al buzelor.

Da sărutul acela, cât fu el de uşor, o trezi pe copila care, dând cu ochii de emirul drept-credincioşilor, se ridică iute în capul oaselor, plină de spaimă. Ci califul o linişti şi îi spuse:

— O, tânără roabă, iacătă o alăută lângă tine! De bună seamă că ştii să scoţi din ea nişte sunete vrăjitoare. Cum m-am hotărât să-mi petrec noaptea aceasta cu tine, măcar că habar nu am cine eşti, nu m-aş mohorî nicidecum să te văd cum o mânuieşti, însoţind-o cu glasul tău!

Atunci tânăra luă alăuta şi, după ce o struni, scoase din ea nişte sunete vrăjite, pe douăzeci şi unul de glasuri osebite[51], încât califul se înflăcără până peste marginile înflăcărării, iar fetişcana, luând aminte la aceasta, nu pregetă a trage foloase. Şi aşa că îi spuse:

— Sufăr, o, cârmuitorule al drept-credincioşilor, de răutăţile sorţii!

Califul întrebă:

— Da cum aşa?

Ea spuse:

— Fiul tău El-Amin, o, cârmuitorule al drept-credincioşilor, m-a cumpărat acum câteva zile pe zece mii de dinari spre a-ţi da în dar făptură mea. Ci soţia ta Sett Zobeida, luând ştire de rostul acesta, i-a întors fiului tău banii pe care îi cheltuise pentru cumpărarea mea şi m-a dat pe mâinile

[51] La M. A. Salie, se redau şi versurile pe care le cântă tânăra:

Glasul iubirii-n sufletul meu plânge
Şi toţi îmi văd aleanul ce mă frânge.
Durerea grea îmi şade mărturie
Că sufletul meu se robeşte ţie.
Şi nu-mi ascund nemistuitul dor,
Ci-mi plâng iubirea-n ochii tuturor.
Pe nimeni n-am iubit până la tine –
Allah îmi ştie lacrimile bine!

unui hadâmb arap ca să mă încuie în kioscul acesta lăturalnic!

Când auzi atare spuse, califul rămase până peste poate de supărat şi îi făgădui copilei că are să-i dea a doua zi un sarai numai pentru ea, cu o nafaca vrednică de frumuseţea ei. Pe urmă, după ce o luă o dată în stăpânire, ieşi cu grabă, îl trezi pe hadâmbul adormit şi îi porunci să se ducă numaidecât să-i dea de ştire poetului Abu-Nowas că trebuie să vină pe dată la sarai.

Într-adevăr, califul avea năravul să trimită după poet ori de câte ori avea vreo supărare, ca să-l asculte cum ticluieşte cântece sau să-l vadă cum pune în stihuri vreo întâmplare pe care i-o povestea.

Hadâmbul se duse aşadar acasă la Abu-Nowas şi, negăsindu-l acolo, porni să-l caute prin toate locurile obşteşti din Bagdad şi, până la urmă, îl găsi într-un rateş de pomină rea din fundul mahalalei de la Poarta Verde. Se apropie de el şi îi spuse:

— O, Abu-Nowas, te cheamă stăpânul nostru, califul!

Abu-Nowas izbucni în râs şi răspunse:

— Cum vrei tu, o, taică al albeţelor, să mă mişc de aici, când sunt ţinut zălog de un flăcăiaş prieten cu mine?

Hadâmbul întrebă:

— Unde este şi care este acela?

El răspunse:

— Este un puştan zarif şi cu obrajii fragezi şi gingaş. I-am făgăduit o danie de o mie de drahme; da cum nu am la mine banii, nu pot să plec în chip cuviincios până nu-mi plătesc datoria!

La vorbele acestea, hadâmbul strigă:

— Pe Allah! Abu-Nowas, arată-mi-l pe băiatul acela şi, dacă chiar este aşa de zarif pe cât pari a da tu de înţeles, totul ţi se va ierta, şi cu prisosinţă!

Pe când şedeau ei aşa de vorbă, puştanul îşi arătă capul cel frumos în deschizătura uşii, iar Abu-Nowas oftă întorcându-se înspre el:

— Dacă ramul s-ar clătina, ce cânt de păsări ar mai fi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi opta noapte

Spuse:

...Dacă ramul s-ar clătina, ce cânt de păsări ar mai fi!

Atunci băiatul intră de-a binelea în sală. Era într-adevăr de cea mai mare frumuseţe şi era îmbrăcat cu trei tunici puse una peste alta şi de culori osebite: cea dintâi era cu totul albă, cea de a doua roşie, cea de a treia neagră.

Când Abu-Nowas îl văzu mai întâi îmbrăcat în alb, simţi cum izbucneşte în mintea lui focul stihuirii, şi ticlui în cinstea sa stihurile acestea:

El se ivi în haina-i albă
Ca laptele; cu ochii galeşi
Arzând sub pleoapele-i albastre;
Şi cu gingaşii trandafiri
De pe obrajii-i dulci; şi parcă
Înălţând laude în cale-şi
Celui ce-a zămislit atâtea
Amăgitoare-nchipuiri!

Iar eu îi strig cu jale multă:
„Cum treci aşa pe lângă mine,
Când eu m-aş da de bunăvoie
Şi fericit pe mâna ta,
Cum ceea ce-i sortit spre jertfă

Stă cu privirile senine
Sub lovitura celui care
Urmează viaţa să i-o ia?”
El îmi răspunde: „Nu mai spune
O vorbă, ci priveşte, iată,
Ce-a zămislit Zămislitorul!
Nimic nu-i veşted şi nici calp:
Alb îmi e trupul, haina albă,
Şi faţa-mi albă-i, fără pată,
Şi soarta mi-e la fel de albă –
E alb din alb, şi alb pe alb!

Când auzi stihurile acestea, puştiul zâmbi a râde şi se dezbrăca de haina cea albă ca să se arate numai în roşu. La priveliştea aceea, Abu-Nowas simţi cum îl potopeşte cu totul tulburarea poeticească şi, pe clipă, ticlui stihurile acestea:

El se ivi în haine roşii
Ca şi cruntata-i amăgire!
Iar eu strigai în aiurare:
„Cum poţi tu, cel strălucitor
Ca luna, să-ţi aprinzi deodată
Obrajii, fără şovăire,
Cu-al nostru sânge să-mbraci haina
Însângeraţilor bujori?”

El îmi răspunde: „Zorii proaspeţi
Mi-au dat veşmânt întâia oară.
Acum în flăcări mă îmbracă
Măreţul soare! Iată cum
De flăcări mi-s obrajii, haina!
Şi buzele îmi sunt de pară!

Şi-i roşu vinul lor, şi roşu-i
Pe roşu, totu-i roşu-acum!

Când auzi stihurile acestea, puştanul îşi aruncă dintr-o zvâcnire tunica roşie şi se ivi îmbrăcat în haina cea neagră pe care o purta de-a dreptul pe piele şi care îi închipuia şi mai bine mijlocelul cel strâns cu un brâu de mătase. Şi Abu-Nowas, la priveliştea aceea, fu cuprins până peste măsură de aiurare şi ticlui stihurile acestea în cinstea lui:

El se ivi în haine negre
Ca noaptea, neprivind la taina
Din sufletu-mi. Şi-i spun: „Nu vezi
Cum ard de tot şi nu mai pot?
Ah, văd acum: ti-e negru părul,
Şi ochii negri, neagră haina,
Ca neagra mea ursită! Negrit
Pe negru, numai negru, tot!”

După ce îl văzu pe flăcău şi auzi stihurile acelea, trimisul califului îl iertă în sufletul său pe Abu-Nowas şi se întoarse pe clipă pe dată la sarai, unde îi tărăşi califului întâmplarea care i se căşunase lui Abu-Nowas şi îi istorisi cum se zălogise poetul într-un rateş, neputând să plătească banii făgăduiţi puştanului cel zarifl

Atunci califul, tare zădărit, da şi înveselit totodată, îi dete hadâmbului banii de trebuinţă slobozeniei de sub zălog şi îi porunci să se ducă să-l scoată de acolo într-o clipită şi să i-l aducă dinainte, fie cu bună voie, fie cu de-a sila.

Hadâmbul dete fuga să împlinească porunca şi se întoarse curând, sprijinindu-l cu greu pe poetul care se clătina, aburit de băutură. Iar califul îl certă cu un glas pe care se străduia să-l facă mânios; pe urmă, văzând că Abu-Nowas hohotea de râsete, se duse lângă el, îl luă de mână

şi porni cu el înspre kioscul în care se afla copilandra[52].

Când o văzu cum şedea pe pat şi învăluită toată numai în mătase albastră şi cu chipul coperit cu un văl străveziu de mătase sinilie, pe copila cea cu ochi mari şi negri care zâmbea a râde de schimele lui, Abu-Nowas se simţi dintr-odată trezit din beţie, ba, pe deasupra, îl mai şi cuprinse pojarul minunării, încât, stârnit pe clipă, ticlui stihurile acestea în cinstea ei:

Frumoasei cea cu văl albastru-i spune:
„Să-i fie milă de cel ars de chin.”
Spune-i: „Mă-nchin la alba ta minune,
Cum nu-i nici trandafir şi nici iasmin.

[52] La M. A. Salie, califul îi cere poetului: „Procitește-mi stihurile în care se spune: «Ah, cine eşti? Ce cauţi?...»” Şi Abu-Nowas procitește:

Se delungise noaptea fără de somn, târziu.
Pustiu mi-era în suflet, şi-n inimă pustiu.
Şi m-am sculat să-mi scutur aleanul fără grai
Şi-am părăsit iatacul şi umbra din sarai.
Mergeam de unul singur. Ca într-un vis. Apoi.
Văd nişte plete negre pe nişte umeri goi.
Erau ca luna plină în slăvile senine.
Ca mlaja unei sălcii stând gata să suspine.
Sorb vinul dintr-o cupă, întârziind cuminte.
Sărut apoi lumina ce-mi strălucea-nainte.
Şi-atunci din somn tresare deodată şi se-ndoaie
Ca ramura sub greul potopului de ploaie.
Pe urmă, ridicându-şi privirile deodată:
„Ah, cine eşti? Ce cauţi?” întreabă speriată.
Eu îi răspund minunii: „Un oaspete-ţi sosi
Şi cere-adăpostire până spre zori de zi!”
Iar ea: „Stăpâne-doamne, pofteşte! Mă supun
Cu văzul, cu auzul cu tot ce am mai bun!”

Şi califul îi spune poetului: „Bătu-te-ar Allah! parcă ai fi fost de faţă lângă noi!”

Dă-mi zâmbetu-ţi cum nu-s mărgăritare,
Cum nu-s rubine să-l asemuiesc!
Dă-mi ochii-ţi fără neagra defăimare
Cu care cei pizmaşi mă ponegresc!”

După ce Abu-Nowas îşi isprăvi ticluirea, copila îi aduse o tabla cu băuturi califului[53], care, vrând să se veselească, îl pofti pe poet să bea singur tot vinul din pocal. Abu-Nowas se supuse cu bunăvoie şi nu trecu mult până ce să simtă asupra minţilor sale urmările ameţitoare ale băuturii. Atunci îi veni o toană califului, spre a-l speria pe Abu-Nowas, să se ridice deodată şi, cu spada în mână, să se repeadă asupra lui, prefacându-se că dă să-i taie căpăţâna.

La priveliştea aceea, Abu-Nowas, speriat, o luă la goană prin sală ţipând cât îl ţinea gura; iar califul fugea după el prin toate colţurile, împungându-l cu vârful spadei. Apoi îi spuse într-un sfârşit:

— Gata! Întoarce-te la locul tău să mai bei o cupă! Şi totodată îi facu semn copilei să ascundă cupa, lucru pe care ea îl şi făcu pe dată, ascunzând cupa sub rochie. Ci Abu-Nowas, cu toată beţia lui, băgă de seamă şi ticlui pe loc stihurile acestea:

Ciudată-ncurcătură
E-ncurcătura mea:
O tânără cuminte

[53] La M. A. Salie, aici se intercalează următoarele:

„Şi când Abu-Nowas îşi încheie poezia, roaba îi aduse vin califului, apoi luă alăuta în mâini şi, după pestref, cântă stihurile acestea:

Darnic eşti numai cu alţii, iar cu mine crunt mereu?
Altora le dai iubirea, mie numai chinul greu!
Dacă-n dragoste pe lume s-ar afla judecător,
Jeluimu-i-aş să-mi deie parte după chin şi dor!
De m-alungi şi nu mi-îngâdui nici să-ţi trec pe lângă prag.
Eu din depărtări sărutul tot ţi-l mai trimit cu drag!”

Se schimbă într-o hoaţă
Şi-mi fură dulcea cupă;
Apoi sub fusta-i grea
O pune la fereală –
Să vezi ce boroboaţă!
La locul tocmai unde
Eu însumi m-aş băga.
Eh, locu-acela nu pot
Şi n-am să-l dau pe faţă
Din dragostea mea pentru
Califul de colea!

Când auzi stihurile acestea, califul se puse pe râs şi, cu chip că şuguieşte, îi spuse lui Abu-Nowas:

— Pe Allah! din ceasul de-acum m-am hotărât să te căftănesc într-o slujbă înaltă. De-aci vei fi căpetenia evghenită peste codoşii din Bagdad!

Abu-Nowas începu să pufnească şi i-o întoarse pe clipă:

— Păi dacă-i pe-aşa, o, căpetenie a drept-credincioşilor, mă pun sub poruncile tale şi mă rog ţie să-mi spui de nu carecumva ai trebuintă de codoşlâcul meu?

La vorbele acestea, califul fu cuprins de o mânie mare şi răcni la hadâmb să se ducă numaidecât să-l cheme pe Massrur, spătarul, împlinitorul judeţelor sale. Şi peste câteva clipite, Massrur şi sosi, iar califul îi porunci să-l dezbrace pe Abu-Nowas de toate hainele de pe el...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute nouăzecea noapte

Spuse:

...şi califul îi porunci să-l dezbrace pe Abu-Nowas de toate hainele de pe el, să-i aşeze un samar pe spinare, să-i pună un căpăstru, să-i înfigă o strămurare în fund, şi să-l poarte dichisit aşa pe dinaintea tuturor iatacurilor cadânelor şi ale celorlalte roabe, ca să poată sluji de batjocură tuturor celor ce sălăşluiau la sarai, pe urmă să-l mâie la poarta cetăţii şi, dinaintea întregului norod al Bagdadului, să-i taie capul şi să i-l aducă pe o tabla. Şi Massrur răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi numaidecât se şi apucă de treabă spre a împlini poruncile califului.

Îl luă, aşadar, pe Abu-Nowas, care socotea cu totul zadarnic să încerce a mai întoarce mânia califului, şi, după ce îl dichisi în chipul poruncit, porni să-l preumble încetişor pe dinaintea feluritelor iatacuri al căror număr era întocmai cât al zilelor dintr-un an.

Or, Abu-Nowas, a cărui faimă de poznaş era ştiută de tot saraiul, nu zăbovi a stârni mila tuturor femeilor care, spre a-şi arăta mai limpede mila lor, fiecare la rându-i, începură să-l potopească cu aur şi cu giuvaieruri, şi până la urmă se strânseră şi porniră în urma lui, spunându-i tot felul de vorbe bune; până ce vizirul Giafar Al-Barmaki, care tocmai trecea pe acolo spre a se duce la sarai unde era chemat de o treabă de cea mai mare însemnătate, îl zări ba cum plângea, ba cum se jeluia, şi îi spuse:

— Au tu eşti, Abu-Nowas? Da ce fărădelegei ai săvârşit de eşti pedepsit aşa?

El răspunse:

— Pe Allah! nu am săvârşit nici baremi mireasma unei nelegiuiri! Nu am făcut decât să procitesc câteva dintre stihurile mele cele mai frumoase dinaintea califului, care, în chip de mulţămită, m-a blagoslovit cu hainele lui cele mai frumoase!

Califul, care în clipita aceea se afla aproape de tot, ascuns pe după o uşă de la un iatac, auzi răspunsul lui Abu-Nowas şi nu se mai putu ţine să nu izbucnească în râs. Îl iertă pe Abu-Nowas, îi dărui un caftan de fală şi o grămadă de bani şi îl păstră, ca şi în trecut de soţ al său nedespărţit la ceasurile lui de urât[54].

După ce Şeherezada sfârşi de istorisit păţania aceasta a poetului Abu-Nowas, micuţa Doniazada, care râsese cuprinsă de un râs înghesuit pe care şi-l tot înăbuşea degeaba în chilimul pe care şedea ghemuită, dete fuga la soră-sa şi îi spuse:

— Pe Allah! surioara mea Şeherezada, ce duhlie este povestea aceasta şi ce nostim era de privit Abu-Nowas strâvestit! Tare ai fi dulce de ne-ai mai istorisi câte ceva despre el!

Ci sultanul Şahriar pufni:

— Nu îmi place chiar deloc Abu-Nowas ăla! Dacă ţii numaidecât să-ţi vezi capul retezat într-o clipită, nu ai decât să urmezi a-i istorisi năzbâtiile. De nu, şi ca să izbutim să trecem şi noaptea asta, grăbeşte să-mi spui vreo poveste cu călătoriri; întrucât, din ziua când împreună cu fratele meu Şahzaman, sultanul de la Samarkand Al-Ajam, am drumeţit prin ţările cele depărtate, în urma păţaniei cu soţia mea cea afurisită căreia am pus să i se taie capul, m-a prins cheful de tot ceea ce are vreo

[54] La M. A. Salie, anecdota se încheie cu mult înainte de finalul acesta, exact la sfârşitul ultimelor versuri spuse de Abu-Nowas, cu următoarele: „Şi cârmuitorul drept-credincioşilor spuse: «Bătu-te-ar Allah, da cum de ai dibăcit toate astea? Ci ne învoim cu cele rostite de tine!» Şi porunci să i se dea haine de fală şi o mie de dinari, iar Abu-Nowas plecă voios.”

legătură cu călătoriile cele pline de învăţăminte. Dacă dar vei şti vreo poveste cu adevărat plăcută de ascultat, nu zăbovi s-o începi; căci în noaptea aceasta nesomnia mea este mai amarnică decât oricând!

La vorbele acestea ale sultanului Şahriar, vorbăreaţa de Şeherezada strigă:

— Chiar că aceste poveşti de călătorie sunt cele mai uluitoare şi mai desfătătoare dintre toate câte le-am povestit! Va să judeci numaidecât, o, norocitule sultan; întrucât chiar că nu se află în nicio carte vreo poveste de asemuit cu cea a călătorului pe care îl cheamă Sindbad Marinarul[55]. Şi tocmai cu povestea aceasta aş vrea să te desfat, o, norocitule sultan, de vreme ce binevoieşti a-mi îngădui!

Şi pe dată Şeherezada istorisi:

[55] Pronunţia arabă a numelui vestitului personaj este *Sindabad.* Păstrăm însă termenul consacrat la noi, adică cel de *Sindbad.*

POVESTEA CU SINDBAD MARINARUL

Mi s-a povestit şi mie că, pe vremea calfului Harun Al-Raşid, în cetatea Bagdadului trăia un ins pe care îl chema Sindbad Hamalul. Era un biet om sărac şi se deprinsese, spre a-şi dobândi pâinea cea de toate zilele, să care poveri pe cap. Înrt-o bună zi se brodi să care o povară tare grea; şi taman ziua aceea era o zi peste fire de caldă; încât hamalul se chinuia amarnic cu povara şi asuda cumplit. Arşiţa se făcuse de neîndurat, când, într-un sfârşit, hamalul tocmai trecea pe dinaintea unei case care pesemne că era a vreunui negustor bogat, judecând după pământul care, de jur împrejur, era măturat bine şi stropit cu apă de trandafiri. Sufla o adiere tare plăcută; iar lângă poartă se afla o laviţă mare şi albă pe care să tot stai. Încât hamalul Sindbad, ca să se odihnească şi să mai soarbă oleacă de aer curat, îşi puse sarcina pe laviţa cu pricina, şi simţi numaidecât o adiere ce răzbătea pe poarta aceea până la el, curată şi plină de o mireasmă dulce; aşa că se desftă de toate acestea, şi şezu şi el jos la un capăt al laviţei. Atunci îi ajunse la urechi un zvon de strune şi de alăute care însoţeau nişte glasuri răpitoare ce cântau nişte cântece într-o limbă aleasă; şi-i mai ajunseră la ureche şi nişte glasuri de păsări cântăreţe care îl proslăveau pe Allah preaînaltul în graiuri vrăjite; şi osebi, printre altele glasuri de turturele, de privighetori, de mierle, de bulbiulii, de guguştiuci şi de hulubi râzători. Atunci se minună în sufletul

său şi, de desfătarea mare pe care o trăia, îşi îţi capul prin crăpătura porţii şi văzu, în fund, o ditamai grădină prin care foiau slujitori tineri, şi robi, şi slugi, şi inşi de toate cinurile şi se aflau lucruri ce nu s-ar fi putut găsi decât pe la casele de crăimi şi de sultani.

După aceea, răbufni înspre el o pală de miresme de bucate minunate şi isptite, pală în care se amestecau tot soiul de aburi îmbietori de la fel de fel de bunătăţuri şi de băuturi de neam ales. Atunci hamalul nu se mai putu ţine să nu ofteze; şi îşi întoarse ochii înspre cer şi strigă:

— Slavă ţie Doamne Atoatefăcător şi Atoatedătător! Că tu îi dai bunurile tale cui îţi place, fără de nicio socotinţă! O, Dumnezul meu! dacă strig către tine, nu o fac spre aţi cere socoteală de faptele tale, întrucât făptură nu are a-l socoti cu nimica pe Domnul său cel Atotputernic! Da iau şi eu aşa seama! Mărire ţie! Tu dai şi bogăţia şi sărăcia, tu înalţi şi tot tu coborî, cum ţi-s voile, şi eşti pururi drept, măcar că noi nu putem pricepe! Aşa, ia uite la stăpânul aestei case bogate… E norocit până peste marginile fericirii! Trăieşte în desfătarea miresmelor acestea vrăjitoare, a aburilor aceştia îmbietori, a bucatelor acestea ispitite, a băuturilor acestea alese fără de samăn! E fericit şi voios şi tare mulţumit, pe când alţii, eu de pildă, sunt la capătul cel mai de pe urmă al ostenelii şi al sărăciei!

Pe urmă hamalul îşi sprijini obazul în palmă şi, din toate beregăţile lui, cântă stihurile acestea, pe care le ticluia tot atunci:

Vreun biet sărac fără de casă
S-a mai văzut ca, într-o zi,
Într-un sarai al lui deodată
Să-i fie dat a se trezi?
Mie mi-e dată doar trezirea

Tot mai sărac, şi zi a zi.

Iar sărăcia mea sporeşte
Pe măt i-i dat mai greu să poarte
Poveri sporite pe grumazul
Trudit şi-ncovoiat de moarte –
Pe când voioşi şi-n tihnă alţii
Petrec la sânul bunei soarte!

Schimba-se-va vreodată oare
Şi-ntoarce-mi-se-va spre bine
Ursita care fără preget
Sub grelele-i poveri mă ţine?
Ah, oare ghiftuiţii vieţii
Nu sunt tot oameni ca şi mine?

Ca mine sunt şi ei, aşa e!
Ci tot nu mi se curmă chinul:
Ca ei degeaba sunt, se vede!
Ni se asemuie preaplinul
Aidoma precum oţetul
E asemuitor cu vinul!

O, Doamne, dacă pentru mine
Nu ai nimic din câte toate,
Nu socoti că-ţi fac vreo vină
Sau că vreau să te judec, poate.
Eşti darnic, bun, atotputernic!
Şi ce faci tu – faci cu dreptate!

Când sfârşi de cântat stihurile acestea, Sindbad Hamalul se sculă şi dete să-şi pună iarăşi povara pe cap şi să-şi vadă de drum, când iacătă că pe poarta de la sarai ieşi venind înspre el un rob mititel, cu chip zarif, nurliu la înfăţişare, cu

haine tare mândre, care îl luă gingaş de mână spunându-i:

— Hai să vorbeşti cu stăpânul meu, întrucât doreşte să te vadă!

Hamalul, tare fâstâcit, se tot căzni să născocească vreo pricină care să-l poată scăpa de a-l urma pe robul cel tinerel, da degeaba. Aşa că îşi lăsă povara la portar în tindă şi intră împreună cu copilul în curte.

Văzu o casă strălucită, plină de slugi alese şi cuviincioase, iar în mijlocul casei se deschidea o sală largă în care fu poftit. Dete acolo peste o adunare mare de oameni, alcătuită din nişte inşi cu înfăţişare falnică şi din nişte oaspeţi tare simandicoşi. Băgă de seamă că erau şi flori de toate neamurile, mirosne de toate felurile, bunătăţuri de toate soiurile, zaharicale, peltea de migdale, poame minunate, şi un potop uluitor de tablale pline cu miei rumeniţi şi cu bucate scumpe, şi alte tablale pline cu băuturi făcute din zeamă de struguri. Mai luă seama şi la nişte scule de cântat pe care le ţineau pe genunchi nişte roabe frumoase ce şedeau jos rânduite cum se cere, fiecare după rostul care îi era menit.

În mijlocul sălii, printre ceilalţi meseni, hamalul zări un bărbat cu chip falnic şi luminat, cu o barbă albită de ani, cu trăsături tare alese şi tare plăcute de privit, şi cu o înfăţişare care era întru totul plină numai de cuviinţă, de bunătate, de evghenie şi de măreţie.

Dacă văzu acestea toate, hamalul Sindbad...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi una noapte

Spuse:

...Dacă văzu acestea toate, hamalul Sindbad rămase năuc şi îşi zise în sineşi: „Pe Allah! locuinţa aceasta este vreun sarai de pe tărâmul ginnilor cei atotputernici, ori palatul vreunui împărat, ori al vreunui sultan!” Apoi grăbi să ia înfăţişarea pe care o cereau buna-creştere şi buna-cuviinţă, făcu temenelile de bună pace dinaintea tuturor celor de acolo, rosti urările ce li se cădeau, sărută pământul dintre mâinile lor, şi la urmă rămase în picioare, cu capul plecat a cinstire şi sfială.

Atunci stăpânul casei îi spuse să se apropie şi îl pofti să stea jos lângă el, apoi, după ce îi ură bun venit cu un glas tare prietenos, îi dădu să mănânce, îmbiindu-l cu tot ce avea mai acătării, şi mai ispititor, şi mai cu iscusinţă gătit din toate bucatele câte umpleau tablalele. Iar Sindbad Hamalul nu pregetă a face cinste îmbierilor, da numai după ce rosti vorbele de preamărire a Celui Preaînalt. Mâncă dară pe săturatele; apoi îi mulţumi lui Allah, spunând:

— Preamărit fie El în toată împrejurarea!

După care se spălă pe mâini şi mulţumi tuturor mesenilor pentru bunăvoinţă.

Numai atunci stăpânul, urmând datinele care nu îngăduie să-l întrebi nimica pe un oaspete decât după ce i-ai dat să mănânce şi să bea, îi spuse hamalului:

— Fii binevenit aici! Poartă-te întocmai precum ţi-e placul! Fie-ţi ziua binecuvântată! Ci, o, oaspete al meu, poţi să-mi spui cum te cheamă şi ce meserie ai?

El îi răspunse:

— O, stăpâne al meu, mă cheamă Sindbad Hamalul, iar meseria mea stă în aceea de a purta pe cap poveri, în schimbul unei plăţi.

Stăpânul locului zâmbi a râde şi îi spuse:

— Află, o, hamalule, că numele tău este la fel cu numele meu, întrucât pe mine mă cheamă Sindbad Marinarul!

Apoi urmă:

— Mai află, o, hamalule, că dacă te-am rugat să vii aici, am facut-o ca să-ţi mai aud o dată stihurile cele frumoase pe care le-ai cântat când şedeai afară pe laviţă!

La vorbele acestea, hamalul rămase tare încurcat şi spuse:

— Allah fie asupra-ţi! nu mă dojeni prea tare pentru fapta aceea necugetată; că nevoile, truda şi sărăcia, care nu îţi mai lasă nimica în mână, îl învaţă pe om necuviinţa, prostia şi neobrăzarea!

Ci Sindbad Marinarul îi spuse lui Sindbad Hamalul:

— Să nu-ţi fie deloc ruşine de ceea ce ai cântat şi să nu fii stânjenit nicidecum aici, întrucât de astăzi înainte eşti fratele meu. Numai grăbeşte, rogu-te, de-mi cântă stihurile acelea pe care le-am auzit şi care tare m-au mai încântat!

Atunci hamalul cântă stihurile cu pricina, care îl bucurară până peste poate pe Sindbad Marinarul.

Încât, când stihurile se încheiară, Sindbad Marinarul se întoarse înspre Sindbad Hamalul şi îi spuse:

— O, hamalule, află că şi eu am o poveste care este uluitoare şi pe care o ţin ca să ţi-o istorisesc la rându-mi. Aşa că am să-ţi spun toate păţaniile câte mi s-au întâmplat şi toate încercările câte le-am pătimit până să răzbat la fericirea de acum şi să locuiesc în palatul acesta. Şi ai să vezi atunci cu preţul câtor cumplite şi ciudate cazne, cu preţul câtor belele, al câtor necazuri şi al câtor prăpăduri la început am dobândit bogăţiile acestea în mijlocul cărora mă vezi că trăiesc la bătrâneţele mele. Că tu de bună seamă că habar nu ai de cele şapte călătorii nemaipomenite pe care le-am făcut eu şi că fiecare dintre aceste călătorii în parte este un lucru atâta de peste fire, încât, numai de cugeţi la ele, şi rămâi năuc şi uluit până peste poate. Da tot ceea ce va să vă povestesc, ţie şi tuturor preacinstiţilor mei oaspeţi, nu mi s-a întâmplat la urma urmei decât pentru că aşa

fusese hotărât dintru început de către ursită şi pentru că tot ceea ce este scris trebuie să se împlinească, fără a fi chip să ocoleşti ori să scapi!

Cea dintâi istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este călătoria lui cea dintâi

Aflaţi, o, voi toţi, domniile voastre, o, prea strălucitilor, şi tu, preacinstite hamal care te numeşti ca şi mine Sindbad, că tatăl meu a fost unul dintre cei mai mari printre semenii săi şi printre negustori. Avea la casa lui bogăţii fără de număr, de care se slujea fără de contenire spre a împărţi mile la cei săraci, da cu chibzuinţă, întrucât la moartea sa mi-a lăsat de moştenire, pe când eram încă la o vârstă fragedă, avuţii multe, moşii şi sate.

Când am ajuns la vârsta de bărbat, am pus mâna pe toate acestea şi mi-a plăcut să mănânc mâncăruri nemaipomenite şi să beau băuturi nemaipomenite, să leg chelemet cu tot soiul de tineri şi să mă fudulesc cu haine peste fire de scumpe, şi să benchetuiesc cu prieteni şi cu cei de-o seamă cu mine. În felul acesta am ajuns să mă încredinţez că tot aşa are să ţie mereu, spre marele meu folos. Şi urmai să trăiesc mai departe aşa un lung răspăs de vreme, până ce într-o zi, întorcându-mă din rătăcirea mea şi venindu-mi în minţi, luai seama că bogăţiile mi se fituiseră, starea mi se schimbase şi bunurile mi se duseseră. Atunci, trezindu-mă de-a binelea din trândăvia mea, mă pomenii pradă spaimei şi năucirii că voi ajunge într-o zi la o bătrâneţe în ticăloşie. Şi tot atunci îmi veniră în minte nişte vorbe pe care răposatului taică-meu îi plăcea să le tot spună, vorbele stăpânului nostru Soleiman ben-Daud (asupra lor a amândurora fie rugăciunca şi pacea!): *Trei*

lucruri sunt mai de dorit decât altele trei: ziua morţii este mai puţin amarnică decât ziua de naştere, un câine viu face mai mult decât un leu mort, şi mormântul este mai de râvnit decât sărăcia.

La gândurile acestea, mă sculai pe clipă şi, pe dată, adunai ceea ce îmi mai rămăsese din haine şi din lucrurile de casă şi le vândui fără de zăbavă la mezat, dimpreună cu toate rămăşiţele câte se mai aflau sub mâna mea, ca bunuri, acareturi şi pogoane. Într-acest chip, strânsei o sumă de trei mii de drahme...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi doua noapte

Spuse:

...strânsei într-acest chip o sumă de trei mii de drahme, şi numaidecât îmi veni în cap să mă călătoresc înspre meleagurile şi ţările altor oameni, căci îmi amintii de vorbele poetului, care a spus:

E mai frumoasă faima dobândită
Prin trudă grea, căci faima, pasă-mi-te.
Este copila cea nemuritoare
A multor nopţi de trudă, nedormite!

Cel dornic de-a avea mărgăritare,
De orice fel, să nu se mai înşele:
Întâi şi-ntăi să se scufunde-n mare
Spre-a strânge bogăţiile acele!

Zadarnice rămân, până la moarte.

Nădejdile celui ce nu asudă,
Celui ce vrea numai să aibă parte
De faima lumii, fără nicio trudă.

Aşa că, fără a mai pregeta, dădui fuga în suk unde făcui cu grijă o grămadă de târguieli de fel de fel de mărfuri şi de mărunţişuri de toate soiurile. Cărai de îndată totul pe puntea unei corăbii pe care se şi aflau mai mulţi negustori gata de plecare, şi, cu sufletul dedat de-acuma cu gândul mării, văzui corabia cum se depărtează de Bagdad şi coboară pe fluviu până la Bassra, lângă mare.

De la Bassra, naia îşi îndreptă pânzele înspre largul mării şi apoi, vreme de zile şi nopţi, plutirăm trecând de la un ostrov la alt ostrov, şi dintr-o mare într-altă mare, şi de la un pământ la alt pământ! Şi la fiecare loc unde coboram, ne vindeam mărfurile ca să cumpărăm altele şi izbuteam nişte trocuri şi nişte schimburi tare prielnice.

Într-o zi, pe când pluteam de mai multe zile fără a mai fi zărit pământ, văzurăm cum răsare din mare un ostrov ce ni se păru, după verdeaţa lui, vreo grădină minunată dintre grădinile raiului. Încât reizul corăbiei binevoi să tragă la ţărm şi, odată ancora aruncată şi scara lăsată, ne îngădui să coborâm pe uscat.

Noi, negustorii toţi, coborârărăm luând cu noi toate cele de trebuinţă pentru hrană, precum şi sculele de bucătărit. Unii se apucară să aprindă focul şi să gătească de mâncare şi să spele rufele, în vreme ce alţii se mulţumiră să se preumble, să se desfete şi să se hodinească de ostenelile de pe mare. Eu fusei dintre cei care râvniră să se preumble şi să se bucure de frumuseţile verdeţei de care erau acoperitc ţărmurile acelea, uitând cu totul şi de masă şi de băutură.

Pe când ne lăfaiam noi aşa, simţirăm dintr-odată cum ostrovul se cutremură din toate măruntaiele lui şi cum ne trage o izbitură atâta de cumplită, încât ne azvârli la câteva

picioare în sus de la pământ. Şi, într-aceeaşi clipită, îl văzurăm pe reizul corăbiei că se iveşte la capătul de dinainte al naiei, şi cu un glas amarnic şi cu nişte semne înfricoşate ţipa înspre noi:

— O, călătorii mei, fugiţi! Degrabă! Suiţi-vă iute pe punte! Lăsaţi tot! Lepădaţi-vă de tot ce aveţi acolo şi scăpaţi-vă sufletele! Fugiţi de genunea care vă aşteaptă! Daţi zor repede! Că ostrovul pe care vă aflaţi nu e niciun ostrov! E un chit uriaş! S-a pripăşit în mijlocul mării acesteia din vremurile de demult; şi i-au crescut copacii pe spinare, din nisipurile pe care le-a adus marea! L-aţi trezit din somnul lui! I-aţi tulburat tihna şi i-aţi stricat mulţumirea aprinzând focul pe spinarea lui! Şi iacătă-l că se mişcă! Fugiţi, că are să se scufunde în marea care are să vă înghită fără de întoarcere! Fugiţi! Lăsaţi tot! Eu mă duc!

La vorbele acestea ale căpitanului, călătorii înfricoşaţi îşi lăsară acolo toate lucrurile, şi haine, şi scule, şi căldări, şi o luară la goană înspre corabia care îşi şi trăsese ancora. Câţiva izbutiră să ajungă taman la ţanc; alţii nu mai izbutiră. Întrucât chitul se şi urnise din loc şi, după câteva zvâcnituri înfricoşate, se cufundă în mare cu tot ce se afla pe spinarea lui, iar valurile care se izbeau şi se întreizbeau se închiseră la loc deasupra lui şi deasupra lor pe totdeauna.

Or, eu fusei din rândul celor ce rămaseră părăsiţi pe chitul acela şi se înecară!

Ci Allah Preaînaltul mă izbăvi şi mă scăpă de la înec punându-mi sub mână o bucată de lemn scobit, o copaie din cele mari pe care le aduseseră călătorii ca să-şi spele rufele în ea. Dintru-ntâi mă agăţai de copaie, pe urmă izbutii să încalec deasupra ei, cu nişte cazne amarnice pe care mă făcură în stare să le săvârşesc primejdia şi dragostea de sufletul meu, care îmi era scump! Atunci

începui să bat apa cu picioarele precum cu nişte vâsle, în vreme ce valurile se jucau cu mine şi mă făceau să mă răstorn ba la dreapta, ba la stânga!

Cât despre căpitan, acela dete zor a se depărta, cu toate pânzele în vânt, dimpreună cu cei pe care putuse să-i scape, fără să se mai îngrijeze de cei care mai pluteau încă. Aceştia nu zăboviră a pieri, pe când eu vâsleam cu picioarele, trudindu-mă din toate puterile, ca să încerc a ajunge corabia pe care o urmai aşa cu ochii până ce îmi pieri din vedere, şi peste mare se lăsă noaptea, aducându-mi încredinţarea pierderii şi a părăsirii mele.

Rămăsei să lupt astfel cu genunea vreme de o noapte şi o zi întreagă. Până la urmă, vântul şi curgerea valurilor mă împinseră până la ţărmurii unei insule povârnite, acoperiţi cu ierburi agăţătoare ce coborau de-a lungul râpelor şi se scăldau în mare. Mă agăţai de răgăliile acelea şi izbutii, ajutându-mă cu picioarele şi cu mâinile, să mă caţăr până sus pe mal.

Atunci, scăpat astfel de la o pieire atâta de neîndoielnică, mă gândii să-mi cercetez trupul, şi văzui că era plin de vânătăi, iar picioarele îmi erau umflate şi pecetluite de urmele de muşcături făcute de peştii care îşi umpluseră pântecul cu carnea mea. Da eu nu simţeam nicio durere, aşa de amorţit eram de truda şi de primejdia prin care trecusem. Mă prăbuşii aşadar pe ostrov, cu burta pe pământ, ca un leş, şi leşinai, cufundat într-o năucire deplină.

Rămăsei în starea aceea până a doua zi şi nu mă trezii decât datorită soarelui care cădea drept asupra mea. Dădui să mă scol, da picioarele mele umflate şi dureroase nu vroiră să mă ajute, şi căzui îndărăt la pământ. Atunci, tare înnegurat de starea în care mă vedeam adus, începui să mă târăsc, ba împingându-mă cu mâinile şi cu picioarele, ba mergând în genunchi, ca să caut ceva cu ce să mă hrănesc.

Într-un sfârşit, izbutii să ajung într-un câmp plin cu pomi roditori şi udat de nişte izvoare cu o apă curată şi minunată. Şi mă odihnii acolo vreme de mai multe zile, mâncând poame şi bând apă de la izvoare. Încât sufletul meu nu zăbovi a se învigora şi a-mi însufleţi iarăşi trupul vlăguit care putu să se mişte mai lesne şi să-şi capete iar folosinţa mâinilor şi a picioarelor, ci nu chiar întru totul, căci, ca să merg, fusei silit să-mi întocmesc o pereche de cârje cu care să mă sprijin oleacă. Într-acest chip, putui să mă preumblu încetişor printre pomi, visătorind şi mâncând poame, şi îmi petrecui ceasuri îndelungi minunându-mă de meleagul acela şi preamărind lucrarea Celui Atotputernic.

Într-o zi, pe când mă preumblam pe ţărm, văzui ivindu-mi-se în depărtare ceva ce gândii să fie vreo fiară sălbatică ori vreo dihanie dintre dihăniile mărilor. Lucrul acela mă stârni atâta de tare, încât, în pofida simţămintelor amestecate ce se frământau în mine, pornii să mă apropiu de el, aci înaintând, aci trăgându-mă îndărăt. Şi, într-un sfârşit, văzui că era o iapă minunată, legată la un pripon. Era aşa de frumoasă, încât dădui să mă mai apropiu oleacă de ea ca s-o văd mai de aproape, când deodată un răcnet înfricoşător mă îngheţă şi mă ţintui locului, măcar că nu-mi mai doream decât să fug cât mai iute; şi, tot atunci, de dedesubtul pământului, ieşi un ins care, cu paşi mari, venea asupra mea şi-mi ţipa:

— Cine eşti? Şi de unde vii? Şi ce pricină te-a îndemnat să te primejduieşti pe aici?

Eu răspunsei:

— O, stăpâne al meu, află că sunt un om străin şi că mă aflam pe puntea unei corăbii când m-am înecat cu alţi mulţi călători. Ci Allah m-a miluit cu o albie de lemn pe care m-am încălecat şi care m-a slujit până ce valurile m-au aruncat pe ţărmul acesta!

După ce auzi vorbele mele, omul mă luă de mână şi îmi spuse:

— Haide după mine!

Şi pornii după el. Atunci mă îndemnă să cobor într-un bordei de sub pământ, şi mă pofti să intru într-o încăpere mare unde mă îmbie să stau jos la locul de cinstire, şi îmi aduse ceva de mâncare, întrucât îmi era foame. Şi mâncai până ce mă saturai şi îmi fu îndeajuns şi până ce sufletul mi se potoli. El atunci mă întrebă despre păţania mea, iar eu i-o istorisii de la început până la sfârşit; şi el se minună de-a minunarelea. Pe urmă adăugai:

— Allah fie asupra-ţi, o, stăpâne al meu, nu mă dojeni prea tare de ceea ce am să te întreb! Eu iacătă că ţi-am istorisit tot adevărul despre păţania mea, şi aş vrea acuma să ştiu tu cine eşti şi care este pricina şederii tale în încăperea aceasta de sub pământ şi pricina care te-a făcut să priponeşti cârlana aceea singurică pe ţărmul mării!

El îmi spuse:

— Află că pe ostrovul acesta suntem mai mulţi care, aşezaţi la locuri osebite…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a doua sute nouăzeci şi treia noapte

Spuse:

Află dar că pe ostrovul acesta suntem mai mulţi care, aşezaţi la locuri osebite, slujim de pază la caii împăratului Mihrajan[56]. La fiecare lună plină, fiecare dintre noi aduce

[56] Numele de *Mihrajan* provine din pronunţia stâlcită a cuvântului *maharadjah* din limba indiană, care însemnează „împărat”. Vechii geografi arabi denumeau Insula Java şi insulele din arhipelagul Malaysiei cu numele de Insulele Maharadji.

aici o iapă de soi, încă fecioară, o leagă pe ţărm şi coboară să se ascundă degrabă în hruba de sub pământ. Atunci, ispitit de duhoarea de iapă, iese din valuri un cal dintre caii de mare[57] care se uită şi la dreapta şi la stânga şi care, dacă nu vede pe nimeni, se repede la iapă şi o prăseşte. Apoi, după ce şi-a isprăvit lucrarea cu ea, se lasă jos de pe spinarea ei şi dă s-o ia cu el. Da ea, legată de pripon, nu poate să se ia după el; el atunci nechează cumplit şi o tot îmboldeşte cu capul şi cu picioarele, şi forăie tot mai cumplit. Noi atunci îl auzim şi pricepem că şi-a isprăvit ploditul; ieşim degrabă din toate părţile şi dăm fuga la el, aruncându-i răcnete mari, care îl sperie şi îl silesc să se întoarcă în mare! Cât despre iapă, d-apoi ea rămâne însămânţată şi fată un mânz ori o mânză care preţuieşte cât o comoară întreagă şi care nu-şi poate avea seamăn pe toată faţa pământului. Şi chiar astăzi are să vină calul de mare. Şi îţi făgăduiesc că, odată treaba isprăvită, am să te iau cu mine şi am să te înfăţişez împăratului nostru Mihrajan, şi am să-ţi arăt ţara noastră. Binecuvântat fie aşadar Allah carele te-a ajutat să mă întâlneşti, întrucât fără de mine ai fi murit de alean în sihăstria aceasta, fără să-i mai fi văzut vreodată pe ai tăi şi ţara ta, şi fără ca să fi ştiut cineva vreodată ce s-a ales de tine!

La vorbele acestea, îi mulţumii îndelung paznicului iepei şi urmai a tăifasui cu el mai departe, când deodată calul de mare ieşi din apă, se repezi asupra iepei şi o însămânţă. Şi când isprăvi ceea ce avea de isprăvit, se lăsă jos de pe ea şi vru s-o ia cu sine; or, ea nu putea să se desprindă de la pripon, şi săpa pământul cu copita şi necheza. Ci paznicul iepei sări afară din hrubă, îi strigă cu ţipete mari pe tovarăşii săi, şi cu toţii, înarmaţi cu paloşe, cu darde şi cu

[57] *Caii de mare* ar putea să fie hipopotamii, dar mai degrabă sunt fiinţe ireale, născocitc de fantezia populară.

scuturi, se repeziră la calul de mare care, cuprins de frică, o lăsă pe cea priponită şi se duse să se afunde ca un bivol în mare şi pieri sub ape.

Atunci toţi ceilalţi paznici, fiecare cu iapa lui, se strânseră împrejurul meu şi mă potopiră cu firitiselile şi, după ce iarăşi îmi deteră să mănânc şi mâncară şi ei împreună cu mine, mă poftiră să încalec pe o iapă de soi şi, la îndemnul paznicului dintâi, mă îmbiară să-i însoţesc la împăratul stăpânul lor. Iar eu primii pe dată; şi pornirăm cu toţii împreună.

Când ajunserăm în cetate, însoţitorii mei o luară înainte şi se duseră să dea de ştire stăpânului lor despre cele câte mi se întâmplaseră. După care se întoarseră la mine şi mă duseră la palat; şi, cu îngăduinţa ce mi se dete, intrai în sala împărătească şi ajunsei să mă înfăţişez între mâinile împăratului Mihrajan, căruia îi deşternui urările mele de bună pace.

Împăratul îmi întoarse urarea de bună pace, îmi spuse câteva vorbe de bun venit şi dori să audă din gura mea istoria păţaniei mele. Mă supusei numaidecât şi îi istorisii tot ce mi se întâmplase, fără a sări niciun amănunt.

Istorisirea aceasta îl minună cu totul pe împăratul Mihrajan, care îmi spuse:

— Fiul meu, pe Allah! de n-ar fi fost norocul tău de a avea o viaţă lungă, de bună seamă că la ceasul de-acum te-ai fi prăpădit demult, după atâtea încercări şi nenorociri. Ci mărire lui Allah pentru mântuirea ta!

Îmi mai spuse încă multe alte vorbe binevoitoare, mă îngădui de-aci în preajma lui şi, ca să-mi dea o dovadă de bunăvoia lui faţă de mine şi de preţuire faţă de priceperea mea întru ale mărilor, mă căftăni pe loc căpetenie peste schelele şi cheiurile din ostrovul său şi calemgiu al intrărilor şi al plecărilor tuturor corăbiilor.

Ci slujbele mele cele noi nu mă împiedecau a merge în

fiecare zi la sarai ca să-i temenesc împăratului urările mele, care se deprinse cu mine până într-atâta, încât mă îndrăgise mai mult decât pe toţi cei din preajma sa, lucru pe care mi-l dovedea prin daruri fără de număr şi prin peşcheşuri de-a mirărilea, şi tot aşa în fiecare zi. Încât dobândii atâta înrâurire asupra lui, încât toate jalbele şi toate delele împărăţiei se judecau prin mijlocirea mea, spre binele tuturor locuitorilor.

Ci toate grijile acelea nu mă făceau să uit nicidecum de ţara mea şi nici să-mi pierd nădejdea că am să mă întorc vreodată acolo. Aşa că niciodată nu pregetam să-i iscodesc pe toţi călătorii care soseau pe insulă şi pe toţi năierii, întrebându-i dacă nu cunosc Bagdadul şi în ce parte a lumii se află. Da niciunul nu ştia ce să-mi răspundă în privinţa aceasta; şi toţi îmi spuneau că nu au auzit vreodată pomenindu-se ceva despre asemenea cetate, nici nu au auzit pe unde s-ar găsi. Şi teama mea sporea tot mai tare că am să mă văd osândit să trăiesc aşa în ţară străină, iar năucirea mea era peste măsură când vedeam că oamenii nici habar nu aveau despre cetatea mea şi nu ştiau nimic despre drumul care să ducă acolo.

Pe vremea şederii mele pe ostrovul acela, am avut prilejul să văd lucruri de-a mirărilea, şi iacătă câteva dintr-o sumedenie.

Într-o zi, ducându-mă, după obiceiul meu, la craiul Mihrajan, am găsit la el nişte inşi din ţara Indiei, care, după salamalecurile rostite şi dintr-o parte şi din cealaltă, binevoiră să-şi plece urechea la întrebările mele şi îmi povestiră că în ţara Indiei sunt o sumedenie de caste, dintre care cele mai de seamă sunt două, casta şatriiţilor, alcătuită din oamenii drepţi şi de neam ales care niciodată nu săvârşesc mişelii ori fapte nevrednice, şi casta brahmanilor, care sunt oameni neprihăniţi, niciodată nu

beau vin şi îndrăgesc bucuria, blândeţea în purtări, caii, pohvala şi frumuseţea. Tot de la acei indieni învăţaţi am aflat şi că cele mai de seamă caste se împart în alte şaptezeci şi două de caste care nu au niciun chelemet una cu alta. Fapt care m-a minunat până peste marginile minunării.

Pe ostrovul acela, am avut şi prilejul să văd un pământ care se afla sub stăpânia împăratului Mihrajan şi care se numea Cabil[58]. Acolo noapte de noapte se auzeau zvoane de ţimbale şi de dairale. Şi am putut să iau aminte că locuitorii erau tare ageri la judecată şi rodnici în gânduri frumoase. De altminteri li se şi dusese pomina printre călători şi negustori.

În mările acelea îndepărtate, am văzut într-o zi un peşte lung de o sută de coţi, precum şi alţi peşti care semănau la înfăţişare cu bufniţele.

Chiar că, o, stăpânii mei, am mai văzut şi alte lucruri tare de pomină şi minunăţii uluitoare despre care, dacă v-aş povesti, aş ajunge prea departe. Mă mulţumesc să adaug că am mai zăbovit pe ostrovul acela vremea trebuitoare spre a afla multe lucruri şi spre a mă îmbogăţi de pe urma a tot felul de schimburi, vânzări şi cumpărări.

Într-o zi, şedeam în picioare pe ţărm, îndeplinindu-mi slujbele, cum aveam de obicei, şi mă sprijineam ca totdeauna în ghionderul meu, când văzui că intră în schelă o corabie mare plină cu negustori. Aşteptai până ce corabia îşi aruncă temeinic ancora şi îşi lăsă în jos scara, ca să mă sui pe punte şi să-l caut pe reiz spre a-i scrie încărcătura. Năierii aşternură la pământ dinaintea mea toată încărcătura, pe care o însemnai bucată cu bucată; şi, după ce îşi isprăviră treaba, îl întrebai pe reiz:

— Mai ai şi altceva pe corabie?

[58] La M. A. Salie: „Un ostrov printre alte ostroave, căruia i se zicea Kasil”.

El îmi răspunse:

— O, stăpâne al meu, ar mai fi nişte mărfuri în cala corăbiei, da acelea nu se află acolo decât numai întru păstrare, întrucât stăpânul lor, care pornise la drum odată cu noi, e mult de atunci, s-a înecat şi s-a prăpădit. Iar acuma am cam vrea să vindem mărfurile acelea, şi banii luaţi să-i ducem rudelor răposatului, la Bagdad, sălaşul păcii!

Eu atunci, tulburat până peste marginile tulburării, strigai:

— Şi cum îl chema pe negustorul acela, o, reizule?

El îmi răspunse:

— Sindbad Marinarul!

La vorbele acestea, cătai mai cu luare aminte la căpitan şi cunoscui că era chiar stăpânul corăbiei care fusese nevoit să ne părăsească pe spinarea chitului. Şi strigai cu toată gura mea:

— Eu sunt Sindbad Marinarul!

Apoi urmai:

— După ce chitul s-a trezit din pricina focului aprins pe spinarea lui, eu am rămas printre cei care nu au mai izbutit să ajungă la corabia ta şi s-au înecat. Da am scăpat mulţumită copaiei de lemn pe care o aduseseră negustorii ca să-şi spele rufele. Aşa că am încălecat pe copaia aceea şi am vâslit cu picioarele cum aş fi vâslit cu nişte lopeţi! Şi a urmat ceea ce a urmat, cu îngăduinţa Atoateorânduitorului!

Şi îi istorisii căpitanului cum am izbutit să scap şi prin câte necazuri am răzbătut până la acele slujbe înalte de logofăt de schelă la împăratul Mihrajan.

Când auzi spusele mele, reizul strigă:

— Nu este mântuire şi tărie decât numai întru Allah cel Preaînalt şi Atotputernic!...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se

luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi patra noapte

Spuse:

...Nu este mântuire şi tărie decât numai întru Allah cel Preaînalt şi Atotputernic! Nu mai este nici cuviinţă, nici cinste, la nicio făptură pe lumea aceasta! Cum de cutezi tu, o, scribălău viclean, să te dai a fi Sindbad Marinarul, când noi toţi l-am văzut cu ochii noştri pe Sindbad cum s-a înecat dimpreună cu toţi negustorii! Ce ruşine pe tine să minţi cu atâta neruşinare!

Eu atunci răspunsei:

— Hotărât, o, reizule, că minciuna este traftirul mişeilor! Ascultă-mă, aşadar, întrucât va să-ţi dau dovezile că eu sunt chiar Sindbad cel înecat!

Şi îi istorisii reizului nişte întâmplări ştiute numai de mine şi de el, şi care se petrecuseră de-a lungul acelei afurisite de călătorii pe apă. Atunci căpitanul nu mai avu nicio îndoială asupra mea şi îi chemă pe negustorii călători, şi cu toţii laolaltă mă firitisiră pentru mântuirea mea şi îmi spuseră:

— Pe Allah! nu ne vine să credem că ai putut să scapi de la înec! Ci Allah ţi-a mai dat o viaţă în dar!

Pe urmă căpitanul zori a-mi da îndărăt mărfurile, iar eu pusei să fie duse pe dată la suk, după ce mă încredinţai pe deplin că nu lipsea nimica din ele şi că pecetea mea se afla încă pe toate agarlâcurile.

De cum ajunsei în suk, desfacui legăturile şi îmi vândui cea mai mare parte din mărfuri cu un câştig de o sută la unu, da avusei grijă să pun de-o parte câteva lucruri de preţ pe care grăbii a le duce peşcheş împăratului Mihrajan.

Împăratul, când îi istorisii despre sosirea reizului şi a corăbiei sale, rămase peste măsură de uimit de acea

potrivealã neaşteptatã, şi, întrucât tare mã îndrãgea, nu vroi sã-mi rãmânã dator ca filotimie, şi îmi dãrui la rându-i nişte peşcheşuri nepreţuite care nu întru puţin slujirã a mã îmbogãţi de-a binelea. Cãci nu pregetai a vinde tot şi a încherba astfel o avere mare pe care o adusei pe puntea corãbiei cu care chiar purcesesem în acea cãlãtorie.

După care mã dusei la sarai ca sã-mi iau rãmas-bun de la împãratul Mihrajan şi ca sã-i mulţumesc pentru toate filotimiile şi pentru ocrotinţa sa. Îşi luã bun-rãmas de la mine spunându-mi nişte vorbe tare tulburãtoare, şi nu mã lãsã sã plec decât după ce iarãşi îmi mai dãrui nişte daruri scumpe şi nişte odoare pe care nu mã mai îndurai sã le vând, de data aceasta, şi pe care de altminteri le vedeţi dinaintea voastrã aci în salã, o, preacinstiţi musafiri ai mei! Avusei grijã sã iau cu mine, drept tot calabalâcul, mirosnele pe care le mirosiţi acum, lemnul de aloe, camforul, tãmâia şi sandalul, care cresc pe ostrovul acela de departe.

Zorii atunci sã sui pe punte, iar naia ridicã pe datã pânzele, cu îngãduinţa lui Allah. Şi-aşa cã fuserãm ocrotiţi de noroc şi ajutaţi de soartã de-a lungul acelei plutiri care ţinu zile şi nopţi în şir, şi într-un sfârşit ajunserãm într-o dimineaţã, bine sãnãtoşi, dinaintea Bassrei, unde nu ne oprirãm decât numai tare scurtã vreme, şi intrarãm, într-un sfârşit, cu sufletul bucuros, în cetatea pãcii, Bagdadul, ţara mea.

Ajunsei într-acest chip, încãrcat de bogãţii şi cu mâna gata de împãrţit daruri, pe uliţa mea, şi intrai în casa mea, unde îi gãsii pe ai mei şi pe prietenii mei, toţi bine sãnãtoşi. Şi îmi cumpãrai numaidecât o mulţime de robi, atât bãrbaţi, cât şi femei, şi mameluci, şi femei nurlii de tainã, şi arapi, şi pãmânturi, şi case, şi acareturi, mai multe decât avusesem cândva, la moartea tatãlui meu.

În viaţa aceasta nouã, uitai de necazurile trecute, de

năpastele şi de primejdiile îndurate, de jalea surghiunului, de caznele şi de ostenelile călătoriei. Mă înconjurai de prieteni mulţi şi desfătători, şi trăii, într-o viaţă plină de huzur şi de zaiafeturi, şi ferită de griji şi de supărări, o tare lungă bucată de vreme, bucurându-mă din tot sufletul de ceea ce îmi era poftă, mâncând bucate minunate şi bând băuturi scumpe.

Şi-aşa cu cea dintâi dintre călătoriile mele!

Ci mâine, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc, o, oaspeţi ai mei, cea de a doua dintre cele şapte călătorii pe care le-am săvârşit, şi care este încă şi mai nemaipomenită decât cea dintâi!

Şi Sindbad Marinarul se întoarse înspre Sindbad Hamalul şi îl rugă să cineze cu el. Pe urmă, după ce îl omeni cu multă cinstire şi dragoste, îi dărui o mie de galbeni şi, până a se despărţi de el, îl pofti să vină şi a doua zi, spunându-i:

— Tu pentru mine vei fi o desfătare prin comportarea ta civilizată şi o încântare prin purtările tale alese!

Iar Sindbad Hamalul răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! Mă supun cu cinstire! Şi necurmată fie bucuria în casa ta, o, stăpâne al meu!

Atunci ieşi de acolo, după ce iarăşi mulţumi, şi luă cu el darul pe care îl primise, şi se întoarse acasă la el minunându-se până peste marginile minunării şi gândind toată noaptea la cele câte le auzise şi le trăise.

Încât, de cum se facu dimineaţă, grăbi a se întoarce la casa lui Sindbad Marinarul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi cincea noapte

Spuse:

...grăbi a se întoarce la casa lui Sindbad Marinarul, care îl întâmpină cu un chip prietenos şi îi spuse:

— Fie-ţi prietenia un lucru la îndemână aici! Şi bună voia fie cu tine!

Iar hamalul dete să-i sărute mâna, şi cum Sindbad nu vroia să-i îngăduiască, îi spuse:

— Lumineze-ţi Allah zilele şi statornicească-şi milele asupra ta!

Şi, întrucât ceilalţi oaspeţi şi sosiseră, începură să se aşeze roată împrejurul feţei de masă întinse, pe care musteau mieii fripţi şi daureau puii, în mijlocul plăcintelor cele ispitite şi al zumaricalelor cu fistic, cu nuci şi cu struguri! Şi mâncară, şi băură, şi se veseliră şi îşi bucurară minţile şi auzul ascultând cântecele lăutelor sub degetele dibace ale lăutarilor.

Când isprăviră, Sindbad, în mijlocul oaspeţilor tăcuţi, grăi într-astfel:

Cea de a doua istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a doua călătorie a lui

Mă aflam aşadar în cea mai huzurită viaţă când, într-o bună zi, mi se năzări în minte gândul la călătorit înspre meleagurile altor oameni; şi sufletul meu se simţi cuprins amarnic de jindul de a purcede să se preumble şi să se bucure de priveliştile altor pământuri şi ale altor ostroave, şi de a se minuna de lucrurile cele necunoscute, fără ca totuşi să dea uitării vânzarea şi cumpărarea prin feluritele ţări.

Mă oprii cu hotărâre la acest gând şi mă pregătii pe dată

să-l duc la împlinire. Şi plecai la suk unde, punând la bătaie o sumă de bani destul de mare, cumpărai mărfuri potrivite cu neguţătoria la care chibzuisem; le întocmii în legături straşnice şi le cărai la ţărmul apei, unde găsii degrabă o corabie frumoasă şi nouă, înzestrată cu pânze de soi bun, şi plină de năieri şi de o grămadă uluitoare de scripeţi de toate chipurile. Înfăţişarea ei mă umplu de încredere şi îmi încărcai pe ea numaidecât tot calabalâcul, la fel cum făceau şi mulţi alţi negustori pe care îi cunoşteam şi cu care nu mă supăra să fac călătoria.

Plecarăm chiar în ziua aceea; şi avurăm o plutire minunată. Călătorirăm de la ostrov la ostrov şi de la o mare la altă mare vreme de zile şi nopţi în şir, şi la fiecare popas ne duceam la negustorii din partea locului, şi la oamenii de vază şi la cumpărători, şi cumpăram şi vindeam şi izbândeam nişte trocuri cu bun câştig pentru noi. Şi plutirăm aşa mai departe, şi ajunserăm, călăuziţi de soartă, la un ostrov tare frumos, acoperit cu pomi mari, cu poame din belşug, bogat în flori, sălăşluit de cântec de păsări, scăldat de ape vioare, da cu totul lipsit de orice aşezare şi de orice făptură omenească.

Reizul binevoi a se îndupleca dorinţei noastre şi a poposi acolo câteva ceasuri, şi aruncă ancora lângă mal.

Coborârăm pe dată şi ne duserăm să sorbim aerul cel proaspăt din pajiştile umbrite de pomii printre care se hârjoneau păsările. Eu, căpătuit cu câte ceva de-alc gurii, mă dusei să şed jos lângă un izvor de apă limpede, ferit de soare sub nişte ramuri dese, şi mă bucurai cu o mulţumire peste fire să mănânc oleacă şi să beau chiar din apa aceea desfătătoare. Pe deasupra, o adiere lină aducea un susur molcom şi îmbia la odihnă deplină, încât mă întinsei pe iarbă şi mă lăsai furat de somn, în sânul acelei reveneli şi al miresmelor dimprejur.

Când mă deşteptai, nu mai zării niciun călător, iar

corabia plecase fără ca să fi luat cineva aminte la lipsa mea. Aşa că degeaba mă tot uitai eu ba la dreapta, ba la stânga, ba înainte, ba îndărăt, că nu văzui pe nimeni pe tot ostrovul în afară de mine însumi. În zări, pe mare, o pânză se depărta şi curând îmi pieri din vedere.

Eu atunci rămăsei cufundat într-o buimăceală fără de asemuire şi care nu ar fi avut cum să fie mai mare; iar de ciudă şi de mâhnire simţii că fierea sta gata să plesnească în mine. Întrucât ce aveam să mă fac pe ostrovul acela pustiu, când îmi lăsasem pe puntea corăbiei toate lucrurile şi toate bunurile? Ce năpaste aveam să mai păţesc oare în sihăstria aceea necunoscută? La atare gânduri deznădăjduite, strigai:

— Pentru tine, orice nădejde e pierdută, Sindbad Marinarule! Dacă ai izbutit întâia oară să scapi de belea, ca urmare a unor împrejurări brodite de soarta cea norocoasă, nu care cumva să crezi că tot aşa are să fie mereu, întrucât, cum spune zicala, *urciorul dus prea des la apa, până la urmă tot crapă!*

Şi cu asta mă pusei pe plâns şi pe gemut, apoi începui să scot nişte ţipete înfricoşate, până ce deznădejdea se statornici temeinic în inima mea. Atunci mă izbii peste cap cu amândouă mâinile şi iarăşi răcnii: „Au ce zor aveai, amărâtule, să te călătoreşti iar, când la Bagdad trăiai în huzururi? Nu aveai tu mâncăruri minunate, băuturi minunate şi haine minunate? Ce-i mai lipsea mulţumirii tale? Au călătoria dintâi nu ţi-a fost de nicio pildă?” Atunci mă prăbuşii cu faţa la pământ, plângându-mi de pe acum moartea şi spunând: „Ai lui Allah suntem şi la el ne întoarcem!” Şi în ziua aceea era să înnebunesc.

Da întrucât până la urmă văzui limpede că toate părerile de rău îmi erau zadarnice, iar căinţa prea târzie, mă lăsai în seama sorţii. Mă sculai în picioare şi, după ce rătăcii fără de

rost o vreme, mi se făcu oarecum frică de vreo întâlnire pârdalnică cu vreo fiară de pradă ori cu vreun vrăjmaş neştiut, şi mă cocoţai în vârful unui pom de unde începui să mă uit mai cu luare-aminte la dreapta şi la stânga; da nu izbutii să zăresc altceva decât cerul, pământul, marea, copacii, păsările, nisipurile şi stâncile. Totuşi, cercetând mai cu grijă în zare, mi se păru că năzăresc o închipuire albă şi uriaşă. Atunci, îmboldit de nădejdi, mă dădui jos din pom; da, cuprins de frică, nu mă îndreptai decât tare încetişor şi cu îndoială într-acolo. Când nu mai rămase decât o depărtare mică între mine şi albeaţa aceea, pricepui că era o boltă grozav de mare, orbitor de albă; largă la poale şi tare înaltă. Mă apropiai şi mai mult de ea şi îi dădui ocol; da nu găsii nicăieri uşa de intrare pe care o căutam. Atunci vrusei să mă caţăr deasupra pe ea; da era aşa de netedă şi de alunecoasă, încât nu avusei nici dibăcia, nici sprinteneala, nici putinţa de a mă lipi de ea. Mă mărginii atunci s-o măsor: însemnai pe nisip urma pasului dintâi, şi mai dădui un ocol numărându-mi paşii. Găsii astfel că ocolul era taman de o sută cincizeci de paşi, mai degrabă mai mult decât mai puţin.

Pe când mă tot chibzuiam în ce chip ar fi să fac ca să dau de vreo uşă de intrare ori de ieşire din bolta aceea, luai seama că deodată soarele pieri şi că ziua se preschimbă într-o noapte întunecată. Gândii dintru-ntâi că o fi vreun nour mare care trecea prin dreptul soarelui, măcar că lucrul era cu neputinţă în toi de vară. Ridicai aşadar capul ca să mă uit la nourul acela ce mă minuna, şi văzui o pasăre nemăsurată, cu nişte aripi năprasnice, care zbura prin dreptul ochiului soarelui, pe care astfel îl acoperea cu totul, revărsând întunericul peste ostrov.

Minunarea mea atunci trecu până peste marginile marginilor, şi îmi adusei aminte de ceea ce îmi povestiseră nişte călători şi nişte năieri, pe vremea tinereţii mele, în

privinţa unei păsări nemaipomenite, numită *rokh,* care s-ar afla într-un ostrov tare depărtat, şi care poate să ridice şi un elefant. Pricepui atunci că ceea ce vedeam acolo trebuia să fie acea rokh, şi că bolta lângă care mă găseam trebuia să fie vreun ou din ouăle acelei rokh! Ci de-abia apucai eu să cuget la asta, că pasărea se şi abătu asupra oului şi se aşeză deasupra lui ca spre a-l cloci. Şi chiar că îşi întinse aripile cele nemăsurate asupra oului, îşi lăsă cele două picioare să se sprijine pe pământ şi de-o parte şi de cealaltă, şi adormi pe el! (Binecuvântat fie Acela carele nu doarme din vecii vecilor!)

Atunci eu, care mă întinsesem cu burta lipită de pământ şi mă aflam chiar lângă unul dintre picioare, care mi se părea a fi mai gros decât trunchiul unui copac bătrân, mă sculai repede, desfăşai banda de mătase a turbanului…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi şasea noapte

Spuse:

…mă sculai repede, desfăşai banda de mătase a turbanului, îl pusei în două şi îl răsucii în aşa chip, încât să întocmesc din el o frânghie groasă, mă încinsei cu el bine pe după mijloc, şi la urmă îl petrecui cu amândouă capetele pe după unul din degetele păsării, făcând un nod de toată nădejdea. Că îmi zisesem în cugetul meu: „Pasărea aceasta nemăsurată are să-şi ia până la urmă zborul şi, în felul acesta, are să mă scoată din pustietatea de aici şi are să mă ducă în vreun loc unde să dau de fiinţe omeneşti. Oricum, locul unde am să fiu lăsat tot are să fie mai de dorit decât ostrovul acesta pustiu pe care sunt singurul locuitor!”

Iacă-aşa! Şi, cu toate foielile mele, pasărea nici nu mă simţi că mă aflam acolo, de parcă aş fi fost vreo musculiţă fără de însemnătate ori vreo furnică la preumblare!

Şezui în starea aceea toată noaptea, fără să pot închide un ochi, de teamă ca pasărea să nu-şi ia zborul şi să mă ridice pe când dorm. Ci ea nici nu se clinti până în revărsat de ziuă. Atunci numai se ridică de pe ou, dădu un ţipăt înfricoşat şi îşi luă zborul ducându-mă şi pe mine cu ea. Se înălţă şi se tot înălţă, atâta de sus, încât gândeam că am şi ajuns la bolta cerului; pe urmă deodată se lăsă în jos cu atâta repeziciune de nici nu-mi mai simţeam greutatea, şi ajunse cu mine pe pământ. Se aşează pe un loc prăpăstios, pe când eu, fără a mai zăbovi, dădui zor să-mi dezleg turbanul, cu o spaimă nebună să nu fiu ridicat iarăşi până a nu fi avut răgaz să mă desprind din legătura mea. Ci izbutii să mă dezleg fără de necazuri şi, după ce mă scuturai şi îmi trăsei hainele la loc pe mine, mă depărtai grabnic până ce ieşii din preajma păsării, pe care în curând o văzui cum se ridică iarăşi în văzduhuri. De data aceasta, ţinea în gheare ceva mare şi negru, care nu era altccva decât un şarpe de o lungime nemaipomenită şi de o înfăţişare îngreţoşătoare. Îndată pieri, îndreptându-şi zborul înspre mare.

Eu, tulburat peste poate de toate câte păţisem, îmi aruncai privirile de jur împrejur şi rămăsei pironit locului de spaimă. Într-adevăr, mă pomenii adus într-o vale largă şi adâncă, împrejmuită din toate părţile de nişte munţi atâta de înalţi, încât, ca să-i măsor cu privirea, trebui să-mi dau aşa de tare capul pe spate, că turbanul mi se rostogoli dindărăt pe pământ. Şi pe deasupra mai erau şi aşa de povârniţi, încât ar fi fost cu neputinţă să te caţeri pe ei şi socotii că orice încercare în privinţa aceasta este zadarnică!

La atare încredinţare, jalea şi deznădejdea mea ajunseră fără de margini, şi răcnii: „Oh! cu cât ar fi fost mai bine pentru mine să nu mă fi urnit de pe ostrovul cel pustiu pe

care mă găseam, şi care era de o mie de ori mai de dorit decât sihăstria goală şi uscată de aici, unde nu e nimic nici de mâncat, nici de băut. Acolo barem erau plini de poame pomii, şi izvoare cu apă vioară; da aici numai stânci vrăjmaşe şi pleşuve, unde să mori de foame şi de sete! O, prăpădul meu! Nu se află ajutor şi tărie decât numai întru Allah cel Atotputernic! De fiecare dată nu scap de la o nenorocire decât ca să cad într-alta mai rea şi mai deplină!”

Mă ridicai totuşi de unde şezusem şi pornii prin valea aceea ca s-o cercetez oleacă, şi luai seama că era toată cioplită numai în pietre de diamant. Peste tot împrejurul meu, pământul era presărat cu diamante mai mari ori mai mici, desprinse din munte, şi care în unele locuri alcătuiau nişte grămezi înalte cât omul.

Tocmai începusem să mă las ispitit a le privi cu oarecare luare-aminte, când o privelişte mai înfricoşătoare decât toate grozăviile trăite până atunci mă îngheţă ţintuindu-mă de spaimă. Printre stâncile de diamant văzui cum se strecurau paznicii lor, care erau nişte şerpi negri, mulţi fără de număr, mai groşi şi mai mari decât palmierii, şi care negreşit că puteau să înghită, fiecare dintre ei, un elefant din cei voinici. La ceasul acela, începuseră a se trage înspre găurile lor; întrucât la vremea zilei se ascund ca să nu fie înhăţaţi de pasărea rokh, duşmanul lor, şi nu umblă decât noaptea.

Eu atunci, cu grijă nemăsurată, încercai să mă depărtez de acolo, uitându-mă bine unde îmi pun piciorul şi gândind în sinea mea: „Iacătă, dacă ai vrut să te lăcomeşti la mila sorţii, o, Sindbad, om cu ochi nesăţios şi pururea gol, ce ai dobândit în schimb!” Şi, pradă tuturor acestor spaime îngemănate, mă strecurai mai departe fără de ţintă prin valea diamantelor, hodinindu-mă din vreme în vreme prin locurile care mi se păreau mai ferite, şi aşa până la căderea

nopţii.

În toată vremea aceasta, îmi uitasem cu totul şi de mâncat şi de băut, şi nu mă mai gândeam decât cum să ies din beleaua aceea şi cum să-mi mântui de şerpi sufletul. Într-acest chip dădui până la urmă, chiar lângă locul unde mă prăbuşisem, peste o bortă cu intrarea tare îngustă, da destulă ca să pot să mă strecor pe ea. Aşa că mă dusei acolo şi intrai în bortă, având grijă să astup intrarea cu o stâncă pe care izbutii s-o rostogolesc până la ea. Liniştit întrucâtva astfel, păşii mai înspre adânc şi mă apucai să caut ungherul cel mai tihnit ca să dorm acolo, în aşteptarea dimineţii, şi gândeam: „Mâine, de cum s-o revărsa de ziuă, am să ies să văd ce mi-a mai hărăzit ursita!”

Tocmai dam să mă tolănesc aşadar, când băgai de seamă că ceea ce dintru-ntâi luasem drept o stâncă mare şi neagră era un şarpe înfricoşător, încolăcit să-şi clocească ouăle. Atunci simţi carnea mea toată grozăvia acelei privelişti, iar pielea mi se zbârci ca o frunză uscată şi se înfioră din tot întânzişul ei; şi mă prăbuşii fără de simţire la pământ şi aşa rămăsei până dimineaţa.

Atunci, pricepând că încă nu fusesem înfulecat, avusei putere să mă târăsc până la ieşire, să dau stânca la o parte şi să mă strecor afară, unde ajunsei ca beat şi fără a mai putea să mă ţin pe picioare, atâta de sfârşit eram de lipsa de somn şi de mâncare, şi de spaima aceea fără de istov.

Mă uitai împrejur, şi deodată, la câţiva paşi de nasul meu, văzui cum cade un hălcoi de carne care se izbi cu plesnet de pământ. Năucit dintru-ntâi, sării în lături, apoi ridicai ochii ca să-l văd pe cel ce vroia să mă strivească astfel; da nu văzui pe nimeni. Atunci îmi adusei aminte de o poveste pe care o auzisem odinioară din gura unor negustori călători şi a unor căutători de nestemate prin munţii de diamant, în care se istorisea că, neputând să coboare în valea cea de neajuns, căutătorii de diamante se

slujeau de un tertip tare ciudat spre a dobândi pietrele cele de preţ. Tăiau câteva oi, le hăcuiau în hartane mari şi le aruncau în fundul văii unde aveau să cadă în colţurile diamantelor care se înfigeau în ele adânc. Atunci păsările rokh şi vulturii cei uriaşi veneau şi se prăvăleau asupra acelei prăzi şi o ridicau din vale ca s-o ducă la cuiburile lor, de pe vârful munţilor, ca să slujească de hrană puilor lor. Atunci căutătorii de diamante se repezeau la pasăre dând din mâini şi răcnind amarnic, ca s-o facă să lase prada şi s-o silească să-şi ia zborul. Ei atunci scotoceau hartanul şi luau diamantele pe care le găseau înfipte în el.

Îmi dădu atunci prin gând că tot aş mai putea să-mi scap viaţa şi să ies din valea aceea care tare mi se părea că ar fi chiar mormântul meu. Mă sculai, aşadar, şi începui să strâng de pe jos o ditamai grămadă de diamante, alegându-le pe cele mai dolofane şi mai frumoase. Le pusei peste tot pe mine: îmi umplui buzunarele, mi le strecurai între haină şi cămaşă, îmi ghiftuii turbanul şi şalvarii, şi mi le băgai până şi prin căptuşeala de la haine. După care desfăşai banda de mătase a turbanului ca şi întâia oară...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi şaptea noapte

Spuse:

...După care desfăşai banda de mătase a turbanului ca şi întâia oară, mă încinsei peste mijloc şi mă dusei să mă întind sub hartanul de oaie, pe care mi-l legai straşnic pe piept cu cele două capete ale turbanului.

Şedeam aşa de o bună bucată de vreme, când deodată mă pomenii săltat în văzduh, ca o pană, între ghearele cele

uriaşe ale unei păsări rokh, şi eu şi hartanul de carne de oaie. Şi, într-o clipeală de ochi, eram afară din vale, pe culmea muntelui, în cuibul rokhului, care se şi pregătea să sfâşie şi carnea oii şi carnea mea, spre a-şi hrăni puii de rokh. Da deodată izbucni o zarvă ce se apropia şi care o înfricoşă pe pasăre şi o sili să-şi ia zborul şi să mă lase acolo. Eu atunci mă desfăcui din legături şi mă ridicai în picioare, cu urmele de sânge pe haine şi pe chip.

Văzui atunci că se apropie de locul în care mă aflam un negustor care căpătă o înfăţişare tare descumpănită şi tare înfricoşată când dădu cu ochii de mine. Da când văzu că nu-i vreau niciun rău şi că de altminteri nici nu mă mişcăm, se plecă peste hartanul de carne şi îl cercetă, fără a izbuti să găsească diamantele pe care le căuta. Atunci îşi ridică larg înspre cer braţele şi se jelui, spunând:

— O, ce înşelătorie! O, ce pagubă pe mine! Nu se află ajutor decât numai întru Allah! Mă adăpostesc întru Allah împotriva Procletului şi Afurisitului!

Şi îşi plesnea palmele una de alta, cu vădelile unei deznădejdi nemărginite.

La priveliştea aceea, păşii înspre el şi îi urai bună pace. Da el, fără a-mi răspunde la salamalec, mă ţintui cu mânie şi îmi strigă:

— Cine eşti? Şi cu ce drept ai venit aici să furi bunul meu?

Eu răspunsei:

— Fii fără de teamă, o, vrednice negustor, întrucât nu sunt un hoţ, iar bunul tău nu a fost întru nimic zăticnit. Sunt o făptură omenească, şi nicidecum un ginn păcătos, cum pari să socoţi tu. Ba chiar sunt un om cinstit dintre oamenii cei cinstiţi, iar odinioare eram de felul meu negustor, mai înainte de a fi dat de nişte belele până peste poate de ciudate. Cât despre pricina venirii mele aici, aceasta este o poveste pe care am să ţi-o istorisesc numaidecât. Da mai

întâi vreau să-ţi dovedesc gândurile mele bune, dăruindu-ţi câteva diamante, pe care le-am cules eu însumi din afundul acelei genuni pe care niciun ochi omenesc nu a scrutat-o vreodată!

Scosei îndată de la brâu câteva mostre de diamante arătoase şi i le înmânai, spunând:

— Iacătă un chilipir la care nu ai fi cutezat să nădăjduieşti în viaţa ta!

Atunci stăpânul hartanului de oaie fu cuprins de o bucurie de neînchipuit şi îmi mulţumi îndelung şi, după un potop de temeneli, îmi spuse:

— O, stăpâne al meu, eşti o binecuvântare! Păi da numai un diamant de acesta ajunge să mă îmbogăţească până la cele mai adânci bătrâneţe! Că eu în viaţa mea nu am văzut ceva asemenea nici pe la curţile de împăraţi ori de sultani!

Şi iarăşi îmi mulţumi şi, într-un sfârşit, îi strigă şi pe ceilalţi negustori care se aflau acolo şi care veniră să se strângă împrejurul meu, urându-mi bună pace şi bun sosit. Iar eu le istorisii păţania mea cea ciudată, de la început până la sfârşit. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem şi noi încă o dată.

Atunci negustorii, dezmeticindu-se din uluiala lor, mă firitisiră îndelung pentru izbăvirea mea, spunându-mi:

— Pe Allah! te-a scos soarta dintr-o prăpastie din care nimenea până la tine nu s-a mai întors!

Apoi, întrucât mă vedeau topit de osteneală, de foame şi de sete, grăbiră a-mi da din plin să mănânc şi să beau, şi mă duseră într-un cort unde îmi vegheară somnul, care ţinu o zi întreagă şi o noapte.

Dimineaţa, negustorii mă luară cu ei, pe când eu începeam să simt tot mai pe deplin bucuria că scăpasem din primejdiile acelea ce nu s-au mai pomenit. După o călătorie destul de scurtă, ajunserăm la o insulă tare

plăcută, pe care creşteau nişte pomi falnici cu umbra aşa de deasă şi de largă, încât fiecare dintre ei ar fi putut să adăpostească lesne vreo sută de oameni. Şi chiar din pomii aceia se scoate zeama cea albă, cu miros tare şi plăcut, care este camforul. Pentru aceasta, se înjunghie pomul în partea de sus, şi se prijoane într-un vas zeama care se scurge în chip de picături de clei şi care nu este altceva decât mierea pomului.

Tot pe ostrovul acela am văzut şi dihania cea de spaimă care se cheamă *karkadan*[59] şi care paşte pe acolo întocmai cum pasc vacile şi bivolii prin pajiştile noastre. Trupul dihăniei aceleia este mai gros decât trupul de cămilă; nasul ei are în vârf un corn lung de zece coţi şi pe care este scrijelat chipul unei fiinţe omeneşti. Cornul acela este aşa de tare, încât îi slujeşte karkadanului să se înfrunte cu elefantul şi să-l biruiască, apoi să-l împungă şi să-l salte de la pământ, până ce elefantul moare. Atunci grăsimea elefantului mort se scurge în ochii karkadanului, care este orbit astfel şi se prăbuşeşte pe loc. Atunci din slava văzduhurilor se năpusteşte asupra lor a amândurora cumplita pasăre rokh, care îi ia în gheare pe amândoi odată şi îi cară la cuibul ei spre a-şi hrăni puii.

Văzui de asemenea felurite soiuri de bivoli.

Sălăşluirăm acolo o bucată de vreme ca să ne desfătăm de aerul curat; ceea ce îmi dădu răgaz să-mi schimb diamantele pe galbeni şi pe arginţi buni, mai mulţi decât puteau să încapă în stiva unei corăbii. Pe urmă plecarăm de acolo, de la ostrov la ostrov şi de la un uscat la alt uscat, şi de la o cetate la altă cetate, pe unde mă minunam de fiecare dată de lucrarea cea frumoasă a Atoatefăcătorului, mai izbutind ba ici, ba colo ceva vânzări, cumpărări şi schimburi, şi ajunserăm într-un sfârşit în ţara cea binecuvântată, la Bassra, ca de acolo să urcăm la Bagdad,

[59] *Rinocer* sau, aşa cum i se mai spunea odinioară, *nasicorn.*

sălaşul păcii!

Atunci grăbii să dau fuga pe uliţa mea şi să intru în casa mea, încărcat de pungi fără de număr, cu dinari de aur şi cu diamantele cele mai frumoase pe care nu avusesem inimă să le vând. Încât, după revărsările de bucurie ale întoarcerii printre rudele şi prietenii mei, nu pregetai a mă purta cu filotimie, împrăştiind daruri împrejurul meu, fără a uita pe nimenea.

Apoi îmi cheltuii viaţa cu voioşie, mâncând bucate alese, bând cu poftă, îmbrăcându-mă cu haine bogate şi nelipsindu-mă nicidecum de tovărăşia oamenilor dezmierdaţi. Încât în fiece zi aveam o sumedenie de oaspeţi de vază care, auzind ce se spunea despre păţaniile mele, mă cinsteau cu venirea lor spre a-mi cere să le istorisesc călătoriile mele şi să le zugrăvesc şi lor cum merg treburile prin ţările cele depărtate. Iar eu chiar că simţeam o mulţumire aievea să-i lămuresc despre toate cele; ceea ce îi facea pe toţi să plece firitisindu-mă că scăpasem dintr-atâtea primejdii cumplite, şi minunându-se de povestirile mele până peste marginile minunării. Şi iacă-aşa luă sfârşit cea de a doua călătorie a mea.

Ci mâine, o, prietenii mei…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi opta noapte

Spuse:

…Ci mâine, o, prietenii mei, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc păţaniile din cea de a treia călătorie a mea pe mare, care de bună seamă că este, de departe, cu mult mai de-a mirărilea şi mai uluitoare decât cele două dintâi!

Pe urmă Sindbad tăcu. Atunci robii aduseră de mâncat şi de băut tuturor oaspeţilor, care erau uluiţi de minunare după câte le fusese dat să audă. Apoi Sindbad Marinarul porunci să i se aducă o sută de galbeni lui Sindbad Hamalul, care îi luă, mulţumind îndelung, şi plecă chemând asupra capului gazdei sale milele lui Allah, şi ajunse acasă minunându-se de toate câte le văzuse şi auzise.

Dimineaţa, hamalul Sindbad se sculă, îşi facu rugăciunea cea de dimineaţă şi se duse iarăşi la Sindbad cel bogat, precum îi ceruse acela. Şi fu primit cu toată inima, şi întâmpinat cu multe cinstiri, şi poftit să ia parte la ospăţul din ziua aceea şi la zaiafeturile care ţinură toată ziua. După care Sindbad Marinarul, înconjurat de musafirii plini de luare-aminte şi de cuviosie, îşi începu povestirea în chipul următor:

Cea de a treia istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a treia călătorie

Aflaţi, o, prietenii mei – ci Allah le ştie mai bine decât cel plămădit de el! — că în viaţa cea desfătată pe care o duceam de la întoarcerea mea din cea de a doua călătorie, în mijlocul bogăţiilor şi al huzurului, până la urmă ajunsei să-mi piară cu totul din minte necazurile îndurate şi primejdiile dovedite, şi să mă sastisesc de trândăvia netulburată a traiului meu la Bagdad. Încât sufletu-mi jinduia cu foc o schimbarc şi priveliştea lucrurilor călătoritului. Iar eu însumi mă pomenii ispitit iarăşi de dorul de negustorii, de chilipiruri şi de câştiguri. Or, numai ambiţia este pricina nenorocirilor noastre, totdeauna. Aveam să aflu în curând aceasta în chipul cel mai înfricoşat.

Aşadar îmi pusei numaidecât gândul în fapt şi, după ce mă încărcai cu mărfuri bogate din ţară, plecai de la Bagdad la Bassra. Acolo găsii o corabie mare care se şi umpluse cu călători şi cu negustori care toţi erau oameni de treabă, cinstiţi, cu inimă bună, plini de bună-cuviinţă şi în stare să-ţi facă un bine şi să trăiască între ei în cea mai aleasă înţelegere. Încât nu şovăii să sui lângă ei pe corabia aceea; şi, de cum ajunsei pe punte, desfăşurarăm pânzele, cu binecuvântarea lui Allah asupra noastră şi asupra călătoriei noastre.

Călătoria chiar că începu cu cele mai bune semne. Prin toate locurile pe unde trăgeam la ţărm izbândirăm deveruri strălucite, preumblându-ne întruna şi îmbogăţindu-ne mintea cu toate lucrurile cele noi pe care fără de contenire le vedeam. Şi chiar că nimica nu lipsea mulţumirii noastre, şi eram până peste măsură de voioşi şi de bucuroşi. Într-o bună zi, ne aflam în larg de mare, departe tare de ţările musulmane, când deodată îl văzurăm pe reizul corăbiei că îşi trage nişte lovituri straşnice peste obraji, după ce scrutase zările îndelung, îşi smulge părul din barbă, îşi sfâşie hainele şi îşi dă turbanul de pământ. Pe urmă începu să se vaicăre, să geamă şi să scoată nişte ţipete de deznădejde.

La privelişte aceea, noi cu toţii îl înconjurarăm pe căpitan şi îi spuserăm:

— Au ce este, o, reizule?

El răspunse:

— Aflaţi, o, paşnicilor călători, că vântul potrivnic ne-a biruit şi ne-a făcut să ne abatem de la drumul nostru ca să ne arunce în marea aceasta a urgiei. Şi, spre a adăuga şi stropul cel de pe urmă bucluculuі nostru, ne mână soarta înspre ţărmurii acelui ostrov pe care îl vedeţi dinaintea domniilor voastre şi de unde nimenea, după ce a ajuns

acolo, nu a izbutit să scape cu zile. Ostrovul acela este Ostrovul Maimuţelor! Simt limpede, în adâncul sufletului meu, că suntem pierduţi cu toţii, fără de mântuire!

Nici nu îşi isprăvise reizul lămuririle acestea, că ne şi pomenirăm cu corabia împresurată de un potop de făpturi împăroşate ca maimuţele, mai multe decât un stol de lăcuste; alte maimuţe, într-o mulţime de neînchipuit, scoteau nişte urlete care ne îngheţară pe loc. Iar noi nu cutezam nici să le lovim, nici să le alungăm, nici măcar să împingem vreuna dintre ele, de frică să nu se năpustească toate asupra noastră şi, datorită numărului lor, să ne omoare până la unul: întrucât se ştie bine că numărul vine totdeauna de hac vitejiei. Aşa că nu vrurăm a face nicio mişcare, pe când din toate părţile eram năpădiţi de maimuţele acelea care începură să pună gabja pe toate câte aveam. Tare mai erau hâde. Erau chiar mai hâde decât tot ceea ce văzusem eu mai hâd până în ziua aceea a vieţii mele. Erau împăroşate şi înflocoşate, cu nişte ochi galbeni pe chipurile lor negre; erau mici de tot la stat, de-abia de vreo patru şchioape ca înălţime, da strâmbăturile şi ţipetele lor erau mai cumplite decât tot ce s-ar putea născoci în privinţa aceasta! Cât despre graiul lor, degeaba ne tot vorbeau şi ne suduiau ele clămpănind din fălci, că nu izbuteam să le pricepem neam, măcar că le cinsteam cu cea mai aleasă luare-aminte. Încât le văzurăm cum îşi pun în fapt socoata cea mai afurisită. Se căţărară pe catarge, desfăcură pânzele, retezară toate parâmele cu dinţii şi până la urmă smulseră şi cârma naiei. Atunci corabia, împinsă de vânt, porni înspre ţărm, unde se înnisipi. Iar maimuţele cele mărunte ne înşfacară pe toţi, ne împinseră să coborâm unul câte unul, ne lăsară pe mal şi, fără a se mai îngrija de noi, se cocoţară iarăşi pe corabia pe care izbutiră s-o împingă spre larg şi pieriră toate odată cu ea pe întinsul mării.

Noi atunci, năuciţi până peste poate, socotirăm că ar fi zadarnic să mai zăbovim aşa pe ţărm uitându-ne la mare, şi ne afundarăm spre inima ostrovului, unde oblicirăm într-un sfârşit nişte pomi roditori şi o apă curgătoare: ceea ce ne îngădui să ne mai înviorăm oleacă spre a întârzia cât mai îndelung cu putinţă o moarte care ni se părea neîndoielnică tuturora.

Pe când ne aflam în starea aceea, ni se păru că năzărim printre pomi o clădire tare înaltă, care avea o înfăţişare de părăsire. Ne prinse ispita să ne apropiem de ea; şi când ajunserăm acolo, văzurăm că era un palat...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi noua noapte

Spuse:

...văzurăm că era un palat tare înalt, în chip de pătrat, împreimuit cu ziduri straşnice, şi care avea o poartă mare de abanos cu două canaturi. Cum poarta aceea era deschisă şi cum nu era păzită de niciun portar, intrarăm şi ne pomenirăm de-a dreptul într-o sală largă cât o bătătură. În sala aceea nu se aflau alte lucruri decât nişte unelte urieşeşti de bucătărie şi nişte frigări nemăsurat de lungi; pe jos, ca drept preşuri, nu erau decât nişte mormane de oase, unele albite de mult, altele încă proaspete. Încât acolo înlăuntru stăpânea o duhoare care ne strâmba nasurile până peste poate. Da cum eram sfârşiţi de istoveală şi de spaimă, ne lăsarăm să lunecăm la pământ cât eram de lungi şi adormirăm adânc.

Soarele amurgise de mult, când un bubuit de tunet ne făcu să tresărim şi să ne trezim dintr-odată; şi văzurăm

cum coboară din tavan dinaintea noastră o făptură cu chip de arap, înalt cât un palmier, care era mai cumplit de văzut decât toate maimuţele laolaltă. Avea nişte ochi roşii ca doi tăciuni aprinşi, dinţii din faţă lungi şi ieşiţi ca nişte colţi de gligan, o ditamai gură cât o gaură de fântână, nişte buze care îi spânzurau până pe piept, nişte urechi ce fluturau ca urechile de elefant şi care îi acopereau umerii, şi nişte unghii cârligate ca ghearele de leu.

La priveliştea aceea, începurăm dintru-ntâi să ne zbârcim de spaimă, pe urmă rămaserăm înţepeniţi ca morţii. Ci el se duse şi şezu jos pe o laviţă înaltă rezemată de perete şi de acolo începu să ne cerceteze tăcut, unul câte unul, cu toţi ochii lui. După care păşi înspre noi, veni drept la mine, ochindu-mă dintre toţi ceilalţi negustori, întinse mâna şi mă înşfacă de pielea de la ceafa, cum ai înşfaca o legătură de rufe. Mă suci apoi şi mă răsuci în toate chipurile, pipăindu-mă cum face măcelarul cu un cap de oaie. Ci de bună seamă că trebuie să mă fi găsit nu prea pe pofta lui, fleşcăit de spaimă cum eram, şi cu grăsimea de sub piele topită de ostenelile călătoriei şi de necazuri. Atunci îmi dădu drumul lăsându-mă să mă rostogolesc la pământ, şi îl înşfacă pe vecinul de lângă mine, şi îl apipăi precum mă apipăise şi pe mine, da spre a-l arunca apoi şi a-l înşfaca pe următorul. Îi luă în felul acesta pe toţi negustorii, unul după altul, şi ajunse la urmă de tot la căpitanul corăbiei.

Or, reizul era om gras şi plin de carne, şi de altminteri era cel mai teafăr şi cel mai zdrahon dintre toţi inşii de pe naie. Încât alegerea uriaşului cel înfricoşător nu zăbovi a se opri asupra lui: îl luă în gheare cum ar ţine măcelarul un miel, îl trânti la pământ, îi puse un picior în gât şi, dintr-o smucitură, îi şi frânse grumazul. Apucă atunci o ditamai frigare dintre frigările pomenite şi i-o înfipse în gură spre a i-o petrece până prin fund. Atunci aprinse un foc mare de lemne în cuptorul de lut care se afla în sală, îl propti în toiul

flăcărilor pe reizul înţiglat şi începu să-l răsucească încetişor-încetişor până la prăjirea deplină, îl trase atunci din foc şi se apucă să-l rupă în bucăţi, cum s-ar face cu un pui de găină, slujindu-se de unghii. După care înfulecă totul într-o clipeală de ochi. Pe urmă supse oasele, le goli de măduvă şi le aruncă peste mormanele ce se grămădeau în sală.

Când îşi isprăvi cina, uriaşul cel înfricoşător se duse să se întindă pe laviţă, ca să mistuie, şi nu zăbovi să adoarmă, sforăind întocmai ca un bivol pe care l-ai sugruma, ori ca un măgar pe care l-ai stârni să ragă. Rămase să doarmă aşa până dimineaţa. Îl văzurăm atunci că se scoală şi că pleacă precum venise, lăsându-ne îngheţaţi de spaimă.

Când ne încredinţarăm pe deplin că plecase, ne smulserăm din tăcerea îngrozită pe care o păstrasem toată noaptea, ca să ne împărtăşim într-un sfârşit unii altora gândurile şi ca să suspinăm şi să ne tânguim, cugetând la soarta ce ne aşteaptă.

Şi ne spuserăm cu jale:

— De ce n-om fi murit noi înecaţi în mare ori mâncaţi de maimuţe, mai bine decât să fim prăjiţi pe jar? Pe Allah! asta-i o moarte tare afurisită! Da ce să faci! Ceea ce vrea Allah aceea va să se întâmple! Nu este mântuire decât numai întru Allah cel Atotputernic!

Ieşirăm atunci din clădirea aceea şi toată ziua ne vânzolirăm prin insulă, căutând vreo ascunzătoare unde să ne punem la adăpost, da degeaba; că ostrovul acela era neted şi nu avea nici peşteri, nici nimic care să ne scape de căutările uriaşului. Încât, cum se lăsa seara, găsirăm că era mai cuminte să ne întoarcem la palat.

Da de-abia ajunsesem noi acolo, că omul cel cumplit îşi şi vădi sosirea cu un bubuit de tunet şi cu înşfăcarea unuia dintre negustorii tovarăşi ai mei, pe care, după pipăituri şi

frământături, zori să-l înţigleze, să-l frigă şi să-l înfulece în pântecele său, pentru ca apoi să se întindă pe laviţă şi să sforăie ca o vită cu beregăţile tăiate, până dimineaţa. Se deşteptă atunci şi se întinse grohăind crâncen, şi plecă, fără a se mai îngrija de noi, de parcă nici nu ne-ar mai fi văzut.

După ce plecă, şi întrucât avurăm vreme să cugetăm la starea noastră cea jalnică, strigarăm cu toţii deodată:

— Haidem să ne aruncăm în mare şi să murim înecaţi, mai degrabă decât să sfârşim fripţi şi înfulecaţi! Că atare moarte este tare cumplită!

Cum stam gata să punem în fapt socoata aceasta, unul dintre noi se ridică şi spuse:

— Ascultaţi-mă, fraţilor! Nu socotiţi că ar fi mai bine să-l omorâm noi pe omul cel negru, până a nu ne prăpădi el?

Eu atunci, la rându-mi, ridicai un deget şi spusei:

— Ascultaţi-mă, fraţilor! În împrejurarea că chiar aveţi să vă hotărâţi a-l omorî pe omul cel negru, s-ar cădea dintru-ntâi să începem cu a ne folosi de trunchiurile de pomi de care este plin malul ca să ne întocmim o plută cu care să putem fugi de pe ostrovul acesta blestemat, după ce avem să mântuim lumea de varvarul acesta mâncător de musulmani! Avem să răzbatem atunci până la vreo insulă, cu mila sorţii care are să ne trimită vreo corabie ca să ne întoarcem în ţara noastră! Oricum, chiar dacă pluta noastră are să se scufunde şi noi să ne înecăm, tot avem să ocolim frigarea şi tot nu vom fi săvârşit o faptă nelegiuită omorându-ne singuri. Moartea noastră arc să fie o mucenicie şi are să fie ţinută la socoteală în ziua Răsplătirii...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei suta noapte

Spuse:

…Moartea noastră are să fie mucenicie şi are să fie ţinută la socoteală în ziua Răsplătirii!

Atunci negustorii strigară toţi:

— Pe Allah! E un gând strălucit şi o faptă cugetată!

Numaidecât ne duserăm pe ţărm şi ne întocmirăm pluta cu pricina, pe care avuserăm grijă să punem ceva merinde, precum poame şi nişte nolbotine bune de mâncat; apoi ne întorserăm la dam să aşteptăm tremurând venirea omului negru.

Şi veni, cu un bubuit de tunet; iar nouă ni se păru că vedem intrând un câine uriaş turbat. Trebui să ne îndârjim a mai vedea iarăşi, fără să crâcnim, cum e înţiglat şi prăjit unul dintre soţii noştri, care fu ales pentru grăsimea şi trupeşia lui, după pipăituri şi frământături. Da după ce fiara cea înfricoşătoare adormi şi începu să sforăie cu bufnituri, socotirăm să ne prilejuim de somnul lui spre a-l face neprimejdios pe totdeauna.

Drept aceea, luarăm două dintre frigările uriaşe de fier şi le încinserăm în foc până se făcură albe de roşii; apoi le înşfăcarăm vârtos cu mâinile de capătul cel rece şi, întrucât erau tare grele, ne însoţirăm mai mulţi spre a le ridica pe fiecare în parte. Şi ne apropiarăm încetişor, şi toţi laolaltă implântarăm cele două frigări dintr-odată în cei doi ochi ai insului cel negru şi cumplit care dormea, şi împinserăm în ele din toate puterile noastre, în aşa chip încât rămase orb pe deplin.

Pesemne că trebuie să fi simţit o durere până peste poate, căci răcnctul pe care îl dădu fu aşa de înfricoşat, încât dintr-odată ne rostogolirăm pe jos cât colo. Şi sări de-a orbişelea şi, întinzându-şi mâinile în gol, încerca, urlând şi bâjbâind în toate părţile, să-l înşface pe vreunul dintre noi.

Da noi avusesem răgaz să ne ferim şi să ne aruncăm cu pântecele la pământ, care la dreapta, care la stânga, într-aşa chip încât el nu da decât de gol, de fiecare dată. Încât, dacă văzu că nu poate să izbândească, până la urmă se îndreptă pe pipăitele înspre uşă şi ieşi dând nişte ţipete înfricoşate.

Noi atunci, încredinţaţi că uriaşul orb are să moară până la urmă de chin, prinserăm a ne mai linişti şi, cu pas agale, ne îndreptarăm înspre mare. Potrivirăm oleacă mai bine pluta, ne aburcarăm pe ea, o desprinserăm de la ţărm şi începurăm să vâslim ca să ne depărtăm, când deodată îl văzurăm pe uriaşul cel orb cum gonea după noi, călăuzit de o muiere uriaşă, încă şi mai cumplită şi mai hâdă decât el. Când ajunseră pe ţărm, scoaseră nişte strigăte năprasnice văzând că ne depărtam; pe urmă fiecare înşfacă nişte bucătoaie de stâncă şi începu să ne bată cu ele, aruncându-le asupra plutei. Izbutiră astfel să ne nimerească şi să-i înece pe toţi tovarăşii mei, în afară de mine şi de alţi doi. Şi tustrei dovedirăm într-un sfârşit să ieşim dincolo de bătaia pietrelor aruncate după noi.

Ajunserăm curând în largul mării unde fuserăm luaţi de vânt şi împinşi înspre un ostrov care se află la două zile depărtare de cel pe care era să pierim înţiglaţi şi fripţi. Puturăm să găsim acolo nişte poame care să nu ne lase să ne

dăm sufletul; apoi, întrucât se şi făcuse noapte bine, ne căţărarăm într-un copac ca să ne petrecem noaptea acolo.

Când ne trezirăm dis-de-dimineaţă, cel dintâi lucru ce ni se înfăţişă dinaintea ochilor înspăimântaţi fu un şarpe cumplit, gros cât copacul în care ne aflam, şi care îşi suliţa înspre noi nişte ochi ca pojarul, căscând o gură mare cât o şură. Şi deodată se desfăşură, iar capu-i se şi îţi deasupra noastră, în vârful pomului. Îl hăpăi în gură pe unul dintre tovarăşii mei şi îl îmbucă până la umeri, apoi, cu încă o înghiţitură, îl înfulecă de tot. Şi îi şi auzirăm oasele nenorocitului cum trosneau în pântecele şarpelui, care lunecă jos din pom şi ne lăsă zdrobiţi de spaimă şi de jale. Şi gândeam: „Pe Allah! fiecare fel de moarte este mai păcătos decât cel de mai înainte!”

Bucuria că scăpasem de frigarea căpcăunului cel negru se preschimba acuma într-o presimţire încă şi mai rea decât toate câte le pătimisem! Nu este mântuire decât numai întru Allah!

Da tot mai avuserăm putere să ne dăm jos din pom şi să culegem câteva poame pe care le mâncarăm, şi să ne potolim setea cu apa de la izvoare. După care scotocirăm prin ostrov căutând vreun copac mai de temei decât cel din noaptea trecută, şi până la urmă dibăcirăm un pom de o înălţime uluitoare care ni se păru că ar putea să ne adăpostească mai cu folos. Ne căţărarăm în el la căderea nopţii şi, după ce ne aşezarăm cât puturăm mai bine, începusem să aţipim, când un şuierat şi o zarvă de ramuri frânte ne deşteptă, şi, până a avea vreme să facem vreo mişcare ca să ne ferim, şarpele îl şi înşfăcase pe tovarăşul meu, care rămăsese căţărat ceva mai jos decât mine, şi dintr-o înghiţitură îl şi înfulecase pe trei sferturi. Îl văzui apoi cum se încolăceşte împrejurul pomului şi cum face să trosnească în pântccele lui oasele celui de pe urmă tovarăş al meu pe care îl isprăvea de înghiţit. Apoi, lăsându-mă

mort de spaimă, se trase de pe copac.

Şi rămăsei mai departe înţepenit în pom până dimineaţa, şi de-abia atunci mă îndemnai să cobor. Cea dintâi pornire a mea fu de a mă duce să mă arunc în mare, ca să isprăvesc cu o viaţă ticăloasă şi plină de spaime care de care mai cumplite; ci mă oprii în drum, întrucât sufletul nu mi se învoia, dat fiind că sufletul este un lucru de preţ; ba chiar îmi şi oblici un gând de la care mi s-a şi tras scăparea.

Mă apucai să caut niscaiva lemne şi, după ce le găsii din belşug, mă întinsei pe pământ şi luai o butură mare pe care mi-o înţepenii straşnic la tălpile picioarelor, în toată lungimea ei; luai pe urmă alta şi mi-o înţepenii pe latura din stânga, o alta pe latura din dreapta, o a patra peste pântece, şi o a cincea, mai groasă şi mai lungă decât celelalte, mi-o înţepenii la cap. Într-acest chip mă aflam înconjurat de nişte pereţi de ciotârci care, din toate părţile, steteau stavilă dinaintea gurii şarpelui. Când isprăvii, rămăsei întins pe pământ şi aşteptai acolo ce mi se hărăzise de soartă.

La căderea nopţii, şarpele nu zăbovi să se ivească. De cum mă zări, se şi repezi la mine şi dădu să mă înfulece în pântecele lui; da se împiedică în rascote. Atunci începu să se vânzolească şi să se târcolească împrejurul meu ca să încerce să mă înhaţe pe la vreun loc mai prielnic, ci nu dovedi să izbutească în pofida tuturor strădaniilor lui şi măcar că mă hărţui în toate chipurile. Îşi trecu astfel toată noaptea chinuindu-mă, iar eu mă şi vedeam mort şi-i simţeam în faţă răsuflarea împuţită. Până într-un sfârşit mă lăsă acolo, în revărsat de ziuă, şi plecă plin de ciudă asupra mea şi până peste poate de îndârjit şi de mâniat.

După ce mă încredinţai că plecase într-adevăr…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute una noapte

Spuse:

...După ce mă încredinţai că plecase într-adevăr, întinsei mâna şi mă desfăcui din curpenii cu care mă legasem de crăcane. Da eram aşa de amorţit, că nici nu izbutii dintru-ntâi să-mi mişc mâinile ori picioarele şi, vreme de câteva ceasuri, nici nu mai nădăjduii că am să mai pot vreodată să-mi dobândesc iarăşi folosinţa lor. Da până la urmă tot izbutii să mă ridic în picioare şi, încet, încet, putui să păşesc şi să umblu de colo, colo prin insulă. Mă îndreptai înspre mare unde, de cum ajunsei, zării în depărtări o corabie, cu toate pânzele în vânt, lunecând cu iuţeală mare.

La priveliştea aceea, începui să-mi vântur mâinile şi să ţip ca un nebun; pe urmă îmi desfăşai banda de mătase a turbanului şi, agăţându-l de o drughineaţă dintr-un pom, îl săltai deasupra capului şi mă silii să fac nişte semne care să se bage de seamă de pe naie.

Se îndură soarta ca strădaniile să nu-mi fie zadarnice. Într-adevăr, văzui curând cum corabia îşi întoarce puntea şi se îndreaptă înspre uscat; şi, nu peste mult, eram cules de reiz şi de oamenii lui.

De cum ajunsei pe puntea corăbiei, dintru-întâi mi se dădură nişte haine ca să-mi acopăr golătatea, dat fiind că încă de mult mi se rupsese cele cu care eram îmbrăcat; pe urmă mi se aduse să mănânc, ceea ce făcui cu mare poftă, după atâtea ajunări pătimite; da ceea ce chiar că îmi vrăji sufletul fu mai cu seamă o apă proaspătă taman cum se cuvine şi cu adevărat desfătată, din care băui pe săturate. Încât inima mi se linişti şi sufletul mi se potoli, şi simţii tihna şi bunăvoia cum coboară într-un sfârşit în trupul meu istovit.

Începui aşadar să trăiesc iarăşi, după ce văzusem

moartea cu ochii mei amândoi; şi îl binecuvântai pe Allah pentru mila lui şi îi mulţumii că pusese capăt pătimirilor mele. Într-acest chip, nu zăbovii să mă scutur pe deplin de tulburările şi de ostenelile mele, până într-atâta cât nu eram departe de a gândi că toate acele năprăsnicii nu mi se întâmplaseră decât în vis.

Plutirea ne fu minunată şi, cu îngăduinţa lui Allah, vântul ne fu prielnic toată vremea şi ne ajută să tragem norocit la ţărmurii unui ostrov pe nume Salahata, unde urma să facem popas şi la cheiul căruia reizul porunci să se arunce ancora spre a le îngădui negustorilor să coboare şi să-şi vadă de alişverişurile lor.

După ce călătorii coborâră pe uscat, cum numai eu rămăsesem pe punte, din lipsă de mărfuri de vândut ori de cumpărat, reizul veni la mine şi îmi spuse:

— Ascultă ce vreau să-ţi spun! Eşti om sărac şi străin, şi ne-ai povestit câte necazuri ai pătimit în viaţa ta. Încât aş vrea acuma să-ţi fiu de oarecare folos şi să te ajut să te întorci în ţara ta, aşa ca, atunci când ai să te gândeşti la mine, să te gândeşti cu drag şi să chemi asupra-mi milele lui Allah!

Eu îi răspunsei:

— De bună seamă, o, reizule! nu am să preget să mă rog pentru tine!

El îmi spuse:

— Află că, de-atunci sunt câţiva ani, am avut cu noi un călător care s-a pierdut pe un ostrov unde făcusem popas. Şi de-atunci încoace nu am mai avut nicio ştire despre el şi nu ştim dacă a murit ori dacă mai este în viaţă. Cum avem în cala naiei mărfurile rămase de la acel călător, mi-a venit în gând să ţi le încredinţez pentru ca, oprindu-ţi misitia cuvenită din câştig, să le vinzi pe ostrovul acesta şi să-mi aduci preţul lor pentru ca eu, când am să mă întorc la

Bagdad, să pot să i-l înmânez, dacă o fi izbutit să se întoarcă în cetatea lui.

Iar eu răspunsei:

— Îţi datorez ascultare şi supunere, o, stăpâne al meu! Şi chiar că am să-ţi port şi mai multă îndatorinţă pentru ceea ce vrei să mă faci a dobândi în chip cinstit!

Atunci căpitanul le porunci năierilor să scoată mărfurile din stivă şi să le ducă pe ţărm, pentru mine. Pe urmă îl chemă pe sameşul de pe corabie şi îi spuse să le socotească şi să le scrie, bucată cu bucată. Şi sameşul răspunse:

— Ale cui sunt mărfurile acelea şi pe numele cui trebuie să le scriu?

Reizul răspunse:

— Pe stăpânul mărfurilor îl chema Sindbad Marinarul. Acuma scrie-le pe numele acestui călător sărman, şi întreabă-l cum îl cheamă.

Vorbele acestea ale căpitanului, rămăsei uluit de mirare şi strigai:

— Păi eu sunt Sindbad Marinarul!

Şi, privind cu luare aminte la reiz, cunoscui că el era cel care, la începutul celei de a doua călătorii a mea, mă uitase pe ostrovul pe care adormisem.

Încât tulburarea mea fu până peste poate la brodeala aceea neaşteptată, şi urmai:

— O, reizule, au nu mă mai cunoşti? Eu sunt, chiar eu, Sindbad Marinarul, cel născut la Bagdad! Ascultă povestea mea! Adu-ţi aminte, o, căpitane, că chiar eu sunt cel care a coborât pe ostrov, sunt atâţia ani de atunci, şi care nu s-a mai întors. Într-adevăr, adormisem lângă un izvor minunat, după ce mâncasem oleacă, şi nu m-am mai trezit decât ca să văd corabia ce se şi depărtase pe mare. De altminteri, mulţi dintre negustorii de la muntele de diamante m-au văzut şi ar putea să mărturisească că chiar eu sunt Sindbad

Marinarul!

Nici nu apucasem eu să isprăvesc lămuririle, că unul dintre negustori, care se întorsese pe punte să-şi ia mărfurile, veni la mine, mă măsură cu luare-aminte şi, de îndată ce sfârşii de vorbit, îşi plesni palmele una de alta a uimire şi strigă:

— Pe Allah! o, voi toţi, nu mă credeaţi când v-am istorisit mai cândva întâmplarea ciudată pe care am trăit-o la muntele de diamante, unde v-am spus că am dat de un ins legat de un hartan de oaie şi ridicat din vale pe munte de o pasăre numită rokh! Ei bine, iacătă-l pe omul acela! Chiar acesta este Sindbad Marinarul, omul cel mărinimos care mi-a dăruit nişte diamante atâta de frumoase!

Şi, după ce vorbi într-acest chip, negustorul veni să mă sărute ca pe un frate pierdut şi găsit.

Atunci reizul corăbiei mă măsură o clipită şi deodată cunoscu şi el că eu sunt Sindbad Marinarul. Şi mă luă în braţe cum l-ar fi luat pe chiar fiul său şi îmi spuse:

— Pe Allah, o, stăpâne al meu, povestea ta este uluitoare şi păţania ta este de-a mirărilea! Ci binecuvântat fie Allah, carele a îngăduit să ne întâlnim iarăşi şi să-ţi găseşti mărfurile şi bunurile!

Pe urmă porunci să fie cărate pe uscat toate mărfurile mele ca să le vând, numai întru câştigul meu de data aceasta. Şi câştigul pe care îl dobândii chiar că fu nemăsurat de mare şi mă despăgubi până peste orice nădejde de toate câte vremurile mă făcuseră să pierd până aci.

După care lăsarăm insula Salahata şi ajunserăm în ţara Sândului, unde vândurăm şi cumpărarăm aşijderea.

În mările acelea depărtate, am văzut lucruri uimitoare şi minunăţii fără de număr despre care nu pot să vă fac o povestire cu de-amănuntul. Da, printre altele, am văzut un

peşte care avea chip de vacă, şi un altul care semăna cu măgarul. Asemenea am văzut o pasăre ce se năştea dintr-o scoică de mare, şi ai cărei pui trăiesc la faţa apei, fără ca să zboare vreodată înspre uscat.

După asta ne urmarăm plutirea, cu îngăduinţa lui Allah, şi ajunserăm într-un sfârşit la Bassra, unde nu ne oprirăm decât puţine zile, pentru ca apoi să intrăm în Bagdad.

Pornii atunci înspre uliţa mea, intrai în casa mea, dădui bineţe rudelor, prietenilor şi vechilor mei tovarăşi, şi împărţii danii mari la văduve şi la orfani. Mă întorsesem, într-adevăr, mai bogat ca oricând de pe urma deverurilor pe care le izbândisem vânzându-mi mărfurile.

Ci mâine, o, prietenii mei, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc povestea celei de a patra călătorii, care le întrece ca minunare pe cele trei pe care le-aţi ascultat.

Pe urmă Sindbad Marinarul puse să i se dea, ca şi în zilele de mai înainte, o sută de galbeni lui Sindbad Hamalul, poftindu-l să vină şi a doua zi.

Hamalul nu pregetă a-i da ascultare şi, în ziua următoare, se întoarse să asculte cele ce, la sfârşitul cinei, avea să istorisească Sindbad Marinarul...

În clipita accasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute doua noapte

Spuse:

...se întoarse să asculte ceea ce, la sfârşitul cinei, avea să istorisească Sindbad Marinarul.

Cea de a patra istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a patra călătorie

Şi Sindbad Marinarul spuse:

Nici huzurile, nici zaiafeturile vieţii de la Bagdad, o, prietenii mei, nu au putut să mă fac a da uitării călătoriile.

Dimpotrivă, nu îmi mai aduceam deloc aminte de caznele îndurate şi de primejdiile trăite. Iar sufletul cel viclean, care mă îmboldea, nu zăbovi a-mi înfăţişă foloasele ce le-aş avea străbătând iarăşi meleagurile altor oameni. Încât nu mai putui să mă împotrivesc ispitelor lor şi, într-o zi, lăsându-mi casa şi averile, luai cu mine o mare grămadă de mărfuri scumpe, cu mult mai multe decât luasem în celelalte călătorii ale mele, şi de la Bagdad plecai la Bassra, unde mă îmbarcai pe o corabie mare în tovărăşia unor negustori de vază tare bine preţuiţi în târg.

Călătoria noastră pe mare, din mila lui Allah, la început fu strălucită. Treceam de la insulă la insulă şi de la un uscat la alt uscat, vânzând, şi cumpărând, şi izbândind câştiguri tare pricopsite, până ce într-o zi, în larg de mare, reizul porunci să se arunce ancora şi strigă înspre noi:

— Suntem pierduţi fără de scăpare!

Şi deodată o pală de vânt năprasnică rocoşi marea toată, care se năpusti asupra corăbiei, o sparse în toate chipurile şi îi smulse pe călători, cu căpitan, cu năieri şi cu mine cu tot. Şi dintru-ntâi toată lumea se înecă, iar eu aşijderea.

Da eu izbutii, din mila lui Allah, să dau, prin genune, de o bârnă din corabie, de care mă încleştai cu mâinile şi cu picioarele, şi pe care fusei bălăbănit vreme de o jumătate de zi, dimpreună cu alţi negustori care izbutiseră să se agaţe de ea ca şi mine.

Atunci, tot lopătând din mâini şi din picioare, ajunserăm până la urmă, ajutaţi de vânt şi de bătaia apelor, să fim

aruncaţi, ca nişte scânduri, pe jumătate ca şi morţi de frig şi de spaimă, pe ţărmul unui ostrov.

Şezurăm o noapte întreagă zdrobiţi, fără de mişcare, pe ţărmul acelui ostrov. Da a doua zi izbutirăm să ne ridicăm şi să pornim înspre lăuntrul ostrovului, unde zărirăm o aşezare către care ne îndreptarăm.

La sosirea noastră, văzurăm cum ieşea pe poarta acelei aşezări o ceată de oameni goi de-a binelea şi negri care, fără a ne spune o vorbă, ne înhăţară şi ne împinseră să intrăm într-o sală unde, pe un jeţ înalt, şedea un sultan.

Sultanul ne porunci să şedem jos, iar noi şezurăm. Atunci dinainte ni se aduseră nişte tablale pline cu nişte bucate de care nu mai văzusem în toată viaţa noastră nicăierea. Vederea lor mie nu îmi stârni deloc pofta, osebit de tovarăşii mei care le mâncară cu înfulecături, ca să-şi astâmpere foamea ce-i rodea de când cu prăpădul corăbiei noastre. Cât despre mine, nelăcomia de atunci fu pricina ce avea să-mi mântuie viaţa până astăzi.

Căci, de la cele dintâi îmbucături, o hulpăvie nemăsurată îi potopi pe tovarăşii mei, care începură să hăpăie ceasuri şi ceasuri în şir tot ce li se aducea, cu nişte schime de nebuni şi cu nişte pufnituri de pomină.

Pe când ei se aflau în starea aceea, oamenii cei goi aduseră o oală plină cu un fel de ir cu care îi unseră pe trup, şi a cărui urmare asupra pântecelui lor fu nemaipomenită. Într-adevăr, văzui cum pântecele tovarăşilor mei se umflă treptat, treptat în toate părţile, până ce ajunse mai mare decât un cimpoi umflat: iar pofta le sporea pe măsură, până acolo încât urmară a mânca mai departe fără de contenire, în vreme ce eu mă uitam la ei, speriat de a lua seama că burdihanul nu li se mai umple.

Or eu, dacă văzui urmarea aceea asupra tovarăşilor mei, stăruii a nu mă atinge neam de bucatele acelea şi nu mă înduplecai să mă las uns cu ir. Şi chiar că acea cumpătare

îmi fu mântuitoare, întrucât mi se vădi că oamenii aceia goi erau mâncători de carne de om şi că se slujeau de acele felurite mijloace spre a-i îngrăşa pe oamenii ce le cădeau în mână şi spre a le face carnea în felul acesta mai fragedă şi mai mustoasă. Iar cât despre sultanul acelor mâncători, mi se vădi că era căpcăun. I se gătea în fiece zi ca friptură câte un om îngrăşat după tipicul acela; cât despre inşii cei goi, lor nu le plăcea friptura şi mâncau carne de om crudă, fără niciun fel de gătează, aşa cum era.

În acea jalnică încredinţare, spaima de soarta mea şi de cea a tovarăşilor mei ajunse cu atâta mai fără de margini, cu cât în curând băgai de seamă o scădere vădită a judecăţii tovarăşilor mei, pe măsură ce pântecele li se îmburdiha şi făptură li se umfla. Ba până la urmă ajunseră de se îndobitociră cu totul de-atâta mâncare şi, dacă se făcură întocmai ca nişte vite de zalhana, fură daţi în paza unui păstor care în fiecare zi îi ducea la păscut în pajişte.

Cât despre mine, foamea pe de o parte şi frica pe de alta mă prefacuseră în chiar umbra mea, iar carnea mi se uscase pe oase. Încât dacă mă văzură aşa de jigărit şi de scofâlcit, băştinaşii de pe ostrovul acela nu se mai îngrijară de mine şi mă dădură cu totul uitării, de bună seamă socotindu-mă nevrednic a fi gătit ca friptură pentru sultanul lor, ba nici baremi la grătar.

Lipsa aceea de veghere din partea ostrovenilor cei negri şi goi îmi îngădui într-o zi să mă depărtez de sălaşele lor şi să pornesc înspre altă zare. În drumul meu, dădui peste păstorul care mâna la păscut ciurda alcătuită de nenorociţii mei de tovarăşi, îndobitociţi de pântecul lor. Grăbii a mă afunda în ierburile cele înalte şi de a merge şi de a alerga spre a-i pierde din vedere, atâta de amarnic prilej de chinuri şi de jale îmi era înfăţişarea lor.

Soarele amurgise de mult, da eu nu conteneam să merg.

Mersei mai departe tot înainte noaptea toată, fără să mă încerce nevoia de a dormi, atâta de tare mă stăpânea frica să nu cad iarăşi pe mâna negrilor mâncători de carne de om. Şi mersei înainte şi toată ziua următoare, şi tot aşa încă alte şase zile, neluându-mi decât numai răgazul trebuitor pentru vreo odihnă care să-mi îngăduiască a-mi urma drumul înspre neştiut. Şi, drept toată hrana, culegeam ierburi de pe jos şi le mâncam, atâta numai cât să nu-mi dau sufletul de foame.

În dimineaţa celei de a opta zile…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute treia noapte

Spuse:

…În dimineaţa celei de a opta zile, ajunsei pe ţărmul de dincolo al ostrovului şi zării oameni ca şi mine, albi şi îmbrăcaţi cu haine, şi care se îndeletniceau cu culesul boabelor de piper de prin tufărişurile de care era acoperit meleagul acela. Când mă zăriră şi ei, se strânseră ciotcă împrejurul meu şi îmi grăiră pe limba mea cea arăbească, pe care de atâta amar de vreme nu o mai auzisem.

Mă întrebară cine sunt şi de unde vin. Eu răspunsei: „O, oameni buni, sunt om străin şi sărman!” Şi le istorisii ce necazuri şi ce primejdii îndurasem. Povestirea mea îi minună de-a minunelea şi mă firitisiră că dovedisem să scap de la înfulecătorii de carne de om, îmi aduseră de mâncat şi de băut, mă lăsară să mă odihnesc vreme de un ceas, apoi mă luară în luntrea lor ca să mă înfăţişeze sultanului lor a cărui cetate de scaun era pe un alt ostrov din vecinătate.

Ostrovul în care domnea sultanul avea drept cetate de

scaun un oraş tare plin de lume, îmbelşugat cu toate cele ale traiului, plin de sukuri şi de negustori ale căror prăvălii erau încărcate cu lucruri de preţ, străbătut de uliţe frumoase pe care treceau mulţime de oameni călări pe cai strălucitori, da fără de şei şi fără de scări. Încât, atunci când îi fusei înfaţişat sultanului, după salamalecuri nu pregetai să-i mărturisesc mirarea în care mă aflam de a vedea oamenii cum călăresc pe deşelate. Şi îi spusei:

— Pentru care pricină, o, stăpâne şi doamne al nostru, nu vă slujiţi aici de şei? Şaua este un lucru tare înlesnitor la mersul călare! Şi-apoi îl face pe călăreţ mai stăpân pe calul său!

Sultanul rămase tare nedumerit de vorbele mele şi mă întrebă:

— Păi da ce vrea să fie o şa? Atare lucru nu am văzut niciodată în viaţa noastră!

Eu îi spusei:

— Nu ai vrea să-mi îngăduieşti a-ţi meşteri o şa spre a putea să-i încerci priinţa şi să-i preţăluieşti mulţumirea?

El îmi răspunse:

— De bună seamă!

Atunci cerui să vină un tâmplar şi îl pusei să tâmplărească, sub ochii mei, tarniţa pentru o şa, aidoma după arătările mele. Şi şezui lângă el până ce isprăvi. Atunci căptuşii eu însumi tarniţa cu straturi de dimie şi cu săftiele, şi la urmă o împodobii de jur împrejur cu chindiseli de aur şi cu ciucuri de felurite culori. Cerui apoi să vină un fierar pe care îl învăţai meşteria de a făuri o zăbală şi nişte scări; iar el meşteri desăvârşit lucrurile acestea, întrucât nu mă dezlipii de lângă el nicio clipită.

Când totul fu îndeplinit fără de cusur, alesei calul cel mai arătos din grajdurile sultanului, îl înşăuai şi îi pusei frâul şi îl dichisii strălucit, fără a uita să-i pun fel de fel de ţarţamuri

de podoabă, precum fotaze de cele lungi, canafuri de mătase şi de aur, ciucure în frunte şi gâtar albastru. Şi mă dusei de îndată să i-l înfăţişez sultanului, care aştepta de câteva zile cu mare nerăbdare.

Sultanul încălecă numaidecât şi se simţi atâta de bine cumpănit şi fu atâta de mulţumit de acea născocire, încât îmi dovedi mulţumirea sa cu nişte daruri straşnice şi cu peşcheşuri mari.

Când văzu şi vizirul şaua şi se încredinţă cu cât este ea mai presus de chipul de a călări de mai înainte, mă rugă să-i fac şi lui una la fel. Iar eu binevoii să mă înduplec. Atunci toţi mai-marii din împărăţie şi toţi dregătorii râvniră să aibă şi ei o şa şi îmi cerură să le-o fac. Şi îmi dădură atâtea daruri, cât în puţină vreme ajunsei omul cel mai bogat şi cel mai de vază din cetate.

Ajunsesem prietenul sultanului şi, când mă dusei într-o zi la el ca de obicei, se întoarse înspre mine şi îmi spuse:

— Ştii bine, Sindbad, că îmi eşti tare scump! Ai ajuns, în saraiul meu, ca unul de-ai mei, şi nu mai pot să mă lipsesc de tine, nici să îndur gândul că ar veni o zi când să ne părăseşti. Doresc, aşadar, să-ţi cer un lucru, fără a te vedea că te împotriveşti!

Eu răspunsei:

— O, Maria Ta, porunceşte! Puterea ta asupra-mi este durată pe milele tale şi pe mulţumita pe care ţi-o datorez pentru tot binele cu care îţi sunt datornic de la venirea mea în accastă împărăţie!

El răspunse:

— Doresc să te însor la noi cu o femeie frumoasă, nurlie, desăvârşită, bogată şi ca arginţi şi ca haruri, pentru ca ea să te înduplece să rămâi pe totdeauna în cetatea noastră şi la saraiul meu. Aşa că îţi cer să nu care cumva să te lepezi de socoata şi de vorbele mele!

Eu, la spusele accstea, rămăsei tare încurcat, lăsai capu-

n jos şi nu putui să dau niciun răspuns, aşa mă sugruma împrejurarea. Încât sultanul mă întrebă:

— Pentru ce nu-mi răspunzi, o, copilul meu?

Eu îngăimai:

— O, sultane al vremilor, socoata este socoata ta, iar eu sunt robul tău!

Numaidecât sultanul trimise după cadiu şi după martori şi îmi dădu pe loc de soţie o femeie hanâmă, de viţă înaltă, tare bogată, stăpână peste multe bunuri, damuri de case şi moşii, şi procopsită cu o frumuseţe mare. Totodată mă milui cu un sarai, plin cu de toate, cu slugile, robii şi roabele lui, şi cu o nafaca într-adevăr împărătească.

Încât trăii într-o tihnă deplină şi ajunsei până peste poate de mulţumit şi de înflorit. Şi mă bucuram de pe acum că am să pot într-o zi să scap din cetatea aceea şi să mă întorc la Bagdad luând-o cu mine şi pe soţia mea; căci tare o îndrăgisem, iar înţelegerea dintre noi era desăvârşită. Da când un lucru a fost hotărât de soartă, nicio putere omenească nu-l mai poate face să se abată. Şi care-i făptura aceea care poate să cunoască cele ce vor veni? Şi, vai! avea să mi se dovedească încă o dată că toate socoatele noastre sunt jocuri de copii faţă de voia sorţii.

Într-o zi, soţia vecinului meu, din porunca lui Allah, muri. Cum vecinul îmi era prieten, mă dusei la el ca să-l alin spunându-i:

— Nu te mâhni mai mult decât este îngăduit, bre vecine! Allah are să te despăgubească în curând dându-ţi o soţie încă şi mai binecuvântată! Alungească-ţi Allah zilele!

Da vecinul, uluit de vorbele mele, săltă capul şi îmi spuse:

— Cum de poţi să-mi urezi viaţă lungă când ştii bine că nu mai am decât un ceas de trăit?

Eu atunci rămăsei uluit la rându-mi, şi îi spusei:

— Vecine, pentru ce vorbeşti aşa, şi de unde asemenea presimţiri? Din mila lui Allah, eşti bine sănătos, şi nimic nu te ameninţă! Au nu cumva vrei să te omori cu mâna ta?

El răspunse:

— A! văd acuma bine că tu habar nu ai de obiceele din ţara noastră. Află dar că datina cere ca tot soţul rămas în viată să fie înmormântat de viu cu soţia sa moartă, şi că orice femeie rămasă în viaţă să fie înmormântată cu soţul ei mort. Este un lucru de neabătut! Şi tot acuma am să fiu şi eu înmormântat de viu cu soţia mea cea moartă! Aici toată lumea, chiar şi sultanul, trebuie să se supună acestei pravili stătorite de strămoşi!

La vorbele acelea, strigai:

— Pe Allah! datina aceasta este tare ticăloasă! Iar eu niciodată nu aş putea s-o îndeplinesc!

Pe când vorbeam noi într-acest chip, rudele şi vecinii prietenului meu intrară şi chiar că începură să-l mângâie pentru moartea lui şi a soţiei sale. După care se apucară de pregătirile de înmormântare. Trupul femeii fu pus într-un sicriu descoperit, după ce o îmbrăcaseră cu hainele ei cele mai frumoase şi o împodobiseră cu odoarele cele mai scumpe. Pe urmă se alcătui alaiul; şi toată lumea, iar eu la fel, se îndreptă înspre locul de îngropăciune.

Ajunserăm afară din cetate la un munte de lângă mare. Într-un anume loc, văzui un fel de puţ tare larg de pe care grăbiră a ridica o lespede de piatră. Coborâră în puţ sicriul în care se afla femeia cea moartă împodobită cu giuvaierurile ei; apoi îl apucară pe vecinul meu, care nu încercă nicio împotrivire, îl coborâră cu ajutorul unei funii până în fundul puţului, împreună cu un chiup mare de apă şi cu şapte pâini, drept merinde. Când isprăviră, astupară la loc gaura puţului cu pietrele cele mari care slujeau de capac, şi se întoarseră pe unde veniseră.

Or, eu şezusem de faţă la toate, într-o stare de spaimă

de neînchipuit, cugetând în sufletul meu: „Asta chiar că este mai rău decât toate câte le-am văzut!” Şi, de cum mă întorsei la sarai, dădui fuga la sultan şi îi spusei:

— O, stăpâne al meu, am străbătut până astăzi multe ţări, da nu am văzut nicăieri un obicei atâta de varvar ca acesta care cere să fie înmormântat soţul rămas viu lângă soţia lui moartă! Încât tare aş vrea să ştiu, o, sultane al vremilor, dacă şi cel străin este dator acestei pravili la moartea soţiei sale!

El îmi răspunse:

— Păi de bună seamă! Va fi îngropat lângă ea!

Când auzii vorbele acestea, simţii că de amar plesneşte beşica fierii din ficatele meu şi ieşii de acolo nebun de spaimă şi mă dusei acasă la mine, speriat de pe acum ca nu care cumva soţia să-mi fi murit în lipsa mea şi să fiu silit a mă supune caznei cumplite la care fusesem martor. Degeaba încercai să mă alin zicându-mi: „Sindbade, fii liniştit! De bună seamă că tu ai să mori întâi! Şi-aşa că nu tu ai să fii înmormântat de viu!” Asta nu avea să-mi slujească la nimic, întrucât, peste puţină vreme, soţia mea căzu bolnavă, zăcu la pat câteva zile şi muri, cu toate îngrijirile de zi şi noapte cu care nu contenii s-o oploşesc.

Jalea mea atunci fu până peste fire; întrucât chiar că nu găseam deloc că a fi îngropat de viu ar fi mai puţin amarnic decât a fi înfulecat de mâncătorii de carne de om. Şi-apoi nici nu mă mai îndoii de soarta mea când îl văzui pe însuşi sultanul că vine în casa mea să-mi deştearnă părerile lui de rău în ceea ce privea înmormântarea mea. Ba chiar binevoi, însoţit de toată lumea de vază de la curtea împărătească, să-mi facă cinstea de a fi de faţă la înmormântarea mea, mergând alături de mine în fruntea alaiului, pe urma sicriului în care fusese pusă soţia mea moartă, acoperită cu odoarele şi împodobită cu toate dischisurile ei.

Când ajunserăm la poalele muntelui de lângă mare, unde se căsca puţul cu pricina, fu coborât în fundul gropniţei trupul soţiei mele; după care toţi cei de faţă veniră în preajma mea şi îmi deşternură părerile lor de rău şi rămas-bunul lor. Eu atunci gândii să mai fac o încercare pe lângă cugetul sultanului şi al celor de faţă ca să mă scutească de acea năpastă, şi strigai plângând:

— Eu sunt străin, şi nu e drept să fiu supus pravilei voastre! Şi-apoi am în ţara mea o soţie care e în viaţă şi copii care au nevoie de mine!

Da degeaba tot ţipai şi suspinai, că ei mă înhăţară, fără a vrea să mă asculte, mă legară cu nişte funii pe după subsuori, agăţară deasupra mea un chiup cu apă şi şapte pâini, după datină, şi mă coborâră în afundul zgăului. Când ajunsei jos de tot, îmi strigară:

— Desfă-ţi legăturile, ca să tragem afară funiile!

Ci eu nu vrusei să mă dezleg nicicum şi tot smuceam de ele ca să-i înduplec să mă tragă afară. Atunci dădură ei drumul funiilor, aruncându-le peste mine, astupară la loc gura puţului şi îşi luară calea fără a mai asculta la ţipetele mele jalnice...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute patra noapte

Spuse:

...fără a mai asculta la ţipetele mele jalnice.

În curând, duhoarea din locul acela de sub pământ mă sili să-mi astup nasul. Da asta nu mă împiedică, la o geană de lumină ce venea de sus, să cercetez peştera aceea a morţilor, plină cu leşuri şi mai vechi şi mai proaspete. Era tare largă şi se întindea atâta de departe, încât privirea

mea nu izbutea să-i scruteze adâncimea. Atunci mă aruncai la pământ şi-mi strigai: „Ţi se prea cuvine soarta, Sindbade cu suflet nesăţios! Şi-apoi ce nevoie aveai să-ţi iei o soţie în cetatea aceasta? Of! de ce nu te-ai fi prăpădit tu în valea diamantelor! ori de ce n-ai fi fost înfulecat de mâncătorii de oameni! De-ar fi dat Allah să fi fost înghiţit de mare în vreunul din prăpădurile tale de pe ape, mai degrabă decât să te răpună o moarte atâta de înfricoşată!” Şi pe urmă începui să-mi dau cu pumnii în cap şi în pântece şi peste tot. Ci, îmboldit de foame şi de sete, nu putui a mă hotărî să mă las să mor de ajunare, şi desprinsei de pe funie pâinile şi chiupul cu apă, şi mâncai şi băui, da cu măsură, chibzuind la zilele ce vor urma.

Trăii în felul acesta vreme de câteva zile, desprinzându-mă treptat cu duhoarea de neîndurat din gropniţă, şi dormeam pe pământ într-un cotlon pe care îmi dasem osteneala să-l curăţ de osemintele de care era năpădit. Da curând luai seama că are să vie ceasul când nu voi mai avea nici pâine, nici apă. Şi ceasul acela sosi. Atunci, într-o deznădejde deplină, îmi făcui mărturisirea de credinţă şi stam să închid ochii ca să-mi aştept moartea, când deodată văzui că deasupra capului se deschide gura puţului şi e lăsat în jos un om mort într-un sicriu şi, după el, soţia lui cu cele şapte pâini şi cu chiupul cu apă.

Eu atunci aşteptai ca oamenii de deasupra să astupe iarăşi intrarea şi, fără a face nici cel mai mic zgomot, apucai un ditamai ciolan de mort şi, dintr-o săritură, mă repezii asupra femeii pe care, cu o izbitură în cap, o şi precurmai; şi, ca să mă încredinţez că murise, îi mai altoii o lovitură, şi încă una, în cap, din toate puterile mele. Pusei apoi mâna pe cele şapte pâini şi pe chiupul cu apă, şi în felul acesta avusei merinde pe încă vreo câteva zile.

După acest răstimp, intrarea se deschise iar şi fu lăsată

jos de data aceasta o femeie moartă şi un bărbat viu. Nu pregetai, ca să trăiesc, căci sufletul este scump! să-l precurm pe bărbat şi să-i iau pâinile şi apa. Şi urmai să trăiesc aşa o bună bucată de vreme, omorând de fiecare dată pe cel ce era înmormântat de viu, şi furându-i merindele.

Într-una din zile, dormeam la locul meu obişnuit, când mă deşteptai tresărind la un zgomot ciudat. Era ca o răsuflare de om şi ca o lipăitură de paşi. Mă ridicai şi luai ciosvârta de care mă slujeam spre a-l precurma pe insul înmormântat de viu, şi mă îndreptai înspre partea de unde părea că vine zgomotul. După câţiva paşi, mi se păru că întrezăresc ceva ce o luă la fugă pufnind straşnic. Eu atunci, tot înarmat cu osul meu, pornii după năluca aceea de umbră care fugea, mă ţinui după ea multă vreme şi alergam mereu pe urma ei prin beznă, lunecând la fiecare pas pe oasele celor morţi, când deodată, drept înaintea mea, în fundul peşterii, mi se păru că năzăresc un licăr de lumină care ba strălucea, ba se stingea. Înaintai mai departe şi, pe măsură ce înaintam, vedeam lumina cum creşte şi se întăreşte. Ci nu cutezam nicicum să cred că ar fi acolo vreo deschizătură pe unde să mă strecor afară şi îmi ziceam: „De bună seamă că trebuie să fie vreo altă gură a gropniţei, pe unde oamenii lasă în jos leşurile!” Încât care nu-mi fu uluiala când văzui umbra cea fugace, care nu era altceva decât o jivină, cum îşi ia vânt şi sare prin deschizătura aceea. Pricepui atunci că acolo era o gaură săpată de jivinele ce veneau să mănâncc trupurile morţilor din peşteră. Şi sării şi eu pe urmele dihaniei şi mă pomenii deodată în lumina zilei, sub cer.

La acea privelişte, căzui în genunchi şi îi mulţumii din toată inima Celui Preaînalt pentru izbăvirea mea; şi îmi potolii sufletul şi mi-l liniştii din zbuciumul lui.

Cercetai atunci zările şi văzui că mă aflam la poalele unui munte, la marginea mării; şi băgai de seamă că muntele

acela nu putea să aibă nicio legătură cu cetatea, aşa era de prăpăstios şi de netrecut. Şi chiar că încercai să mă caţăr pe el, da degeaba. Atunci, ca să nu mor de foame, mă întorsei în peşteră prin gaură şi mă dusei să iau pâinea şi apa; şi venii să mănânc sub cer: ceea ce făcui cu mai multă poftă decât pe vremea şederii printre morţi.

Urmai a mă duce în fiecare zi în gropniţă să-mi iau pâinile şi apa, precurmându-i pe cei ce erau înmormântaţi de vii. Apoi îmi veni în gând să strâng toate giuvaierurile de la morţi, diamantele, brăţările, salbele, mărgăritarele, rubinele, mademurile meşterite, veşmintele cele de preţ şi toate odoarele de aur şi de argint. Şi de fiecarc dată îmi căram prada la ţărmul mării, cu nădejdea că într-o zi voi putea să scap de acolo cu toate bogăţiile acelea. Şi, ca să fie totul gata, le întocmii în nişte legături bine înfăşurate în hainele şi în pânzeturile celor ce, bărbaţi ori femei, se aflau în peşteră.

Şedeam într-o zi cugetând la păţaniile mele şi la starea mea de acum, la marginea mării, când zării o corabie care trecea destul de aproape de munte. Mă sculai grabnic, îmi desfăşai banda de mătase a turbanului şi începui să-l vânturc cu fluturări mari şi cu ţipete amarnice, gonind de-a lungul ţărmului. Din mila lui Allah, oamenii de pe naie văzură semnele mele şi sloboziră o luntre care să vină să mă ia şi să mă ducă pe puntea lor. Mă luară cu ei şi binevoiră să se împovăreze şi cu calabalâcurile mele.

Când ajunserăm pe punte, reizul veni la mine şi îmi spuse:

— O, tu, cine eşti şi cum ai făcut să ajungi pe muntele acesta unde, de-atâta vreme de când plutesc prin aceste meleaguri, nu am văzut vreodată decât dihănii sălbatice şi păsări de pradă, da niciodată vreo făptură omenească?

Eu răspunsei:

— O, stăpâne al meu, sunt un biet negustor, străin în aceste locuri. Mă aflam pe o corabie mare care s-a scufundat lângă coasta de aici; şi numai eu dintre toţi tovarăşii mei am izbutit, mulţumită voiniciei şi vârtoşiei mele, să scap de la înec şi să-mi scap odată cu mine şi mărfurile pe care le-am pus pe o scândură mare pe care am putut s-o prind la vreme, când s-a sfarmat corabia! Ursitoarea şi soarta m-au aruncat pe ţărmul acesta, şi a vrut Allah să nu mă lase să mor nici de foame, nici de sete!

Şi iaca-aşa i-am spus căpitanului, ferindu-mă cu grijă să-i dezvăluiesc adevărul despre însurătoarea şi despre înmormântarea mea, de frică să nu se afle pe punte careva din cetatea în care stăpânea datina cea înfricoşată sub care era să cad jertfă!

Isprăvindu-mi spusa faţă de reiz, scosei dintr-o legătură un odor scump şi i-l dădui în dar, ca să mă privească cu ochi buni de-a lungul călătoriei. Ci, spre mirarea mea cea mare, reizul se dovedi de o mărinimie rară, nu vroi nicicum să primească darul şi îmi spuse cu glas binevoitor:

— Nu-mi stă în obicei să las să mi se plătească o faptă bună. Nu eşti tu cel dintâi pe care îl culegem de pe mare. I-am mai ajutat şi pe alţi pierduţi pe ape şi i-am dus până în ţara lor, în numele lui Allah; şi nu numai că n-am vrut să ne lăsăm plătiţi în niciun chip, da, întrucât erau lipsiţi de toate, le-am dat să mănânce şi să bea, şi i-am îmbrăcat; şi tot numai în numele lui Allah le-am dat şi cu ce să-şi scoată cheltuielile de drum! Întrucât oamenii sunt datori faţă de semenii lor, în numele lui Allah!

La vorbele acestea, îi mulţumii căpitanului şi mă rugai pentru el urându-i viaţă lungă, pe când el poruncea să se desfăşoare pânzele şi pornea corabia la drum.

Plutirăm minunat vreme de zile şi zile în şir, din ostrov în ostrov şi din mare în mare, pe când eu şedeam întins cu desfătare ceasuri la rând cugetând la păţaniile mele cele

ciudate şi întrebându-mă dacă am trăit aievea toate acele năpaste ori de nu cumva nu au fost decât în vis. Şi uneori chiar că, gândindu-mă la şederea din gropniţa de sub pământ lângă soţia mea moartă, simţeam că ajung să înnebunesc de spaimă.

Da până la urmă, cu mila lui Allah Preaînaltul, sosirăm bine sănătoşi la Bassra, unde nu ne oprirăm decât numai câteva zile, pentru ca apoi să intrăm în Bagdad.

Eu atunci, încărcat cu bogăţii fără de capăt, luai drumul înspre uliţa şi înspre casa mea, unde ajunsei şi unde îmi găsii rudele şi prietenii; sărbătoriră cu toţii întoarcerea mea şi se bucurară până peste poate, firitisindu-mă că scăpasem cu zile. Atunci îmi încuiai cu grijă comorile în dulapuri, ci fără de a uita să fac pomeni mari săracilor, văduvelor şi orfanilor, şi daruri bogate prietenilor şi cunoscuţilor. Şi de-atunci încoace n-am mai contenit să mă tot dedau la toate desfătările şi la toate poftele, în tovărăşia unor inşi mehenghi.

Da toate câte v-am povestit acuma nu sunt chiar nimic pe lângă cele ce le păstrez să vi le istorisesc mâine, de-o vrea Allah!

Aşa grăi Sindbad în ziua aceea! Şi nu uită a pune să i se dea o sută de galbeni hamalului şi a-l pofti să cineze cu el, în rând cu mai-mărimile care se aflau de faţă. Pe urmă, toată lumea se întoarse acasă, minunată de toate acestea.

Cât despre Sindbad Hamalul…

În clipita accasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute şasea noapte

Spuse:

Cât despre Sindbad Hamalul, d-apoi el se întoarse la casa lui, unde visă toată noaptea la povestea aceea uluitoare. Iar a doua zi, când se întoarse iar în casa lui Sindbad Marinarul, încă tot mai era tare tulburat de înmormântarea gazdei sale. Da cum masa se şi afla întinsă, luă loc împreună cu ceilalţi, şi mâncă, şi bău, şi îl binecuvântă pe Atoatebinefacătorul. După care, în mijlocul tăcerii tuturor, ascultă ceea ce povesti Sindbad Marinarul.

Cea de a cincea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a cincea călătorie

Sindbad spuse:

Aflaţi, o, prietenii mei, că la întoarcerea din cea de a patra călătorie mă afundai în desfăt, în huzururi şi în chiolhanuri, şi până acolo cât îmi uitai repede patimile trecute şi nu îmi mai aminteam decât de câştigurile de-a mirărilea pe care mi le aduseseră păţaniile mele de pomină. Încât să nu vă miraţi dacă am să vă spun că nu pregetai deloc să mă supun sufletului meu, care mă îndemna la alte călătorii înspre ţările altor oameni.

Mă sculai aşadar şi cumpărai mărfurile care, din sfetirile de mai înainte, ştiam că sunt lesnicioase la dever şi aduc câştig neîndoielnic şi îmbelşugat; pusei să fie strânse în legături şi plecai cu ele la Bassra.

Acolo, mă dusei să mă preumblu pe chei şi văzui o corabie mare, nouă-nouţă, care tare îmi plăcu şi pe care o cumpărai numai pentru mine, atunci pe loc. Luai în slujba mea un reiz bun şi priceput, şi nişte năieri, şi poruncii să se încarce pe corabia mea mărfurile mele de către robii mei care rămaseră pe punte ca să mă slujească. Primii şi

călători câţiva negustori cu chipuri plăcute, care îmi plătiră cinstit preţul de călărorie. Astfel, ajungând de data aceasta stăpân pe corabie, puteam, mulţumită priceperii căpătate în treburile năiereşti, să-l ajut pe reiz cu staturile mele.

Plecarăm de la Bassra cu inima uşoară şi voioasă, şi urându-ne între noi tot felul de binecuvântări. Iar plutirea ne fu norocită, înlesnită mereu de un vânt prielnic şi o mare blajină. Şi, după ce făcurăm felurite popasuri, ca să vindem şi să cumpărăm, într-o zi trăserăm la ţărmul unui ostrov cu totul nelocuit şi pustiu, şi pe care nu se vedea altă locuinţă decât numai o boltă albă. Ci eu, cercetând mai îndeaproape bolta aceea, pricepui că era oul unui rokh. Da nu le spusei nimic călătorilor care, de îndată ce coborâră pe uscat, nu găsiră altceva mai bun de făcut decât să arunce cu pietroaie în coaja oului. Încât până la urmă izbutiră să-l spargă şi, spre marea lor uluire, curse din el multă zeamă, iar peste câteva clipite puiul de rokh îşi scoase un picior din ou.

Când văzură aşa, negustorii sparseră oul mai departe; pe urmă omorâră puiul de rokh, îl tăiară în bucăţi straşnice, şi se întoarseră pe punte să-mi povestească întâmplarea.

Pe mine atunci mă cuprinse o spaimă până peste poate şi strigai:

— Suntem pierduţi! Tatăl şi mama rokhului au să vină asupra noastră şi au să ne dea pieirii! Trebuie dar să ne depărtăm cât mai repede de ostrovul acesta!

Şi numaidecât desfăşurarăm pânzele şi, ajutaţi de vânt, luarăm largul. Estimp, negustorii se apucară să frigă hartanele de rokh; da nici nu prinseră ei să se înfrupte din ele, că şi văzurăm doi nouri groşi cum astupă ochiul soarelui cu totul. Când norii aceia ajunseră mai aproape de noi, văzurăm că nu erau altceva decât nişte păsări rokh urieşeşti, tatăl şi mama celui care fusese omorât. Şi le

auzirăm cum băteau din aripi şi cum scoteau nişte huituri mai cumplite ca tunetul. Şi în curând le văzurăm chiar deasupra capetelor noastre, da sus de tot, ţinând fiecare în gheare câte o ditamai stâncă mai mare decât naia noastră.

La priveliştea aceea, nu mai avurăm nicio îndoială asupra pieirii noastre, ca urmare a răzbunării păsărilor rokh. Şi deodată una dintre păsări lăsă din înaltul slăvilor să cadă stânca înspre corabie. Ci reizul era tare priceput; cu o răsucitură din pana cârmei, cârmi atâta de iute, încât corabia se plecă pe o latură, iar stâncăraia căzu, trecând chiar pe lângă noi, în marea care se despică într-un chip atâta de căscat, încât îi zărirăm fundul, iar naia săltă şi coborî şi iarăşi săltă înfricoşător. Da tot atunci soarta noastră vru ca al doilea rokh să sloboadă şi el stâncăraia care, până să apucăm noi să ne ferim, ajunse să cadă taman pe puntea din spate, sfărâmând cârma în zeci de bucăţi şi scufundând jumătate din corabie în ape. Din izbitură, negustorii şi năierii fură unii stropşiţi, iar ceilalţi scufundaţi. Eu fusei din rândul celor scufundaţi.

Ci izbutii să răzbat o clipită la faţa apei, atâta mă zbătusem împotriva morţii, înghioldit de imboldul de a-mi izbăvi sufletul cel de preţ. Şi, din norocire, izbutii să mă agăţ de o scândură din corabia mea, care pierise.

Într-un sfârşit, dovedii să mă încălărez pe scândura aceea şi, lopătând din picioare, putui, ajutat de vânt şi de viitura apelor, să ajung la un ostrov, taman la vreme ca să nu-mi dau suflarea cea de pe urmă, aşa de istovit eram de trudă, de foame şi de sete. Mă aruncai dintru-ntâi pe mal, unde şezui ameţit un ceas de vreme, până ce sufletul şi inima să izbutească a mi se odihni şi potoli. Mă sculai atunci şi păşii în ostrov ca să cercetez locurile.

Nu fu de trebuinţă să fac un drum lung spre a băga de seamă că, de data aceasta, soarta mă adusese într-o grădină atâta de frumoasă, încât putea să fie asemuită cu

grădinile raiului. Peste tot, dinaintea ochilor mei fermecaţi, numai pomi cu poame daurite, izvoare murmuitoare, păsări cu potop de ciripituri şi flori răpitoare. Încât nu pregetai deloc să mănânc din poamele acelea, să beau din apa aceea şi să miros acele flori; şi găsii totul cât se poate de minunat...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute şaptea noapte

Spuse:

...şi găsii totul cât se poate de minunat. Încât nu mă mai clintii din locul unde mă aflam şi mă odihnii acolo mai departe de trudele mele, până seara.

Da când se lăsă noaptea şi mă văzui singur pe ostrov, nu mă putui opri, în pofida frumuseţii şi a tihnei ce mă împresurau, să mă apuce o spaimă cumplită; încât nu putui să dorm decât cu un ochi, iar somnul îmi fu bântuit de vise amarnic de urâte, în sânul acelei tăceri şi al singurătăţii.

Dimineaţa mă sculai, mai liniştit, şi dusei ceva mai încolo cercetările. Ajunsei astfel la un gâldău în care curgea apa de la un izvor, iar pe marginea gâldăului şedea nemişcat un bătrân falnic, împodobit cu o mantie mare făcută din frunze de copaci. Iar eu cugetai în sufletul meu: „Bătrânul acesta trebuie să fie şi el tot vreun scăpat de la înec care, înainte de mine, şi-o fi găsit adăpost pe ostrovul de aici!”

Aşa că mă apropiai de el şi îi urai bună pace. El îmi răspunse la urare, da numai prin semne, fără să rostească o vorbă. Şi îl întrebai:

— O, preacinstitule şeic, cum se face de te afli în locul acesta?

El nu îmi mai răspunse, ci doar clătină din cap cu o înfăţişare mâhnită şi îmi facu din mână nişte semne care tălmăceau: „Mă rog ţie să mă iei în cârcă şi să mă treci râul: aş vrea să culeg nişte poame de pe malul de dincolo!”

Eu atunci gândii: „Sindbade, negreşit că vei săvârşi o faptă bună dacă îi vei face binele acesta bătrânului!” Aşa că mă aplecai şi îl luai în spinare, petrecându-i picioarele peste pieptul meu; iar el îmi cuprinse astfel gâtul între armurii lui, şi capul cu braţele. Şi îl cărai peste râu decindea, până la locul pe care mi-l arătase; apoi mă aplecai iarăşi şi îi spusei:

— Coboară încetişor, o, preacinstitule şeic!

Ci el nici nu se clinti. Ba dimpotrivă, îşi strânse şi mai vârtos picioarelc pe după gâtul meu şi mi se încleştă de grumaji din toate puterile lui.

La pătărania aceea, rămăsei până peste poate de uluit şi mă uitai mai cu luare-aminte la picioarele lui. Mi se părură negre şi păroase şi aspre ca pielea de bivol, şi mă înfricară de tot. Încât, năpădit deodată de o spaimă fără de margini, dădui să mă desprind din strânsoarea lui şi să-l arunc la pământ; ci el atunci mă strânse atâta de straşnic de beregată de mă şi sugrumă pe jumătate şi văzui lumea cum mi se înnegurează dinaintea ochilor. Mai făcui o sforţare, da cu asta îmi şi pierdui judecata, cu suflarea tăiată, şi căzui leşinat la pământ.

După o bucată de vreme, îmi venii în simţiri şi, în ciuda leşinului, îl găsii pe moşneag tot încleştat pe grumajii mei; doar că îşi mai slăbise olecuţă picioarele ca să îngăduie răsuflării să-mi pătrundă în gâtlej.

Când mă văzu că răsuflu, îmi trase două lovituri de picior în pântece, ca să mă silească să mă ridic. Durerea mă facu să mă supun, şi mă sculai iarăşi în picioare, în vreme ce el mi se încleştase de gât mai tare ca până aci. Cu mâna îmi făcu semn să merg sub copaci; iar acolo începu să culeagă

poame şi să le mănânce. Şi ori de câte ori mă opream fără de învoirea lui sau dacă mergeam prea repede, îmi ardea nişte lovituri de picior tare vajnice care mă sileau la supunere.

Şezu toată ziua aceea pe umerii mei, mânându-mă ca pe o vită de dârvală; iar când se lăsă noaptea, mă sili să mă întind pe jos cu el, ca să poată să doarmă încleştat întruna de gâtul meu. Iar de dimineaţă mă trezi cu o izbitură de picior în pântece, ca să mă pună să-l car ca şi în ajun.

Rămase încleştat aşa pe umerii mei zi şi noapte, fără contenire. Îşi făcea pe mine toate nevoile, şi udul şi scârna, şi mă îmboldea fără de milă să tot umblu, cu lovituri de picioare şi cu lovituri de pumn.

Încât văzui limpede că nicicând nu îndurasem în sufletul meu atâta umilinţă şi în trupul meu atâtea cazne ca în slujba acelui bătrân mai ager ca un flăcău şi mai nemilos ca un măgărar. Şi nu mai ştiam ce mijloc să folosesc ca să mă scutur de el; şi îmi blestemam îndemnul cel bun care mă făcuse să-mi fie milă de el şi să-l iau în cârcă. Şi chiar că, la ceasul acela, îmi doream moartea din tot adâncul inimii.

Eram de destul de multă vreme în starea aceea nenorocită, când într-o zi, punându-mă să merg pe sub nişte pomi din care atârnau nişte tigve mari, îmi veni în gând să mă slujesc de troacele acelea uscate ca să-mi fac din ele nişte vase. Aşa că ridicai de pe jos o ditamai tiugă uscată, căzută de multă vreme din copac, o golii şi o curăţai cu totul pe dinlăuntru, şi mă apucai să culeg de pe nişte viţe de vie ciorchinii de struguri cei mai frumoşi, pe care îi storşii în tigvă până ce o umplui. O astupai apoi cu grijă şi o pusei la soare, unde o lăsai mai multe zile până ce mustul se facu de ajunse vin curat. Luai atunci tigva şi băui din ea atâta cât îmi era deajuns ca să-mi întărească puterile şi să mă ajute să îndur ostenelile poverii, da nici atâta totuşi cât

să ajung la beţie. Da tot mă simţii înviorat şi plin de voioşie, încât începui să ţopăi de colo colo, cu povara pe care nici nu o mai simţeam, şi să dănţuiesc cântând pe sub pomi. Ba mă apucai să şi bat din palme ca să ţin hangul danţului şi râzând în hohote din toate beregăţile mele.

Când mă văzu în starea aceea neobişnuită, şi când luă aminte că puterile mi se sporiseră până într-atâta încât îl purtam fără de caznă, îmi porunci prin semne să-i trec lui tigva. Eu rămăsei tare înciudat de cererea lui; da atâta de frică îmi era de el, încât nu cutezai să nu mă supun; aşa că zorii să-i dau tigva, măcar că plin de necaz. O luă din mâinile mele, şi-o duse la gură, gustă mai întâi ca s-o încerce, şi, întrucât găsi ispititoare băutura, o bău pe toată, golind tiuga până la ultimul strop, după care o aruncă hăt încolo.

În curând, aburul vinului începu să-şi facă rostul asupra creierului său; şi cum băuse destul cât să se îmbete, nu zăbovi a începe să dănţuiască mai întâi în felul său şi să se bâţie pe umerii mei, pentru ca apoi să se înmoaie, cu toate vinele fleşcăite, şi să se clatine ba la dreapta, ba la stânga, ţinându-se numai atâta cât să nu cadă.

Eu atunci, simţind că nu mai sunt strâns ca de obicei, cu o mişcare iute îi deznodai picioarele de pe gâtul meu şi, dintr-o repezitură de umeri, îl aruncai să bufnească la câţiva paşi mai încolo şi să se dea de-a dura pe jos, unde rămase fără de mişcare. Sării atunci pe el şi, apucând de pe sub pomi un cogeamitea pietroi, îi trăsei în cap un potop de lovituri aşa de bine alduite, încât îi zdrobii scăfârlia şi îi mestecai sângele cu carnea. Şi muri! Nu s-ar mai milui Allah nicicând de sufletul lui…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute opta noapte

Spuse:

…Nu s-ar mai milui Allah nicicând de sufletul lui!

La vederea leşului său, îmi simţii sufletul încă şi mai uşurat decât trupul, şi începui să alerg de bucurie şi ajunsei în felul acesta pe ţărm, chiar pe locul unde mă aruncase marea, când cu prăpădul corăbiei mele. Vru soarta ca, taman la ceasul acela, să se nimerească acolo nişte năieri, coborâţi pe uscat de pe o corabie trasă la ţărm, ca să caute apă şi poame. Când dădură cu ochii de mine, rămaseră până peste poate de minunaţi, şi veniră să mă împresoare şi să mă cerceteze, după salamalecurile de o parte şi de alta. Iar eu le istorisii cele câte le pătimisem, cum mi se scufundase corabia şi cum fusesem adus la starea de vită de povară de către moşneagul pe care într-un sfârşit îl omorâsem.

La auzul istorisirii mele, năierii rămaseră uluiţi şi strigară:

— Mare minune că ai izbutit să scapi de şeicul acela pe care toţi corăbierii îl ştiu pe numele de Bătrânul-mării! Eşti cel dintâi pe care nu l-a sugrumat; că i-a curmat totdeauna între armurii lui pe toţi cei asupra cărora a izbutit să se facă stăpân. Binecuvântat fie Allah carele te-a izbăvit de el!

După care mă duseră pe corabia lor, unde reizul mă primi cu drag şi îmi dădu haine să-mi acopăr golătatea; şi, după ce mă puse să-i istorisesc pătărania mea, mă firitisi că scăpasem şi ridică pânzele.

După mai multe zile şi mai multe nopţi de plutire, intrarăm la schila unei cetăţi cu case bine zidite şi care da înspre mare. Cetatea aceea se chema Cetatea Maimuţelor, din pricina mulţimii uluitoare de maimuţe care sălăşluiau în copacii dimprejur.

Coborâi şi eu pe uscat cu unul dintre negustorii de pe corabie, ca să văd cetatea şi să încerc vreun alişveriş.

Negustorul, cu care legasem chelemet, îmi dete un sac de bumbac şi îmi spuse:

— Ia sacul acesta, umple-l cu pietre şi alătură-te locuitorilor care ies dintre zidurile cetăţii. Şi în felul acesta ai să-ţi câştigi din plin cele ale traiului.

Făcui atunci ceea ce mă sfătuise el, îmi umplui sacul cu pietre şi, de cum isprăvii treaba aceasta, văzui că iese din cetate o liotă de inşi tot aşa încărcaţi fiecare cu câte un sac la fel cu al meu. Negustorul, prietenul meu, mă duse la ei şi le spuse cu căldură:

— E un om sărac şi străin. Luaţi-l cu voi ca să-l învăţaţi cum să-şi câştige viaţa aici! Dacă îi faceţi binele acesta, Atoateîmpărţitorul are să vă răsplătească din belşug!

Ei răspunseră cu ascultare şi cu supunere şi mă luară cu ei.

După ce merserăm o vreme, ajunserăm la o vale largă acoperită de nişte pomi aşa de înalţi, cât nimenea nu ar fi putut să se caţere în ei; şi pomii aceia erau plini de maimuţele cu pricina, iar ramurile lor erau grele de poamele cu coaja tare numite cocos indienesc.

Ne oprirăm la poalele acelor pomi, iar tovarăşii mei îşi puseră sacii jos pe pământ şi începură să dea în maimuţe aruncând cu pietre. Atunci maimuţele, mâniate, răspunseră aruncând în noi de sus din copaci un potop de nuci de cocos. Iar noi, punându-ne din vreme în vreme la adăpost, culegeam nucile de pe jos şi ne umpleam sacii.

Când sacii se umplură, îi săltarăm în spinare şi băturăm calea îndărăt spre cetate, unde negustorul îmi luă sacul şi îmi dădu preţul lui în bani peşin. Şi îi însoţii tot aşa mai departe în fiecare zi pe culegătorii de nuci de cocos, şi vindeam în cetate nucile, şi-aşa până când, încet, încct, tot strângând ceea ce câştigam, încherbai o avere care spori mereu ca urmare a fel de fel de trocuri şi de cumpărări, şi îmi îngădui să mă sui pe o corabie care pleca înspre Marea

cu Mărgăritare.

Cum avusesem grijă să iau cu mine o grămadă de nuci de cocos, nu pregetai, când ajungeam la vreun ostrov, să le schimb pe piper şi pe scorţişoară; şi vindeam piperul şi scorţişoara în altă parte şi cu banii pe care îi câştigam ajunsei la Marea cu Mărgăritare, unde năimii pe cheltuiala mea nişte scufundători.

Norocul meu la pescuitul de mărgăritare fu de-a mirărilea. Îmi îngădui să dobândesc în scurtă vreme o avere straşnică. Încât nu vrusei să-mi mai tărăgănesc întoarcerea şi, după ce cumpărai, numai spre folosinţa mea, nişte lemn de aloe de cel mai bun soi de la băştinaşi din ţara aceea închinătoare la bozi, mă încărcai pe o corabie care îmi ridica pânzele înspre Bassra, unde ajunsei cu bine după o plutire minunată. De-aci plecai fără de zăbavă la Bagdad, şi dădui fuga înspre uliţa şi înspre casa mea, unde fusei întâmpinat cu revărsări de bucurie de către rudele şi prietenii mei.

Cum mă întorceam mai bogat de cum fusesem vreodată, nu pregetai să revărs îndestularea împrejurul meu, făcând danii mari celor ce se aflau în nevoie. Iar eu însumi trăii într-o tihnă deplină, în sânul veseliei şi al huzururilor.

Ci voi ceştilalţi, o, prietenii mei, cinaţi în seara aceasta la mine, iar mâine nu pregetaţi să veniţi iar ca să ascultaţi povestea celei de a şasea călătorii; întrucât aceea chiar că este uluitoare, şi are să vă facă să uitaţi păţaniile pe care le-aţi ascultat acum, orişicât de nemaipomenite or fi fost ele!

Apoi Sindbad Marinarul, când încheie istorisirea aceasta, puse să i se dea, după obiceiul său, o sută de galbeni hamalului fermecat care plecă, după cină, cu ceilalţi musafiri. Iar a doua zi, de faţă cu aceiaşi prieteni, după un

ospăţ tot aşa de falnic ca şi cel din ajun, Sindbad Marinarul grăi într-acest chip:

Cea de a şasea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a şasea călătorie

Aflaţi o, voi toţi, prieteni, tovarăşi şi oaspeţi ai mei dragi, că după întoarcerea din cea de a cincea călătorie, şedeam într-o zi dinaintea porţii să iau aer şi chiar că mă simţeam până peste măsură de tihnit, când văzui că trec pe uliţa mea nişte negustori ce păreau că se întorceau din călătorie. La vederea lor, îmi amintii cu drag de zilele întoarcerilor mele, tot aşa, din călătorie, de bucuria de a mă întâlni iarăşi cu ai mei, cu prietenii şi cu tovarăşii de odinioară, şi de bucuria încă şi mai mare de a-mi vedea iar ţara în care m-am născut; iar amintirea aceasta îmi îmbia sufletul către călătorii şi alişverişuri. Încât hotărâi să mă călătoresc; cumpărai mărfuri bogate şi de preţ, volnice să înfrunte marea, pusei să mi se încarce calabalâcurile, şi plecai din cetatea Bagdadului înspre cetatea Bassrei. Acolo găsii o corabie mare plină cu negustori şi cu obraze alese care aveau cu ei mărfuri strălucite. Pusei să mi se încarce calabalâcurile lângă ale lor pe puntea corăbiei şi plecarăm în pace din cetatea Bassrei…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute noua noapte

Spuse:

…şi plecarăm în pace din cetatea Bassrei.

Nu conteneram să tot plutim din loc în loc şi din cetate în cetate, vânzând, cumpărând şi bucurându-ne de vederea priveliştilor altor ţări cu alţi oameni, ocrotiţi întruna de un vânt prielnic de care ne prilejuiram spre a ne bucura de viaţă. Ci iacătă că într-o bună zi, pe când ne aflam într-o tihnă deplină, auzirăm nişte ţipete de deznădejde. Cel ce le scotea era chiar căpitanul. Tot atunci îl şi văzurăm cum îşi trânteşte turbanul la pământ, cum se plesneşte peste ochi, cum îşi smulge barba şi cum se lasă frânt taman chiar în mijlocul naiei, pradă unui zbucium de neînchipuit.

Atunci toţi călătorii şi toţi negustorii se strânseră împrejurul lui şi îl întrebară:

— O, reizule, ce belea s-a întâmplat?

Căpitanul răspunse:

— Aflaţi, oameni buni strânşi aici, că ne-am rătăcit cu corabia noastră şi că am ieşit din marea în care eram ca să intrăm într-o mare pe unde nu cunoaştem nicidecum calea. Aşa că dacă Allah nu ne hărăzeşte vreun noroc ca să scăpăm din apele de aici, vom pieri toţi câţi suntem laolaltă. Aşa că trebuie să ne rugăm la Allah Preaînaltul să ne scoată din belea!

Căpitanul, pe urmă, se sculă de pe jos şi se sui pe catarg şi vru să rânduiască pânzele; da vântul deodată suflă răzvrătit şi înclină naia spre îndărăt atâta de amarnic, încât cârma se frânse, pe când noi ne pomenirăm lângă un munte înalt. Atunci reizul sări jos de pe catarg şi strigă:

— Nu este ajutor şi tărie decât întru Allah Preaînaltul şi Atotputernicul! Nimenea nu poate să oprească soarta! Pe Allah! am căzut într-o pierzanie înfricoşată, fără nicio nădejde de mântuire ori de scăpare!

La vorbele acestea, călătorii începură cu toţii să-şi plângă de milă şi să-şi ia bun-rămas unii de la alţii, până a nu-şi vedea zilele încheiate şi nădejdea prăbuşită. Şi deodată

corabia se înclină înspre muntele cu pricina şi se sfărâmă şi se împrăştie făcută ţăndări din toate părţile. Şi toate câte se aflau pe ea se scufundară. Iar negustorii căzură în mare. Unii se înecară, iar alţii se încleştară de muntele cu pricina şi izbutiră să scape. Eu fusei din rândul celor care se agăţară de munte.

Muntele acela se afla pe un ostrov tare mare, cu coastele pline de corăbii prăpădite şi de tot felul de sfărâmături. La locul unde puserăm piciorul, văzurăm împrejuru-ne o grămadă uluitoare de tărhaturi aruncate de mare, mărfuri şi lucruri scumpe de toate soiurile. Iar eu începui să colind printre lucrurile acelea împrăştiate şi, după câţiva paşi, ajunsei la un pârâiaş cu apă dulce care, alminteri decât toate celelalte râuri, se vărsa în mare, ieşea din munte şi se depărta de mare spre a se afunda mai încolo într-o peşteră aflată chiar la poalele acelui munte, şi să piară în ea.

Da asta nu era nicidecum totul. Băgai de seamă că malurile râului erau presărate cu pietre de rubin, cu gemme de toate culorile, cu nestemate de toate chipurile şi cu mademuri de preţ. Şi toate acele pietre scumpe erau fără de număr, ca pietricelele de pe albia unui râu. Încât tot locul dimprejur sclipea şi strălucea de răsfrângerile şi de focurile lor, până într-atâta cât ochii nici nu pluteau să le îndure lucirea.

Asemenea băgai de seamă că pe ostrov se afla cel mai bun soi de aloe chinezesc şi comaresc.

Mai era pe ostrovul acela şi un izvor de ulei de chihlimbar, de culoarea catranului, care curgea ca o ceară topită de arşiţa soarelui; iar peştii cei mari ieşeau din mare şi veneau s-o înfulece; o dospeau în pântecele lor şi o borau după o vreme la faţa apei; atunci uleiul acela se întărea şi îşi schimba firea şi culoarea; iar valurile îl aduceau îndărăt la ţărmul care era îmbălsămat de el. Cât despre chihlimbarul pe care peştii nu-l înfulecau, acela se topea

sub bătaia razelor de soare şi revărsa peste tot ostrovul o boare asemuitoare cu mireasma de musc.

Mai trebuie să vă spun că toate acele bogăţii nu puteau să-i folosească nimănuia, dat fiind că nimenea nu putuse să răzbată la acel ţărm şi să mai scape de acolo viu ori mort. Într-adevăr, orice corabie care se apropia de ostrov era zdrobită de muntele acela; şi nimenea nu putea să se caţere pe el, aşa de prăpăstios era.

Încât călătorii care izbutiseră să scape de la prăpădul corăbiei noastre, ca şi mine, rămaserăm tare uluiţi şi şezurăm acolo pe ţărm năuci de toate bogăţiile câte le aveam sub ochi şi de soarta cea ticăloasă care ne aştepta între atâtea străluciri.

Conăcirăm aşadar o bună bucată de vreme pe ţărmul acela, fără a şti încotro s-o luăm; apoi, întrucât găsisem ceva merinde, le împărţirăm între noi cinstit. Or, tovarăşii mei, care nu prea erau deprinşi cu necazurile, îşi mâncară tot tainul dintr-o dată, ori din două dăţi: încât nu zăboviră, după o bucată de vreme, măsurată după puterea de răbdare a fiecăruia, să-şi dea sufletul unul câte unul, din lipsă de hrană. Da eu mă pricepui să-mi drămuiesc cu chibzuială merindele, şi nu mâncai din ele decât numai o dată pe zi; şi-apoi mai şi dibăcisem, numai pentru mine, şi alte rosturi de-ale gurii, despre care mă ferii cu mare grijă să le pomenesc fârtaţilor mei.

Aceia dintre noi care muriră întâi fură îngropaţi de ceilalţi, după ce erau spălaţi şi puşi într-un giulgiu din ţesăturile găsite pe ţărm. La lipsurile acelea se mai adăugă şi o molimă de pântecăraie, pricinuită de jilăveala acelui loc scăldat de mare. Încât tovarăşii mei nu zăboviră să moară până la unul; şi eu cu mâna mea săpai groapa celui din urmă tovarăş al meu.

La ceasul acela, nu-mi mai rămăseseră decât tare puţine

merinde, în pofida legumelii şi a chibzuinţii mele; şi, văzând că mi se apropie clipa morţii, începui să-mi plâng zilele gândind: „De ce nu m-oi fi prăpădit înaintea fârtaţilor mei care mi-ar fi adus îngrijirile cele de pe urmă, spălându-mă şi îngropându-mă! Nu este ajutor şi tărie decât numai întru Allah Preaînaltul!” Şi cu asta începui să-mi muşc mâinile...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute zecea noapte

Spuse:

...începui să-mi muşc mâinile de deznădejde.

Mă hotărâi atunci să mă scol şi mă apucai să-mi sap o groapă adâncă, zicându-mi: „Când am să simt că mi se apropie ceasul cel de pe urmă, am să mă târăsc până aici şi am să mă aştern în groapa aceasta unde am să mor. Vântul se va osteni să strângă treptat nisipul peste capul meu şi să astupe groapa!” Şi, pe când faceam treaba aceea, îmi căinam lipsa de înţelepciune şi plecarea din ţara mea, după toate câte le pătimisem în călătoriile de mai înainte şi câte le păţisem în cea dintâi, în cea de a doua, în cea de a treia, în cea de a patra şi în cea de a cincea, şi fiecare păţanie era mai rea decât cea de dinainte. Şi îmi ziceam: „De câte ori te-ai căit, ca să începi iar! Ce zor aveai să te mai călătoreşti? Au nu aveai tu la Bagdad bogăţii destule şi ce să cheltuieşti fără de socoată şi fără de teamă că ai să-ţi fituieşti vreodată averile care ţi-ar fi ajuns pentru două vieţi ca a ta?”

La gândurile acestea, se urmă în curând o altă cugetare la vederea râului. Îmi zisei într-adevăr: „Pe Allah! râul acesta de bună seamă că trebuie să aibă un început şi un sfârşit. Îi văd bine începutul de aici, da sfârşitul îi e nevăzut!

Totuşi râul care se afundă aşa sub munte nu încape îndoială că trebuie să iasă pe cealaltă parte prin vreun loc. Încât, socotesc că singurul gând într-adevăr cu putinţă ca să scap de aici este de a-mi întocmi vreo plută, de a mă sui pe ea şi de a mă lăsa dus de curgerea apei care are să mă bage în peşteră. Dacă aşa mi-o fi scrisa, am să găsesc eu cumva pe acolo calea de scăpare; dacă nu, oi muri în ea, şi tot are să fie mai puţin cumplit decât să mor de foame pe arinişa de aici!”

Aşa că mă sculai, îmbărbătat oleacă de gândul acela, şi mă apucai numaidecât să-mi înfăptuiesc chibzul. Strânsei nişte trupine mari de lemn de aloe comaresc şi chinezesc şi le legai straşnic între ele cu frânghii; pusei deasupra nişte bucăţi mari de scândură adunate de pe ţărm şi care ajunseseră acolo de la corăbiile sfărâmate, şi încherbai totul astfel în chip de plută, lată cât râul, ori mai degrabă oleacă mai puţin lată, da nu cu mult. Când lucrarea fu gata, încărcai pe plută câţiva saci mari plini cu pietre de rubin, cu mărgăritare şi cu toate soiurile de nestemate, alegându-le pe cele mai mari, acelea care erau ca nişte pietroaie; şi luai de asemenea şi câteva sarcini de chihlimbar cenuşiu, pe care îl alesei cât mai bun şi scuturat de toate murdăriile lui; şi nu uitai să iau şi ceea ce îmi mai rămăsese de-ale gurii. Cumpănii atunci totul bine pe plută, pe care avui grijă s-o înzestrez cu două scânduri în chip de vâsle, şi la sfârşit mă aşezai şi eu deasupra, încredinţându-mă voiei lui Allah şi amintindu-mi de stihurile poetului:

Prietene, fugi repede din ţara
În care asuprirea-nfige gheara,
Şi lasă să răsune goală casa
De jalea celui ce-o-nălţă frumoasă!
Un alt pământ vei mai găsi – bun, rău –

În locu-acestui vechi pământ al tău,
Dar suflet numai unu-i dat oricui,
Nu mai găseşti un altu-n locul lui!
Şi nu te mai mâhni de ce năpaste
Ţi-e dat în pragul nopţii să te-adaste,
Căci, cât de mare-ar fi el, nenorocul,
Îi vine pân la urmă şi sorocul.
Şi nu uita că, de ţi s-a menit
Un colţ de lume să-ţi găseşti sfârşit,
Nu vei putea să-ţi sapi nicicând mormânt,
Oricât te-ai strădui, în alt pământ!
Iar de-ai ajuns la greu şi la nespor,
Degeaba cauţi vreun sfătuitor,
Căci nimeni nu-i să-ţi dea un sfat mai bine
Ca inima şi sufletul din tine!

Aşa că pluta fu dusă de ape sub bolta peşterii, unde începu să se frece amarnic de pereţi, iar capul mi se izbi şi el în fel şi chipuri de boltă, pe când eu, speriat de bezna deplină în care mă pomenii deodată, aş fi şi vrut să mă întorc la arinişa de pe ţărm. Da nu mai aveam cum să dau îndărăt; apele tare vijelioase mă mânau tot mai care spre adânc; iar alvia râului aci se lărgea şi aci se strâmta, în vreme ce negurile se faceau toc mai dese împrejurul meu şi mă munceau mai amarnic ca orice. Eu atunci, lăsând vâslele, care de altminteri nici nu-mi slujiseră la mare lucru, mă aruncai cu pântecele pe plută ca să nu-mi sparg capul de boltă, şi, habar nu am cum, mă pierdui fără de simţire într-un somn adânc.

Somnul meu de bună seamă că o fi ţinut un an ori şi mai bine, dacă ar fi să-l socotesc după chinurilc care, fără de îndoială, că îl pricinuiseră. Oricum, când mă trezii, mă aflam în lumina deplină a zilei. Căscai ochii mai bine şi mă văzui întins pe iarbă, într-o câmpie largă; iar pluta mea sta legată

la malul unui râu; şi de jur împrejurul meu erau nişte indieni şi nişte abisinieni.

Când mă văzură că mă trezesc, oamenii începură să-mi vorbească; ci nu pricepui nimic din graiul lor şi nu putui să le răspund. Ba chiar începeam să socotesc că toate celea nu erau decât un vis, când văzui că păşeşte înspre mine un ins care îmi spuse pe limba arăbească:

— Pacea fie asupra-ţi, o, fratele nostru! Cine eşti, de unde vii şi ce pricină te-a adus în ţara aceasta? Cât despre noi, suntem nişte plugari şi am venit aici să ne udăm semănăturile şi ogoarele. Am zărit pluta pe care dormeai şi am prins-o şi am priponit-o la mal; pe urmă am aşteptat să te trezeşti singur încetişor, ca să nu te sperii. Aşa că povesteşte-ne prin ce împrejurare te afli în locul acesta?

Şi-i răspunsei:

— Allah fie asupra-ţi, o, stăpâne al meu, dă-mi mai întâi să mănânc, căci sunt înfometat; şi-apoi întreabă-mă cât ţi-o plăcea!

La vorbele acestea, insul grăbi să dea fuga şi să-mi aducă de mâncare; iar eu mâncai până ce mă saturai, şi mă liniştii, şi mă înviorai. Simţii atunci că sufletul meu îşi vine în ori şi îi mulţumii lui Allah pentru noroc şi firitisindu-mă straşnic că scăpasem pe apa aceea de sub pământ. După care le istorisii celor care mă înconjurau toate câte mi se întâmplaseră, de la început până la sfârşit.

După ce îmi ascultară povestea, rămaseră uluiţi de-a mirărilea şi începură să-şi vorbească între ei, iar cel care grăia arăbeşte îmi tălmăci ce-şi ziceau, aşa cum de altminteri le tălmăcise şi lor spusele mele. Vroiau să mă ducă, atâta erau de minunaţi, la sultanul lor ca să audă şi el păţaniile mele. Eu mă învoii numaidecât; iar ei mă duseră. Şi nu pregetară a-mi căra şi pluta, aşa cum se găsea, cu sarcinile de chihlimbar şi cu sacii cei mari plini cu

nestemate.

Sultanul, după ce i se spuse cine sunt, mă primi cu multă dragoste; şi, după salamalecurile cuvenite, mă puse să-i deştern şi lui povestea păţaniilor mele. Numaidecât mă supusei şi îi istorisii toate cât mi se întâmplaseră, fără a sări niciun amănunt. Ci nu ar fi de niciun folos să le mai spunem şi noi încă o dată.

La povestirea mea, sultanul de pe ostrovul acela, care era ostrovul Serendibului, rămase minunat până peste marginile minunării, şi mă firitisi îndelung că scăpasem cu viaţă în ciuda atâtor primejdii înfruntate. Eu atunci vrusei să-i dovedesc că acele călătorii îmi şi slujiseră totuşi la ceva, şi grăbii să desfac dinaintea lui sacii şi tărhaturile mele.

Atunci sultanul, care era mare ştiutor la nestemate, tare îmi mai lăudă comorile; iar eu, din cinstire faţă de el, alesei câte o piatră din fiecare soi de nestemate, şi tot aşa mai multe cogeamitea mărgăritare şi câteva daraburi întregi de aur şi de argint, şi i le aşternui în dar. El binevoi să le primească, şi, ca răspuns, mă coperi cu hatâruri şi cu cinstiri, şi mă rugă să locuiesc în chiar saraiul său. Ceea ce şi făcui. Încât din ziua aceea ajunsei prieten cu sultanul şi cu oamenii cei mai de vaza de pe ostrov. Şi toţi mă cercetau despre ţara mea, iar eu le răspundeam; şi, la rându-mi, îi cercetam şi eu pe ei despre ţara lor, şi ei îmi răspundeau. Aflai în felul acesta că insula Serendibului avea optzeci de parasanji în lungime şi optzeci în lăţime; că avea un munte care era cel mai înalt de pe tot pământul şi că pe vârful lui a sălăşluit o bună bucată de vreme părintele nostru Adam; că pe ea se găseau multe mărgăritare şi pietre scumpe, mai puţin frumoase, ce-i drept, decât cele din calabalâcurile mele, şi mulţi cocotieri…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute unsprezecea noapte

Spuse:

…şi mulţi cocotieri.

Într-o zi, sultanul Serendibului mă iscodi şi el despre rânduielile obşteşti de la Bagdad şi despre felul de a ocârmui al califului Harun Al-Raşid. Iar eu îi povestii cât de drept şi cât de plin de dărnicie era califul, şi deşternui îndelung despre volniciile şi despre harurile lui. Iar sultanul Serendibului se minună şi îmi spuse:

— Pe Allah! văd că într-adevăr califul cunoaşte dibăcia şi isteciunea de a-şi oblădui împărăţia. Iar tu chiar că m-ai făcut să prind mare drag de el. Încât tare aş dori să-i pregătesc câteva daruri vrednicc de el şi să i le trimit prin tine!

Eu răspunsei numaidecât:

— Ascult şi mă supun, o, stăpâne al nostru! Negreşit! am să-i înmânez cu credinţă peşcheşul tău califului, care are să fie bucuros până peste poate. Şi totodată am să-i spun ce prieten minunat îi eşti şi că poate să se bizuie pe statornicia ta!

La vorbele acestea, sultanul Serendibului dete câteva porunci cămăraşilor săi care zoriră a le îndeplini. Şi iacătă în ce sta peşcheşul pe care mi-l aduseră pentru califul Harun Al-Raşid: era mai întâi un ol mare tăiat dintr-un singur rubin, minunat la culoare, şi înalt de o jumătate de picior şi gros de un deget. Olul acela, care avea înfăţişare de cupă, era plin ochi cu mărgăritare rotunde şi albe, mari cât o alună fiecare. Într-al doilea rând, era un chilim întocmit dintr-o ditamai piele de şarpe, cu nişte solzi mari cât un dinar de aur, care avea virtutea de a tămădui de toate bolile pe cel ce se culca pe el. Într-al treilea rând, erau două

sute de boabe de camfor din cel mai de soi, fiecare boabă de mărimea unui fistic. Într-al patrulea rând, erau doi colţi de elefant, lung fiecare de doisprezece coţi, şi lat, la rădăcină, de doi coţi. Pe deasupra, mai era, încărcată cu nestematele ei, şi o preafrumoasă copilă din ţara Serendibului.

Totodată sultanul îmi înmânã şi o scrisoare pentru emirul drept-credincioşilor, spunându-mi:

— Să-l rogi de iertăciune pe calif pentru puţinul pe care i-l trimit în dar. Şi să-i spui că tare îl am drag!

Iar eu îi răspunsei:

— Ascult şi mă supun!

Şi îi sărutai mâna. Atunci el îmi spuse:

— Totuşi, Sindbade, dacă ţi-ar plăcea să rămâi în împărăţia mea, vei fi precum capul şi ochii noştri; şi, în atare împrejurare, aş trimite pe altcineva în locul tău la calif, la Bagdad!

Eu atunci strigai:

— Pe Allah! o, sultane al veacului, bunătatea ta este o bunătate mare, şi m-ai copleşit cu milele; da tocmai s-a nimerit o corabie gata de plecare înspre Bassra, şi tare aş râvni să mă încarc pe ea ca să mă duc să-mi văd rudele, copiii şi ţara!

La vorbele acestea, nu vroi să mă îndemne mai mult să rămân, şi porunci să fie chemat pe dată căpitanul corăbiei cu pricina, precum şi negustorii care plecau cu mine, şi le dete o sumedenie de sfaturi în privinţa mea, poruncindu-le să se poarte faţă de mine cu toate cinstirile. Plăti el însuşi preţul călătoriei mele, şi îmi dărui o grămadă de lucruri scumpe, pe care încă le mai păstrez, întrucât nu m-am putut îndura să le vând, ca amintire de la acel minunat sultan al Serendibului.

După ce îmi luai bun-rămas de la sultan şi de la toţi prietenii pe care mi-i făcusem de-a lungul şederii mele în

ostrovul acela desfătător, mă încărcai pe corabia care îşi şi înălţă pânzele. Plecarăm cu un vânt bun, încredinţându-ne milei lui Allah, şi plutirăm de la ostrov la ostrov şi din mare în mare, până ce ajunserăm, din mila lui Allah, în deplină tihnă la Bassra, de unde plecai degrabă la Bagdad, cu bogăţiile mele şi cu peşcheşul menit califului.

Încât, mai nainte de orice, mă dusei la saraiul emirului drept-credincioşilor, şi fusei poftit în sala de primire. Atunci sărutai pământul dintre mâinile califului, îi înmânai scrisoarea şi darurile, şi îi povestii păţania mea cu toate amănuntele.

După ce califul isprăvi de citit scrisoarea sultanului de la Serendib şi după ce cercetă darurile, mă întrebă dacă sultanul acela era tot aşa de bogat şi tot aşa de puternic pe cât îl vădeau scrisoarea şi peşcheşul.

Eu răspunsei:

— O, emire al drept-credincioşilor, pot să mărturisesc că sultanul de la Serendib nu înfloreşte faptele întru nimic. Ba mai mult, la puterea şi la bogăţia sa mai adaugă şi un simţ de dreptate, şi îşi oblăduieşte norodul cu înţelepciune. Numai el este cadiu în împărăţia sa, unde de altminteri oamenii sunt aşa de paşnici, încât nu au niciodată între ei zâzanii. Într-adevăr, sultanul acela este vrednic de prietenia ta, o, emire al drept-credincioşilor!

Califul rămase mulţumit de vorbele mele şi îmi spuse:

— Scrisoarea pe care tocmai am citit-o şi spusele tale dovedesc că sultanul de la Serendib este un om ales care cunoaşte pe deplin daturile înţelepciunii şi ale bunei-vieţuiri. Fericit norodul peste care domneşte!

Pe urmă califul mă cinsti cu un caftan de fală şi cu daruri bogate şi mă copleşi cu milele şi cu hatârurile sale, şi hotărî ca povestea mea să fie scrisă de calemgiii cei mai iscusiţi spre a fi păstrată în dulapurile împărăteşti.

Eu atunci plecai şi dădui fuga înspre uliţa şi înspre casa mea, unde trăii în potop de bogăţii şi de cinstiri, între rudele mele şi între prietenii mei, uitându-mi de izbeliştile trecute şi nemaigândind decât cum să storc de la viaţă toate bunurile pe care putea să mi le dea.

Şi-aceasta-i povestea mea de pe vremea celei de a şasea călătorii. Ci mâine, o, oaspeţii mei, de-o vrea Allah, am să vă povestesc istoria celei de a şaptea călătorii, care este mai de-a mirărilea, şi mai uluitoare, şi mai plină de minunăţii decât toate celelalte şase laolaltă.

Şi Sindbad Marinarul porunci să se întindă masa pentru ospăţ şi să se aducă cina oaspeţilor săi, printre care şi Sindbad Hamalul, căruia puse să i se dea, înainte de a pleca, o sută de galbeni, ca şi în zilele celelalte. Şi hamalul se întoarse acasă la el, minunându-se de toate câte auzise. Apoi, a doua zi, îşi facu rugăciunea de dimineaţă şi se duse iar la sarai la Sindbad Marinarul.

După ce toţi oaspeţii se adunară şi după ce mâncară, şi băură, şi tăifasuiră între ei, şi râseră, şi ascultară cântece şi zvoană de alăute, şezură jos roată, chibzuiţi şi tăcuţi. Iar Sindbad Marinarul grăi astfel:

Cea de a şaptea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a şaptea călătorie a lui

Aflaţi că, o, prieteni ai mei, după întoarcerea din cea de a şasea călătorie, am lăsat cu hotărâre la o parte orice gând de a mai face vreo alta de aci înainte; întrucât nu doar vârsta nu îmi mai îngăduia hoinărelile cele îndepărtate, da chiar că nu mai aveam niciun chef să mai încerc alte isprăvi după toate primejdiile înfruntate şi necazurile pătimite. De

altminteri, ajunsesem omul cel mai bogat din Bagdad, iar califul adesea mă chema la el ca să audă din gura mea povestirea lucrurilor cele ciudate pe care le văzusem de-a lungul călătoriilor mele.

Într-o zi, califul mă pofti la el, după năravul său, iar eu mă şi pregăteam să-i istorisesc una, ori vreo două, ori vreo trei pătăranii de-ale mele, când el îmi spuse:

— Sindbade, trebuie să mergi la sultanul Serendibului ca să-i duci răspunsul şi darul pe care i le-am menit. Nimenea nu cunoaşte ca tine calea care duce la împărăţia aceea al cărei sultan de bună seamă că are să fie tare mulţumit să te mai vadă! Aşa că găteşte-te să pleci astăzi chiar; căci nu ar fi cuviincios pentru noi să-i fim datornici sultanului de pe ostrovul acela, şi nici vrednic de noi să mai zăbovim răspunsul şi temeneaua noastră!

La vorbele acestea ale califului, lumea se întunecă dinaintea chipului meu şi rămăsei până peste poate de încurcat şi de uluit. Ci izbutii să-mi stăpânesc simţămintele, ca să nu cumva să-l supăr pe calif; şi, măcar că făcusem jurământ că nu am să mai ies niciodată din Bagdad, sărutai pământul dintre mâinile califului şi răspunsei cu ascultare şi cu supunere. El atunci puse să mi se dea zece mii de dinari de aur pentru cheltuielile mele de călătorie şi îmi înmână o scrisoare scrisă cu chiar mâna sa şi darurile menite sultanului de la Serendib.

Şi iacătă în ce stau acele daruri: era mai întâi un crivat falnic numai din catifea cârmâzie, ce putea să preţuiască mai bine de o grămadă de dinari de aur; era un alt crivat de altă culoare. Erau o sută de caftane din ţesătură aleasă şi înhorboţite, de la Kufa şi de la Alexandria, şi cincizeci de la Bagdad. Era un ol de cornalină albă, lucrat în vremuri străvechi, şi pe fundul căruia era închipuit un luptător cu arcul lui întins împotriva unui leu.

Mai erau încă multe alte lucruri care nu s-ar mai isprăvi de înşiruit şi, pe deasupra, o pereche de cai din neamul cel mai frumos de la Arabia…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute douăsprezecea noapte

Spuse:

…o pereche de cai din neamul cel mai frumos de la Arabia.

Eu atunci fusei nevoit să plec oricum, împotriva vrerii mele de data aceasta, şi mă încărcai la Bassra pe o corabie gata de drum.

Soarta ne ocroti până într-atâta încât peste două luni, zi la zi, sosirăm la Serendib în bună pace. Şi dădui fuga să-i duc sultanului darurile şi scrisoarea de la emirul drept-credincioşilor.

Sultanul, când mă văzu iar, se învoioşi şi se înseninã; şi rămase tare mulţumit de curtenia califului. Vru atunci să mă oprească pe lângă el pentru o şedere mai lungă; ci eu nu vrusei să zăbovesc decât numai atâta cât să mă hodinesc. După care îmi luai rămas-bun de la el, şi, copleşit cu daruri şi cu cinstiri, grăbii să mă încarc pe o naie spre a lua drumul înspre Bassra, precum venisem.

Vântul la început ne fu prielnic, iar cel dintâi loc la care trăserăm fu un ostrov cu numele de insula Sinului[60]. Şi chiar că până acolo fusesem într-o stare de mulţumire deplină; şi, pe tot răstimpul drumului, tăifasuisem între noi şi pălăvrăgisem şi ne împărtăşisem fel de fel de lucruri, într-un chip tare plăcut.

Ci într-o zi, la o săptămână după ce lăsasem insula

[60] La M. A. Salie, nu este vorba de nicio insulă, ci de *cetatea Kitaiului.*

aceea, unde negustorii izbândiseră felurite trocuri şi deveruri, şi pe când ne tolănisem în tihnă, după tabietul nostru, deodată deasupra capetelor noastre izbucni o furtună cumplită şi ne potopi o ploaie cu găleata. Atunci săririm să aşternem cergile de cânepă peste calabalâcuri şi peste mărfuri, ca să le ferim să nu le strice apa, şi începurăm să ne rugăm lui Allah să abată toată primejdia din calea noastră.

Pe când ne aflam în starea aceasta, reizul naiei se sculă, se încinse peste mijloc cu o cingătoare, îşi suflecă mânecile şi îşi sumese caftanul apoi se căţără în vârful catargului, de unde începu să scruteze largul ba la stânga, ba la dreapta. Pe urmă coborî, şofrănit tare la chip, se uită la noi cu o privire de deznădejde deplină, începu să-şi care în tăcere nişte lovituri amarnice peste ochi, şi să-şi smulgă barba. Noi atunci, tare speriaţi, dădurăm fuga la el şi îl întrebarăm:

— Ce este?

El ne răspunse:

— Cereţi de la Allah să ne scoată din genunea în care am căzut! Ori mai degrabă plângeţi-vă zilele şi luaţi-vă bun-rămas unii de la alţii! Aflaţi aşadar că apele ne-au făcut să ne abatem de la calea noastră şi ne-au aruncat la marginile mărilor lumii!

Apoi, după ce vorbi într-acest chip, căpitanul îşi descuie sicrinul şi trase din el un sac de bumbac pe care îl deznodă şi scoase de acolo o ţărână ce se asemuia cu cenuşa. Înmuie acel praf cu olecuţă de apă, aşteptă câteva clipite, şi pe urmă începu să adulmece amestecul. După care, luă din sicrin o cărţulie, citi din ea câteva foi, mormăind, şi într-un sfârşit ne spuse:

— Aflaţi, o, călătorilor, că această carte năzdrăvană iacătă că îmi adevereşte prepunerile. Pământul pe care îl vedeţi că se zugrăveşte dinaintea voastră, în zare, este

pământul cunoscut pe numele de Meleagul Sultanilor. Acolo se află mormântul stăpânului nostru Soleiman ben-Daud. (Asupra lor a amândurora fie rugăciunea şi pacea!) Acolo se găsesc nişte dihănii şi nişte şerpi cu chipuri înfricoşătoare. Pe deasupra, marea în care suntem acum este sălăşluită de nişte iazme de apă care pot să soarbă dintr-o înghiţitură corăbiile cele mai mari, cu încărcătura şi cu călătorii lor cu tot! Iacătă-vă aşadar prevestiţi! Uassalam!

După ce auzirăm vorbele acestea ale reizului, rămaserăm năuci până peste poate; şi ne întrebam ce prăpăd avea să se întâmple, când ne simţirăm săltaţi odată cu corabia, apoi coborâţi năprasnic, pe când un muget cumplit ca tunetul se ridica din mare. Ne înfricoşarăm atâta de tare, încât ne făcurăm rugăciunea cea de pe urmă şi rămaserăm înţepeniţi ca morţii. Şi iacătă că dinaintea noastră, pe apa rocoşită, zărirăm cum venea înspre corabie o hală mare şi înaltă cât un munte, pe urmă încă o hală şi mai mare, şi încă una după ele, mare cât celelalte două la un loc. Aceasta de pe urmă sări deodată peste marea care se crăpă ca un hău, deschise un bot mai nemăsurat ca o genune, şi ne şi înghiţi pe trei sferturi corabia, cu toate câte se aflau pe ea. Eu nu avusei vreme decât numai să sar înspre partea de dindărăt a naiei şi să mă arunc în mare, pe când iazma isprăvea de înghiţit în foalele ei cel de al patrulea sfert şi se şi afunda în adâncuri dimpreună cu celelalte două soaţe ale ei.

Cât despre mine, izbuti să mă prind de una din scândurile care săriseră din corabie printre dinţii halei şi, după o sumedenie de cazne, dovedii să ajung la ţărmul unui ostrov care, spre norocul meu, era plin de pomi roditori şi scăldat de un pârâu cu apă minunată. Dar luai aminte că râul acela avea o curgere atâta de iute, încât scotea un huiet ce se auzea până departe. Atunci mă bătu gândul, aducându-mi aminte de chipul cum scăpasem de moarte de pe ostrovul

cu nestemate, să-mi meşteresc o plută, ca şi cea de dinainte, şi să mă las dus de apă. Aşadar, cu toată dulceaţa de pe acel ostrov, vream să încerc a mă întoarce în ţara mea. Şi îmi ziceam: „Dacă izbutesc să scap, totul are să fie cât se poate de bine şi am să mă leg cu jurământ că nu am să mai îngăduiesc niciodată să ajungă pe limba mea vorba «călătorie» şi că nu am să mă mai gândesc niciodată la aşa ceva cât oi avea de trăit. Dacă dimpotrivă, am să mă prăpădesc în această încercare, atunci de asemenea totul are să fie cât se poate de bine; întrucât în felul acesta am să isprăvesc cu patimile şi cu primejdiile, pe totdeauna!”

Aşa că mă sculai pe dată şi, după ce mâncai câteva poame, strânsei o grămadă mare de ramuri, despre care nabar nu aveam din ce fel de pom sunt, dar despre care aveam să aflu mai târziu că erau lemn de santal, din soiul cel mai preţuit la negustori, datorită raritătii lui. Când isprăvii, începui să caut frânghii şi sfori, da nu găsii deloc dintru-ntâi. Ci luai seama că pe copaci erau nişte vrejuri agăţătoare, mlădii şi straşnic de tari, care puteau să-mi fie de folos. Tăiai atâtea câte îmi erau de trebuinţă şi mă slujii de ele ca să leg ramurile cele groase de santal. Meşterii în felul acesta o ditamai plută, pe care cărai o sumedenie de poame, şi mă încărcai şi eu, grăind: „Dacă voi scăpa, asta-i de la Allah!”

Abia mă suisem pe plută şi de-abia apucai s-o dezleg de la mal, că şi fu luată de ape cu o iuţeală înfricoşătoare, iar pe mine mă cuprinse ameţeala şi căzui leşinat pe grămada de poame pe care o aşezasem acolo, întocmai ca un pui de găină beat.

Când îmi venii în ori, mă uitai împrejurul meu şi rămăsei mai mult ca oricând pironit de spaimă şi asurzit de un vuiet ca de tunet. Râul nu mai era decât o viitură de spume bulbucite care, mai iute ca vântul şi izbindu-se în stânci, se

prăvălea înspre o prăpastie căscată pe care mai mult o simţeam decât o vedeam. Fără de nicio îndoială că aveam să mă zdrobesc când aveam să cad în ea cine ştie de la ce înălţime!

La atare gând de groază, mă încleştai din toate puterile mele de ramurile din plută şi închisei ochii fără să vreau, ca să nu mă mai văd în ceasul zdrobirii şi al prefacerii mele într-o stropşitură, şi chemai într-ajutor numele lui Allah. Şi dintr-odată, în loc să se rostogolească în prăpastie, simţii pluta cum se opreşte cu o smucitură pe apă, şi deschisei ochii o clipită spre a vedea pe ce treaptă a morţii mă aflam, da văzui că nu mă sfărmasem deloc între stânci, ci stam prins, cu pluta întreagă, într-un năvod nemăsurat pe care nişte oameni îl aruncaseră peste mine de pe mal. Fusei pescuit într-acest chip şi tras înspre uscat, şi acolo fusei scos, mort pe jumătate şi viu pe jumătate, dintre ocheţii năvodului, pe când pluta era adusă la ţărm.

Cum stam întins acolo, lat şi dârdâind, un preacinstit şeic cu barba albă, care mai întâi îmi ură bun venit şi mă înveli cu nişte haine calde ce-mi făcură cel mai mare bine...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute treisprezecea noapte

Spuse:

...ce-mi făcură cel mai mare bine.

După ce mă înviorai în urma buşumărilor şi a frământăcurilor pe care bătrânul avu bunătatea să mi le facă, putui să mă ridic în capu-oaselor, măcar că încă nu îmi dobândisem la loc folosinţa graiului. Atunci bătrânul mă sprijini de braţ şi mă duse cătinel la hammam, unde puse să mi se facă o scaldă minunată care îmi dete îndărăt pe

deplin răsuflarea, apoi mă puse să trag pe nas nişte profumuri alese şi mă stropi cu ele pe tot trupul; apoi mă luă acasă la el.

Când ajunsei în casa acelui bătrân, toţi ai lui tare se mai bucurară de venirea mea şi mă primiră cu multă bunăvoinţă şi cu semne de prietenie. Bătrânul însuşi mă pofti să şed jos în mijlocul divanului din sala de primire şi mă îmbie să mănânc nişte bucate din cele mai alese şi să beau o apă înmiresmată frumos cu flori.

După care arseră tămâie împrejurul meu, iar roabele îmi aduseră apă caldă şi înmiresmată ca să mă spăl pe mâini, şi îmi deşternură nişte ştergare tivite cu mătase ca să mă şterg pe degete, pe barbă şi pe buze. După care bătrânul mă pofti într-o odaie tare bine dichisită, unde mă lăsă singur, şi plecă apoi cu multă gingăşie. Da lăsă la poruncile mele câţiva robi care, din când în când, veneau să vadă dacă nu aveam nevoie de slujba lor.

Vreme de trei zile fusei găzduit aşa, fără ca nimenea să mă fi iscodit ori să-mi fi pus vreo întrebare; şi nu mă lăsau să duc lipsă de nimic, îngrijindu-mă cu multă îndatorinţă, până ce într-un sfârşit simţii că puterile mi se întoarseră pe deplin, iar sufletul şi inima mi se potoliseră şi mi se înviroraseră. Atunci, cum era în dimineaţa celei de a patra zile, bătrânul veni să şadă jos lângă mine, după salamalecuri, şi îmi spuse:

— O, oaspete al nostru, ivirea ta ne-a umplut de bucurie şi de drag! Binecuvântat fie Allah carele ne-a scos în calea ta ca să te scăpăm de la prăpastie! Cine eşti şi de unde vii?

Eu atunci îi mulţumii îndelung bătrânului pentru binele nemăsurat pe care mi-l făcuse, mântuindu-mi viaţa şi apoi dându-mi să mănânc şi să beau de minune şi înmiresmându-mă de minune, şi îi spusei:

— Mă cheamă Sindbad Marinarul! Mă cheamă aşa

datorită călătoriilor cele lungi pe care le-am făcut pe mare şi a păţaniilor de pomină care mi s-au întâmplat şi care, dacă ar fi scrise cu igliţa în colţul ochiului, ar sluji de învăţătură cititorului cu luare-aminte!

Şi îi istorisii bătrânului istoria mea de la început până la sfârşit, fără a sări peste niciun amănunt.

Atunci bătrânul rămase uluit de-a mirărilea şi şezu vreme de un ceas fără să poată grăi, atâta de tulburat era de cele ce auzise. Pe urmă săltă capul, îmi repeţi încă o dată mărturisirea bucuriei sale de a mă fi ajutat şi îmi spuse:

— Acuma, o, oaspete al meu, dacă ai vrea să asculţi de povaţa mea, ţi-ai vinde mărfurile care negreşit că preţuiesc mulţi bani, datorită rarităţii lor şi soiului lor bun!

La vorbele acestea ale bătrânului, rămăsei până peste poate de nedumerit şi, neştiind nici ce vrea el să zică, nici despre ce marfă vorbea, dat fiind că mă ştiam scuturat de toate, tăcui dintru-ntâi vreme de câteva clipite; pe urmă, întrucât nu vroiam să las totuşi să-mi scape un prilej atâta de aparte ce mi se înfăţişă pe neaşteptate, luai o înfăţişare chibzuită şi răspunsei:

— Asta s-ar cam putea!

Atunci bătrânul îmi spuse:

— Să nu ai nicio grijă, copilul meu, în ceea ce priveşte mărfurile tale. Nu ai decât să te scoli şi să mă însoţeşti la suk. Iar eu mă însărcinez cu cele ce au să urmeze. Dacă la strigare are să se ajungă la un preţ care să ne mulţumească într-adevăr, avem să-l primim; de nu, am să-ţi fac binele de a păstra marfa în capanurile mele până la creşterea deverului; şi atunci vom putea să scoatem preţul cel mai bun!

Eu atunci mă simţii în lăuntrul meu tot mai uluit; da nu lăsai să se vadă nimic, căci îmi ziceam: „Mai rabdă oleacă, Sindbade, şi ai să vezi limpede despre ce este vorba!” Şi îi spusei bătrânului:

— O, preacinsite moşule al meu, ascult şi mă supun! Tot ceea ce vei socoti ca bun de făcut va fi plin de binecuvântare! Din partea mea, după toate câte le-ai făcut pentru binele meu, nu aş putea decât să mă potrivesc vrerii tale!

Şi mă sculai pe dată şi îl însoţii la suk.

Când ajunserăm în inima sukului unde se ţinea mezatul, care nu-mi fu mirarea când îmi văzui pluta adusă acolo şi înconjurată de o mulţime de misiţi şi de negustori care o măsurau din ochi cu preţuire şi cu clătinări din cap. Şi din toate părţile auzeam strigăte de minunare: „Ya Allah! ce minunat soi de santal! Nicăieri pe lume nu se află un soi asemenea!” Pricepui atunci că aceasta era marfa cu pricina, şi socotii că e de folos pentru vânzare să iau o înfăţişare mândră şi chibzuită.

Da iacătă că tot atunci bătrânul, ocrotitorul meu, se duse la starostele samsarilor şi îi spuse:

— Începe strigarea!

Şi mezatul fu deschis, ca întâie strigare a plutei la preţul de o mie de dinari! Iar starostele samsarilor strigă:

— La o mie de dinari pluta de sandal, o, cumpărătorilor!

Atunci bătrânul strigă:

— O iau eu la două mii!

Ci un altul strigă:

— La trei mii!

Şi negustorii urmară a ridica strigarea preţului până la zece mii de dinari! Atunci căpetenia samsarilor se uită înspre mine şi mă întrebă:

— La zece mii! Nu se mai dă nimic peste!

Ci eu spusei:

— Nu vând la preţul acesta!

Atunci ocrotitorul meu veni la mine şi îmi spuse:

— Copilul meu, sukul la vremea aceasta nu e prea

înfloritor, iar marfa şi-a pierdut oleacă din preţ. Aşa că ar fi mai bine să primeşti cât ţi s-a dat. Ci eu, dacă vrei, am să mai ridic pe seama mea, şi adaug încă o sută de dinari! Vrei dară să-mi laşi totul la zece mii de dinari şi încă o sută de dinari?

Eu răspunsei:

— Pe Allah! moşule al meu bun, numai pentru tine primesc târgul, ca să-ţi mulţumesc pentru facerile tale de bine! Mă învoiesc să-ţi las lemnul la suma aceasta!

La vorbele acestea, bătrânul le porunci robilor săi să care tot sandalul la capanurile cu prisoase, şi mă luă acasă la el, unde îmi numără pe loc cei zece mii de dinari şi încă o sută de dinari, şi îi încuie într-un sicrin straşnic, dându-mi mie cheia şi mulţumindu-mi iarăşi pentru ceea ce făcusem pentru el.

Pe urmă puse să se aştearnă masa, şi mâncarăm, şi băurăm, şi lăfuirăm cu voioşie. După care ne spălarăm pe mâini şi pe gură; apoi bătrânul îmi spuse:

— Copilul meu, am a-ţi face o cerere cu care tare aş vrea să văd că te învoieşti!

Eu răspunsei:

— Moşule bun al meu, mă învoiesc cu dragă inimă la orice faţă de tine!

El îmi spuse:

— Cum vezi, o, fiul meu, am ajuns un om tare înaintat în vârstă şi nu am niciun copil de parte bărbătească şi care să-mi poată moşteni într-o zi averile. Da trebuie să-ţi spun că am o fată, copilă încă, plină de nuri şi de drăgălăşie, care are să fie tare bogată la moartea mea. Încât îmi doresc să ţi-o dau de soţie, cu învoiala să primeşti a te aşeza în ţara noastră şi de a trăi viaţa noastră. Vei fi astfel stăpân peste toate câte le am şi peste toate câtc le diriguieşte mâna mea. Şi vei trece pe locul meu în slujbele mele şi în stăpânia averilor mele!

Când auzii vorbele acestea ale bătrânului, lăsai capul jos tăcut, şi şezui aşa fără să rostesc un cuvânt. El urmă atunci:

— Crede-mă, o, fiul meu, împlineşte-mi ceea ce îţi cer! Că are să-ţi aducă binecuvântarea! Aş adăuga, ca să-ţi liniştească sufletul, că după moartea mea vei putea să te întorci în ţara ta luând-o şi pe soţia ta, fiica mea, cu tine. Nu îţi cer să zăboveşti aici decât numai vremea câtă mi-a fost menită pe pământ!

Răspunsei atunci:

— Taică şeicule al meu, îmi eşti ca un părinte şi, faţă de tine, nu pot să am alt gând şi nici să iau altă hotărâre decât cele care îţi sunt pe voie; că eu, ori de câte ori am vrut în viaţa mea să înfăptuiesc vreun gând, nu am avut decât necazuri şi amăgiri. Aşa că sunt gata să mă supun vrerii tale!

Pe dată bătrânul, îmbucurat până peste poate de răspunsul meu, le porunci robilor săi să dea fuga după cadiu şi după martori, care nu zăboviră să sosească…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute patrusprezecea noapte

Spuse:

…după cadiu şi după martori care nu zăboviră să sosească. Şi bătrânul mă însură cu fata lui, şi ne dete un ospăţ peste poate şi ne facu o nuntă strălucită. După care mă luă şi mă duse la fiică-sa, pe care încă nu o văzusem. O găsii desăvârşit de frumoasă şi de drăgălaşă, gingaşă la statură şi la boiu. Şi mai era şi împodobiră cu odoare şi cu giuvaieruri, cu mătăsuri şi cu atlazuri, cu dichisuri şi cu

nestemate; iar ceea ce purta pe ea preţuia mii de mii de galbeni, şi chiar că nimenea nu ar fi izbutit să le preţăluiască întocma.

Încât, când ajunsei lângă ea, îmi plăcu. Ne îndrăgirăm unul de celălalt. Şi rămaserăm împreună lungă vreme, desfătându-ne fericiţi până peste poate.

După un răstimp, bătrânul, părintele soţiei mele, se zăvârşi întru tihna şi mila Celui Preaînalt. Îi făcurăm înmormântare frumoasă şi îl îngroparăm. Iar eu pusei mâna pe toate câte le stăpânise, şi toţi robii şi toate slugile lui ajunseră robi şi slugi la mine, sub puterea mea numai. Pe deasupra, negustorii din cetate mă aleseră căpetenie a lor, în locul lui, şi atunci chiar că putui sa cercetez obiceiele locuitorilor din cetatea aceea şi felul lor de trai.

Ca urmare, băgai de seamă într-o zi, spre uluirea mea, că oamenii din cetatea aceea sufereau în fiecare an o năpârlire, la vremea primăverii: năpârleau de la o zi la alta, schimbându-şi făptura şi înfăţişarea; le creşteau nişte aripi pe umeri şi se făceau zburători. Puteau atunci să zboare până la bolta cea mai de sus a văzduhurilor; şi se foloseau de starea lor cea nouă ca să-şi ia cu toţii zborul din cetate, nelăsând acolo decât femeile şi copiii, care nu aveau şi ei virtutea de a dobândi aripi.

Atare ispravă mă minună în cele dintâi vremi; da pe urmă mă deprinsei cu acele schimbări ce se petreceau statornic. Numai că veni şi o zi când începui să mă ruşinez de a fi singurul bărbat fără de aripi, şi de a fi nevoit să rămân în cetate numai eu cu femeile şi cu copiii. Da degeaba îi tot iscodii eu pe locuitori în ce chip ar fi să fac ca să-mi crească şi mie aripi la umeri, că nimenea nu putu ori nu vru să-mi dea vreun răspuns în această privinţă. Iar eu tare mai rămăsei necăjit că nu eram decât Sindbad Marinarul, fără a putea să-mi adaug la poreclă şi însuşirea de zburător.

Într-o zi, cum pierdusem orice nădejde că voi putea

ajunge vreodată să-i fac să-mi mărturisească taina aceea a creşterii aripilor, îl ochii pe unul dintre ei căruia îi făcusem fel de fel de înlesniri, şi, trăgându-l de-o parte, îi spusei:

— Pe Allah, asupra-ţi fie El! fă-mi şi tu măcar o dată, în temeiul a câte am făcut eu pentru tine, binele de a mă lăsa să mă agăţ de tine şi de a zbura cu tine în rotirea ta prin văzduhuri. Că aceasta-i o călătorie care tare mult mă mai ispiteşte, şi pe care aş vrea s-o adaug la şirul celor pe care le-am făcut pe mări!

Dintru-ntâi omul nici nu vru să mă asculte; dar, de sila rugăminţilor, până la urmă îl înduplecai să se învoiască. Atâta de încântat fusei de treabă, încât nici baremi nu îmi mai făcui vreme s-o vestesc şi pe soţia mea şi pe cei din casa mea; mă încleştai de el cuprinzându-l pe după mijloc, iar el mă duse în văzduhuri luându-şi zborul, cu aripile larg desfăcute.

Goana noastră prin văzduhuri sui dintru-ntâi în linie dreaptă, un răstimp destul de lung. Aşa că până la urmă ajunserăm atâta de sus sub bolta cerească, încât putui să aud limpede până şi îngerii cum îşi cântau psalmii sub coviltirul cerurilor. Ascultând cântările acelea minunate, mă cuprinse un val de cucernicie şi strigai şi eu:

— Mărire lui Allah în slava cerurilor! Binecuvântat fie El şi preamărit de toată făptură!

De-abia rostisem vorbele acestea, că purtătorul meu cel cu aripi trase o sudalmă înfricoşată şi, scurt, după o fulgerătură amarnică, într-o bubuitură de tunet, coborî atâta de iute, încât îmi pierdui răsuflarea şi eram gata să leşin şi să mă desprind de el cu primejdia de a mă prăbuşi în genunea cea

fără de fund. Şi, într-o clipeală de ochi, ajunserăm pe vârful unui munte unde purtătorul meu, aruncându-mi o uitătură diavolească, mă părăsi şi pieri luându-şi zborul iarăşi înspre nevăzut.

Eu atunci rămăsei singur pe muntele acela pustiu; habar nu mai aveam nici ce să mă fac, nici încotro s-o iau ca să mă întorc la soţia mea, şi strigai, uluit până peste fire: „Nu este ajutor şi tărie decât numai întru Allah Preaînaltul şi Atotputernicul! Ori de câte ori scap de la o belea, o iau de ia cap cu alta şi mai rea! La urma urmei, mi se şi cade ceea ce păţesc!”

Şezui atunci jos pe o stâncă spre a chibzui la vreun mijloc de a îndrepta ponosul, când deodată văzui că veneau înspre mine doi băieţei de o frumuseţe vrăjită, care semuiau cu două lune. Fiecare ţinea în mână un toiag de aur roşu în care se sprijineau în mers. Eu atunci mă ridicai iute, mă dusei să-i întâmpin şi le urai bună pace. Ei îmi răspunseră cu gingăşie la urare: ceea ce îmi dete curaj să le îndrept cuvânt, şi le spusei:

— Pe Allah, asupra voastră a amândurora, o, băieţaşi vrăjiţi, spuneţi-mi cine sunteţi şi ce faceţi aici?

Ei îmi răspunseră:

— Suntem închinători la Dumnezeul cel adevărat!

Pe urmă, unul dintre cei doi îmi făcu un semn cu mâna într-o parte, ca spre a mă pofti să-mi îndrept paşii într-acolo, lăsă în mâinile mele toiagul lui de aur şi, luându-l de mână pe tovarăşul său cel frumos, pieri cu el din privirile mele.

Luai atunci toiagul de aur şi nu pregetai să mă îndrept înspre partea care îmi fusese arătată, tot minunându-mă cu gândul la cei doi băieţi atâta de frumoşi. Cum mergeam aşa de o bună bucată de vreme, văzui deodată cum iese de după o stâncă un şarpe urieşesc care ţinea în gură un om

înghiţit pe trei sferturi şi din care nu vedeam decât capul şi braţele. Braţele se zbăteau cu deznădejde, iar capul ţipa:

— O, trecătorule, scapă-mă din gura acestui şarpe şi nu vei avea să te căieşti de fapta ta!

Eu atunci o luai la fugă după bală şi îi alduii pe la spate cu toiagul meu de aur roşu o lovitură aşa de bine altoită, încât bala rămase fără de suflare pe clipă şi pe dată. Şi întinsei mâna către omul înghiţit şi îl ajutai să iasă din pântecele şarpelui.

Când mă uitai mai bine la chipu-acelui om, rămăsei până peste poate de uluit cunoscând în el zburătorul ce mă luase să fac călătoria aceea a mea prin văzduh şi care până la urmă se prăvălise cu mine, cu primejdia de a mă prăpădi, din slava boltei cerului, pe vârful muntelui, unde mă părăsise în primejdia de a muri de foame şi de sete. Ci nu vrusei totuşi să-i arăt că-i port vreo pică pentru fapta lui cea rea, şi mă mulţumii să-i spun cu dulceaţă:

— Oare aşa se poartă prietenii cu prietenii lor?

El îmi răspunse:

— Am mai întâi a-ţi mulţumi pentru ceea ce ai făcut pentru mine. Numai că tu habar nu ai că tu eşti cel care, din pricina proslăvirilor tale când ai rostit Numele, şi fără de voia mea m-ai prăvălit din vânătaia văzduhurilor! Că Numele are asupra noastră a tuturor această putere! Încât noi nu-l rostim niciodată!

Atunci, pentru ca să mă scoată din muntele acela, îi spusei:

— Iartă-mă şi nu mă certa, întrucât chiar că nu aveam de unde să ghicesc urmările cele prăpăditoare ale închinăciunii mele de laudă faţă de Numele! Îţi făgăduiesc că nu am să-l mai rostesc de-a lungul zborului, dacă mai vrei acuma să te învoieşti a mă căra îndărăt acasă!

Atunci zburătorul se plecă, mă luă în spinare şi, dintr-o clipeală de ochi, mă lăsă jos pe terasa casei mele, şi plecă

la el.

Când văzu că vin de pe terasă, şi că intru în casă după o lipsă atâta de îndelungată, soţia mea pricepu tot ce se petrecuse şi îl binecuvântă pe Allah carele mă mai scăpase încă o dată de la pieire. Apoi, după revărsările de bucurie ale întoarcerii, îmi spuse:

— De-acuma nu se cuvine să te mai încârduieşti cu locuitorii din cetatea aceasta; sunt fraţi cu diavolii[61]!

Eu îi spusei:

— Da oare părintele tău cum de-a trăit cu ei?

Ea îmi răspunse:

— Tatăl meu nu se ţinea de tagma lor şi nu făcea nicidecum ca ei şi nu trăia deloc traiul lor. Oricum, dacă am un sfat a-ţi da, nu avem nimica mai bun de făcut, de vreme ce tatăl meu a murit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute cincisprezecea noapte

Spuse:

...nu avem nimica mai bun de făcut, de vreme ce tatăl meu a murit, decât să lăsăm cetatea aceasta păgânească, după ce fireşte avem să ne vindem bunurile, casele şi acareturile. Vei săvârşi totul cum vei putea mai bine, vei cumpăra nişte mărfuri frumoase cu o parte din banii pe care îi vei căpăta, şi vom pleca amândoi la Bagdad, în ţara

[61] Episodul cu oamenii zburători (de altminteri ca şi alte episoade din *O mie şi una de nopţi)* a prilejuit amatorilor de speculaţii pe tema lumilor dispărute sau a extraterestrilor multe supoziţii. Cititorul atent va găsi, fără îndoială, destule asemenea relatări stranii în cele ce i s-au *izvodit* mult-iscusitei Şeherezada.

ta, să-ţi vezi rudele şi prietenii, şi să trăim în pace şi la adăpost şi cu cinstirea datorată lui Allah Preaînaltul!

Eu atunci răspunsei cu ascultare şi cu supunere.

Numaidecât mă apucai să vând, cum mă pricepui mai bine, bucată cu bucată, şi fiecare lucru la vremea lui, toate bunurile socrului meu şeicul, părintele soţiei mele, răposatul pe care aibă-l Allah întru mila şi milostivirea sa! Şi preschimbai într-acest chip toate câte le stăpâneam, şi lucruri de casă şi avuţii, în galbeni de aur; şi dobândii astfel un câştig de o sută la unul.

După care, îmi luai soţia şi mărfurile ce mă îngrijisem să le cumpăr, năimii pe socoteala mea o naie care, cu voia lui Allah, avu o plutire norocită şi rodnică; aşa încât, din ostrov în ostrov şi din mare în mare, ajunserăm într-un sfârşit cu bine la Bassra, unde nu ne oprirăm decât numai puţină vreme. Suirăm pe fluviu în sus şi intrarăm în Bagdad, cetatea păcii.

Mă îndreptai atunci, cu soţia şi cu bogăţiile mele, înspre uliţa şi înspre casa mea, unde rudele ne primiră cu mari revărsări de bucurie şi o îndrăgiră tare pe soţia mea, fiica şeicului.

Cât despre mine, grăbii a-mi pune rânduială pe totdeauna în alişverişuri, îmi aşezai la magazii mărfurile cele frumoase, îmi încuiai bogăţiile, şi putui, într-un sfârşit, să primesc în tihnă firitiselile prietenilor şi ale apropiaţilor mei care, socotind vremea cât lipsisem, găsiră că această a şaptea călătorie, cea de pe urmă din călătoriile mele, durase, de la un cap la altul, douăzeci şi şapte de ani, tocmai pe tocmai! Iar eu le istorisii pe de şart păţaniile mele din vremea acelei lipse îndelungi; şi făcui jurământul, de care mă ţin neabătut, precum vedeţi, că niciodată, câte zile voi mai avea de trăit, nu voi mai purcede la nicio călătorie, pe mare fie, ori fie şi numai pe uscat. Şi nu pregetai să dau mulţumire lui Allah Preaînaltul că, în atâta

de multe rânduri şi în pofida zăticnelilor mele repeţite, mă scosese din atâtea primejdii şi mă adusese îndărăt în sânul alor mei şi al prietenilor mei!

Şi-aşa a fost, o, oaspeţi ai mei, această cea de a şaptea călătorie şi cea din urmă care fu leacul deplin al jindurilor mele după isprăvuri nemaipomenite!

Când Sindbad Marinarul îşi sfârşi în felul acesta istorisirea, în mijlocul musafirilor tăcuţi şi minunaţi, se întoarse înspre Sindbad Hamalul şi îi spuse:

— Şi acum, o, Sindbad pământeanule, măsoară muncile câte le-am îndurat şi necazurile câte le-am pătimit din mila lui Allah, şi spune-mi dacă soarta ta de hamal nu a fost cu mult mai prielnică unei vieţi tihnite decât cea care mi-a fost menită mie de la ursitoare? Tu, e adevărat, ai rămas sărac, iar eu am agonisit bogăţii fără de socoată; da oare nu e aşa că fiecare dintre noi a fost răsplătit după truda sa?

La vorbele acestea, Sindbad Hamalul veni să-i sărute mâna lui Sindbad Marinarul şi îi spuse:

— Pe Allah, asupra-ţi fie El, o, stăpâne al meu, iartă-mi nechibzuinţa cântecului!

Atunci Sindbad Marinarul puse să se aştearnă masa pentru musafirii săi şi le dete un ospăţ care ţinu trei nopţi. Pe urmă binevoi a-l păstra pe lângă sine, în slujba de chivernisitor al casei sale, pe Sindbad Hamalul. Şi trăiră amândoi într-o prietenie desăvârşită şi huzuriţi peste poate, până ce veni să-i caute aceea care face să se spulbere desfătările, cea care rupe prieteniile, care năruieşte saraiurile şi înalţă mormintele, moartea cea amară. Mărire celui Viu, carele nu moare niciodată!

După ce Şeherezada, fiica vizirului, isprăvi de istorisit povestea lui Sindbad Marinarul, se simţi cam ostenită şi, cum de altminteri vedea că se apropie dimineaţa şi nu vroia, sfioasă

după obiceiul ei, să treacă peste îngăduinţa dată, tăcu zâmbind.

Atunci micuţa Doniazada, care ascultase minunată şi cu ochii bulbucaţi povestea aceasta uluitoare, se sculă de pe chilimul pe care şedea ghemuită şi dete fuga s-o sărute pe suroră-sa, spunându-i:

— O, Şeherezada, sora mea, ce dulci sunt vorbele tale şi gingaşe, şi curate, şi desfătătoare la gust, şi înmiresmate în prospeţimea lor! Şi ce grozav e, şi uluitor, şi cutezător Sindbad Marinarul!

Iar Şeherezada îi zâmbi a râde şi spuse:

— Da, sora mea! Da ce este aceasta pe lângă cea pe care am să v-o istorisesc la amândoi noaptea următoare, dacă voi mai fi în viaţă din mila lui Allah şi din bunul plac al sultanului!

Şi sultanul Şahriar, care găsise călătoriile lui Sindbad cu mult mai lungi decât cea pe care o făcuse el însuşi dimpreună cu fratele său Şahzaman în câmpia de pe ţărmul mării, acolo unde li se ivise ginnul cel împovărat cu lada, se întoarse înspre Şeherezada şi îi spuse:

— Chiar că, o, Şeherezada, nu văd ce poveste ai putea să-mi mai istoriseşti! Oricum, aş vrea una care să fie împănată cu stihuri! Mi-ai făgăduit-o mai de mult şi nu pari că te-ai îndoi cumva că, dacă tot zăboveşti aşa să-ţi îndeplineşti fagăduiala, capul tău are să se adauge la capetele celor de dinaintea ta!

Iar Şeherezada spuse:

— Pe ochii mei! Chiar aceea pe care ţi-o păstrez, o, norocitule sultan, are să-ţi dea mulţumire deplină, şi, pe deasupra, este şi peste măsură de ispititoare pe lângă toate cele câte le-ai ascultat! Poţi s-o şi judeci de pe acum după numele ei, care este: *Povestea cu frumoasa Zurnurrud*[62] *şi cu Alişar, fiul lui Glorie.*

Atunci sultanul Şahriar zise în cugetul său: „Nu am s-o omor decât după!” Pe urmă o luă în braţe şi îşi petrecu ce mai rămăsese din noapte cu ea.

Dimineaţa se sculă şi plecă la divanul dreptăţilor. Şi sala se umplu de mulţimea de viziri, de emiri, de dregători, de străji şi de slugi de la sarai. Iar cel mai de pe urmă care intră fu vizirul cel mare, părintele Şeherezadei, care veni sub braţ cu giulgiul menit

[62] *Zumurrud:* smarald

fiicei sale, pe care, de data aceasta, o şi socotea pierită de-a binelea. Da sultanul nu-i spuse nimic în privinţa aceasta, şi preurmă a judeca, a căftăni în slujbe, a mazili, a oblădui şi a isprăvi treburile aflate în chibz, şi tot aşa până la sfârşitul zilei. Apoi divanul fu ridicat şi sultanul se întoarse în sarai, pe când vizirul cel mare rămânea nedumerit şi până peste poate de minunat.

Apoi, când se facu noapte, sultanul Şahriar intră la Şeherezada şi făcură împreună treaba lor obişnuită.

Cuprins

POVESTEA CU KAMARALZAMAN ŞI CU DOMNIŢA BUDUR, CEA MAI FRUMOASĂ LUNĂ DINTRE LUNE.....4
POVESTEA CU FRUMOSUL-FERICIT ŞI FRUMOASA-FERICITĂ 23
POVESTEA CU ALUNIŢĂ.....71
POVESTEA CU MULT ÎNVĂŢATA SYMPATHIA.....161
PĂŢANIA POETULUI ABU-NOWAS.....214
POVESTEA CU SINDBAD MARINARUL.....227
Cea dintâi istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este călătoria lui cea dintâi.....233
Cea de a doua istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a doua călătorie a lui.....248
Cea de a treia istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a treia călătorie.....261
Cea de a patra istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a patra călătorie.....277
Cea de a cincea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a cincea călătorie.....292
Cea de a şasea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a şasea călătorie.....301
Cea de a şaptea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a şaptea călătorie a lui...314